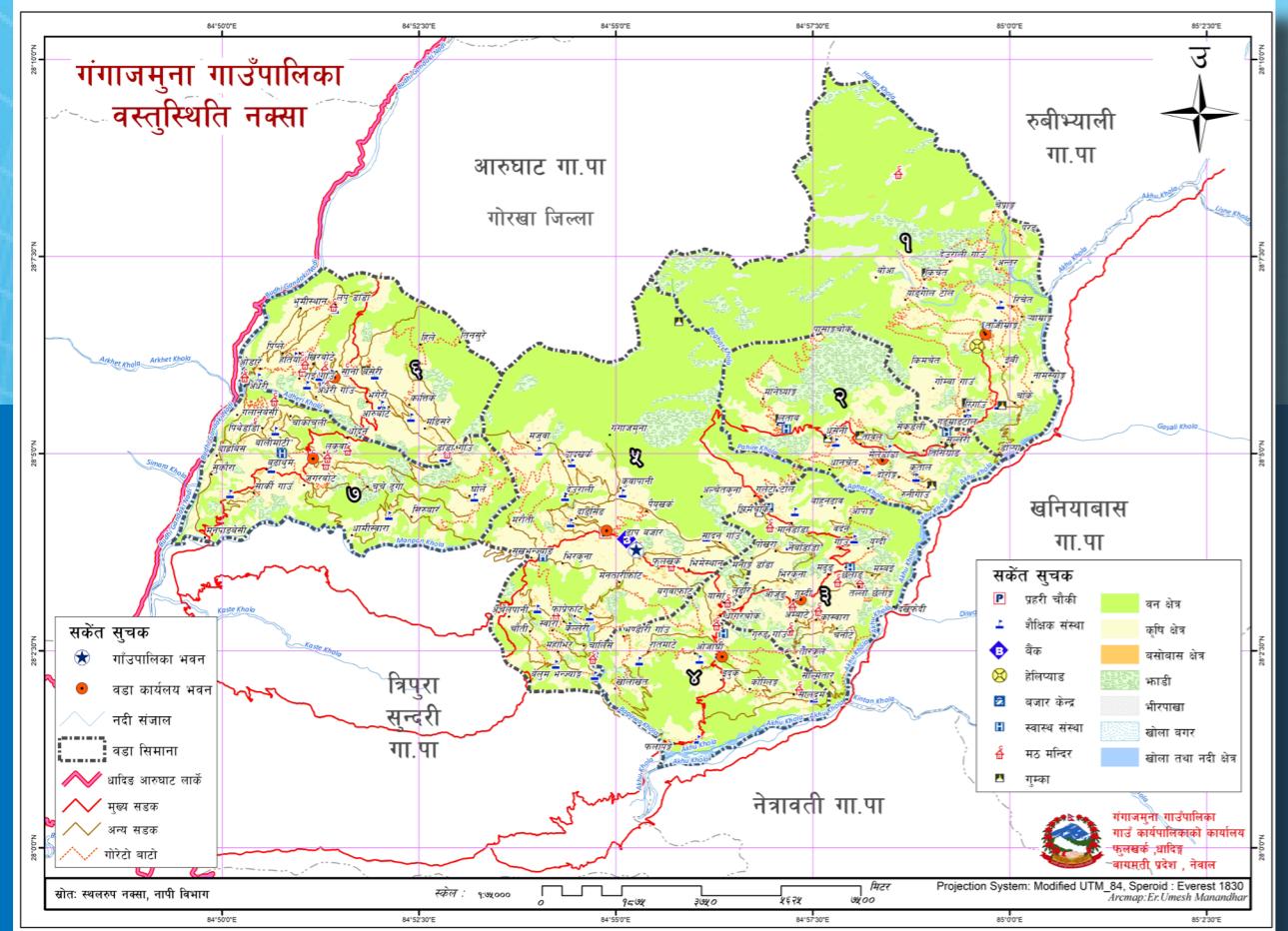

वस्तुस्थिति विवरण

२०७६

गंगाजमुना गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण २०७६

स्थानीय सरकार

गंगाजमुना गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

फूलखर्क, धादिङ, बागमती प्रदेश, नेपाल

ईमेल: info@gangajamunamun.gov.np, gangajamunamun@gmail.com

वेब: www.gangajamunamun.gov.np

स्थानीय सरकार

गंगाजमुना गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

फूलखर्क, धादिङ, बागमती प्रदेश, नेपाल

स्थानीय सरकार
गंगाजमुना गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
फूलखर्क, धादिङ
बागमती प्रदेश, नेपाल

मन्त्रव्य

गंगाजमुना गाउँपालिका नेपालको धादिङ लिल्लाको बागमती प्रदेशमा रहेको गाउँपालिकाका हो । विविधतायुक्त प्राकृतिक सौजन्यले भरिपूर्ण र विभिन्न जातजाती तथा भाषाभाषीको बसोबास रहेको यस गाउँपालिकाको करिब १४४.०९ वर्ग कि.मी क्षेत्रफलमा २०६८ सालको जनगणना अनुसार अनुपस्थित सहित कुल २१,७८४ जनसंख्या बसोबास गर्दछन् । यस गंगाजमुना गाउँपालिकाको विकास गर्न भौगोलिक दृष्टिकोणले केही चुनौतिपूर्ण छ । तर पनि गाउँपालिकालाई समृद्ध बनाउनका लागि सम्भावित श्रोत र आधारहरू प्रशस्त मात्रामा छन् । संघीय शासन प्रणाली अनुसार स्थानीय तह पुनर्संरचना प्रक्रियामा धादिङ जिल्लाको साविक री, गुम्डी, फूलखर्क, बसेरी र बुढाथुम गरी ५ वटा गाउँ विकास समिति समायोजन भएर २०७३ सालमा यो गाउँपालिका स्थापना भएको हो । प्राथमिक तथ्याङ्को आधारमा यो गाउँपालिकाको समग्र वस्तुस्थिति भक्लने पाश्वर्चित्र तयार गरिएको छ ।

राज्यको पुर्नसंरचनाको सिलसिलामा स्थापित यस गाउँपालिकाको यथार्थ विद्यमान अवस्था भक्लाउने पाश्वर्चित्र तयारीले गाउँपालिकाको विकासको वर्तमान अवस्थालाई चित्रित गरेको छ । यस प्रकारको चित्रणले आगामी दिनमा हामीले तर्जुमा गर्नुपर्ने नीति तथा कार्यक्रमहरूलाई प्राथमिकीकरण गरी हामीलाई उपलब्ध सिमित श्रोत र साधनको अधिकतम सदुपयोग गरी गाउँपालिकाको समग्र विकासलाई गति प्रदान गर्न अवश्य पनि सहयोग पुऱ्याउने आशा तथा विश्वास लिएको छु । यस अध्ययन प्रतिवेदनले प्रायः सबै क्षेत्र तथा वस्तुगत यथार्थलाई समेट्न प्रयास गरेको भएतापनि सिमित श्रोत साधनको सीमाभित्र गरिएको अध्ययन आफैमा पूर्ण हुन सक्दैन । यसलाई समय सन्दर्भ अनुसार परिष्कृत र परिमार्जित गर्नुपर्ने आवश्यकता रहन्छ ।

योजनाबद्ध विकासको आधारको रूपमा रहने यो पाश्वर्चित्र तयार गर्न सहयोग पुऱ्याउने गाउँ कार्यपालिकाको सम्पूर्ण परिवार, उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, बडा अध्यक्षज्यूहरू सम्पूर्ण निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू तथा अन्य बडा तहमा महत्वपूर्ण जिम्मेवारी पुरा गर्ने कर्मचारी, घर-घरमा गई घरधुरी तथ्याङ्क संकलनमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने सबैबडाका गणकहरूलाई तथ्याङ्क उपलब्ध गराउनु हुने सम्पूर्ण गाउँपालिकाबासी लगायत तथ्याङ्क उपलब्ध गराउने सम्पूर्ण विषयगत कार्यालय, संघसंस्था तथा अन्य सबैमा गाउँपालिकाको तर्फबाट आभार प्रकट गर्न चाहन्छ । यसै गरी यो अध्ययन प्रतिवेदन सम्पन्न गर्ने श्री सपोर्ट फर डेभलेपमेण्ट इनिसियटिभ्स कन्सल्टेन्सी प्रा.लि, काठमाडौँलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहान्छ । अन्त्यमा गाउँपालिकाको विकासको आधार चित्र कोर्न यो प्रतिवेदन सहयोगी बनोस र दीर्घकालीन सोचकासाथ अगाडि बढन हामी सबैलाई उपयुक्त दिशा प्राप्त होस् भन्ने शुभेच्छा प्रकट गर्दछु ।

.....
वल बहादुर अधिकारी
अध्यक्ष

स्थानीय सरकार

गंगाजमुना गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

फूलखर्क, धादिङ
बागमती प्रदेश, नेपाल

मेरो दुई शब्द

दिगो र योजनाबद्ध विकासलाई अगाडि बढाउनका लागि गाउँपालिकाको समग्र तथ्याङ्क आवश्यक पद्धति । यसै आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी गाउँपालिकाको पाश्वचित्र तयार गरिएको छ । जसमा Android Apps द्वारा घरपरिवार तथ्याङ्क संकलन गरी गाउँपालिकाका विभिन्न विषय समावेश गरिएका श्रोत नक्साहरू, विषयगत कार्यालयहरूबाट संकलन गरिएका तथ्यहरूमा आधारित भई उपलब्ध भएसम्म कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, यातायात, सञ्चार, वन, सिचाई, खानेपानी, विद्युत आदिका तथ्याङ्क समावेश गरी गाउँ पाश्वचित्र तयारी गरिएको छ ।

यस गाउँपालिकाको अध्ययन गर्न चाहने विद्यार्थी, अनुसन्धानकर्ता, योजना निर्माणकर्ता तथा गाउँपालिकाबासीहरूलाई पाश्वचित्रले सूचना प्रदान गर्न सहयोग पुग्ने छ भन्ने मैले विश्वास लिएकी छु । पाश्वचित्रमा उल्लेखित विवरणमा गंगाजमुना गाउँपालिकाको राजनीतिक तथा प्रशासनिक विवरण छुट्टिने नक्सा, भू-वर्गीकरण तथा भू-उपयोग नक्साका साथै घरधुरी तथ्याङ्क संकलन, २०७६ का विविध जनसार्विक पक्षहरू समावेश गरिएको छ ।

अन्त्यमा प्रस्तुत पाश्वचित्र तयारी गर्ने सिलसिलामा सूचना संकलन गर्न प्रत्यक्ष तथा परोक्षरूपमा सहयोग गर्नु हुने सबैबडाबाट खटिनु भएका गणकहरू, घरपरिवारको तथ्याङ्क उपलब्ध गराउनु हुने गाउँपालिकाबासी, गाउँपालिकाका अध्यक्षज्यू विभिन्न विषयगत तथ्याङ्क उपलब्ध गराउनु हुने सम्पूर्ण विषयगत शाखा तथा प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत, कार्यालयका प्रमुख, वडा अध्यक्षज्यूहरू विभिन्न संघ/संस्था, वडा सचिवहरू, गाउँ कार्यपालिकाका कर्मचारीहरू तथा शुरुदेखि तथ्याङ्क संकलन, प्रशोधन गरी पाश्वचित्रलाई यो रूप दिनुहुने परामर्शदाता श्री सपोर्ट फर डेभलेपमेण्ट इन्सियटिभ्स कन्सल्टेन्सी प्रा.लि, काठमाडौँलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

एन्जिला तामाङ
उपाध्यक्ष

स्थानीय सरकार

गंगाजमुना गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

फूलखर्क, धादिङ

बागमती प्रदेश, नेपाल

मेरो भनाई

धादिङ जिल्लाको उत्तरी भेगमा अवस्थित यस गाउँपालिका साविकको ५ वटा गाविसहरु (री, गुम्दी, फुलखर्क, बसेरी र बुढाथुम) समावेश गरी जम्मा ७ वटा बडा कायम भै मिति २०७३/११/२७ मा नेपालको संविधान बमोजिम राज्य पुनःसंरचना एवं शासकीय स्वरूप अनुरूप गंगाजमुना गाउँपालिका गठन भएको हो । गाउँपालिकाको सर्वाङ्गीण विकासको लागि सत्यतथ्य तथ्याङ्कको संकलन गर्नु र त्यसको अद्यावधिक गर्नु अत्यन्त आवश्यक हुन्छ तसर्थ गाउँपालिकाले आवश्यक पर्ने आधारभूत तथ्याङ्कहरु संकलन गरी त्यस्ता तथ्याङ्कका आधारमा पहिलो पटक पाश्वर्चित्र तयारी गर्न पाउँदा अत्यन्तै खुसी लागेको छ ।

कनै पनि विकासको मार्ग तयार गर्न योजनाको सही छनौट, प्रभावकारी कार्यान्वयन, सरोकारवालाहरूको पूर्ण सन्तुष्टि सहितको उपयोग र निरन्तर अनुगमन एवं मूल्याङ्कन र दिगोपनाको लागि सही र वस्तुनिष्ठ निर्णय लिन तथ्याङ्को आवश्यकता पर्दछ । विगतबाट सिकेर वर्तमानको भोगाईका आधारमा भविष्यका लागि योजना तर्जुमा गर्नु वर्तमान पुनर्सर्चित स्थानीय तहको पहिलो आवश्यकता हो भन्नेमा दुईमत हुन सक्दैन ।

भौगोलिक बनाबट, यहाँको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक पक्षको गहिरो अध्ययन तथा विश्लेषण गरी वस्तुनिष्ठता र आवश्यकताको कसीमा कार्ययोजनाहरू अगाडी बढाउन नसकिएमा जनताले स्थानीय सरकारबाट राखेका अपेक्षा पुरा हुन सक्दैन् । यसैकारण वर्तमानको हास्त्रो धरातलीय, सामाजिक, साँस्कृतिक, जनसाइकिक तथा आर्थिक अवस्थाको पहिचान गरी भविष्यका आवश्यकता आँकलन गर्ने उद्देश्यका साथ यो अध्ययन प्रतिवेदन (पाश्वर्चित्र) सिमित समय तथा स्रोत र साधनको सीमाभित्र रही तयार गरिएको हो । पाश्वर्चित्रलाई सामान्य रूपमा अध्ययन गर्ने जो कोहीले पनि यस गाउँपालिकाको बहुआयामिक पक्ष सहितको वर्तमान अवस्था सहजे आँकलन गर्न सक्ने देखिन्छ । यो पाश्वर्चित्रलाई एकातिर गाउँपालिकाको सम्पूर्ण चिनारीको रूपमा हेर्न सकिन्छ, भने अर्कोतर्फ यस मार्फत हास्त्रो सम्भावना र चुनौतीहरूलाई अवगत गर्न सकिन्छ ।

पाश्वर्चित्र तयारीको क्रममा आफ्नो महत्वपूर्ण समय प्रदान गर्ने अध्यक्षज्यू, उपाध्यक्षज्यू, बडा अध्यक्षज्यूहरू, निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरू, विभिन्न विषयगत शाखाका प्रमुख लगायत सम्पूर्ण कर्मचारीहरू, बडा सचिव साथीहरू तथा तथ्याङ्क संकलनमा महत्वपूर्ण भूमिका निर्वाह गर्नुहुने विभिन्न संघ/संस्थाका मित्रहरू एवं अन्य कर्मचारीहरू तथा पाश्वर्चित्रलाई यो रूप दिन सहयोग पुऱ्याउनु हुने पर अमर्शदाता श्री सपोर्ट फर डेभलेपमेण्ट ईनिसियटिभ्स कन्सल्टेन्सी, काठमाडौँलाई हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछ ।

अन्तमा, यो पाश्वर्चित्र आफ्नो उद्देश्य प्राप्तिमा सफल रहोस् भन्ने शुभेच्छा व्यक्त गर्दछ ।

विनाद रोका
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

दस्तावेज	गाउँपालिकाको प्रथम आवधिक विकास योजना, २०७६
प्रकाशक	गंगाजमुना गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, फूलखर्क प्रदेश ३, धादिङ, http://www.gangajamunamun.gov.np
सर्वाधिकार	प्रकाशकमा
प्राविधिक सहयोग	सपोर्ट फर डेभलपमेण्ट इनिसियटिभ्स कन्सल्टेन्सी प्रा.लि., काठमाडौं
सहयोग	पुर्णिमा : भूकम्प पश्चात्को पुनर्लाभमा वेलायती सहयोग नियोगको सहयोग

विषय सूची

परिच्छेद - १: परिचय (Introduction)

१.१ वस्तुस्थिति विवरण दस्तावेज	१
१.२ वस्तुस्थिति विवरणको पृष्ठभूमि तथा आवश्यकता	१
१.३ वस्तुस्थिति विवरण तयारीको उद्देश्य	२
१.४ वस्तुस्थिति विवरण तयारी विधी तथा प्रक्रिया	२
१.४.१ वस्तुस्थिति विवरणको स्तरीय ढाँचा, सूचना व्यवस्थापनका औजार र कार्यविधि स्वीकृती	३
१.४.२ तथ्याङ्क व्यवस्थापन औजार तथा सूचना व्यवस्थापन प्रणालीको विकास	३
१.४.३ वस्तुस्थिति विवरण तयारी गोष्ठी तथा कार्य योजना स्वीकृति	३
१.४.४ सर्वेक्षक (पारिवारिक तथा संस्थागत सर्वेक्षण) को छनौट तथा प्रशिक्षण	४
१.४.५ तथ्याङ्क संकलन	४
१.४.६ तथ्याङ्क विश्लेषण तथा प्रस्तुतीकरण	४
१.४.७ वस्तुस्थिति विवरण प्रतिवेदन तयारी, प्रमाणीकरण, प्रकाशन, अद्यावधिक प्रसारण	५
१.५ सीमा	५

परिच्छेद २: गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्था (Introduction of Rural Municipality)

२.१ परिचय	६
२.२ भौगोलिक अवस्थिति	६
२.३ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामकरण	६
२.४ राजनीतिक अवस्थिति	६
२.५ धरातलीय अवस्था	७
२.६ भू-उपयोग तथा प्राकृतिक सम्पदा	७
२.७ साँस्कृतिक उत्कृष्टता	८
२.८ विकासका उपलब्धी र संभावना	८
२.९ गाउँपालिकाको संगठन संरचना तथा मानवीय संसाधन	१०
२.१० गाउँपालिकाको गाउँसभाका पदाधिकारीको विवरण	१०
२.११ गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारीहरूको विवरण	१२

परिच्छेद ३: प्रवृत्ति विश्लेषण (Trend Analysis)

३.१ जनसंख्याको अवस्था	१३
३.१.१ जनसंख्या वितरणको अवस्था	१३
३.१.२ जनघनत्वको अवस्था	१४
३.१.३ उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसंख्या विवरण	१४
३.१.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण	१४
३.१.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण	१५
३.१.६ जातिगत आधारमा घरपरिवार	१६
३.१.७ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण	१६
३.१.८ बसोवासको अवस्था सम्बन्धी विवरण	१७
३.१.९ बसोवासको प्रकृति अनुसार घरपरिवार विवरण	१७

३.२	प्रमुख आर्थिक विवरण	१८
३.२.१	मुख्य पेशासम्बन्धी विवरण	१८
३.२.२	प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण	१९
३.२.३	उच्योग तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	१९
३.३	कृषि तथा पशु विकास	१९
३.३.१	कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण	१९
३.३.२	अन्न तथा दलहन वाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण	२०
३.३.३	फलफूल, तरकारी, नगदेवाली र मह उत्पादन सम्बन्धी विवरण	२१
३.३.४	माछा, मह र रेशम उत्पादन सम्बन्धी विवरण	२१
३.३.५	पशुपालन तथा दूधजन्य उत्पादनको अवस्था	२१
३.३.६	मासुजन्य तथा अन्य पशुपालन तथा उत्पादनको अवस्था	२२
३.३.७	पशुपन्धीजन्य उत्पादन विक्री गर्ने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण	२३
३.३.८	खाद्यान्त प्रयोप्तताको अवस्था	२३
३.३.९	कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन	२४
३.३.१०	कृषि उपजमा लाग्ने रोग किरा	२५
३.३.११	पशुपन्धीमा लाग्ने रोग तथा कीरा	२५
३.३.१२	आधुनिक कृषि तथा पशुपालन (फर्म) सम्बन्धी विवरण	२५
३.३.१३	सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन	२६
३.३.१४	सिंचाई सुविधाको उपलब्धता	२६
३.३.१५	कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण (संख्या)	२७
३.४	पर्यटन विकास	२७
३.४.१	पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण	२७
३.४.२	होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण	२८
३.५	उद्यम, व्यवसाय प्रवर्द्धन र वित्तीय सेवा	२८
३.५.१	व्यवसायिक सीपमूलक तालिम	२८
३.५.२	बैंडू तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण	२९
३.५.३	वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवार विवरण	२९
३.५.४	वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण	३०
३.५.५	परिवारको वार्षिक सरदर खर्च विवरण	३०
३.५.६	परिवारको वार्षिक सरदर आम्दानी विवरण	३१
३.५.७	गत १ वर्षमा ऋण लिने घरपरिवार विवरण	३१
३.५.८	बैंक, वित्तीय तथा सहकारी संस्था सम्बन्धी विवरण	३२
३.५.९	घट्ट, मिल तथा संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण	३२
३.६	शैक्षिक अवस्था	३२
३.६.१	शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण	३३
३.६.२	हालको साक्षरताको अवस्था	३३
३.६.३	शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण	३४
३.६.४	विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण	३४
३.६.५	शिक्षक विवरण	३५
३.६.६	विद्यालयको भौतिक अवस्था	३६

३.६.७	खुद भर्ना दर	३६
३.६.८	कक्षा चढने दर	३७
३.६.९	कक्षा दोहोच्याउने र छोडने दर	३७
३.६.१०	भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाइ उपलब्धी दरको अवस्था	३७
३.६.११	आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थीको अवस्था	३८
३.६.१२	दलित विद्यार्थीको अवस्था	३८
३.६.१३	जनजाती विद्यार्थी विवरण	३९
३.६.१४	शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित व्यवस्था विवरण	३९
३.६.१५	बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण	४०
३.६.१६	छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण	४०
३.६.१७	बाल विकास केन्द्रको विवरण	४१
३.६.१८	सामुदायिक अध्ययन केन्द्रसम्बन्धी विवरण	४१
३.७	स्वास्थ्य तथा पोषण	४१
३.७.१	स्वास्थ्य संस्थाको विवरण	४२
३.७.२	स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा विवरण	४२
३.७.३	स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण	४३
३.७.४	खोप सम्बन्धी विवरण	४३
३.७.५	सुरक्षित मातृत्वसम्बन्धी विवरण	४३
३.७.६	मातृ शिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था	४४
३.७.७	गाँउपालिकाभित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरू र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण	४४
३.७.८	विरामी पर्दा सबैभन्दा पहिला जाने स्थानको आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरण	४५
३.७.९	मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण	४५
३.७.१०	परिवारका सदस्यहरूको स्वास्थ्य अवस्था	४६
३.७.११	जीवन विमा सम्बन्धी विवरण	४६
३.७.१२	परिवार नियोजन सम्बन्धी विवरण	४६
३.७.१३	नुनको प्रयोग सम्बन्धी पारिवारिक विवरण	४७
३.८	खानेपानी तथा सरसफाई	४७
३.८.१	खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरपरिवार	४७
३.८.२	शौचालय प्रयोगको अवस्था	४८
३.९	युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन	४९
३.९.१	खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण	४९
३.९.२	व्यवसायिक खेलाडी सम्बन्धी विवरण	५०
३.९.३	स्थानीय चाडपर्व, जात्रा र मेला	५०
३.१०	भौतिक विकासको अवस्था	५१
३.१०.१	सडक तथा यातायात	५१
३.१०.२	सडक सञ्जालको वडागत अवस्था	५१
३.१०.३	सडकमा पहुँचको अवस्था	५१
३.१०.४	नजिकको बजार पुग लाग्ने समय	५२

३.१०.५	पैदल मार्ग	५२
३.१०.६	गाउँपालिका क्षेत्रभित्र चल्ने सवारी साधन	५३
३.१०.७	पुल तथा पुलेसा	५३
३.११	विद्युत तथा वैकल्पीक ऊर्जा	५४
३.११.१	इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार	५४
३.११.२	बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार	५५
३.१२	सञ्चार तथा प्रविधि	५५
३.१२.१	आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण	५५
३.१३	आवास तथा भवन	५६
३.१३.१	बसोबास गर्ने घरको स्वामित्व विवरण	५६
३.१३.२	घरको जग्गाको आधारमा घरपरिवार	५६
३.१३.३	छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी	५७
३.१३.४	भवन मापदण्ड तथा भूकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण	५८
३.१३.५	भुकम्पबाट घर क्षति भएको विवरण	५९
३.१३.६	भुकम्पबाट घर क्षति भएका घरपरिवारले अनुदान सम्बन्धी विवरण	५९
३.१३.७	भुकम्पबाट घर क्षति भएका घरपरिवारको अनुदानले घर निर्माण सम्बन्धी विवरण	५९
३.१३.८	भुकम्पबाट घर क्षति भएका घरपरिवारले प्राप्त अनुदानको विवरण	६०
३.१३.९	घर संख्याका आधारमा घरपरिवार विवरण	६१
३.१३.१०	कोठा संख्याको आधारमा घरपरिवार विवरण	६१
३.१३.११	सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन	६१
३.१३.१२	सरकारी भवन	६२
३.१४	वन, जैविक विविधता तथा वातावरणीय अवस्था	६२
३.१४.१	वन क्षेत्रको अवस्था	६२
३.१४.२	जडिबुटीको विवरण	६३
३.१४.३	संरक्षित पानी मुहान, जमीन र भौतिक संरचना	६३
३.१४.४	चरन क्षेत्रको अवस्था	६४
३.१५	विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन	६५
३.१५.१	विपद्को प्रभाव	६५
३.१५.२	विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय	६५
३.१५.३	जोखिमयुक्त (संवेदनशील) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण	६५
३.१५.४	विपदबाट क्षति सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार (गत १ वर्षको असरको आधारमा)	६६
३.१६	संस्थागत विकास र सुशासन	८८
३.१६.१	गाउँपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संशाधनको अवस्था	६७
३.१६.२	गाउँपालिका मा कार्यरत मानव संशाधनको विवरण	६७
३.१६.३	गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू	६८
३.१६.४	सामुदायिक संस्था सम्बन्धी विवरण	६८
३.१६.५	आमा महिला समूह तथा परम्परागत समूहको विवरण	६९
३.१६.६	कृषक तथा उद्यमी तथा बचत समूहको विवरण	६९
३.१६.६	ऐन, नीति, नियम र कार्यप्रणाली	७०

३.१६.७	गाउँपालिका क्षेत्रमा क्रियाशील गैसस तथा अगैसस	७०
३.१६.८	गाउँपालिकाको जग्गाजमीन, भवन र भौतिक सम्पत्ति विवरण	७१
परिच्छेद ४:	विषय क्षेत्र वस्तुस्थिति विश्लेषण (Sectoral Situation Analysis)	७२
४.१	आर्थिक विकास	७२
४.१.१	कृषि तथा खाद्य सुरक्षा	७२
४.१.२	सिंचाइ	७३
४.१.३	पशुपंक्षी तथा मत्स्यपालन	७४
४.१.४	पर्यटन	७४
४.१.५	सम्पदा तथा संस्कृति	७५
४.१.६	उद्योग, व्यापार तथा व्यवसाय	७६
४.१.७	वित्तीय सेवा, सहकारी तथा रोजगारी	७६
४.२	सामाजिक विकास	७७
४.२.१	शिक्षा तथा मानव संशाधन	७७
४.२.२	स्वास्थ्य तथा पोषण	७८
४.२.३	खानेपानी तथा सरसफाई	७९
४.२.४	महिला, बालबालिका, लक्षित वर्ग तथा सामाजिक समावेशीकरण	८०
४.२.५	युवा तथा खेलकुद	८०
४.३	पूर्वाधार विकास	८१
४.३.१	सडक, यातायत र पुल	८१
४.३.२	आवास, वस्ती विकास, भवन र शहरी विकास	८२
४.३.३	विद्युत तथा वैकल्पिक ऊर्जा	८३
४.३.४	सुचना तथा संचार प्रविधि	८३
४.४	वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन	८३
४.४.१	वन तथा जैविक विविधता	८४
४.४.२	भुमी तथा जलाधार व्यवस्थापन	८४
४.४.३	वातावरण तथा स्वच्छता	८५
४.४.४	विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकुलन	८५
४.५	संस्थागत विकास तथा सुशासन	८६
४.५.१	गाउँपालिका कानून, नीति, नियम र सुशासन	८६
४.५.२	संगठन तथा संस्थागत क्षमता विकास	८७
४.५.३	श्रोत परिचालन	८८
४.५.४	विकास व्यवस्थापन	८९
परिच्छेद - ५:	लैंगिक तथा गरिबी विश्लेषण	९०
५.१	घरमुलीको विवरण	९०
५.२	अपाङ्गता भएका व्यक्ति सम्बन्धी विवरण	९०
५.३	अनौपचारिक क्षेत्रमा संलग्न जनसंख्या	९१
५.४	वैवाहिक स्थिति तथा सामाजिक रूपमा जोखिम रहेका जनसंख्या	९१
५.५	बालबालिकाहरूको जन्मदर्ताको अवस्था	९२
५.६	बालविवाहको अवस्था	९२
५.६	सुकुम्वासी सम्बन्धी विवरण	९२

५.७ व्यक्तिगत घटना विवरण (२०७५ चैत्र मसान्तसम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार)	९३
५.८ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम विवरण (गत आ.व.)	९३
परिच्छेद - ६: वित्तीय विश्लेषण (Financial Analysis)	९५
६.१ गाउँपालिकाको आय विवरण	९५
६.२ गाउँपालिकाको आगामी ५ वर्षको बजेट प्रक्षेपण	९६
६.३ क्षेत्रगत बजेट विनियोजनको अवस्था	९७
अनुसूचीहरू	९९
अनुसूची १: वस्तुस्थिति विवरण तथ्यांक संकलन फारमहरू	९९
अनुसूची १ (ख): संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम	१२०
अनुसूची २: गाउँपालिकाबाट वस्तुस्थिति विवरणका लागि छानिएका सर्वेक्षकको विवरण	१२५
अनुसूची ३: विद्यालयमा अध्ययन गरी रहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण	१२६
अनुसूची ४: विद्यालयको भौतिक अवस्था	१२७
अनुसूची ५: शिक्षक विवरण	१२९
अनुसूची ६: भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाइ उपलब्धी दर	१३०
अनुसूची ७: आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी	१३१
अनुसूची ८: छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थी विवरण	१३२
अनुसूची ९: शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धीत विशेष व्यवस्था	१३४
अनुसूची १०: बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण	१३५
अनुसूची ११: छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण	१३६
अनुसूची १२: सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था	१३७
अनुसूची १३: सन्दर्भ सामाग्री	१३९

तालिका सूची

तालिका १:	पुनर्संरचित गाउँपालिकाको वडागत विवरण	६
तालिका २:	धरातलीय स्वरूप तथा भिरालोपना	७
तालिका ३:	भूउपयोग क्षेत्रको विवरण	८
तालिका ४:	विकासको प्रमुख संभावनाहरू	९
तालिका ५:	गाउँ सभाका पदाधिकारीको विवरण	११
तालिका ६:	गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारीहरूको विवरण	१२
तालिका ७:	जनसंख्या वितरणको अवस्था	१३
तालिका ८:	जनघनत्वको अवस्था	१४
तालिका ९:	मेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण	१४
तालिका १०:	मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण	१५
तालिका ११:	धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण	१५
तालिका १२:	जातिगत आधारमा घरपरिवार विवरण	१६
तालिका १३:	जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण	१७
तालिका १४:	बसोबासको अवस्था सम्बन्धी विवरण	१७
तालिका १५:	बसोबासको प्रकृति अनुसार घरपरिवार विवरण	१८
तालिका १६:	मुख्य पेशासम्बन्धी विवरण	१८
तालिका १७:	प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण	१९
तालिका १८:	उद्योग तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	१९
तालिका १९:	कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण	१९
तालिका २०:	अन्न तथा दलहन बाली उत्पादन र बिक्री सम्बन्धी विवरण	२०
तालिका २१:	फलफूल, तरकारी, नगदेवाली र मह उत्पादन सम्बन्धी विवरण	२१
तालिका २२:	माछा, मह र रेशम उत्पादनसम्बन्धी विवरण	२१
तालिका २३:	पशुपालन तथा दूधजन्य उत्पादनको अवस्था	२२
तालिका २४:	मासुजन्य तथा श्रमजन्य पशुपालनको अवस्था	२३
तालिका २५:	पशुपन्धीजन्य उत्पादन बिक्री गर्ने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण	२३
तालिका २६:	खाद्यान्न प्रयोगिताको अवस्था	२४
तालिका २७:	कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन	२५
तालिका २८:	कृषि उपजमा लाने रोग तथा कीरा	२५
तालिका २९:	पशुपन्धीमा लाने रोग तथा कीरा	२५
तालिका ३०:	आधुनिक कृषि तथा पशुपालनसम्बन्धी विवरण	२६
तालिका ३१:	सार्वजनिक पोखरीको विवरण	२६
तालिका ३२:	सिंचाई सुविधाको विवरण	२६
तालिका ३३:	कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण (संख्या)	२७
तालिका ३४:	पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण	२७
तालिका ३५:	होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टरेन्टसम्बन्धी विवरण	२८
तालिका ३६:	व्यवसायिक सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको विवरण	२९
तालिका ३७:	वैङ्ग तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण	२९
तालिका ३८:	वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवार विवरण	३०
तालिका ३९:	वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण	३०
तालिका ४०:	परिवारको वार्षिक सरदर खर्च विवरण	३१
तालिका ४१:	परिवारको वार्षिक सरदर आम्दानी विवरण	३१
तालिका ४२:	वर्षमा ऋण लिने घरपरिवार विवरण	३२
तालिका ४३:	घट्ट, मिल तथा संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण	३२
तालिका ४४:	शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण	३३
तालिका ४५:	हालको साक्षरताको अवस्था (प्रतिशत)	३३

तालिका ४६: शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण	३४
तालिका ४७: विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण	३५
तालिका ४८: शक्ति विवरण	३५
तालिका ४९: विद्यालयको भौतिक विवरण	३६
तालिका ५०: खुद भर्ना दर	३६
तालिका ५१: कक्षा चढने दर	३७
तालिका ५२: कक्षा दोहोयाउने र कक्षा छोड्ने दर	३७
तालिका ५३: भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर	३७
तालिका ५४: आधारभुत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी	३८
तालिका ५५: दलित विद्यार्थीको अवस्था	३९
तालिका ५६: जनजाती विद्यार्थीको अवस्था	३९
तालिका ५७: शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित विवरण	३९
तालिका ५८: बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण	४०
तालिका ५९: बाल विकास केन्द्रको विवरण	४१
तालिका ६०: बाल विकास केन्द्रको विवरण	४१
तालिका ६१: सामुदायिक अध्ययन केन्द्रसम्बन्धी विवरण	४१
तालिका ६२: स्वास्थ्य संस्थाको विवरण	४२
तालिका ६३: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा विवरण	४२
तालिका ६४: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण	४३
तालिका ६५: खोप तथा पोषणसम्बन्धी विवरण	४३
तालिका ६६: सुरक्षित मातृत्वसम्बन्धी विवरण	४४
तालिका ६७: मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था	४४
तालिका ६८: गाउँपालिका भित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरू र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण	४५
तालिका ६९: गाउँपालिकामा विरामी परेमा सबैभन्दा पहिला जाने आधारमा घरपरिवार संख्या	४५
तालिका ७०: मृत्यु हुने कारणसम्बन्धी विवरण	४५
तालिका ७१: परिवारका सदस्यहरूको स्वास्थ्य अवस्था	४६
तालिका ७२: जीवन विमा सम्बन्धी विवरण	४६
तालिका ७३: परिवार नियोजन सम्बन्धी विवरण	४७
तालिका ७४: नुनको प्रयोग सम्बन्धी परिवारिक विवरण	४७
तालिका ७५: खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरपरिवार	४८
तालिका ७६: शौचालय प्रयोगको अवस्था	४८
तालिका ७७: खेलमैदान, पार्क, पिकनिक तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण	४९
तालिका ७८: व्यवसाहिक खेलाडी सम्बन्धी विवरण	५०
तालिका ७९: स्थानीय चाडपर्व, जात्रा र मेला	५०
तालिका ८०: सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था	५१
तालिका ८१: सडक मार्ग/सञ्जालको वडागत अवस्था	५१
तालिका ८२: सडक पहुँच अनुसार घरपरिवार संख्या	५२
तालिका ८३: घरबाट नजिकको बजार पुग्न लाग्ने समयका आधारमा घरधुरी	५२
तालिका ८४: पैदल मार्ग विवरण	५२
तालिका ८५: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र चल्ने सवारी साधन	५३
तालिका ८६: पुल तथा पुलेसा	५३
तालिका ८७: इन्धन उपयोग विवरण	५४
तालिका ८८: बति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार	५५
तालिका ८९: आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण	५६
तालिका ९०: आवासको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण	५६
तालिका ९१: घरको जगको आधारमा घरपरिवार	५७

तालिका ९२: छानोको प्रकारका आधारमा घरपरिवार	५७
तालिका ९३: भवन मापदण्ड तथा भूकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण	५८
तालिका ९४: २०७२ को भुकम्पबाट घर क्षति भएको विवरण	५९
तालिका ९५: २०७२ को भुकम्पबाट घर क्षति भएका घरपरिवारले अनुदान सम्बन्धी विवरण	५९
तालिका ९६: अनुदानले घर निर्माण सम्बन्धी विवरण	६०
तालिका ९७: भुकम्पबाट घर क्षति भएका घरपरिवारले प्राप्त अनुदानको विवरण	६०
तालिका ९८: घर संख्याका आधारमा घरपरिवार विवरण	६१
तालिका ९९: सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन	६१
तालिका १००: सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन	६२
तालिका १०१: सरकारी भवन	६२
तालिका १०२: वन क्षेत्रको अवस्था	६२
तालिका १०३: संरक्षित पानीमुहान, जमीन र भौतिक संरचना	६३
तालिका १०४: चरन क्षेत्रको अवस्था	६४
तालिका १०५: विपद्को प्रभावको लेखाजोखा विवरण	६५
तालिका १०६: विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय	६५
तालिका १०७: जोखिमयुक्त (संवेदनशील) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण	६६
तालिका १०८: विपद्को असर विवरण	६६
तालिका १०९: गाउँपालिका मा कार्यरत मानव संशाधनको विवरण	६७
तालिका ११०: गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू	६८
तालिका १११: सामुदायिक संस्था विवरण	६९
तालिका ११२: आमा महिला समूह, बचत समूह, नागरिक सचेतना केन्द्रको विवरण	६९
तालिका ११३: कृषक तथा उद्यमी तथा बचत समूहको विवरण	६९
तालिका ११४: स्वीकृत स्थानीय ऐन, नीति, नियम, कार्यविधि र निर्देशिका	७०
तालिका ११५: गाउँपालिका क्षेत्रमा क्रियाशील गैसस तथा अगैसस	७०
तालिका ११६: गाउँपालिकामा उपलब्ध जग्गा जमीन, भवन तथा मेशिन उपकरण भौतिक सम्पत्ती विवरण	७१
तालिका ११७: कृषि क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण	७२
तालिका ११८: सिंचाइ क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण	७३
तालिका ११९: पशुपक्षी सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	७४
तालिका १२०: पर्यटन सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	७५
तालिका १२१: सम्पदा तथा संस्कृति सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	७५
तालिका १२२: उद्योग, व्यापार तथा व्यावसाय सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	७६
तालिका १२३: वित्तीय सेवा, सहकारी र रोजगारी सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	७६
तालिका १२४: शिक्षा तथा मानव संशाधन विकास सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	७७
तालिका १२५: स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	७८
तालिका १२६: खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	७९
तालिका १२७: सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	८०
तालिका १२८: युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	८०
तालिका १२९: सडक, यातायत र पुल सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	८१
तालिका १३०: आवास, भवन तथा बजार सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	८२
तालिका १३१: विद्युत तथा वैकल्पिक ऊर्जा सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	८३
तालिका १३२: सुचना र संचार प्रविधि सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	८३
तालिका १३३: आर्थिक बन तथा जैविक विविधता सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	८४
तालिका १३४: भूमी तथा जलाधार व्यवस्थापन सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	८४
तालिका १३५: वातावरण तथा स्वच्छता सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	८५
तालिका १३६: विपद् व्यस्थापन तथा जलवायु परिवर्त सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	८५
तालिका १३७: कानून, नीति, नियम र सुशासन सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	८६

तालिका १३८:	संस्थागत क्षमता विकास सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	८८
तालिका १३९:	श्रोत परिचालन सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	८९
तालिका १४०:	विकास व्यवस्थापनक सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण	९०
तालिका १४१:	महिला घरमुली विवरण	९०
तालिका १४२:	अपाङ्गता भएका व्यक्ति सम्बन्धी विवरण	९०
तालिका १४३:	अनौपचारिक क्षेत्रमा संलग्न जनसंख्याको विवरण	९१
तालिका १४४:	वैवाहिक स्थिति विवरण	९१
तालिका १४५:	१० वर्ष मुनीका बालवालिकाहरूको जन्मदर्ताको अवस्था विवरण	९२
तालिका १४६:	बालविवाहको अवस्था	९२
तालिका १४७:	सुकुम्बासी सम्बन्धी विवरण	९३
तालिका १४८:	व्यक्तिगत घटना दर्ता विवरण	९३
तालिका १४९:	यक्तिगत घटना विवरण	९४
तालिका १५०:	गाउँपालिकाको ३ आर्थिक बर्षको आय विवरण	९५
तालिका १५१:	गाउँपालिकाको आगामी ५ बर्षको आय बजेटको प्रक्षेपण विवरण	९६
तालिका १५२:	क्षेत्रगत विनियोजनको स्थिति	९८

चित्र सूची

चित्र नं. १: गाउँपालिका वस्तुस्थिति विवरण तयारीका चरणहरू	३
चित्र नं. २: जनसंख्या वृद्धीको अवस्था	१३
चित्र नं. ३: मातृभाषाका आधारमा जनसंख्या (प्रतिशतमा)	१५
चित्र नं. ४: जातिगत आधारमा घरपरिवार	१६
चित्र नं. ५: कृषि कार्यका लागि जग्गा प्रयोग सम्बन्धी विवरण (प्रतिशतमा)	२०
चित्र नं. ६: खाद्यान्त उपलब्धताको स्थिति	२४
चित्र नं. ७: हालको साक्षरता अवस्था (प्रतिशतमा)	३४
चित्र नं. ८: खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरपरिवार (प्रतिशतमा)	४८
चित्र नं. ९: शैक्षालयको प्रयोग अनुसार घरपरिवार संख्या (प्रतिशतमा)	४९
चित्र नं. १०: खाना पकाउन इन्धनको प्रमुख स्रोत (प्रतिशतमा)	५५
चित्र नं. ११: स्रोत अनुसार आगामी ५ वर्षको उपलब्ध हुने बजेटको प्रक्षेपण	९७
चित्र नं. १२: तीन आवा को क्षेत्रगत बजेट विनियोजनको अवस्था	९८

परिच्छेद - १: परिचय (Introduction)

यस परिच्छेदमा वस्तुस्थिति विवरण तथारीको पृष्ठभूमि, तथारी प्रक्रिया र अपेक्षित उपलब्धीको रूपरेखा प्रस्तुत गरिएको छ।

१.१ वस्तुस्थिति विवरण दस्तावेज

यस वस्तुस्थिति विवरण संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको प्रदेश नम्बर ३ अन्तर्गत धादिङ जिल्ला अन्तर्गत गांगाजमुना गाउँपालिकाले तयार गरेको हो। वस्तुस्थिति विवरणमा गाउँपालिकाको समष्टिगत तथा विषय क्षेत्रगत सूचना तथा विवरण प्रस्तुत गरिएको छ। यस विवरणमा प्रस्तुत सूचनाको आधारमा गाउँपालिकाको विकासको अवस्था विश्लेषण गरी गाउँपालिकाको समष्टिगत विकास उपलब्धीका लागि गाउँपालिकाको दीर्घकालिन सौच, विषय क्षेत्रगत गुरुयोजना, आवधिक योजना, मध्यमकालिन खर्च संरचना, वार्षिक योजना तथा बजेट, योजना कार्यान्वयन, नतिजा अनुगमन तथा मूल्लाङ्गन गर्न आधार सूचना उपलब्ध हुनेछ। यस दस्तावेजमा देहायअनुसार विषय क्षेत्रसँग सम्बन्धित सूचना संलग्न गरिएको छ:-

१. वस्तुस्थिति विवरणको परिचय (वस्तुस्थिति विवरणको पृष्ठभूमि, उद्देश्य तथा तयारी विधि आदि)
२. गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्था (भौगोलिक, ऐतिहासिक, राजनीतिक, प्राकृतिक, सांस्कृतिक र सेवासुविधा पहुँचको स्थिति आदि)
३. प्रवृत्ती विश्लेषण (पारिवारिक तथा जनसंख्या स्थिति, आर्थिक तथा सामाजिक, भू-उपयोग तथा स्वामित्व, पुनःर्लाभ, पुनर्निर्माण र पूर्वाधार विकास स्थिति, वन, वातावरण र विपद जोखिम, पूर्व तथारी तथा व्यवस्थापन स्थिति, संस्थागत विकास र सुशासनको विद्यमान स्थिति आदि)
४. विषय क्षेत्र वस्तुस्थिति विश्लेषण (आर्थिक, सामाजिक, पर्यटन र सांस्कृति, पुनःनिर्माण, उर्जा आवास र भौतिक पूर्वाधार, वातावरण र विपद व्यवस्थापन तथा संस्थागत विकास आदि)
५. लैंगिक तथा गरिबी विश्लेषण (लैंगिक अवस्था, सामाजिक समावेशीकरण, गरिबी तथा जोखिम रहेका वर्गको विश्लेषण आदि)
६. वित्तीय स्थिति विश्लेषण (गाउँपालिकाको आय तथा बजेटका स्रोत र परिचालनको अवस्था, आय तथा व्ययको प्रवृत्ती आदि)

यस वस्तुस्थिति विवरण गाउँपालिकाको आ.व. २०७५/७६ स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम अनुसार तयार गरिएको हो। नेपाल सरकारबाट उपलब्ध नमूना कार्यविधि तथा ढाँचा एवम् गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि बमोजिम पूर्णीमा: भूकम्प पश्चात्को पुनर्लाभमा वेलायती सरकारको सहयोग कार्यक्रम अन्तर्गत एसडिआईसीको प्राविधिक सहयोगमा सूचना प्रविधिमा आधारित भई वस्तुस्थिति विवरण दस्तावेज तयार गरिएको छ।

१.२ वस्तुस्थिति विवरणको पृष्ठभूमि तथा आवश्यकता

नेपालको संविधानले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको मूल संरचना संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको हुने र राज्यशक्तीको प्रयोग तीनै तहले संविधान र कानून बमोजिम गर्ने व्यवस्था गरेको छ। संविधानले एकल अधिकारको रूपमा स्थानीय तथ्याङ्को व्यवस्थापनको जिम्मेवारी स्थानीय तहलाई प्रदान गरेको छ। संविधानको अनुसूची द को स्थानीय तहको एकल अधिकार सूचीको क्रमसंख्या ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख संकलन सम्बन्धी अधिकार तथा क्रमसंख्या १७ मा वेरोजगारको तथ्याङ्क संकलन सम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरेको छ। नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदनले स्थानीय तथ्याङ्क सम्बन्धी नीति, कानून, मापदण्ड तर्जुमा, वेरोजगारको तथ्याङ्कसहित स्थानीय तहको आधारभूत तथ्याङ्क, संभाव्य प्राकृतिक, भौतिक र सांस्कृतिक श्रोत साधनको तथ्याङ्कीय अभिलेख, सूचना तथा प्रविधियुक्त तथ्याङ्क व्यवस्थापनलाई स्थानीय तहको कार्य क्षेत्र भनी उल्लेख गरेको छ।

स्थानीय शासन संचालन सम्बन्धी संघीय कानून स्थानीय सरकार संचालन सञ्चालन ऐन, २०७४ ले स्थानीय तहलाई आ-आफ्नो क्षेत्रको वार्षिक, आवधिक तथा रणनीतिक र दीर्घकालिन योजनाहरू तर्जुमा गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने र अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ। सो अनुसार स्थानीय तहको आवधिक/एकीकृत, विषय क्षेत्र रणनीतिक/दीर्घकालिन तथा वार्षिक योजना तर्जुमा र नतिजा अनुगमनको लागि क्षेत्रगत स्थितिसहित स्थानीय तहको वस्तुस्थिति विवरण तयारी आवश्यक रहेको छ। उक्त विवरणमा आर्थिक, सामाजिक, पूर्वाधार, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन र संस्थागत विकासका क्षेत्रमा गाउँपालिका भित्र रहेका भौतिक, प्राकृतिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, सामाजिक, मानवीय श्रोत साधनहरूको तथ्याङ्कको विश्लेषण र प्रस्तुती संलग्न हुन आवश्यक छ।

स्थानीय तहको योजना तर्जुमा कार्यलाई सहयोग पुऱ्याउन संघीय सरकारबाट जारी स्थानीय तहको योजना नमूना दिग्दर्शन २०७५ ले “गाउँपालिका वा नगरपालिकाले योजना तथा बजेट तर्जुमा गर्नु पूर्व स्थानीय तहको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको यथार्थ स्थिति देखिने गरी वस्तुस्थिति विवरण (Profile) तयार वा अद्यावधिक गर्नु पर्नेछ र अद्यावधिक वस्तुस्थिति विवरण आफ्नो वेवसाइट मार्फत सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ” भन्ने व्यवस्था गरी स्थानीय तहको वस्तुस्थिति विवरण तयारीको आवश्यकतालाई प्रस्तुत गरेको छ। नेपाल सरकारले गाउँपालिका क्षेत्रको समग्र वस्तुस्थिति भल्किने सूचना प्रविधिमा आधारित वस्तुस्थिति विवरण (Profile) तयार तथा अद्यावधिक गर्न स्तरीय ढाँचा समेत कार्यविधि उपलब्ध गराएको छ। उक्त कार्यविधिमा आधारित वस्तुस्थिति विवरणले स्थानीय तहमा तर्जुमा हुने योजनाका लागि सूचनाको महत्वपूर्ण आधार तयार गर्नेछ। स्थानीय तहको योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा प्रगति मापनलाई सूचनामा आधारित, एकीकृत, नतिजामूलक, सहभागितामूलक र प्रभावकारी बनाउन वस्तुस्थिति विवरणले नीति निर्णयकर्ता, विकास प्रदायक निकाय तथा संस्थालाई महत्वपूर्ण आधार प्रदान गर्दछ।

उपलब्ध कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था अनुसार सरोकारवालासँगको परामर्श र विगतका सफल अभ्यासको आधारमा सहभागितामूलक रूपमा तयार तथा अद्यावधिक गरिने वस्तुस्थिति विवरणले गाउँ/गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह, आन्तरिक स्रोत परिचालन, योजनावद्वा विकास तथा विकास उपलब्धीको मापनमा टेवा पुऱ्याउने छ। नेपालको राज्य पुनःसंरचना पश्चातको नयाँ परिवेश र संघीय शासन प्रणाली अनुसार स्थापित स्थानीय तहमा पहिलो पटक निर्वाचित भएका पदाधिकारीहरूलाई जनतासँग व्यक्त गरेको प्रतिवद्वता पुरा गर्न तथा विकास उपलब्धीका लागि सूचनामा आधारित योजना तर्जुमाको आवश्यकता रहेको छ। स्थानीय सरकारका निर्वाचित पदाधिकारी, कर्मचारी तथा सरोकारवालालाई स्थानीय तहको योजना तथा विकास प्रक्रियालाई पछिल्लो अवधिमा नेपालमा समेत अभ्यास भैरहेको योजनावद्वा विकास (Planned Development) र नतिजामूलक व्यवस्थापन (Result-Based Management) यस अवधारणा अनुसार रूपान्तरण गर्नु पर्ने चुनौती पनि रहेको छ। यिनै आवश्यकता र चुनौतीहरूको परिपुर्ति गर्न सूचनामा आधारित नीति, निर्णय र योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गरी समानुपातिक र सिघ्र लाभदायी विकास गर्न वस्तुस्थिति विवरण तयारीको आवश्यकता देखिएको छ। उपरोक्त संवैधानिक व्यवस्था र अधिकारको व्याख्या अनुसार दक्ष, अनुभवी तथा व्यावसायिक परामर्शदाताको प्राविधिक सहयोग तथा परामर्शमा सूचना प्रविधिमा आधारित तथ्याङ्क संकलन, भण्डारण, प्रशोधन र विश्लेषण प्रणाली आधारमा गांगाजमूना गाउँपालिकाको विस्तृत र खण्डिकृत सूचनाको आधार सहितको वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ। वस्तुस्थिति विवरणको विषयवस्तु, तयारी विधि तथा प्रक्रिया र उपयोगको बारेमा साभा धारणा निर्माण गरी सरोकारवालासँगको परामर्श, विगतका अभ्यास र विज्ञहरूका सुझावहरूलाई समेत समावेश गरी वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ। यसरी तयार वस्तुस्थिति विवरणले गाउँपालिकाको कार्य सम्पादन, सेवा प्रवाह, आन्तरिक राजश्व असुली तथा योजना तर्जुमाका लागि सूचनाको आधार तयार गर्नुका साथै गाउँपालिकाको समग्र विकास गतिविधीलाई अभै बढी प्रभावकारी गराउन उपयोगी हुनेछ।

१.३ वस्तुस्थिति विवरण तयारीको उद्देश्य

गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण तयारीको उद्देश्य देहायअनुसार रहेका छन्:

- ✓ सूचना प्रविधिमा आधारित तथ्याङ्क व्यवस्थापन (संकलन, प्रशोधन, भण्डारण तथा एकीकृत प्रतिवेदन) को विधि, प्रक्रिया तथा औजार अभ्यास गरी स्थानीय तहको स्तरीकृत तथ्याङ्कीय आधार तयार गर्ने,
- ✓ गाउँपालिका क्षेत्रको जनसांख्यिक, भू-जैविक, भौतिक, मानवीय, आर्थिक, सामाजिक, वातावरण र संस्थागत क्षेत्रको वस्तुस्थिति स्थिति चित्रण गर्ने,
- ✓ गाउँपालिकाको विकासका संभावना, अवसर, समस्या र चुनौतीको पहिचान गर्ने सूचनाको आधार तयार गर्ने,
- ✓ गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह, स्थानीय राजस्वको आधार र दर निर्धारण र विकास निर्माण कार्यका लागि आवश्यक वस्तुस्थिति तथा विषय क्षेत्रगत सूचना उपलब्ध गराउने,
- ✓ गाउँपालिकाको आवधिक, विषय क्षेत्रगत रणनीतिक तथा दीर्घकालिन योजना, मध्यकालिन खर्च संरचना तथा वार्षिक योजना र बजेट तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि विषयगत र खण्डीकृत सूचना विवरण उपलब्ध गराउने,

१.४ वस्तुस्थिति विवरण तयारी विधी तथा प्रक्रिया

गाउँ वस्तुस्थिति विवरण देहायअनुसार सात (७) चरण पुरा गरी चरणबद्ध, व्यवस्थित र सहभागितामूलक रूपमा तयार गरिएको छ:

चित्र नं. १: गाउँपालिका वस्तुस्थिति विवरण तयारीका चरणहरू

वस्तुस्थिति विवरण तयारी र प्रकाशन	७. सातौं चरण
वस्तुस्थिति विवरण प्रमाणीकरण कार्यशाला	६. छैटौं चरण
वस्तुस्थिति विवरण मस्यौदा तयारी	५. पाँचौं चरण
तथ्याङ्क विश्लेषण, प्रस्तुती तथा श्रोत नक्षा तयारी	४. चौथो चरण
सर्वेक्षण वा तथ्याङ्क संकलन	३. तेस्रो चरण
वस्तुस्थिति विवरण तयारी गोष्ठी तथा कार्य योजना स्वीकृति	२. दोस्रो चरण
वस्तुस्थिति विवरण ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा विधि स्वीकृति	१. पहिलो चरण

१.४.१ वस्तुस्थिति विवरणको स्तरीय ढाँचा, सूचना व्यवस्थापनका औजार र कार्यविधि स्वीकृति

स्थानीय तहको वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि नेपाल सरकारबाट उपलब्ध स्तरीय ढाँचा, सूचना व्यवस्थापन प्रणाली र तयारी कार्यविधि (नमूना) को आधारमा स्थानीय परिवेश, विशिष्टता र आवश्यकता अनुसार कार्यपालिकाबाट वस्तुस्थिति विवरणको स्तरीय ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र कार्यविधि स्वीकृत गरियो । सो अनुसार गाउँ कार्यपालिकाको नेतृत्व र सरोकारवालाको सक्रियता र सहयोगमा विस्तृत तथा खण्डीकृत सूचनाको आधार सहितको वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि सम्पर्क व्यक्ति तोक्ने, तथ्याङ्क संकलन कार्यका लागि सर्वेक्षक परिचालन, वडा समिति परिचालन तथा तथ्याङ्क संकलन कार्यमा विषयगत शाखा र सरोकारवालाको सहभागिता र अनुगमन कार्य सम्बन्धमा गाउँ कार्यपालिकाबाट आवश्यक निर्णय भयो ।

१.४.२ तथ्याङ्क व्यवस्थापन औजार तथा सूचना व्यवस्थापन प्रणालीको विकास

प्राविधिक सहयोग टोलीले संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट उपलब्ध कार्यविधि, राष्ट्रिय योजना आयोगबाट जारी स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७५ (नमूना) र गाउँपालिकाबाट स्वीकृत कार्यविधि तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन प्रणालीका आधारमा गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयार गर्न तथ्याङ्क संकलन, विश्लेषण, प्रस्तुती र अद्यावधिक सम्बन्धी औजार तथा सूचना व्यवस्थापन प्रणाली तयार गरी गाउँपालिकामा पेश गरियो । उपरोक्त बमोजिम पेश गरिएको तथ्याङ्क व्यवस्थापनका औजार तथा सूचना व्यवस्थापन प्रणाली देहायअनुसार रहेको छ ।

क. तथ्याङ्क संकलन औजार

- ✓ पारिवारिक सर्वेक्षण फाराम तथा एप्लीकेशन
- ✓ संस्थागत विवरण अभिलेख तथा सहभागितामूलक सर्वेक्षण फाराम तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापन प्रणाली
- ✓ सार्वजनिक श्रोत साधन, पूर्वाधार र सेवा केन्द्र आदीको नक्षाकानन विधि

ख. गाउँपालिका वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि

- ✓ वस्तुस्थिति विवरण तयारी स्तरीय विधि, चरण तथा प्रक्रिया

ग. प्रोफाइल सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (तथ्याङ्क संकलन/एप्लीकेशन, प्रशोधन, प्रस्तुती र अद्यावधिक औजार)

घ. सूचना व्यवस्थापन प्रणाली संचालन निर्देशिका

पारिवारिक विवरण फाराम, संस्थागत सर्वेक्षण तथा अभिलेख संकलन फाराम र नक्षाको विवरणसहितको वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि अनुसूची २ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.४.३ वस्तुस्थिति विवरण तयारी गोष्ठी तथा कार्य योजना स्वीकृति

गाउँ कार्यपालिकाको आयोजनामा कार्यपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी र स्थानीय सरोकारवाला बीच साभा धारणा, बुझाई र वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्ययोजना स्वीकृत गर्न २०७६ साल वैशाख ४ गते एक दिवसीय गाउँपालिका स्तरीय वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यशाला आयोजना गरी कार्ययोजना तयार तथा स्वीकृत गरियो । गाउँ कार्यपालिकाका अध्यक्ष श्री बल वहादुर अधिकारीको अध्यक्षतामा संचालन भएको कार्यशालामा उपाध्यक्ष, वडाअध्यक्ष समेत कार्यपालिकाका सदस्य, गाउँ कार्यपालिका कार्यालयका शाखा प्रमुख, वडा सचिव तथा स्थानीय संघ/संस्थाका प्रतिनिधि समेत ३८ जनाको उपस्थिति रहेको थियो । उक्त कार्यशालामा देहायमा उल्लिखित विषयवस्तुहरू बारे जानकारी, छलफल र अनुमोदन गरियो:

- ✓ वस्तुस्थिति विवरणको स्वीकृत स्तरीय ढाँचा, सर्वेक्षण औजार, कार्यविधि बारे प्रस्तुती तथा छलफल गर्ने,
- ✓ वस्तुस्थिति विवरणको आवश्यकता, तयारी विधि तथा प्रक्रिया, स्थानीय तथ्याङ्क संकलन, विश्लेषण र प्रस्तुती एवं स्थानीय तह प्रोफाइल सूचना व्यवस्थापन प्रणालीमा बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने,
- ✓ पारिवारिक सर्वेक्षण, संस्थागत सर्वेक्षण र अभिलेख संकलन तथा श्रोत नक्शा सम्बन्धी विवरण संकलनका लागि गणक तथा स्थानीय सर्वेक्षकको योग्यता, अनुभव, संख्या, छनौट, तालिम, परिचालन र अनुगमन प्रक्रिया निर्धारण गर्ने,
- ✓ वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यमा गाउँपालिका तथा सरोकारवालाको जिम्मेवारी, भूमिका तथा प्रतिवद्धताका बारेमा छलफल गर्ने,
- ✓ निर्धारित ढाँचामा वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्ययोजना, छलफल, प्रस्तुत गर्ने र अन्तिम रूप प्रदान गर्ने
- ✓ वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यलाई मार्गदर्शन, सहयोग तथा अनुगमन गर्न संयन्त्र (निर्देशक समिति वा प्राविधिक समिति वा अनुगमन समिति) गठन र कार्यविवरण बारे प्रस्तुती र छलफल गर्ने

१.४.४ सर्वेक्षक (पारिवारिक तथा संस्थागत सर्वेक्षण) को छनौट तथा प्रशिक्षण

अभिमुखीकरण कार्यक्रमको छलफल तथा तयार कार्ययोजना अनुसार कार्यपालिकाबाट आवश्यक संख्यामा सर्वेक्षक छनौट गरी स्वीकृत प्रश्नावली वा मोबाईल एप्सको प्रयोग र संकलन गर्ने तरिकाको बारेमा तालिम सञ्चालन गरियो । उक्त तालिम कार्यक्रममा गाउँ कार्यपालिका र वडा कार्यालयका कर्मचारी समेत पारिवारिक विवरण, संस्थागत अभिलेख संकलन तथा सहभागितामूलक सर्वेक्षक कार्यका लागि छनौट गरिएका २४ जना सर्वेक्षकहरूको सहभागिता रहेको थियो । तथ्याङ्क संकलनमा सहभागि सर्वेक्षकको विवरण यस दस्तावेजको **अनुसूची २** मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.४.५ तथ्याङ्क संकलन

गाउँपालिका क्षेत्रको वस्तुस्थिति भल्क्ने र स्थानीय नीति, योजना, अनुगमन तथा प्रगति मापनका आधार तयार गर्नको लागि आवश्यक पर्ने विषय क्षेत्रको तथ्याङ्क देहायअनुसारको ३ तरिकाबाट संकलन गरियो । जसको विवरण देहायअनुसार रहेको छ:

- १. पारिवारिक सर्वेक्षण:** नेपाल सरकारबाट उपलब्ध स्थानीय तहको वस्तुस्थिति विवरण कार्यविधिमा आधारित भई स्थानीय आवश्यकता र विशेषता अनुसार सर्वेक्षण प्रश्नावली तथा फाराम परिमार्जन गरी गाउँकार्यपालिकाबाट स्वीकृत गरियो । स्वीकृत पारिवारिक सर्वेक्षण सम्बन्धी प्रश्नावलीलाई एप्स (Apps) बनाई मोबाईल वा ट्यावलेटमा राखेर छनौट गरिएका गणकहरू मार्फत पारिवारिक विवरण सम्बन्धी तथ्याङ्क संकलन गरियो ।
- २. संस्थागत सर्वेक्षण:** नेपाल सरकारबाट उपलब्ध वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधिमा आधारित भई स्थानीय आवश्यकता र विशेषता अनुसार तयार गरिएको प्रश्नावलीलाई एप्समा राखेर र कागजमा संस्थागत सर्वेक्षण तथा अभिलेख अध्ययनबाट संस्थागत सूचना संकलन गरियो । सूचना विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, सेवा केन्द्र, विषयगत शाखा तथा इकाई, वडा कार्यालय, उद्योग वाणिज्य संघ र गैसस तथा समुदायमा आधारित संस्था आदीको अभिलेख तथा सम्बन्धित पक्षसँग छलफल, समूहगत छलफल र जानकार व्यक्तिसँग अन्तरवार्ताको विधिद्वारा संस्थागत सूचना संकलन गरियो ।
- ३. श्रोत नक्शाको लागि सूचना संकलन तथा नक्शा तयारी:** स्थानीय तहमा तालिम प्राप्त सर्वेक्षकहरू परिचालन गरी वडा समितिका पदाधिकारी र स्थानीय जानकार व्यक्ति वा बुद्धिजीवीहरूको सहभागितामा बाटो, पुल, खोला, नदी, पोखरी, चरन क्षेत्र, कटान क्षेत्र, विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, श्रोत केन्द्र, सेवा केन्द्र, संघ/संस्था अवस्थितिको विवरण संकलन गरी GIS मा आधारित विभिन्न श्रोत नक्शा तयार गरियो र जसलाई वस्तुस्थिति विवरणमा समावेश गरिएको छ । यसबाट वस्तुस्थिति विवरणको लागि थप सूचना समेत उपलब्ध भएको थियो ।

१.४.६ तथ्याङ्क विश्लेषण तथा प्रस्तुतीकरण

उपरोक्त बमोजिमतीन तहको सर्वेक्षणबाट प्राप्त तथ्याङ्कलाई देहायअनुसारको माध्यम तथा विधिबाट विश्लेषण गरियो:

- ✓ पारिवारिक सर्वेक्षण, संस्थागत सूचना र श्रोत नक्शाको सूचनाको आधारमा आवश्यकता अनुसार सूचना प्राप्त तथा अद्यावधिक गर्न सक्ने गरी स्थानीय तहको प्रोफाइल सूचना व्यवस्थापन प्रणाली तयार गरिएको छ । यसका लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट उपलब्ध स्थानीय तहको प्रोफाइल सूचना व्यवस्थापन प्रणाली प्रयोग गरिएको छ ।

- ✓ स्थानीय तह प्रोफाईल सूचना व्यवस्थापन प्रणालीबाट संकलन गरिएको तथ्याङ्क विश्लेषण गरी स्थानगत र विषय क्षेत्र सूचनाको विवरण तयार गरिएको छ। उक्त विवरणलाई आवश्यकता अनुसार थप विश्लेषण गरी सूचना व्यवस्थापन प्रणाली तथा हार्डकपीमा प्रस्तुत गरिएको छ।
- ✓ गुगलअर्थबाट सहभागितामूलक रूपमा संकलन गरिएको सूचनाको आधारमा श्रोत नक्शा तयार गरिएको छ।
- ✓ स्थानीय तहको प्रोफाईल सूचना व्यवस्थापन प्रणालीबाट सबै सूचनाको विश्लेषण गरी प्रतिवेदन तयार गरिएको छ। नेपाल सरकार, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट उपलब्ध सूचना स्थानीय तहको प्रोफाईल सूचना व्यवस्थापन प्रणाली संचालन निर्देशिका Operational Manual लाई आधार लिइएको छ।

यसलाई <https://lgprofile.robustitconcepts.com> मा Login गरी गाउँपालिकाको सम्बन्धित आधिकारिक व्यक्तिले संचालन गर्न तथा अद्यावधिक गर्न सकिने व्यवस्था गरिएको छ। यसका साथै वस्तुस्थिति विवरणको अन्तिम प्रतिवेदनमा आम गाउँबासी, सरोकारवाला र आम सर्वसाधरणले मोबाइलको प्लेस्टोरबाट Local Govt Profile ऐप्लिकेशन डाउनडोड गरी हेर्न सक्ने व्यवस्था गरिएको छ।

१.४.७ वस्तुस्थिति विवरण प्रतिवेदन तयारी, प्रमाणीकरण, प्रकाशन, अद्यावधिक र प्रसारण

गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण (Rural Municipal Profile) तयारीका लागि स्थानीय तहको प्रोफाईल सूचना व्यवस्थापन प्रणालीबाट वस्तुस्थिति विवरण सम्बन्धी सूचना प्राप्त, प्रकाशन र प्रसारण गरिएको छ र नियमित रूपमा अद्यावधिक गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ। प्रोफाईल सूचना व्यवस्थापन प्रणालीबाट प्राप्त सूचना विवरणलाई संलग्न गरी स्तरीय ढाँचामा हार्डकपीमा वस्तुस्थिति विवरण प्रतिवेदन तयार गरिएको। विवरणलाई लेखन, तालिका, ग्राफ, चार्ट, तालिका र नक्शामा प्रस्तुत गरिएको छ।

वस्तुस्थिति विवरणमा प्रस्तुत सूचना विवरणलाई गाउँ कार्यपालिकाको आयोजना र प्राविधिक सहयोग टोलीको सहजीकरणमा मिति २०७६ साल असार महिनामा ५ गते प्रथम आवधिक योजना तर्जुमा कार्यशाला गोष्ठीमा एकीकृत गरी सुझाव संकलन गरियो। गाउँपालिकाका अध्यक्ष श्री वल वहादुर अधिकारीको अध्यक्षतामा संचालित गोष्ठीमा उपाध्यक्ष, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, ७ वटै बडाका बडाअध्यक्ष समेत कार्यपालिकाका सदस्य, कार्यपालिकाको कार्यालय, विषयगत शाखाका प्रमुख, बडा सचिव तथा स्थानीय संघ संस्था र नागरिक समाजको उपस्थिति रहेको थियो। उक्त गोष्ठीमा गाउँ वस्तुस्थिति विवरणको मस्यौदा प्रस्तुत गरी बडा तथा विषयगत सूचना सम्बन्धमा गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी र सरोकारवालाबाट प्रतिक्रिया र सुझाव समेत प्राप्त गरियो। प्राप्त सुझावलाई समावेश गरी प्रोफलाइल सूचना व्यवस्थापन प्रणालीलाई अद्यावधिक गरिएको छ भने सो अनुसार वस्तुस्थिति विवरण दस्तावेजलाई अन्तिम रूप प्रदान गरी सूचना व्यवस्थापन प्रणालीमा अपडेड तथा हार्डकपी दस्तावेज प्रकाशन र प्रशारणका लागि गाउँपालिकामा पेश गरिएको छ।

यसका साथै वस्तुस्थिति विवरण तयारी प्राविधिक सहयोग टोलीले गाउँ कार्यपालिकाको आयोजनामा गाउँ प्रोफाईल सूचना व्यवस्थापन प्रणाली संचालन, सूचना अद्यावधिक र प्रस्तुती बारे गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारी र विषयगत शाखाका कर्मचारीको सीपको अभिभूती सम्बन्धी तालिम समेत सम्पन्न गरियो।

१.५ सीमा

वस्तुस्थिति विवरणलाई नेपाल सरकारद्वारा जारी ढाँचा स्थानीय तहको प्रोफाईल सूचना व्यवस्थापन प्रणाली तथा विगतमा सफल अनुभवको आधारमा तयार गरिएको छ। विवरणमा यथाशक्य बढी सूचना समाविष्ट हुने गरी तयारी गर्ने प्रयास गरिएता पनि संघीय शासन प्रणाली अनुसार स्थानीय शासन संचालन पहिलो अनुभव भएको हुँदा कानुनी, नीतिगत तथा तथ्याङ्क व्यवस्थापनसम्बन्धी व्यवहारिक कठिनाइहरू आइपन्यो। सोको बाबजुद सम्बन्धित सबैको प्रयासबाट गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्य सम्पन्न गरिएको छ। प्रस्तुत तथ्यांकलाई संभव भएसम्म बडागत र सामाजिक रूपमा खण्डीकृत र विषयगत रूपमा एकीकृत गर्ने प्रयास गरिएको छ। नवगठित गाउँपालिकाको सीमित कानुनी तथा नीतिगत व्यवस्था, स्रोतसाधनको बाबजुद पहिलो प्रयासको रूपमा तयार गरिएको यस वस्तुस्थिति विवरण आगामी दिनमा आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्दै लिगिनेछ।

परिच्छेद २: गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्था (Introduction of Rural Municipality)

२.१ परिचय

गंगाजमुना गाउँपालिका संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको प्रदेश नम्बर ३ स्थित धादिङ जिल्लामा उत्तर पश्चिमा पर्दछ। जिल्लाको १३ वटा स्थानीय तह मध्ये यस गाउँपालिका जिल्लाको सदरमुकामदेखि ५४ कि.मि.को दुरीमा पर्दछ। संघीय शासन प्रणाली अनुसार स्थानीय तह पुनसंरचना प्रक्रियामा धादिङ जिल्लाको साविक रि, गुम्दी, फूलखर्क, बसेरी र बुढाथुम गरी ५ वटा गाउँ विकास समिति समायोजन भएर २०७३ सालमा यो गाउँपालिका स्थापना भएको हो। यस गाउँपालिकाको कुल क्षेत्रफल १४४.०९ वर्ग कि.मी. रहेको छ। यस परिच्छेदमा गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति, ऐतिहासिक चिनारी र नामकरण, राजनीतिक अवस्थिति, प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक उत्कृष्टता, विकासका संभावनाहरूलाई देहायबमोजिमका शीर्षकहरूमा व्याख्या गरिएको छ।

२.२ भौगोलिक अवस्थिति

गंगाजमुना गाउँपालिका नेपालको मध्यपहाडी क्षेत्रमा पर्दछ। भौगोलिक अवस्थितिका हिसाबले यो गाउँपालिका २८°१'०" उत्तरदेखि २८°१०'०" उत्तरी अक्षांश र ८४°४९'०" पूर्वदेखि ८५°१'०" पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ। यस गाउँपालिकाको पूर्वमा खनियाबास गाउँपालिका, पश्चिममा गोरखा जिल्लाको आरुधाट गाउँपालिका, उत्तरमा रुविभ्याली गाउँपालिका र गोरखा जिल्ला र दक्षिणमा नेत्रावती तथा त्रिपुरासुन्दरी गाउँपालिका पर्दछ। भौगोलिक रूपमा मध्यपहाडी क्षेत्र देखि हिमाली क्षेत्रसम्म फैलिएको यस गाउँपालिका जैविक, विविधता, प्राकृतिक स्रोत तथा पर्यटकीय दृष्टिकोणले महत्वपूर्ण रहेको छ। यस गाउँपालिकाको अधिकतम तापक्रम ४२ डिग्री सेल्सियस र न्यूनतम तापक्रम ७.७ डिग्री सेल्सियस रहेको छ भने औसत वार्षिक वर्षा १०५० मि.मि रहेको छ। नेपालको संविधान र संघीय शासन प्रणाली अनुसार स्थापित यस गंगाजमुना गाउँपालिकाको वडागत विवरण देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १: पनसंरचित गाउँपालिकाको वडागत विवरण

वडा नम्बर	समावेश साविक गाविस र वडा	वडाको क्षेत्रफल (वर्गकिमि)	वडाको केन्द्र रहेको स्थान
१	रि ४, ५, ७ र ९	३५.३८	ताउल भेडेडाँडा
२	रि १-३, ६ र ८	१४.७७	ताजिम्राड
३	गुम्दी १-५	१३.३९	गुम्दी
४	गुम्दी ६-९	१२.५३	सातदोबाटो
५	फूलखर्क १-९	३५.४९	फूलखर्क
६	बसेरी १-९	१६.६०	बसेरी
७	बुढाथुम १-९	१५.४९	बुढाथुम
जम्मा		१४३.६५*	

स्रोत: स्थलरूप नक्सा, नापी विभाग

नोट: यहाँ प्रस्तुत क्षेत्रफल भौगोलिक सूचना प्रणालीमा आधारित नक्शाबाट लिइएको हो र अन्य स्रोतबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार क्षेत्रफल फरक पर्न सक्दछ।

२.३ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामकरण

संघीय नेपालको प्रदेश नं. ३ मा पर्ने धादिङ जिल्लाको महत्वपूर्ण धार्मिक तथा पर्यटकीय स्थल गंगाजमुना भरनाको नामबाट यस गाउँपालिकाको नामाकरण भएको हो। २०७३ सालमा नेपालको संघीय पुनसंरचनाको प्रक्रियामा साविकका रि, गुम्दी, फूलखर्क, बसेरी र बुढाथुम गाउँ विकास समिति समायोजन गरी यस गंगाजमुना गाउँपालिका स्थापना भएको हो।

२.४ राजनीतिक अवस्थिति

गंगाजमुना गाउँपालिका संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको प्रदेश नं. ३ स्थित धादिङ जिल्लाको उत्तर पश्चिम क्षेत्रमा अवस्थित रहेको छ। कुल ७ वटा वडा रहेको यस गाउँपालिका जिल्लामा कायम भएका २ नगरपालिका र ११ गाउँपालिका गरी १३ स्थानीय तह मध्ये एक गाउँपालिका हो। यो गाउँपालिका जिल्ला भित्रको संघीय प्रतिनिधि सभा निर्वाचन क्षेत्र नं. २ र प्रदेश सभा निर्वाचन प्रयोजनका लागि तय गरिएको प्रदेश “ख” मा पर्दछ।

२.५ धरातलीय अवस्था

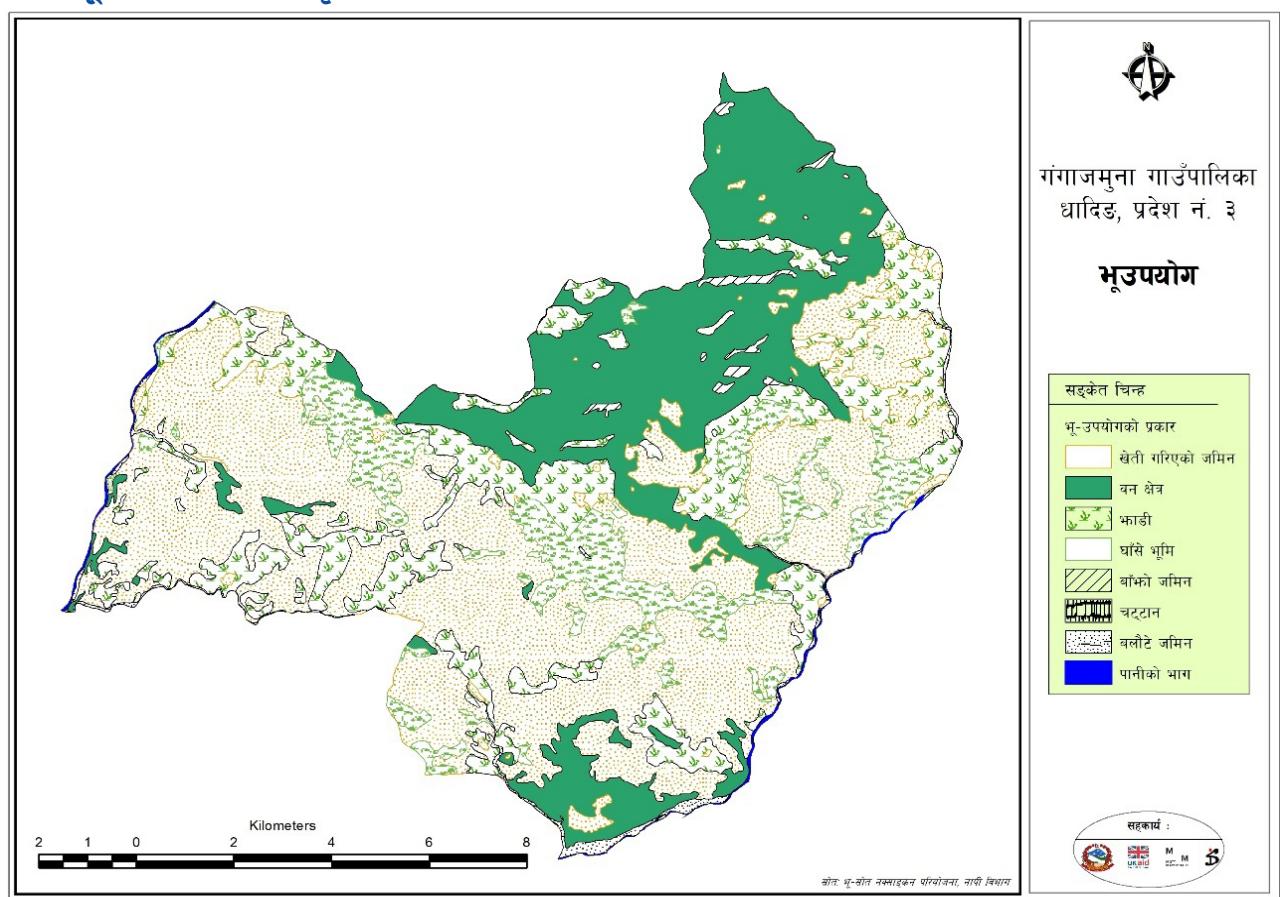
धरातलीय हिसाबले गंगाजमुना गाउँपालिका नेपालको मध्यपहाडी क्षेत्रमा पर्दछ। यो गाउँपालिका सल्यानटार आँखुखोला देखि रुबी भ्यालीको उच्च भूभागसम्म फैलिएको छ। गाउँपालिकामा धेरै जसो भूभाग भिरालो रहेता पनि खेतीयोग्य फाँट र पाखो र वन क्षेत्र रहेको छ। नापी विभागको स्थलरूप नक्साअनुसार यस गाउँपालिकाको भू-धरातलमा ५ डिग्रीभन्दा कम भिरालोपना भएको २.५४ प्रतिशत, ५ देखि १५ डिग्रीसम्म भिरालोपना भएको ७.३७ प्रतिशत र १५ डिग्रीदेखि ३० डिग्रीसम्म भिरालो जमिन ५२.९८ प्रतिशत रहेको छ। ३० डिग्रीभन्दा बढी भिरालो जमिन करिब २९.६ प्रतिशत र ४५ डिग्रीभन्दा बढी भिरालो जमिन करिब ७.५१ प्रतिशत रहेको छ।

तालिका २: धरातलीय स्वरूप तथा भिरालोपना

क्र.स.	भिरालोपना (Slope)	क्षेत्रफल (व.कि.मी.)	प्रतिशत
१	५ डिग्रीसम्म	३.६५	२.५४
२	५ डिग्री देखि १५ डिग्रीसम्म	१०.५९	७.३७
३	१५ डिग्री देखि ३० डिग्रीसम्म	७६.१	५२.९८
४	३० डिग्रीदेखि ४५ डिग्रीसम्म	४२.५२	२९.६०
५	४५ डिग्रीभन्दा बढी	१०.७९	७.५१
जम्मा		१४३.६५*	१००

स्रोत: स्थलरूप नक्सा, नापी विभाग

२.६ भू-उपयोग तथा प्राकृतिक सम्पदा

Source: Land Resource Mapping Project, 1996

प्राकृतिक स्रोतका हिसाबले गंगाजमुना गाउँपालिकामा गंगाजमुना भरना, नेत्रावती नदी (आँखुखोला), आफल खोला, वगुवाखोला, कल्स्योङ्ग खोला, अँधेरी खोला, वन तथा जैविक विविधता क्षेत्र, बडा नं. ६ को बसेरी खेतको फाँट, बुढाथुम क्षेत्र, कृषि जमीन जस्ता प्राकृतिक स्रोत साधन रहेका छन्। सर्वे तथा नापी विभागको विवरण अनुसार यस गंगाजमुना

गाउँपालिकाको भू-उपयोगको अवस्था हेर्दा खेती गरिएको क्षेत्रफल ४३.०६ प्रतिशत रहेको छ भने वन तथा बुट्यान क्षेत्र २५.११ प्रतिशत र चट्टान तथा अन्य क्षेत्र २९.३३ प्रतिशत रहेको छ । गाउँपालिकाको भू-पयोगको विवरण देहायअनुसार रहेको छ ।

तालिका ३: भूउपयोग क्षेत्रको विवरण

क्र.सं.	भू-उपयोग	क्षेत्रफल (हेक्टर)	प्रतिशत
१	खेती गरिएको जमिन	६१८५	४३.०६
२	वनजगांलले ढाकेको जमिन	३६०६.६	२५.११
३	खर्क तथा चरन क्षेत्र	२२.४	०.१६
४	आवास क्षेत्र	२९१.०	२.०३
५	चट्टान	५.६९	०.०४
६	वगर, नदी, खोला, ताल र पोखरी	४०.७८	०.२८
७	अन्य	४२१२.२९	२९.३३
	जम्मा	१४३६३.७६*	१००

२.७ साँस्कृतिक उत्कृष्टता

यस गाउँपालिकामा साँस्कृतिक हिसावले तामाड जाती तथा समुदायको वाहुल्यता र क्षेत्री ब्राह्मण,गुरुङ, मगर र दलित समुदायको मिश्रित बसोबास रहेको छ । फलस्वरूप मुख्य रूपमा तामाड, खस वाह्मण भाषा तथा साँस्कृतिको समिश्रण तथा अनुपम संगम रहेको छ । धार्मिक रूपमा हिन्दु, बौद्ध र क्रिश्चयन धर्मालम्बीहरूको बाहुल्यता रहेको छ । यस गाउँपालिका क्षेत्रमा मनाइने हिन्दु धर्मालम्बीहरूको चाडपर्वहरूमा कृष्णपूर्णी, तीज, जनैपूर्णिमा, दशै, तिहार, माघे सक्रान्ती, चैते दशै आदि रहेका छन् भने तामाड समुदाय र बौद्ध धर्मालम्बीले ल्होसार, बुद्ध जयन्ती र क्रिश्चयन धर्मालम्बीको क्रिसमस रहेका छन् । यस गाउँपालिका क्षेत्रमा चाडपर्वका समयमा गरिने विभिन्न क्रियाकलापहरूले यहाँको सामाजिक र साँस्कृतिक उत्कृष्टता भल्काउने गर्दछन् । भेषभूषाका रूपमा पुरुषहरूले मुख्य रूपमा दौरा सुरुवाल, पाइन्ट, शर्ट, टोपी तथा कोट र महिलाले गुन्यु चोली, लुङ्गी र पटुकी लगाउने गर्दछन् । गांगाजमुना माई, कालिकादेवी, मण्डली, चतुरथला माई, पशुपति मन्दिर, शिवालय मन्दिर, कालिका मन्दिर आदि यहाँका महत्वपूर्ण धार्मिक स्थलहरू हुन ।

२.८ विकासका उपलब्धी र संभावना

गांगाजमुना गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाहरू, आर्थिक अभ्यास र उपलब्ध मानवीय पूँजी तथा पूर्वाधार लगायतको अवस्थालाई हेर्ने हो भने यस गाउँपालिकामा विकासका प्रस्ताव सम्भावनाहरूको आँकिलन गर्न सकिन्छ । गाउँ विकासका सम्भावनाहरूलाई देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४: विकासको प्रमुख सम्भावनाहरू

क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	सम्भावना
१	प्राकृतिक	<ul style="list-style-type: none"> ✓ समशितोष्ण तुलनात्मक चिसो र वसोबास योग्य हावापानी रहेको ✓ धेरै जसो क्षेत्र पहाड र उच्च क्षेत्र रहेको ✓ वन जंगल तथा जैविक विविधता क्षेत्र रहेको ✓ वन, भाडी क्षेत्र र कृषि योग्य जमीनको संयोजन रहेको ✓ आँखुखोला, गांगाजमुना भरना, आफल खोला, वगुवाखोला, कल्प्योङ खोला, अँधेरी खोला, बुढी खोला जस्ता खोला नाला रहेको

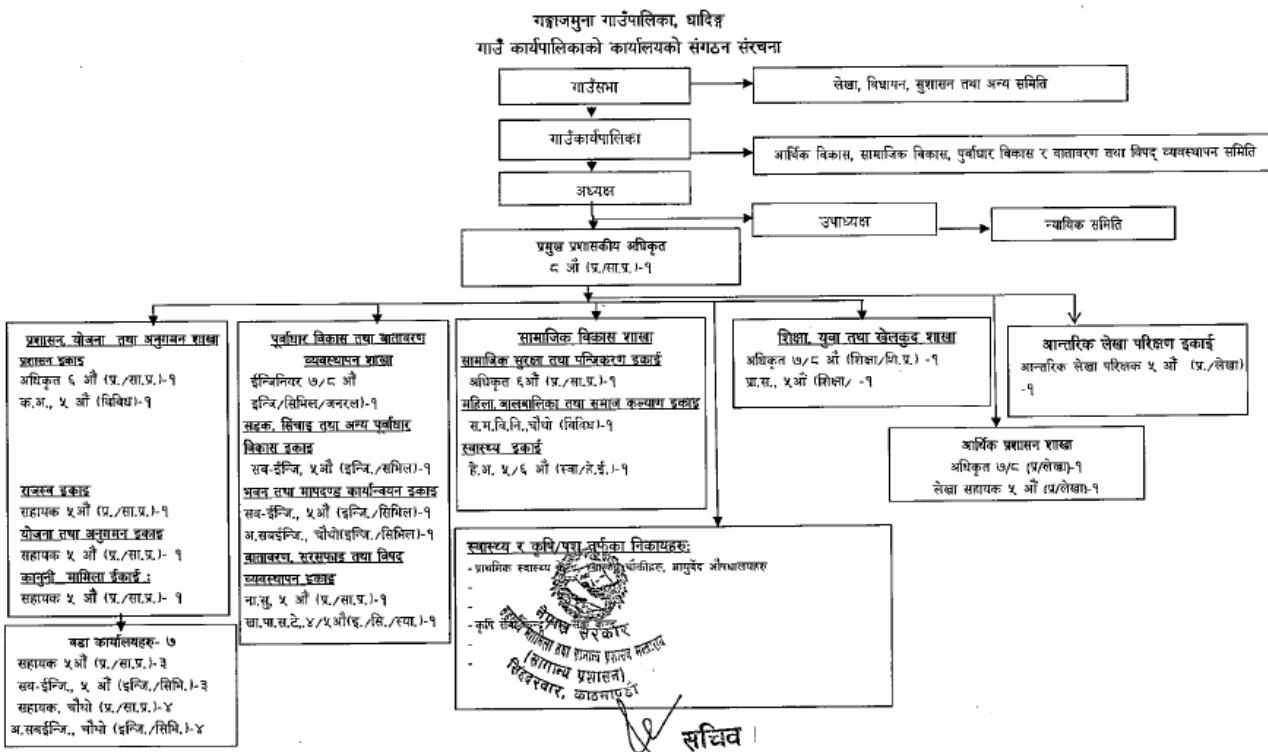
क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	सम्भावना
२	आर्थिक	<ul style="list-style-type: none"> ✓ धान, मकै, गहुँ, खोदो, तेलहन, अमिलो जातको फलफूलको उत्पादन रहेको ✓ गाईभैसी, भेडा बाखा, कुखुरा हाँस जस्ता पशुपंक्षीजन्य उत्पादन क्षेत्र रहेको ✓ नदी बेसीका उर्वर भूमि र सिचित क्षेत्र विस्तारित क्षेत्र रहेको ✓ बैंक र सहकारीको सेवा उपलब्ध रहेको ✓ गंगाजमुना, पारागाड, पासाड चोक, छ्याडछ्याड कुना, पोखराडाँडा, कालिका देवी, मष्टमण्डली, गोरगाड चोक, तिनसुरे डाँडा, चतुरथला माई १० वटा पर्यटकीय र धार्मिक क्षेत्र रहेको ✓ सातदोबाटो, फूलखर्क, बसेरी र बुढाथुम लगायत ५ वटा स्थानीय बजार रहेको
३	सामाजिक	<ul style="list-style-type: none"> ✓ माध्यामिक तह सम्मको शिक्षा उपलब्ध रहेको ✓ ५ वटा स्वास्थ्य संस्था र वर्थिङ सेन्टर र नीजि क्लिनिकबाट स्वास्थ्य सेवा प्रवाह भैरहेको ✓ खुल्ला दिसामुक्त तथा पूर्ण सरसफाइ क्षेत्रको घोषणा भई सो को पालना भैरहेको ✓ पाइपद्वारा वितरण प्रणाली सहितको खानेपानीको सुविधा विस्तार भैरहेको ✓ ११ स्थानहरूमा खेल मैदान उपलब्ध रहेको ✓ स्थानीयस्तरमा युवा क्लब, वाल क्लब र संजालहरू स्थापन भई अभियान संचालन भई रहेको ✓ हिन्दू, बौद्ध र क्रिस्चियन आधारित धार्मिक स्थल, चाडपर्व र कला र सस्कृतिको संयोजन रहेको
४	भौतिक पूर्वाधार	<ul style="list-style-type: none"> ✓ गाउँपालिको केन्द्रसम्म कच्ची सडक संजालले जोडिएको र गाउँपालिका क्षेत्र भि २८० कि.मि. कच्ची सडक निर्माण भएको ✓ गोरखाको आरुघाटमा बजार उपलब्ध रहेको ✓ २ वटा प्रमुख सडक (धादिङवेशी-टोडके-चरडे-फूलखर्क, आरुघाट- सल्यानटार - फूलखर्क सडक निर्माण भई हिउँदमा यातायात संचालन रहेको ✓ गाउँपालिकाको ७ वडा मध्ये ४, ५, ६ र ७ वडाका केन्द्रहरू कच्ची सडकले गाउँपालिकाको केन्द्र, जिल्ला र बजारसँग जोडिएको ✓ गाउँपालिकामा बजार पूर्वाधारका पूर्वाधार विस्तार हुँदै रहेको ✓ व्यवस्थित, सुरक्षित र एकीकृत वस्ती विकासलागि स्थान उपलब्ध रहेको ✓ ४५ प्रतिशत घरधुरीमा विद्युत सेवा पहुँच पुगेको ✓ सुधारिएको र वैकल्पिक उर्जाको रूपमा एलपि ग्यास, विद्युत, वायोग्यास तथा सोलारको उपयोगमा बृद्धि भईरहेको ✓ गाउँपालिकाको सिमानामा ९ मेगावाटको आँखुखोला जलविद्युत आयोजना संचालनमा रहेको ✓ मोवाइल, इन्टरनेट, गाउँपालिका र वडा तथा माध्यामिक तहको विद्यालयमा इन्टरनेट सुविधा उपलब्ध रहेको ✓ आँखुखोला लगायतका खोलानालाबाट दुङ्गागिटी र वालुवा नदीजन्य सामग्री उपलब्ध रहेको

क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	सम्भावना
५	वन तथा वातावरण	<ul style="list-style-type: none"> ✓ गाउँपालिका क्षेत्रमा गंगाजमुना जस्तो धार्मिक र पर्यटकीय क्षेत्र रहेको ✓ ३० वटा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूहबाट ६००० हेक्टर वन क्षेत्रको व्यवस्थापन भैरहेको ✓ आँखुखोला आफल खोला, वगुवाखोला, कल्स्योङ्ग खोला, अङ्घेरी खोला, बुढी खोलाको जलाधार क्षेत्र रहेको
५.	सुशासन तथा संस्थागत	<ul style="list-style-type: none"> ✓ संघीय संरचना बमोजिम संघीय सरकारबाट उपलब्ध संगठन संरचना र कर्मचारीको दरबन्दी तयार भएको, ✓ गाउँपालिकामा ५ वटा शाखा (१. प्रशासन, योजना तथा अनुगमन-४, २. पूर्वाधार विकास र वातावरण व्यवस्थापन-३, ३. सामाजिक विकास-३, ४. शिक्षा, युवा तथा खेलकुद-१, ५. आर्थिक प्रशासन-१, ६. आन्तरिक लेखा परीक्षण इकाई र १० वटा उपशाखा तथा इकाई, ५ सेवा केन्द्र र ७ वटा वडा कार्यालयसंचालन रहेको ✓ २४४ वटा विभिन्न समुदायमा आधारित संस्था, ११ गैसस तथा विकास साफेदार संस्था उपस्थिति र सहभागिता उल्लेख्य रहेको

स्रोत: समूह छलफल, २०७६

२.९ गाउँपालिकाको संगठन संरचना तथा मानवीय संसाधन

संघीय शासन व्यवस्था अनुसार राज्यको पुनःसंरचना प्रक्रियाबाट स्थापित यस गाउँपालिकाको २०७४ वैशाख ३१ गते सम्पन्न स्थानीय तहको निर्वाचनबाट निर्वाचित गाउँ कार्यपालिका मार्फत गाउँपालिकाको कार्य संचालन हुँदै आएको छ। यस गाउँपालिकाको लागि संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट प्रस्तावित संगठन संरचना देहायअनुसार रहेको छ।

२.१० गाउँपालिकाको गाउँसभाका पदाधिकारीको विवरण

यस गांजमुना गाउँपालिकाको गाउँसभामा ३९ जनाको सदस्यहरू रहेको छ। जसमा अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष ७ जना, महिला सदस्य ७ जना, दलित महिला सदस्य ७ जना, १४ जना अन्य सदस्य, १/१ जना दलित तथा अल्पसंख्यक सदस्यहरू रहेका छन्। जसको विस्तृत विवरण देहायबमोजिम तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५: गाउँ सभाका पदाधिकारीको विवरण

क्र.सं	नाम थर	पद	वडा नं.	सम्पर्क नम्बर
१	बल बहादुर अधिकारी	गाउँपालिका अध्यक्ष	५	९८४९४३३११८
२	एन्जिला तामाड	गाउँपालिका उपाध्यक्ष	२	९८४९७२०८३१
३	बहादुर तामाड	वडा अध्यक्ष	१	९८६९२४३२०२
४	फैसिड तामाड	वडा अध्यक्ष	२	९७४९३०९०९०
५	विजय कुमार गुरुङ	वडा अध्यक्ष	३	९७४९३३४५०८
६	हरिमान श्रेष्ठ	वडा अध्यक्ष	४	९७४९२२७९९९
७	रामचन्द्र अधिकारी	वडा अध्यक्ष	५	९८५९२४२८३०
८	भक्त बहादुर लामिछाने	वडा अध्यक्ष	६	९८४९४३२६७१
९	बाबुराम न्यौपाने	वडा अध्यक्ष	७	९८१३७६७४७५
१०	मरियम तामाड	सदस्य (महिला)	१	९८६५०५४९७५
११	सुन माया वि.क.	सदस्य (दलित महिला)	१	९८६१०९३०७२
१२	सुनिल बहादुर तामाड	सदस्य (अन्य)	१	९७४९५१०९९०
१३	टेकु लामा तामाड	सदस्य (अन्य)	१	९८४०४४६८५२
१४	युना माया तामाड	सदस्य (महिला)	२	९६११०६२२८८
१५	मंगली वि.क.	सदस्य (दलित महिला)	२	९६१६६६५४३६
१६	भक्त बहादुर लामा	सदस्य (अन्य)	२	९८४९५२३०३७
१७	दिपक तामाड	सदस्य (अन्य)	२	९७४९३४६२२६
१८	सरिता घले	सदस्य (महिला)	३	९८६०६९५२३७
१९	सुस्मा दमाई	सदस्य (दलित महिला)	३	९८६१९२८१३३
२०	हरि बहादुर गुरुङ	सदस्य (अन्य)	३	९७४५०६२८६४
२१	राम बहादुर तामाड	सदस्य (अन्य)	३	९७५१००३८०८
२२	सिता सिंखडा	सदस्य (महिला)	४	९८६१५९७६१६
२३	राम माया वि.क.	सदस्य (दलित महिला)	४	९८६११५२१८४
२४	नेत्र बहादुर घले	सदस्य (अन्य)	४	९८६१८९७७४
२५	लिल बहादुर लामिछाने	सदस्य (अन्य)	४	९७४९२४४९८१
२६	विवा माया गुरुङ	सदस्य (महिला)	५	९७४९०६६६७१
२७	जमुना सुनार	सदस्य (दलित महिला)	५	९८६०३५३१२४
२८	कृष्ण नारायण श्रेष्ठ	सदस्य (अन्य)	५	९८४९६३८९९६
२९	बुद्धि बहादुर घले	सदस्य (अन्य)	५	९८४९७६३५९२
३०	विष्णु माया गुरुङ	सदस्य (महिला)	६	९८१३८९००६४
३१	शोभा उपरकोटी	सदस्य (दलित महिला)	६	९८०४१३०८०२
३२	डम्बर बहादुर ढकाल	सदस्य (अन्य)	६	९८२३८०११२१
३३	पदम बहादुर घले	सदस्य (अन्य)	६	९८०८५८७९१२४
३४	प्रविणा ढकाल थापा	सदस्य (महिला)	७	९८१३०८६१०५
३५	मिठि नेपाली	सदस्य (दलित महिला)	७	९८१३८७९८९७
३६	कृष्ण बाहादुर दाहाल	सदस्य (अन्य)	७	९८१३९१७९२१
३७	मान बहादुर घले	सदस्य (अन्य)	७	९८१३९९३००५
३८	तुले कामी	सदस्य (दलित)	७	९८१५१६०१७६
३९	रत्न माया घले	सदस्य (अल्पसंख्यक)	४	९८४०३२२६२४

स्रोत: गाउँपालिका कार्यालय, २०७६

२.११ गाउँपालिकाको गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारीहरूको विवरण

यस गगांजमुना गाउँपालिकाको गाउँसभामा १५ जनाको सदस्यहरू रहेको छ। जसमा अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, वडा अध्यक्ष र जना, महिला सदस्य २ जना, दलित महिला सदस्य २ जना, १/१ जना दलित तथा अल्पसंख्यक सदस्यहरू रहेका छन्। जसको विस्तृत विवरण देहायबमोजिम तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६: गाउँ कार्यपालिकाका पदाधिकारीहरूको विवरण

क्र.सं	नाम थर	पद	वडा नं.	सम्पर्क नं.
१	बल बहादुर अधिकारी	गाउँपालिका अध्यक्ष	५	९८४९४३३११८
२	एन्जिला तामाड	गाउँपालिका उपाध्यक्ष	२	९८४९७२०८३१
३	बहादुर तामाड	वडा अध्यक्ष	१	९८६९२४३२०२
४	फैसिड तामाड	वडा अध्यक्ष	२	९७४९३०९०९०
५	विजय कुमार गुरुङ	वडा अध्यक्ष	३	९७४९३३४५०८
६	हरिमान श्रेष्ठ	वडा अध्यक्ष	४	९७४९२२७९९९
७	रामचन्द्र अधिकारी	वडा अध्यक्ष	५	९८५१२४२८३०
८	भक्त बहादुर लामिछाने	वडा अध्यक्ष	६	९८४९४३२६७१
९	बाबुराम न्यौपाने	वडा अध्यक्ष	७	९८१३७६७४७५
१०	विवा माया गुरुङ	सदस्य (महिला)	५	९७४९०६६६७१
११	शोभा उपरकोटी	सदस्य (दलित महिला)	६	९८०४९३०८०२
१२	प्रविणा ढकाल थापा	सदस्य (महिला)	७	९८१३०८६१०५
१३	सुस्मा दमाई	सदस्य (दलित महिला)	३	९८६९९२८१३३
१४	तुले कामी	सदस्य (दलित)	७	९८१५९६०९७६
१५	रत्नमाया घले	सदस्य (अल्पसंख्यक)	४	९८४०३२२६२४

स्रोत: गाउँपालिका कार्यालय, २०७६

परिच्छेद ३: प्रवृत्ति विश्लेषण (Trend Analysis)

३.१ जनसंख्याको अवस्था

यस परिच्छेदमा गाउँपालिकाको जनसांख्यिक अवस्थासँग सम्बन्धित वस्ती, घरधुरीको विवरण, जनसंख्या बनौट, संरचना तथा वितरण जस्ता विषयहरू समाविष्ट रहेका छन्।

३.१.१ जनसंख्या वितरणको अवस्था

पारिवारिक सर्वेक्षण २०७६ अनुसार गाउँपालिकाको कुल जनसंख्या २५,८७२ रहेको छ। वडा अनुसार सबैभन्दा उच्च जनसंख्या वडा नं. ७ मा ५२८४ जना रहेको छ भने सबैभन्दा न्यून वडा नं. १ मा २४२५ रहेको छ। हालको औसत घरपरिवारको आकार ४.५ र लैंगिक अनुपात १०५.४८ रहेको छ। राष्ट्रिय जनगणना २०६८ र गाउँपालिकाको पारिवारिक सर्वेक्षण २०७६ को जनसंख्याको अवस्थालाई वडागत रूपमा देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ।

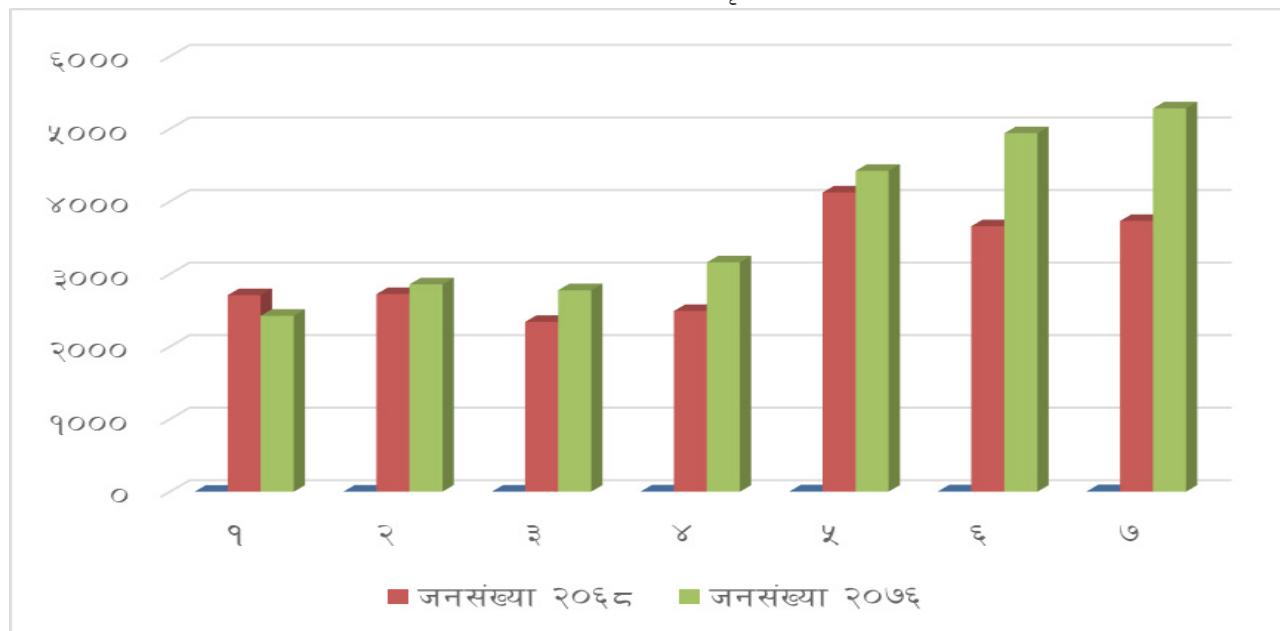
तालिका ७: जनसंख्या वितरणको अवस्था

वडा नम्बर	जनगणना २०६८ अनुसार					घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ अनुसार				
	घरपरिवार	जनसंख्या			परिवारको औषत आकार	घरपरिवार	जनसंख्या			परिवारको औषतआकार
		पुरुष	महिला	जम्मा			पुरुष	महिला	जम्मा	
१	५४३	१२८३	१४२६	२७०९	४.९९	६५२	१२८८	११३७	२४२५	३.७
२	५६७	११८८	१५३७	२७२५	४.८१	६५०	१४६७	१३९२	२८५९	४.४
३	५४२	१०४१	१३०१	२३४२	४.३२	६७५	१४३०	१३४७	२७७७	४.१
४	५६७	१०९४	१३९७	२४९१	४.३९	६५३	१६२९	१५३३	३१६२	४.८
५	९२०	१७६९	२३५६	४१२५	४.४८	९३८	२२३८	२१८५	४४२३	४.७
६	८५९	१६०९	२०५१	३६६०	४.२६	९०७८	२५७६	२३६६	४९४२	४.६
७	८६६	१५४३	२१८९	३७३२	४.३१	९०७२	२६५२	२६३२	५२८४	४.९
जम्मा	४८६४	९५२७	१२१५७	२१७८४	४.४८	५७९८	१३२८०	१२५९२	२५८७२	४.५

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ तथा घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

गाउँपालिकाको २०६८ र २०७६ को तुलनात्मक तथा वृद्धिको अवस्था देहाय अनुसार ग्राफमा प्रस्तुत गरिएको छ:

चित्र नं. २: जनसंख्या वृद्धिको अवस्था

३.१.२ जनघनत्वको अवस्था

यस गाउँपालिकाको राष्ट्रिय जनगणनाको जनसंख्या अनुसार जनघनत्व १५१.१८ र २०७६ सर्वेक्षणको जनसंख्या अनुसार जनघनत्व १७९.०९ जना प्रति वर्ग कि.मी. रहेको छ। वडागत रूपमा हालको जनघनत्व हेर्दा वडा नं. १ मा सबै भन्दा कम (६८.१२ जना प्रति व.कि.मि) र वडा नं. ७ मा सबै भन्दा बढी (२४०.९५ जना प्रति व.कि.मि.) रहेको छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८: जनघनत्वको अवस्था

वडा नम्बर	राष्ट्रिय जनगणना २०६८			गाउँपालिका सर्वेक्षण २०७६			क्षेत्रफल विवरण	
	परिवार सदस्य	प्रतिशत	जनघनत्व	परिवार सदस्य	प्रतिशत	जनघनत्व	क्षेत्रफल (व.कि.मि)	प्रतिशत
१	२७०९	१२.४४	७६.०९	२४२५	९.४	६८.१२	३५.६०	२४.७९
२	२७२५	१२.५१	१८४.५४	२८५९	११.१	१९३.५७	१४.७७	१०.२५
३	२३४२	१०.७५	१७४.८७	२७७७	१०.७	२०७.३९	१३.३९	९.२९
४	२४९१	११.४३	१९८.७४	३१६२	१२.२	२५२.३५	१२.५३	८.७०
५	४१२५	१८.९४	११५.५३	४४२३	१७.१	१२३.८६	३५.७१	२४.७८
६	३६६०	१६.८०	२२०.४७	४९४२	१९.१	२९७.७१	१६.६०	११.५२
७	३७३२	१७.१३	२४०.९५	५२८४	२०.४	३४१.१२	१५.४९	१०.७५
जम्मा	२१७८४	१००	१५१.१८	२५८७२	१००	१७९.०९	१४४.०९	१००

स्रोत: राष्ट्रिय जनगणना, २०६८ तथा घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.३ उमेर तथा लिङ्गका आधारमा जनसंख्या विवरण

उमेरका आधारमा जनसंख्याको स्थिति हेर्दा उमेर समूह अनुसार पाँच वर्षमुनिको २१०१ (८.१ प्रतिशत) र ७० वर्ष माथिको कुल १६५७ जना (६.४ प्रतिशत) रहेको देखिन्छ। उमेर समूह अनुसार लैंगिक रूपमा खण्डीकृत वडागत वडागत जनसंख्या विवरण देहायबमोजिम रहेको छ:

तालिका ९: मेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नम्बर	उमेर समूह अनुसार जनसंख्या												५० वर्ष भन्दा माथि		७० वर्ष भन्दा माथि	
	५ वर्ष मुनी		६-१८ वर्ष		१५-१८ वर्ष		१९-२४ वर्ष		२५-४९ वर्ष		५०-५९ वर्ष		६०-६९ वर्ष		७० वर्ष भन्दा माथि	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
१	१३३	११४	२१४	१८१	९९	११०	४०४	३५६	१५९	१४१	८९	८३	१००	८७	१०	६५
२	१४०	१२१	१९५	२१४	१३८	१३०	४८१	४३९	१७८	१९६	१३७	१०९	९१	८८	१०७	९५
३	११९	१०९	२००	१९७	१२६	१०६	४६३	४२८	१९३	१७६	१३४	१३३	१०४	९६	९१	१०२
४	१११	९८	२४८	२१८	१४५	१३३	६९६	५६७	१८२	१८६	१३०	१२३	१०२	९३	९५	११५
५	१८०	१६३	३५६	३१३	१७२	१९४	७५७	७३४	२९५	१८०	१९२	१४९	१४५	१६०	१४९	
६	२३८	१९०	३८४	३४०	२२७	१८३	९२०	८२०	३१५	३०१	१९६	१६१	१९०	१३५	१४८	
७	२०८	१७७	३९४	३७१	२२८	२५५	९६९	९५८	३१९	३०८	२३४	२२६	१६७	१६५	१३३	१७२
जम्मा	११२९	९७२	१९९१	१८३४	११३५	११११	४६१०	४३०२	१६३०	१६०३	११००	१०६०	८७४	८६४	८११	८४६

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण

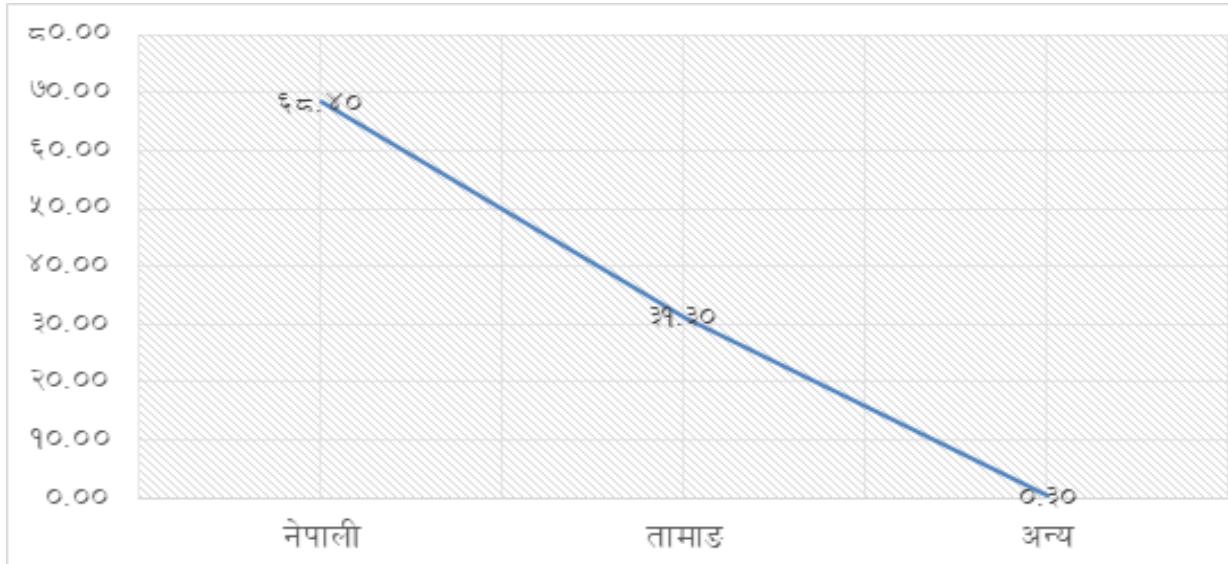
यस गाउँपालिकामा प्रमुख गरेर नेपाली र तामाङ्ग भाषा बोल्ने गरेको देखिन्छ। उपरोक्त मातृभाषाहरू मध्ये सबभन्दा बढी नेपाली (६८ प्रतिशत) र दोश्रोमा तामाङ्ग भाषा बोल्नेको अनुपात ३१ प्रतिशत रहेको छ। मातृभाषा अनुसार वडागत जनसंख्या विवरण देहायको तालिकामा र मातृभाषाको आधारमा जनसंख्यालाई देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १०: मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नम्बर	मातृभाषा अनुसार जनसंख्या			
	नेपाली	तामाङ्ग	अन्य	जम्मा
१	४९	२३७४	२	२४२५
२	७७	२७८१	१	२८५९
३	१८०२	९७५	०	२७७७
४	३१२२	५	३५	३१६२
५	३७५९	६५५	९	४४२३
६	३६०२	१३११	२९	४९४२
७	५२७८	०	६	५२८४
जम्मा	१७६८९	८१०१	८२	२५८७२
प्रतिशत	६८.४	३१.३	०.३	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७५

चित्र नं. ३: मातृभाषाका आधारमा जनसंख्या (प्रतिशतमा)

३.१.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

धर्म आधारमा जनसंख्याको स्थिति विश्लेषण गर्दा हेर्दा हिन्दू धर्मालम्बी, बौद्धधर्मालम्बी, इसाईधर्मालम्बी क्रमशः ६०.८, २२.५ र १६.६ प्रतिशत रहेका छन्। वडा नं. १ मा इसाई धर्मालम्बीहरू ७५ प्रतिशत रहेका छन्। यस सम्बन्धी वडागत जनसंख्या विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ११: धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

वडा नम्बर	धर्म अनुसार जनसंख्या (घरपरिवार सर्वेक्षण २०७५)					
	हिन्दू	बौद्ध	ईस्लाम	इसाई	अन्य	जम्मा
१	६	६०२	२	१८०९	६	२४२५
२	९	१५१८	४	१३२८	०	२८५९
३	६३३	२००४	४	१३६	०	२७७७
४	२६२१	५२५	६	१०	०	३१६२
५	३५१८	२८	२	८७५	०	४४२३
६	४०९७	८०४	१	३१	९	४९४२
७	४८५२	३३२	६	९४	०	५२८४
जम्मा	१५७३६	५८१३	२५	४२८३	१५	२५८७२
प्रतिशत	६०.८	२२.५	०.१	१६.६	०.१	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७५

३.१.६ जातिगत आधारमा घरपरिवार

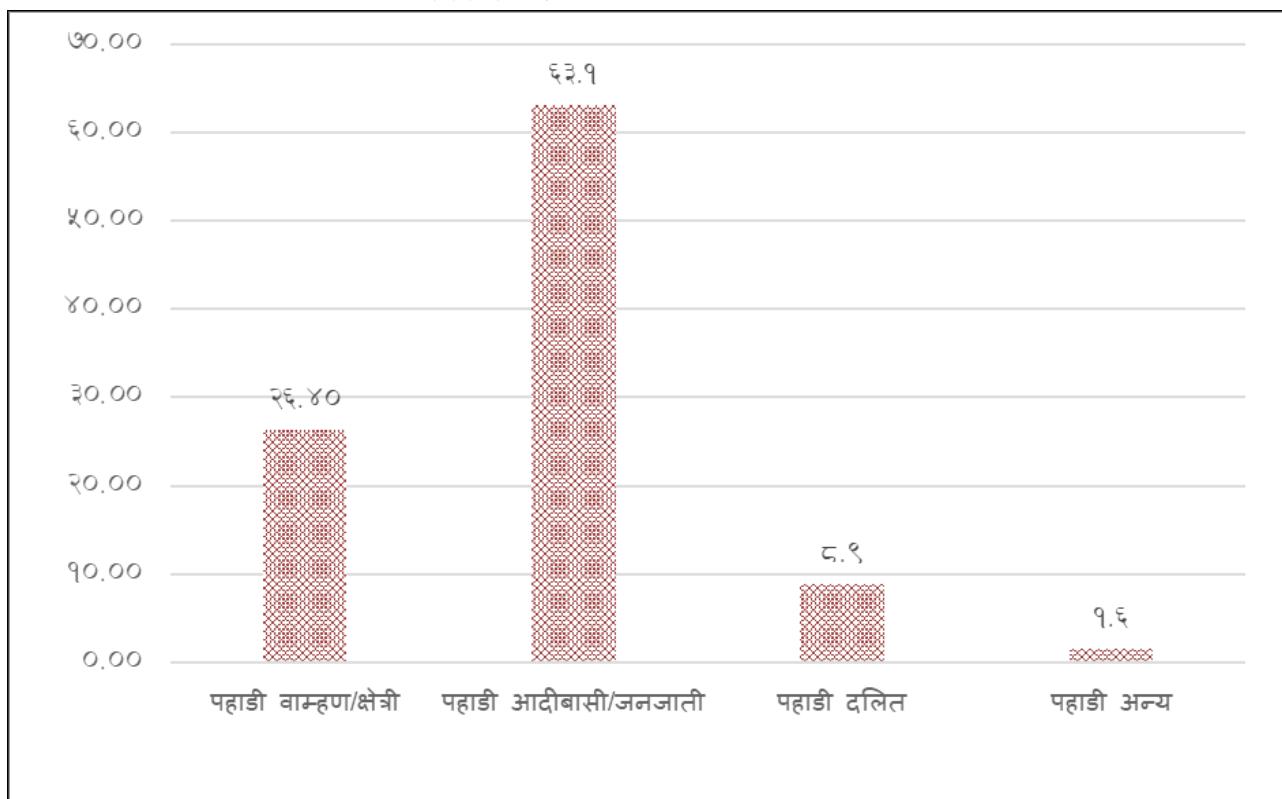
यस गाउँपालिकामा कुल ५७९८ घरपरिवारमध्ये ६३.१ तामाङ, २७.२ वाह्मण क्षेत्री र सन्यासी तथा ८.९ प्रतिशत दलितहरू रहेका छन्। जातजातीगत विवरण देहायबमोजिम तालिका र ग्राफमा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १२: जातिगत आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	जातजाति घरपरिवार विवरण									जम्मा
	पहाडी वाह्मण क्षेत्री	तराई वाह्मण क्षेत्री	पहाडी आदीबासी जनजाती	तराई आदीबासी जनजाती	पहाडी दलित	तराई दलित	मुस्लिम	पहाडी अन्य	तराई अन्य	
१	०	१	६४०	०	११	०	०	०	०	६५२
२	०	०	६३६	१	१३	०	०	०	०	६५०
३	४२	१	६०५	०	२७	०	०	०	०	६७५
४	२१४	३	३३५	२	७१	०	१	२०	०	६५३
५	३५६	४	४५६	३	११६	०	०	१	०	९३८
६	४४३	२	४८६	०	११३	०	०	०	०	१०७८
७	४५७	३	४५१	२	१५८	०	०	०	०	१०७२
जम्मा	१५१२	१४	३६०९	८	५०९	०	१	२१	०	५७९
प्रतिशत	२६.४	०.२	६३.१	०.१	८.९	०.०	०.०	०.४	०.०	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ४: जातिगत आधारमा घरपरिवार

३.१.७ जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण

जातिगत आधारमा गाउँपालिकाको जनसंख्या बनौट हेर्दा पहाडी आदीबासी जनजाती तामाङको जनसंख्या ६१.५ प्रतिशत, वाह्मण क्षेत्री २८.५ प्रतिशत र दलितको जनसंख्या ९.३ प्रतिशत रहेको छ। जातीगत जनसंख्याको विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १३: जातिगत आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नम्बर	जातजाति जनसंख्या विवरण									जम्मा
	पहाडी वाह्यण क्षेत्री	तराई वाह्यण क्षेत्री	पहाडी आदीबासी जनजाती	तराई आदीबासी जनजाती	पहाडी दलित	तराई दलित	मुस्लिम	पहाडी अन्य	तराई अन्य	
१	०	१	२३७१	३	४७	०	०	०	३	२४२५
२	२	१	२७८९	२	६५	०	०	०	०	२८५९
३	१३६	१	२५१५	९	११६	०	०	०	०	२७७७
४	१०६५	२७	१६३६	११	३३५	४	६	७६	२	३१६२
५	१७६५	९	२०७२	५	५७१	०	०	१	०	४४२३
६	२१४३	५	२२६७	६	५२१	०	०	०	०	४९४२
७	२२५२	९	२२७४	५	७४४	०	०	०	०	५२८४
जम्मा	७३६३	५३	१५९२४	४१	२३९९	४	६	७७	५	२५८७२
प्रतिशत	२८.५	०.२	६१.५	०.२	९.३	०.०	०.०	०.३	०.०	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.८ बसोबासको अवस्था सम्बन्धी विवरण

बसोबासको आधारमा कूल २५,८७२ जनसंख्यामध्ये ७५ प्रतिशत गणना गरेकै स्थानमा बसोबास गरेको देखिन्छ। त्यसैगरी स्वदेशमा अन्यत्र रहेको र विदेशमा बसोबास गर्ने जनसंख्याको अनुपात क्रमशः १९.६ र ५.२ प्रतिशत रहेको छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १४: बसोबासको अवस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बसोबासका आधारमा जनसंख्या विवरण				जम्मा
	गणना गरेको स्थानमा बसोबास गरेको	स्वदेशमा अन्यत्र बसोबास गरेको	विदेशमा बसेको		
१	२३८९	१७	१९	१९२५	
२	२५८९	२४५	२५	२८५९	
३	२३५१	२९१	१३५	२७७७	
४	२४१३	५३२	२१७	३१६२	
५	३५८२	६८५	१५६	४४२३	
६	२८८९	१६२८	४२५	४९४२	
७	३२४९	१६७५	३६०	५२८४	
जम्मा	१९४६२	५०७३	१३३७	२५८७२	
प्रतिशत	७५.२	१९.६	५.२	१००.०	

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१.९ बसोबासको प्रकृति अनुसार घरपरिवार विवरण

गंगाजमुना गाउँपालिकामा बसोबासको प्रकृति अनुसार ५,७९८ घरपरिवारमा ९९ प्रतिशत घरपरिवार स्थायी बसोबास गर्ने र १ प्रतिशत चाहिँ अस्थायी बसोबास गर्ने परिवार रहेका छन्। वडागत रूपमा विवरणलाई तल देहायबमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १५: बसोबासको प्रकृति अनुसार घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	बसोबासको प्रकृति अनुसार घरपरिवार विवरण			कैफियत
	स्थायी बसोबास गर्ने	अस्थायी बसोबास गर्ने	जम्मा	
१	६५२	०	६५२	
२	६४८	२	६५०	
३	६७५	०	६७५	
४	६५२	१	६५३	
५	९३३	५	९३८	
६	१०५६	२२	१०७८	
७	१०६५	७	१०७२	
जम्मा	५६८१	३७	५७१८	
प्रतिशत	९९	१	१००	

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.२ प्रमुख आर्थिक विवरण

३.२.१ मुख्य पेशासम्बन्धी विवरण

दश वर्षभन्दा माथिको जनसंख्याको पेशागत स्थिति विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा बढी १९.५ प्रतिशत कृषि तथा पशुपालन सबैभन्दा न्यून ६५ जना व्यवसायिक कार्य गर्ने गरेका छन्। यसैगरी २०.२ प्रतिशत विद्यार्थी, १२.१ गृहणी र ११.८ प्रतिशत ज्याला मजदुर गर्ने रहेको छन भने ७१३ जना वेरागार रहेका छन्। प्रमुख पेशा अनुसार वडागत जनसंख्या विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १६: मुख्य पेशासम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	कृषि तथा पशुपालन	नोकरी जागिर	उद्योग व्यापार	ज्याला/मजदुरी	व्यवसायिक कार्य	वैदेशिक रोजगारी	विद्यार्थी	गृहणी	बेरोजगार	अन्य	कम उमेर
१	१९७	३९	४७	६९६	२	७५	४६६	४६८	८	१९	४०८
२	२२८	६८	८९	१२८९	०	११८	५६८	७	४२	५	४४५
३	८७२	९९	५२	२२९	२०	२५८	५१२	८४	१०२	१४३	४०६
४	७६१	१५९	१०७	१२६	१२	२९२	६८७	३५५	६४	१५०	४४९
५	१२७४	२४०	१०७	३२५	१३	२०५	८४६	४६६	७८	२०४	६६५
६	१०१९	२११	१०९	१९९	९	४२२	१००३	६४२	२६३	३०२	७६३
७	६८८	४९०	१२०	१९१	९	३६२	११५४	१११७	१५६	३०५	६९२
जम्मा	५०३९	१३०६	६३१	३०५५	६५	१७३२	५२३६	३१३९	७१३	११२८	३८२८
प्रतिशत	१९.५	५.०	२.४	११.८	०.३	६.७	२०.२	१२.१	२.८	४.४	१४.८

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.२.२ प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण

गाँउपालिका क्षेत्रभित्र उपलब्ध हुन सक्ने कृषि, इन्जिनियरिङ, मेडिसिन, वकिल, पत्रकारजस्ता प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधन कुल १२६ जना रहेको देखिन्छ। यसमध्ये सबैभन्दा उच्च संख्या वडा नं. २ र ६ क्रमशः २६ जना २४ जना रहेका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहायबमोजिम रहेको छ।

तालिका १७: प्राविधिक तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण

वडा नम्बर	विषय क्षेत्र अनुसार प्राविधिक मानव संसाधन														जम्मा		
	कृषि र पशु		इन्जिनियरिङ		वन		मेडिसिन		खाच्च प्रशोधन		वकिल		पत्रकार		चार्टर्ड एकाउण्टेण्ट		
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	
१	२	२					२	५									११
२	२	३					६	१५									२६
३	२	२					१०	३					१	१			१९
४		२		३			५	१				१				१CA	१३
५		१	३				२	२				१	१				१०
६	१	४		१		१	४	४	२	६			१				२४
७	८	२		३		२	२	४				२					२३
जम्मा	१५	१६	३	७	०	३	३१	३४	२	६	४	२	२		१		१२६

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

३.२.३ उद्योग तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

नेपाल सरकार केन्द्रिय तथ्याङ्क विभागद्वारा संघीय संरचना स्थापना भएपश्चात् ७ वटै प्रदेश, ७७ जिल्ला र ७५३ स्थानीय तहमा गरिएको राष्ट्रिय आर्थिक सर्वेक्षण प्रारम्भिक प्रतिवेदन अनुसार धादिङ जिल्लामा कूल १२,०५२ वटा उद्योग व्यवसाय रहेको र सो मध्ये यस गाउँपालिकामा ७५७ (६.२८%) रहेको देखिन्छ। उक्त उद्योग व्यवसायबाट २१२५ जनाले प्रत्यक्ष रोजगारी प्राप्त गरेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १८: उद्योग तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

उद्योग व्यवसाय र रोजगारी विवरण	इकाई	जिल्ला	गाउँपालिका	प्रतिशत
उद्योग व्यवसाय	संख्या	१२,०५२	७५७	६.२८
संलग्न पुरुष	संख्या	१७,९५८	११३५	६.३२
संलग्न महिला	संख्या	१६,९३७	९९०	५.८५
जम्मा	संख्या	३४,८९५	२१२५	६.०९

स्रोत: राष्ट्रिय आर्थिक गणना, २०७५

३.३ कृषि तथा पशु विकास

३.३.१ कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा कूल ३७,८७२ यर्थात् १,९२६ हेक्टर जग्गा कृषि कार्यका लागि उपयोग गरिएको देखिन्छ। जसमध्ये आफ्नो परिवारको नाममा रहेको जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार र अरुको नाममा रहेको जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार संख्या क्रमशः ७८८ ९ प्रतिशत रहेको छ। अन्य स्वामित्वको जग्गा प्रयोग गर्ने परिवार ६८६ रहेको देखिन्छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण र जमीनको स्वामित्व र उपयोग सम्बन्धी देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

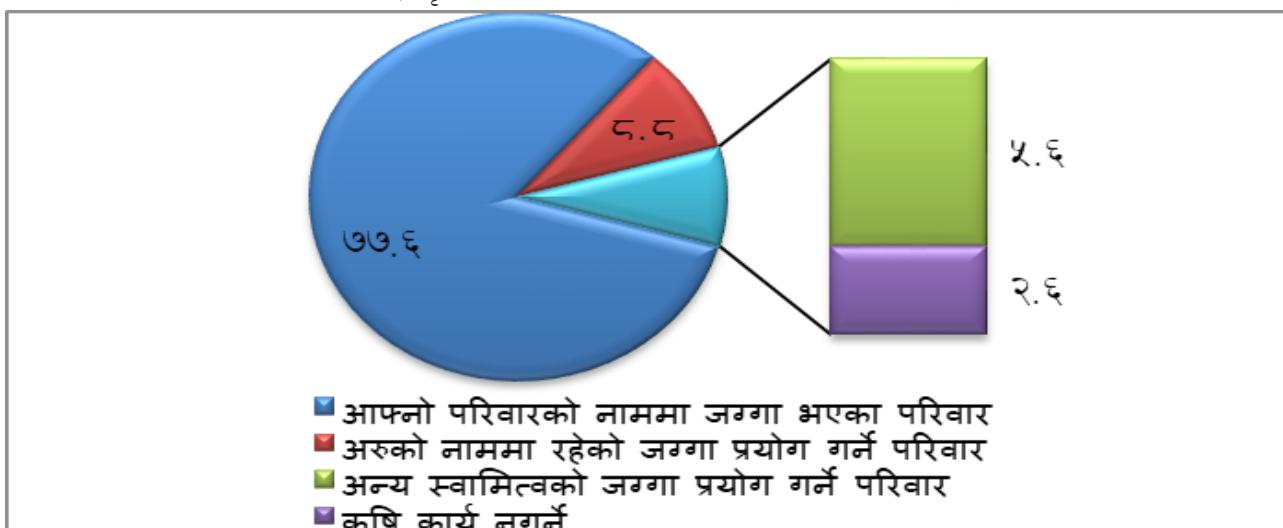
तालिका १९: कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	आफ्नो परिवारको नामको जग्गा उपयोग गर्ने		अरुको नाममा रहेको जग्गा उपयोग गर्ने		अन्य स्वामित्वको जग्गा उपयोग गर्ने		कृषि कार्य नगर्ने परिवार	कृषि कार्यका लागि उपयोग भएको कुल जमीन क्षेत्रफल (विगाहा)
	परिवार	क्षेत्रफल (रोपनी)	परिवार	क्षेत्रफल (रोपनी)	परिवार	क्षेत्रफल (रोपनी)		
१	५६४	२८५९	५	८	१	३	८२	२८७०
२	६२३	४१६५	१५	०	८	३६	२१	४२०१
३	५२६	२७५५	५	१३	२	२	१४२	२७७०

वडा नम्बर	आफ्नो परिवारको नामको जग्गा उपयोग गर्ने		अरुको नाममा रहेको जग्गा उपयोग गर्ने		अन्य स्वामित्वको जग्गा उपयोग गर्ने		कृषि कार्य नगर्ने परिवार	कृषि कार्यका लागि उपयोग भएको कुल जमिन क्षेत्रफल (विगाहा)
	परिवार	क्षेत्रफल (रोपनी)	परिवार	क्षेत्रफल (रोपनी)	परिवार	क्षेत्रफल (रोपनी)		
४	५४२	५२१२	८५	४७१	१०	९४	८२	५७७७
५	७३९	८१५५	८३	३३५	१६	१०४	१८३	८५९४
६	८०८	७११८	१७०	८७९	६६	४०६	१७६	८४०३
७	७६४	४७८५	१५५	४०१	१३	४१	२९३	५२२७
जम्मा	४५६६	३५०४९	५१८	२१०७	११६	६८६	९७९	३७८४२
प्रतिशत	७७.६	९२.६	८.८	५.६	२.०	१.८	२.६	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ५: कृषि कार्यका लागि जग्गा प्रयोग सम्बन्धी विवरण (प्रतिशतमा)

३.३.२ अन्न तथा दलहन बाली उत्पादन र बिक्री सम्बन्धी विवरण

बालीजन्य उपजहरूमध्ये अन्नबाली, दलहन र तेलहन बाली क्रमशः ७१, २४१, ४१०० र २०३ रोपनी जग्गामा उत्पादन गर्ने गरेको देखिन्छ। उपरोक्त जमिनहरूबाट अन्नबाली ५८,९५५ किवन्टल, दलहन बाली ६९३ किवन्टल र तेलहन बाली ११९ किवन्टल उत्पादन हुने गरेको छ। उक्त उपजहरूको बिक्री परिमाण क्रमशः २५२३, ४ र ६३ मे.टन रहेको छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका २०: अन्न तथा दलहन बाली उत्पादन र बिक्री सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	अन्नबाली			दलहन बाली			तेलहन बाली		
	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (किवन्टल)	बिक्री (किवन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (किवन्टल)	बिक्री (किवन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (किवन्टल)	बिक्री (किवन्टल)
१	२४९५	४१२९	२२८	३४५	६५	०	७	२	०
२	३५५२	१११५८	४४	०	०	०	३	१२	४०
३	२८२६	२७७३	११२	०	०	०	०	०	०
४	६७०७	७७२८	१४५	४०	८१	०	२७	६२	०
५	१२४६०	१०३९९	१३८	१०३	१३	०	२	७	०
६	१०४५९	९३०९	२५१	५५३	१८६	१	१०५	१८	०
७	३२७४२	१३४५९	१६०५	३०५९	३४८	३	५९	१८	२३
जम्मा	७१२४१	५८९५५	२५२३	४१००	६९३	४	२०३	११९	६३

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.३.३ फलफूल, तरकारी, नगदेवाली र मह उत्पादन सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा उत्पादित तरकारी, फलफूल र नगदेवाली उत्पादनको अवस्था हेर्दा क्रमशः ३४७९, ७२ र २७३५ रोपनी जमिनमा क्रमशः १६४०, ६०५२ ११३० किवन्टल उत्पादन हुने गरेको छ। उक्त उपजहरूको विक्री परिमाण क्रमशः ४४८, १३७ र २९४ किवन्टल रहेको छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका २१: फलफूल, तरकारी, नगदेवाली र मह उत्पादन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	तरकारी			फलफूल			नगदे बाली		
	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (किवन्टल)	बिक्री (किवन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (किवन्टल)	बिक्री (किवन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (किवन्टल)	बिक्री (किवन्टल)
१	२	२५	५	३	२२	३७	११	११	१
२	२	२	२	२	४	०	३	७	०
३	०	०	०	२	२	०	४	२	१
४	२३	३५७	७५	०	२१६	३	९	२८५	२५
५	१९	३५	५०	१	२	१	३०	२१	३
६	२१५	३६४	३५	२२	३३०	५४	१४८	२३०	५२
७	३२१०	८५७	२८१	४२	२९	४२	२५३०	५७४	२१२
जम्मा	३४७९	१६४०	४४८	७२	६०५	१३७	२७३५	११३०	२९४

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.३.४ माछा, मह र रेशम उत्पादन सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा ३२ वटा माछा पोखरी र ३७४ वटा मौरी घार रहेका छन् भने रेशम खेती नभएको देखिन्छ। यसैरी १३ रोपनी क्षेत्रफलमा माछापालन गरी २०४७ किवन्टल माछा उत्पादन भएको देखिन्छ। महको वार्षिक उत्पादन ७४१ केजि रहेको छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएकोछ।

तालिका २२: माछा, मह र रेशम उत्पादन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	माछा			मह		रेशम	
	पोखरी संख्या	क्षेत्रफल(रोपनी)	उत्पादन(कि वन्टल)	घार संख्या	उत्पा (दन(के.जि.))	कोया संख्या	उत्पा (दन(के.जि.))
१	०	०	०	६८	१०८	०	०
२	०	०	०	८४	१६९	०	०
३	०	०	०	८	१७	०	०
४	७	३	१०१०	३८	४८	०	०
५	२	१	२५	८८	१३८	०	०
६	१६	५	८५२	३०	४५	०	०
७	७	४	१६०	५८	२१६	०	०
जम्मा	३२	१३	२०४७	३७४	७४१	०	०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७५

३.३.५ पशुपालन तथा दूधजन्य उत्पादनको अवस्था

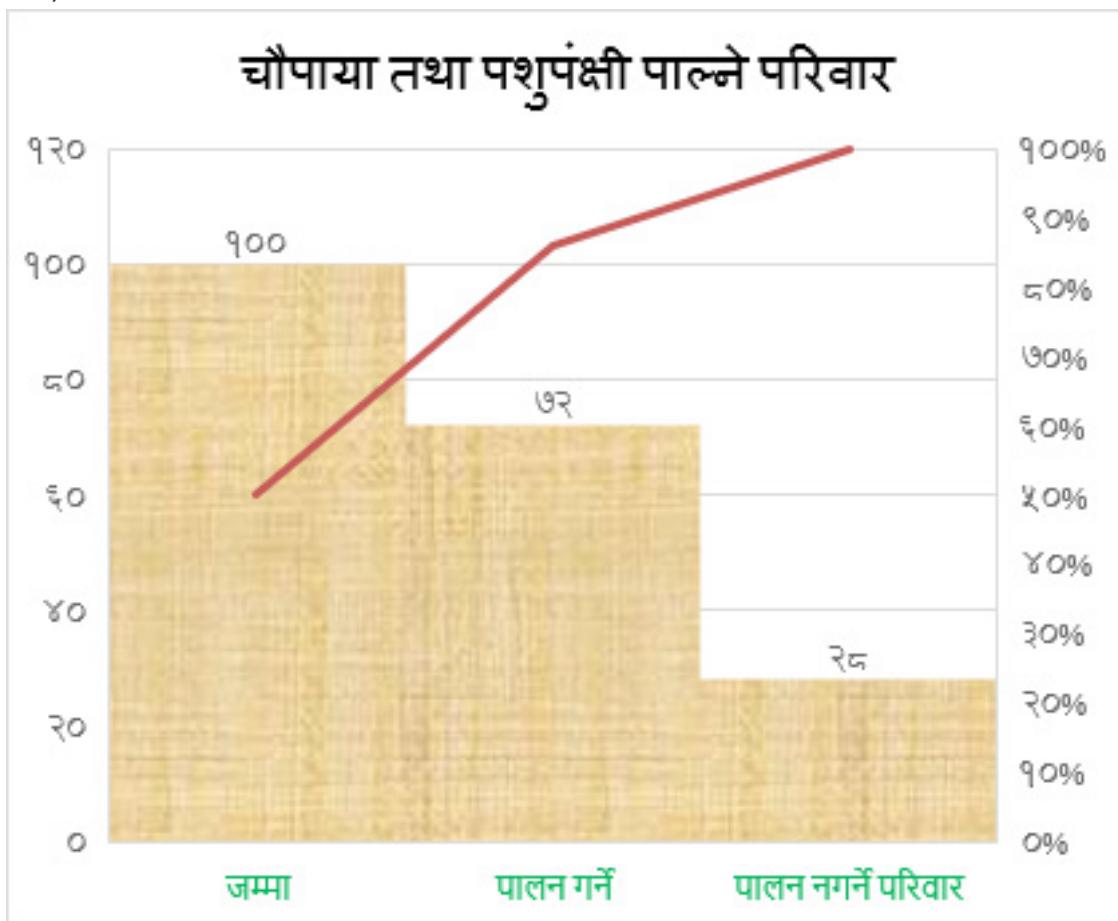
पशुपन्चीपालन तथा दूधजन्य उत्पादनको अवस्था हेर्दा कुल ५,७९८ घरपरिवार मध्ये ७२ प्रतिशतले पशुपालन गरेको देखिन्छ। गाई र भैंसीबाट वार्षिक कुल ४,८८६ लिटर दूध तथा घिउ उत्पादन गर्ने गरेको छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २३: पशुपालन तथा दूधजन्य उत्पादनको अवस्था

वडा नम्बर	पशुपंक्षी पालने परिवार		गाई/गोरु		भैसी/राँगा		गाईभैसी जम्मा	
	पालन गर्ने	पालन नगर्ने	संख्या	दूध/घ्यू	संख्या	दूध/घ्यू	मासु (के.जि.)	दूध/घ्यू
				उत्पादन (लिटर)		उत्पादन (लिटर)		उत्पादन (लिटर)
१	४४५	२०७	१९६	६	३२०	११३	०	११९
२	५०८	१४२	७३	१९	५८८	२६२	०	२८१
३	४५०	२२५	८२	२३	६९६	१५२	८	१७५
४	४४८	२०५	१९२	१२८	५९०	२१०	२९७०	३३८
५	७०२	२३६	१५०	६९	९२७	२९३६	२००	३००५
६	७९५	२८३	१९८	४४	९७५	३१७	१८२६	३६१
७	७४२	३३०	२४६	९७	८४४	५१०	१३४५	६०७
जम्मा	४०९०	१६२८	११३७	३८६	४९४०	४५००	६३४९	४८८६

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

गाउँपालिकाका कूल ५७१८ घरपरिवार मध्ये पशुपंक्षी पालन गर्ने तथा नगर्ने परिवार सम्बन्धी विवरण देहायअनुसार ग्राफमा प्रस्तुत गरिएको छ:

३.३.६ मासुजन्य तथा अन्य पशुपालन तथा उत्पादनको अवस्था

गाउँपालिका क्षेत्रमा मासुजन्य पशुपन्थीपालनमा १६,४७४ खसीबोका तथा बाखा र ७९ सुँगुर/बगुर २१,४०० कुखुरा/हाँस रहेका छन्। खसीबोकाबाट पन्थीबाट २६,४१५ मे.टन मासु उत्पादन हुने गरेको छ भने कुखुरा तथा हाँसको मासु उत्पादन वार्षिक ३२१५२ के.जि रहेको छ। पशुपन्थी तथा सो जन्य उत्पादनको किसिम अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका २४: मासुजन्य तथा श्रमजन्य पशुपालनको अवस्था

वडा नम्बर	बाखा/खसीबोका		सुँगुर तथा वगुर		कुखुरा/हास संख्या	
	संख्या	मासु उत्पादन (के.जि.)	संख्या	मासु उत्पादन (के.जि.)	संख्या	मासु उत्पादन (के.जि.)
१	२३४६	७८२	१	०	१५०६	८२११
२	१८७२	३२७०	४९	१२६७	२६३९	३१६३
३	७६०	१८	९	३०	१२९१	६८
४	१८४३	४९१०	१०	७७	२३२८	३९४८
५	३२५१	४७५७	६	४५०	३५०९	९३८६
६	२७१०	१७६२	०	०	४३५३	१४८५
७	३६९२	१०९१६	४	२७०	५७७४	५८९१
जम्मा	१६४७४	२६४९५	७९	२०९४	२१४००	३२१५२

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७५

३.३.७ पशुपंचीजन्य उत्पादन बिक्री गर्ने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

पशुपंचीजन्य उत्पादन बिक्रीका आधारमा घरपरिवारको स्थिति हेदा कुल घरपरिवार मध्ये १५८५ अर्थात २८ प्रतिशत घरपरिवारले पशुपंचीजन्य उत्पादन बिक्री गर्ने गरेका छन् भने ४१३३ घरपरिवारले बिक्री गर्ने गरेका छैनन्। पशुपंचीजन्य उत्पादन बिक्रीबाट बार्षिक २१ करोड, ३४ लाख आमदानी हुने गरेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका २५: पशुपंचीजन्य उत्पादन बिक्री गर्ने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पशुपंचीजन्य उत्पादन बिक्रीका आधारमा घरपरिवार संख्या			
	पशुपंचीजन्य उत्पादन बिक्री गर्ने	बिक्री नगर्ने	जम्मा	बिक्रीबाट प्राप्त बार्षिक आमदानी (रु. हजारमा)
१	१६४	४८८	६५२	३७७७
२	३३३	३१७	६५०	८८४३
३	१२	६६३	६७५	१२१
४	१५८	४९५	६५३	४९९००
५	१९९	७३९	९३८	४७६४८
६	२१७	८६१	१०७८	८४२७३
७	५०२	५७०	१०७२	१८८३८
जम्मा	१५८५	४१३३	५७९८	२१३४००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७५

३.३.८ खाद्यान्त प्रयोगिताको अवस्था

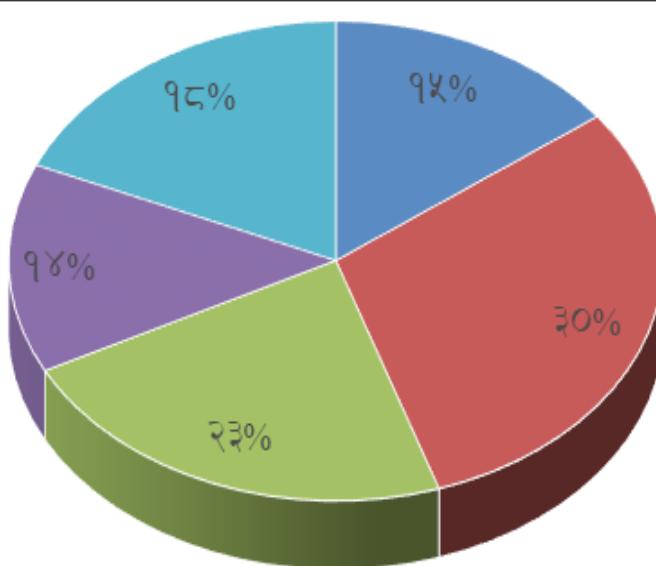
कुल ५,७९८ घरपरिवार मध्ये बर्षेभरी खाना पुग्ने घरपरिवारलाई १८ प्रतिशत, ९ महिनादेखि १ वर्षसम्म खान पुग्ने परिवार १५ प्रतिशत र ३ महिना मात्र खान पुग्ने परिवार १५ प्रतिशत रहेको छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका २६: खाद्यान्न प्रयोग्यताको अवस्था

बडा नम्बर	३ महिनासम्म खान पुग्ने	४ देखि ६ महिना सम्म खान पुग्ने	७ देखि ९ महिना सम्म खान पुग्ने	९ महिनादेखि वर्ष दिन खान पुग्ने	१ वर्ष भन्दा बढी	जम्मा
१	१३	१२४	२९१	१४३	८१	६५२
२	२	३१६	२६८	६०	४	६५०
३	१२२	२४३	१६५	१९	१२६	६७५
४	३१	१८	४०	११०	४५४	६५३
५	१०६	२६१	२१०	२८४	७७	९३८
६	३३७	३२३	११८	८८	२१२	१०७८
७	२२२	४२२	१८५	१५०	९३	१०७२
जम्मा	८३३	१७०७	१२७७	८५४	१०४७	५७९८
प्रतिशत	१४.६	२९.९	२२.३	१४.९	१८.३	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ६: खाद्यान्न उपलब्धताको स्थिति

- ३ महिना सम्म खान पुग्ने
- ७ देखि ९ महिना सम्म खान पुग्ने
- ९ महिनादेखि वर्ष दिन खान पुग्ने
- १ वर्ष भन्दा बढी
- ४ देखि ६ महिना सम्म खान पुग्ने

३.३.९ कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन

कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधनको अवस्था हेर्दा गाउँपालिका क्षेत्रमा व्यवसायिक वा अगुवा कृषकको संख्या ७८ रहेको छ भने जेटिए १२ र पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता पनि १५ जनार ७ जना व्यावसायिक नर्सरी संचालन रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरणलाई वडागत रूपमा देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २७: कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन

वडा नम्बर	व्यवसायिक/अगुवा कृषक	सक्रिय ग्रामीण कृषी कार्यकर्ता (जेटीए)	सक्रिय ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यवसायिक नरसीरी संचालक
१	८	१	१	१
२	१०	१	४	४
३	१०		०	०
४	१५		१	०
५	१०	५	३	१
६	१५	२	४	१
७	१०	३	२	०
जम्मा	७८	१२	१५	७

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

३.३.१० कृषि उपजमा लाग्ने रोग किरा

यस क्षेत्रमा तरकारी, फलफूल, खाद्यान्न, दलहन तथा नगदे बालीमा नेपालको मध्य पहाडी क्षेत्रमा देखापर्ने रोगको संक्रमण तथा कीराको प्रकोप हुने गरेको देखिन्छ। रोग तथा कीराको विवरण बाली अनुसार देहायबमोजिम रहेकोछ।

तालिका २८:

कृषि उपजमा लाग्ने रोग तथा कीरा

तरकारी बालीमा लाग्ने कीरा वा रोगको नाम	फलफूल खेतीमा लाग्ने कीरा वा रोगको नाम	खाद्यान्न बालीमा लाग्ने कीरा वा रोगको नाम	दलहन बालीमा लाग्ने कीरा वा रोगको नाम	नगदे बालीमा लाग्ने कीरा वा रोगको नाम
खपटे किरा	गवारो	पतेरो	पतेरो	भुसिल कीरा
लाही	फुलमा औंस पार्ने कीरा	गवारो	भुसिल कीरा	लाही
गवारो	फ्रुट फलाई	फटके	फौजी किरा	खपटे
फट्याइग्रा		फौजी किरा	फट्याइग्रा	
पतेरो		फट्याइग्रा		

स्रोत: कृषि सेवा केन्द्र तथा समूह छलफल, २०७६

३.३.११ पशुपन्धीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

यस क्षेत्रमा पशुपन्धीमा मौसम अनुसार लाग्ने रोगव्याधीले प्रभावित गर्ने गरेको देखिन्छ। यहाँ देखा पर्ने रोगको विवरणलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २९:

पशुपन्धीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

पशुपन्धी	रोगको नाम
पशु	भ्यागुते, चरचरे, खोरेत, एन्ड्रेक्स, पी.पी.आर, एन यूरिया, डर्माटाइटिस, डायरिया, पाइरेक्सिया, एनोरेक्सिस, एल एफ, राउन्डओम, टेपओम, महोस्ट, टिक्स, लाइस, सर्भिसाइटिस, भेट्राइटिस, पायोमेट्रा, स्वइन फिबर, खोरेत, रेविज, नाम्ले, माटे, जुका, छेरौटे, साउने ज्वरो, जुम्रा, उपियाँ, किर्ना, लुतो, थुनेलो
पंक्षी	क्सीडिपेसिस, कोराइजा गम्बारो, सि आर डी, सल्मोनेलासिस, रानिखेत, फबल पक्स, हवाइडाइरिया, मेरेक्स, जुका, गम्बोरो, रानी खेत

स्रोत: पशुसेवा केन्द्र तथा समूह छलफल, २०७६

३.३.१२ आधुनिक कृषि तथा पशुपालन (फर्म) सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिकामा आधुनिक कृषि तथा पशुपालन व्यवसायका रूपमा साना खालका १३ वटा फर्महरू सञ्चालनमा रहेका छन्। फर्मको ठेगाना र उत्पादनसम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३०: आधुनिक कृषि तथा पशुपालनसम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पशुपालन फर्मको नाम	फर्म रहेको ठाउँ	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाइटरको नाम	रोजगार संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
१	ल्हासाङ्ग बाखा फर्म	प्रकचेत	बाखा, भेडा	संख्या	१३०	ल्हासाङ्ग लामा	१	१
	लेम्बा कुखुरा पालन	धुसेनी	कुखुरा	के.जी	८००	लेम्बा लामा	१	१
२	अञ्चल कुखुरा फर्म	तावल	कुखुरा	के.जी	९००		१	१
	लिला कुखुरा फर्म	तावल	कुखुरा	के.जी	९००		१	२
५	गंगाजमुना बाखा फार्म	दाढासिङ्ग	पाठापाठी	गोटा	२०	पारस अधिकारी	१	१
	गंगाजमुना कुखुरा फार्म	हाडे	अण्डा	गोटा	१४४०००	लाल बहादुर सुयल		२
	छाहारी बाखा फार्म	भिरकुना	पाठापाठी	गोटा	१०	विष्णु अधिकारी	१	१
६	सल्लाधारी बाखा फार्म	सानोबसेरी	पाठापाठी	गोटा	२५	ज्ञान बहादुर कार्की	१	१
	भड्गोरी बाखा फार्म	भड्गोरी	पाठापाठी	गोटा	१५	कृष्ण वर. घले	१	१
	गाई बाखा फार्म	सानोबसेरी	वाच्छावाच्छी	गोटा	८	कृत व. ढकाल	१	१
७	सुरज कुखुरा फर्म	साँभपिपल	मासु	के.जी	३००	सरोज थापा	१	१
	सविन कुखुरा फर्म	वेसारे	मासु	के.जी	३५०	रविन अधिकारी	१	२
	भुवन कुखुरा फर्म	मुसुरे	अण्डा	गोटा	३०,०००	भुवन थापा	-	३

श्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

३.३.१३ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन

यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र ४ वटा सार्वजनिक पोखरी रहेको र उक्त पोखरीमा माछापालन गरी विक्री गर्ने गरिएको छ। उक्त पोखरीहरूको कूल क्षेत्रफल १०,५०० रहेको छ। पोखरीबाट वार्षिक रु. ७५,००० आमदानी हुने गरेको छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३१: सार्वजनिक पोखरीको विवरण

वडा नम्बर	पोखरी रहेको स्थानको नाम	पोखरी क्षेत्रफल		बार्षिक माछा उत्पादन (के.जी.)	स्वामित्व (कोसँग)	बार्षिक आमद(ती) (रु.)	गाउँपालिका बार्षिक शुल्क आमदानी (रु.)
		इकाई	क्षेत्रफल				
२	पासाडचोक पोखरी	रोपनी			सामुदायिक	उपलब्ध छैन	
५	बसेरी	रोपनी	५००			२५,०००	
७	बुढाथुम	रोपनी	१०,०००			५०,०००	
५	फुलखर्क	रोपनी					
जम्मा							

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.३.१४ सिंचाई सुविधाको उपलब्धता

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा ११ वटा कुलोबाट १५६ हेक्टर क्षेत्रफलमा सिंचाई सेवा उपलब्ध भैरहेको छ। उपरोक्त सिंचाई कूलोबाट १५१५ घरपरिवार लाभन्वित भएका छन्। यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३२: सिंचाई सुविधाको विवरण

वडा नम्बर	सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	सिंचाईको किसिम	सिंचाईको माध्यम	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता	सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)	लाभान्वित घरधुरी
				इकाई	परिमाण			
२	तावल वेसी सिंचाई	सतह कूलो	पाइप	कि.मि.		वर्षभरी		४५
४	साल्युङ्ग थोपा सिंचाई	सतह कूलो	पाइप	कि.मि.		वर्षभरी		८५
६	गाँडखोला	सतह कूलो	कूलो	कि.मि.	३	मौसमी		२००
	कागती पाखा	सतह कूलो	कूलो	कि.मि.	४	मौसमी		१२०
	बुढि खोला	सतह कूलो	कूलो	कि.मि.		मौसमी	१.५	०

वडा नम्बर	सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	सिंचाईको क्रिसम	सिंचाईको माध्यम	स्रोतको विवरण	सिंचाईको उपलब्धता	सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)	लाभान्वित घरधुरी
				इकाई	परिमाण		
५	देउराली करझो	सतह कूलो	कूलो	कि.मि.	२	मौसमी	४०
	वगुवा खोला	सतह कूलो	कूलो	कि.मि.	२	मौसमी	७
७	बुढ खोला	सतह कूलो	कूलो	कि.मि.	२	मौसमी	३०
	मनपाङ्ग सुकौरा	सतह कूलो	कूलो	कि.मि.	२	मौसमी	७५
	कासे खोला	सतह कूलो	कूलो	कि.मि.		मौसमी	१
	साना सिचाई	सतह कूलो	कूलो	कि.मि.		मौसमी	१.५
	जम्मा				१५		१५६
							१५१५

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.३.१५ कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण (संख्या)

यस गाउँपालिकामा ६० वटा कृषक समूहमा ३६१ जना कृषक आवद्ध रहेको र ९ वटा कृषि तथा पशुपालन सम्बन्धी व्यावसायिक फर्म रहेको र उक्त फर्ममा ४५ जना कृषकहरू संलग्न रहेका छन्। यसैगरी द वटा कृषि सहकारीमा १३९५ जना आवद्ध रहेको र ५ जटा एग्रोभेट तथा वित्तविजन केन्द्र रहेका छन्। यस सम्बन्धी विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३३: कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण (संख्या)

वडा नम्बर	कृषक समूह		पशुपालन समूह		व्यावसायिक कृषि फर्म		कृषि सहकारी		एग्रोभेट तथा वित्त विजन केन्द्र	कोल्ड स्टोर वा रस्टिक स्टोर	जैविक वा कम्पोष्ट मल उत्पादन केन्द्र	
	समूह संख्या	सदस्य म	समूह संख्या	सदस्य म	फर्म संख्या	सदस्य म	सहकारी संख्या	सदस्य पु				
		पु		पु		म		म				
१	८					१		१				८
२	६					३						६
३												
५	१०	५०	७०				४	२०	६०	३	२	१०
६	४	२०	७०				१	८०	३५	१	०	४
७	२५	२५	७५	७	१२	२८	५	२५	२०	२	५००	७००
जम्मा	५३	९५	२२६	७	१२	२८	९	२५	२०	८	६००	७९५

श्रोत: संस्थागत विवरण, २०७६

३.४ पर्यटन विकास

३.४.१ पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र धार्मिक/साँस्कृतिक तथा पर्यटकीय महत्वका १३ स्थानहरू रहेका छन्। यस गाउँपालिकामा धार्मिक महत्वको गंगाजमुना भरना र माईको मन्दिर अवस्थित रहेको छ। यस सम्बन्धी पर्यटकीय स्थल अनुसार वडागत विवरण देहायको तालिकाकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३४: पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

वडा नम्बर	स्थलको नाम	भौतिक पूर्वाधार			स्वामित्व (नीजि, पब्लिक र सामुदायिक)	विशेषता (धार्मिक, साँस्कृतिक, ऐतिहासिक, पर्यटकीय र अन्य)	बार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच	होटल, लज, रेष्टुराँ संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दूरी (कि.मि.)			
१	पारागाड	नपुगेको	छैन	२	सामुदायिक	धार्मिक	६००
१ र २	पासाड चोक	नपुगेको	छैन	५	सामुदायिक	धार्मिक/पर्यटकीय	६०००
२	छ्याडछ्याड कुना	नपुगेको	छैन	१	सामुदायिक	धार्मिक	३०००
	गोरगाड	नपुगेको	छैन	२	सामुदायिक	धार्मिक	१५००

बडा नम्बर	स्थलको नाम	भौतिक पूर्वाधार			स्वामित्व (नीजि, पब्लिक र सामुदायिक)	विशेषता (धार्मिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, पर्यटकीय र अन्य)	बार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच	होटल, लज, रेष्टुराँ संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दूरी (कि.मी.)			
३	पोखरा डाडाँ	पुरेको	छैन	४	सामुदायिक	पर्यटकीय	४०००
४	कालिका देवी	नपुरेको	छैन	४	सामुदायिक	धार्मिक	३००
५	गंगाजमुनामार्इ	पुरेको	छैन	४	सामुदायिक	धार्मिक	५०००
	पोखरी डाडाँ	पुरेको	छैन	२	सामुदायिक	पर्यटकीय	२०००
६	चतुरथला मार्इ	पुरेको	छैन	४	सामुदायिक	धार्मिक	३०००
	सिवालय मन्दिर	पुरेको	छैन	१	सामुदायिक	धार्मिक	४०००
७	पशुपति मन्दिर	पुरेको	छैन	३	सामुदायिक	धार्मिक	६००
	महादेव मन्दिर	पुरेको	छैन	४	सामुदायिक	धार्मिक	५००
	कालिका मन्दिर	पुरेको	छैन	२	सामुदायिक	धार्मिक	१२००

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तर्वार्ता, २०७६

३.४.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण

गाउँउपालिका क्षेत्र भित्र आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूको लागि आवासीय सुविधा रहेका ४ वटा होटेल तथा रिसोर्ट, ८ वटा रेष्टुरेन्ट तथा १ वटा होमस्टे संचालनमा रहेका छन्। उल्लिखित होटल, रिसोर्ट, रेष्टुरेन्ट तथा होमस्टेमा बार्षिक १११,५०० आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक आउने गरेको देखिन्छ। यस खालका होटल र होमस्टे रहेको स्थान, कोठा संख्या, वेड संख्या, प्रकार तथा स्तरसम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेका छ।

तालिका ३५: होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्टसम्बन्धी विवरण

बडा नम्बर	नाम	स्थान	क्षमता		होटेलको प्रकार	होटेलको स्तर (स्टार, ननस्टार र अन्य)	बार्षिक पर्यटक (संख्या)	
			कोठा संख्या	वेड संख्या			आन्तरिक	बाह्य
१	पेमा होटेल र किराना	ताजिम्बाड	१	१	रेष्टुरेन्ट	ननस्टार		
२	निराज होटेल	तावल	१	२	लज तथा रेष्टुरेन्ट	ननस्टार		
७	बुढाथुम होटल एण्ड लज					ननस्टार		
	भुपु सैनिक होटल					ननस्टार		
	सरोज होटल					ननस्टार		
	श्रेष्ठ होटल					ननस्टार		

स्रोत: जानकार व्यक्ति अन्तर्वाता तथा संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

३.५ उद्यम, व्यवसाय प्रवर्द्धन र वित्तीय सेवा

३.५.१ व्यवसायिक सीपमूलक तालिम

यस गाउँउपालिका क्षेत्रमा बसोबास गर्ने कुल घरपरिवार मध्ये व्यवसायिक तथा सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको संख्या २,९३० रहेको छ। जस मध्ये धेरै प्रकारका तालिम लिने घरपरिवार बडा नं. ६ र ७ मा रहेको छ, भने तालिम नलिने घरपरिवार संख्या २,७८८ रहेको छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायबमोजिम तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३६: व्यवसायिक सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवारको विवरण

वडा नम्बर	व्यावसायिक सीपको आधार तालिम लिएका घरपरिवारको संख्या										
	सिलाइ, बुनाइ, बुटिक, शृगार	सूचना प्रविधि, इलेक्ट्रिकल, इलेक्ट्रोनिक्स	निर्माण सम्बन्धी (म्यासन, कापेन्ट्री)	इन्जिनियरिङ अटोमोबाइल र मेकानिक्स्	कृषि सम्बन्धी	जन स्वास्थ्य सम्बन्धी	पशु स्वास्थ्य	पर्यटन सम्बन्धी	कला सम्बन्धी	अन्य	तालिम नलिएको
१	१२	१	११	२	२	०	१	०	१	१८३	४३८
२	४६	२	३	०	२८	४	९	१	२	१०७	४४६
३	२६	३	०	२	२	२	१	१	१	२०३	४३१
४	३४	१४	४	४	२३	१०	२	९	२	११९	४२८
५	३४	२	१७	४	४	८	६	६	४४	२०९	६०५
६	४१	३२	३०	९	६	१२	३	३५	१८	७०२	१८४
७	६६	२०	२२	१९	६	३८	५	२०	१०	६३१	२२८
जम्मा	२५९	७४	८७	४०	७१	७४	२७	११०	३४	२१५४	२७८८

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.५.२ बैङ्ग तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिकाको कुल घरपरिवारमध्ये २,६६० अर्थात ४६.५ प्रतिशत घरपरिवारले बैङ्ग तथा वित्तीय संस्थामा खाता खोलेर आर्थिक कारोबार गरेका छन् भने ३,०५८ घरपरिवारको भने कुनै पनि वित्तीय संस्थाहरूमा खाता नरहेको देखिन्छ । वैङ्ग तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुनेको अनुपात सबैभन्दा बढी वडा नं. ७ (८० प्रतिशत) र सबैभन्दा कम वडा नं. १ मा ५.५ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । वैङ्ग खाता सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३७: बैङ्ग तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बैङ्ग तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार संख्या			
	खाता हुने घरपरिवार	खाता नहुने घरपरिवार	जम्मा घरपरिवार	खाता हुनेको प्रतिशत
१	३५	६१७	६५२	५.४
२	७४	५७६	६५०	११.४
३	१०२	५७३	६७५	१५.१
४	४७९	१७४	६५३	७३.४
५	४६३	४७५	९३८	४९.४
६	६५४	४२४	१०७८	६०.७
७	८५३	२१९	१०७२	७९.६
जम्मा	२६६०	३०५८	५७१८	४६.५
प्रतिशत	४६.५	५३.५	१००.०	४६.५

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.५.३ वार्षिक आमदानी अनुसार घरपरिवार विवरण

घरपरिवारको वार्षिक आमदानीको विश्लेषण गर्दा ५० हजारभन्दा कम आमदानी हुने घरपरिवार ३०५६ अर्थात २५ प्रतिशत र ५ लाखभन्दा माथि आमदानी हुने घरपरिवार १४ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । ५० हजार देखि १ लाख ५० हजार आमदानी हुने घरपरिवार २३ प्रतिशत रहेको देखिन्छ । आमदानी सम्बन्धी वडागत घरपरिवार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ३८: वार्षिक आमदानी अनुसार घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	वार्षिक आमदानी अनुसार घरपरिवार संख्या					
	५० हजार भन्दा कम	५०-१५० हजार	१५० - २५० हजार	२५०-५०० हजार	५०० हजारभन्दा माथि	जम्मा घरपरिवार संख्या
१	२१६	२५२	१११	५३	२०	६५२
२	२०	२१८	२४३	१४६	२३	६५०
३	३५१	११७	३	८	१९६	६७५
४	१५८	७५	१३८	१४८	१३४	६५३
५	२३५	२६५	१३८	१४७	१५३	९३८
६	२७८	१८६	१८९	२७६	१४९	१०७८
७	१६४	१९७	२१४	३६८	१२९	१०७२
जम्मा	१४२२	१३१०	१०३६	११४६	८०४	५७९८
प्रतिशत	२४.९	२२.९	१८.९	२०.०	१४.९	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.५.४ वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण

घरपरिवारको वार्षिक खर्च विश्लेषण गर्दा ५० हजारभन्दा कम खर्च हुने, ५० हजार देखी १ लाख पचास हजार सम्म, १ लाख पचास हजार देखी २ लाख पचास हजार सम्म र ५ लाखभन्दा माथि खर्च गर्ने घरपरिवारको अनुपात क्रमशः १७, ५३, १५, १० र ५ रहेका छन्। वार्षिक खर्चका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ३९: वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार संख्या (रु. हजारमा)					
	५० हजार भन्दा कम	५०-१५० हजार	१५० - २५० हजार	२५०-५०० हजार	५०० हजार भन्दा माथि	जम्मा घरपरिवार संख्या
१	१८४	३६८	६९	२८	३	६५२
२	४१	५८९	१४	३	३	६५०
३	१७०	४०७	३८	७	५३	६७५
४	३७	३७६	१९४	२७	१९	६५३
५	१०३	५७९	१२१	३६	९९	९३८
६	१९५	४१९	२४७	१५८	५९	१०७८
७	२४२	२७४	१९६	३१५	४५	१०७२
जम्मा	१७२	३०१२	८७९	५७४	२८१	५७९८
प्रतिशत	१७.०	५२.७	१५.४	१०.०	४.९	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.५.५ परिवारको वार्षिक सरदर खर्च विवरण

यस गाउँपालिकाको परिवारले वार्षिक सरदर खर्चलाई हेर्दा ५४ प्रतिशत खानामा, २१ प्रतिशत शिक्षामा, १९ प्रतिशत स्वास्थ्यमा र ६ प्रतिशत चार्डपर्व, संचार, कृषि आदिमा खर्च गर्दछन्। वार्षिक सरदर खर्च शिर्षक अनुसार वडागत रूपमा विवरण देहायहनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ४०: परिवारको वार्षिक सरदर खर्च विवरण

वडा नम्बर	परिवारको वार्षिक सरदर खर्च विवरण (रु. हजारमा)				
	खाना	शिक्षा	स्वास्थ्य	चार्डपर्व, संचार, कृषि तथा अन्य	जम्मा
१	३२४९९	१२४९७	२४५१८	५६४२७	१२५८६९
२	७५३२६	९६०५	८८१८	१७४४५	१११९९४
३	३८७८२	५३४२२	२३८७७	९४९७	१२५५७८
४	८६८४६	४१८७२	२४३०९	१०७००३	१०४९६५२
५	३३२८७६३	१४२६७८५	१३३०४३५	१२२२०१	६२०८१८४
६	२८७०९३	२२८३६२	२२३०२९	१६२५९४	९००९९०
७	९७०६९	५४९५३	३८७९८	२०४८९	२११२२९
जम्मा	४७२७९२०	१८२७४९६	१६७३६९६	४९५६२३	८७२४६८०
प्रतिशत	५४	२१	१९	६	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.५.६ परिवारको वार्षिक सरदर आम्दानी विवरण

यस गाँउपालिकाको परिवारले वार्षिक सरदर आम्दानी वैदेशिक रोजगारीवाट ४७ प्रतिशत, जागिरवाट ४१ प्रतिशत र कृषि, व्यापारव्यवसाय आदिवाट १२ प्रतिशत गर्दछन्। वार्षिक सरदर आम्दानी शिर्षक अनुसार वडागत रूपमा विवरण देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ४१: परिवारको वार्षिक सरदर आम्दानी विवरण

वडा नम्बर	परिवारको वार्षिक सरदर आम्दानी विवरण (रु. हजारमा)			
	वैदेशिक	जागिर	कृषि, व्यापार व्यवसाय आदि	
१	१९६२०	७०९०	१५४४७५	१८११८५
२	३६९१००	१२८७०	८६९८४	४६८९५४
३	३६१७२६	८२३८२	६३२१४	५०७३२२
४	३४५४९०८	२९००७२४	६०४४६	६४१५२७८
५	१३०२६५७	३३७६२७९	१४८८६५७	६१६७५९३
६	१०६८३०५	१३६४३२	१२९४८७	१३३४२२४
७	१०८५५९६	११९७९४	४४७१५	१२५००२५
जम्मा	७६६१०३२	६६३५५७१	२०२७७८८	१६३२४५८१
प्रतिशत	४७	४१	१२	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.५.७ गत १ वर्षमा ऋण लिने घरपरिवार विवरण

यस गगांजमुना गाउँपालिमा रहेका ६२ प्रतिशत घर परिवारले गत १ वर्षमा ऋण लिएका छैनन र ३० प्रतिशतले ऋण लिएका छन् भने ९ प्रतिशतलाई जानकारी नै नभएको देखिन्छ। विवरण देहायबमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ४२: वर्षमा ऋण लिने घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	ऋण लिएको आधारमा घरपरिवार संख्या			
	ऋण लिएको छ	ऋण लिएको छैन	थाहा नभएको	जम्मा
१	१९४	४५५	३	६५२
२	२८	६१८	४	६५०
३	२२२	३९०	६३	६७५
४	२८४	३४२	२७	६५३
५	१९६	७१६	२६	९३८
६	३५९	५३५	१८४	१०७८
७	४०७	४७३	१९२	१०७२
जम्मा	१६९०	३५२९	४९९	५७१८
प्रतिशत	३०	६२	९	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.५.८ बैंक, वित्तीय तथा सहकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा १ वाणिज्य बैंक, ६ वटा वचत तथा ऋण सहकारी, ५ वटा कृषि सहकारी, ६ वटा साना किसान सहकारी संस्था र २ वटा लघुवित संस्थाहरू रहेका छन्। संस्थाको ठेगाना, वार्षिक कारोबार, लगानी रकम र लगानीको मुख्य क्षेत्र सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

३.५.९ घट्ट, मिल तथा संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा १३ वटा पानी घट्ट, ७१ वटा कुटानी, पिसानी र पेलानी विद्युत मिलहरू रहेका छन्। यस वाहेक गाउँपालिकामा २ वटा दुग्ध चिस्यान केन्द्र, ३ वटा कृषि तथा जडिबुटी प्रसोधन केन्द्र रहेको भएता पनि उद्योग तथा कोसेली घर स्थापना तथा संचालनमा रहेको देखिएन। यस सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएकोछ।

तालिका ४३: घट्ट, मिल तथा संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पानी घट्ट संख्या	चिस्यान केन्द्र	कुटानी, पिसानी र पेलानी (मिल) संख्या			संकलन तथा प्रसोधन केन्द्र			विक्री केन्द्र वा कोसेली घर
			पानी मिल	डिजेल मिल	विद्युत मिल	कृषि	जडिबुटी	उद्योग	
१	३			३	१	१	१		
२		१	२	१			१		
३				५	१				
४	१			१०					
५	६	१	२	१४	१६				
६	२		१	१	३				
७	१			२	१				
जम्मा	१३	२	५	३६	३०	२	१		

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

३.६ शैक्षिक अवस्था

गाउँपालिकाको शैक्षिक अवस्था सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार उपशिर्षकमा प्रस्तुत गरिएको छ :

३.६.१ शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा कुल ४८ वटा शैक्षिक संस्था रहेका छन्। जसमध्ये आधारभूत तहका विद्यालय ४० वटा जस मध्ये धेरै जसो विद्यालयमा १ देखि ५ कक्षा संचालन छन्। माध्यमिक तहका ८ वटा र ४५ वटा बालविकास केन्द्र रहेका छन्। यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ। यस सम्बन्धी सम्पूर्ण विवरण अनुसुची ४ मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ४४: शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पूर्व प्राथमिक (बाल विकास केन्द्र)	आधारभूत विद्यालय	माध्यमिक विद्यालय	जम्मा
१	४	४	१	५
२	६	५	१	६
३	५	६	०	६
४	५	४	१	५
५	११	११	१	१२
६	८	५	३	८
७	६	५	१	६
जम्मा	४५	४०	८	९८

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.६.२ हालको साक्षरताको अवस्था

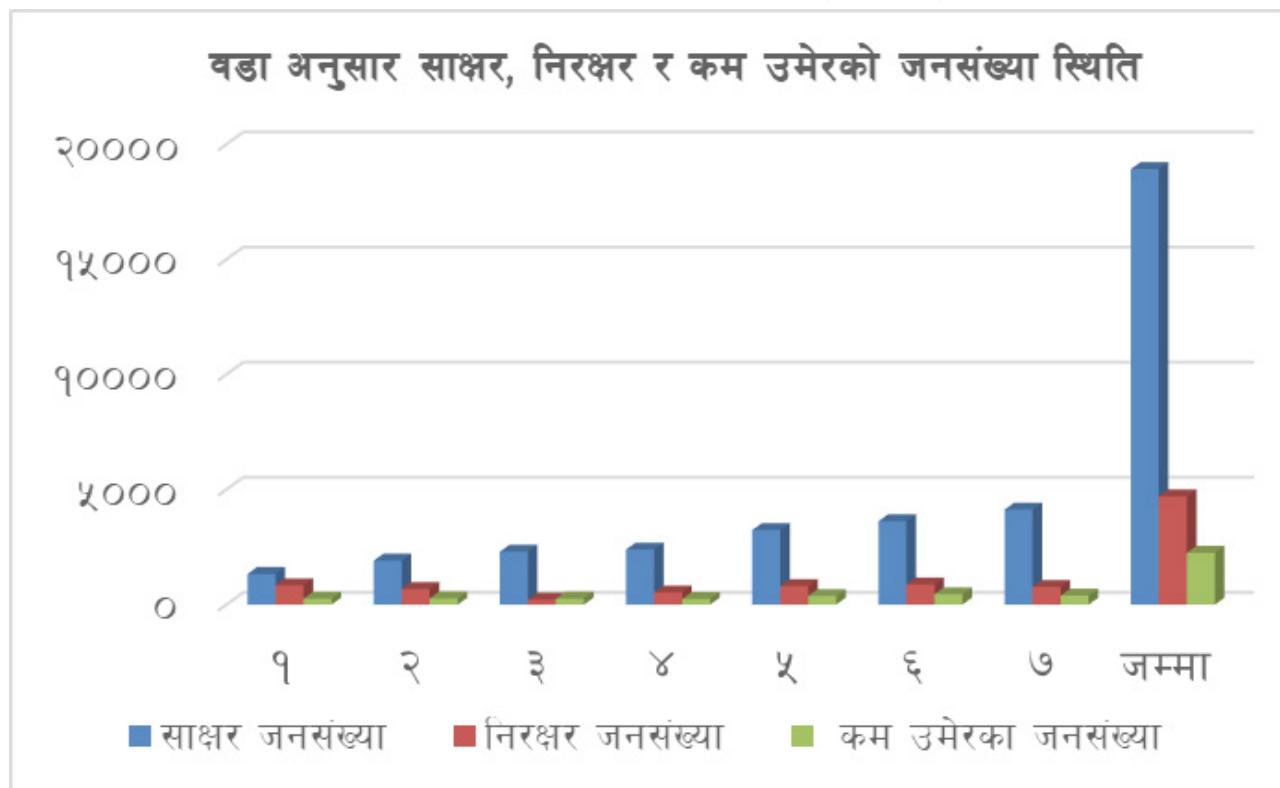
गाउँपालिकाको साक्षरताको स्थिति हेर्दा ३.१ प्रतिशत जनसंख्या साक्षर रहेका छन्। जसमध्ये ७९ प्रतिशत पुरुष र ६७ प्रतिशत महिला साक्षरता रहेका छन्। गाउँपालिकामा १८ प्रतिशत जनसंख्या अझै निरक्षर रहेका छन् भने ८.७ प्रतिशत ६ वर्ष मुनीका बालबालिका रहेका छन्। लैंगिकताका आधारमा साक्षरता सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ४५: हालको साक्षरताको अवस्था (प्रतिशत)

वडा नम्बर	साक्षरताको स्थिति (प्रतिशतमा)			निरक्षरताको स्थिति (प्रतिशतमा)			६ वर्षभन्दा कम उमेरको जनसंख्या		
	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	केटा	केटी	जम्मा
१	६०.०	४९.२	५४.९	२९.३	४०.४	३४.५	१०.७	१०.५	१०.६
२	७१.५	६२.०	६६.९	१८.७	२८.९	२३.७	९.७	९.१	९.४
३	८६.४	७९.१	८२.९	४.१	११.७	७.७	९.५	९.३	९.४
४	८२.४	६८.४	७५.६	९.८	२३.९	१६.६	७.८	७.८	७.८
५	८०.५	६५.८	७३.२	१०.९	२५.९	१८.३	८.६	८.४	८.५
६	७९.३	६६.६	७३.२	११.२	२४.७	१७.६	९.५	८.७	९.१
७	८५.८	७०.३	७८.१	६.३	२२.८	१४.५	७.९	६.९	७.४
जम्मा	७९.२	६६.७	७३.१	११.८	२४.९	१८.२	९.०	८.४	८.७

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ७: हालको साक्षरता अवस्था (प्रतिशतमा)

३.६.३ शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण

गाउँउपालिका क्षेत्रको शैक्षिक स्तर अवस्था विश्लेषण गर्दा आधारभूत तहको शैक्षिक उपलब्धी हासिल गरेकाहरूको संख्या ४४०९ रहेका छन् भने स्नातकोत्तर तहको उपाधी हासिल गर्नेहरूको संख्या ३४१ जना रहेको छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४६: शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण

वडा नम्बर	शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या										
	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यमिक	स्नातक	स्नातकोत्तर	एमफिल वा माथि	प्राविधिक एसएलसी	साधारण लेखपढ	निरक्षर	कम उमेर	जम्मा
१	१९४	२९९	३०६	१९	८	०	१	६२७	८३६	१३५	२४२५
२	४०६	४२१	५२१	१४२	२९	०	०	५१३	६७७	१५०	२८५९
३	३५८	३५२	५६९	१७३	३५	११	४७	८५२	२१९	१६१	२७७७
४	२५२	६६३	१०३३	९५	२०	१२	४०	४१४	५२५	१०८	३१६२
५	५२८	८०६	११५२	२१९	७७	५	८	६०४	८०९	२१५	४४२३
६	७२५	७४९	१३०८	२७५	८५	३	६	७५५	८७२	१६४	४९४२
७	४८१	१११९	१२८७	४६१	८७	३४	२	९३३	७६७	११३	५२८४
जम्मा	२९४४	४४०९	६१७६	१३८४	३४१	६५	१०४	४१९८	४७०५	१०४६	२५८७२

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.६.४ विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

गाउँउपालिका क्षेत्र भित्रका ४८ सामुदायिक विद्यालयहरूमा अध्ययन गरीरहेका कूल विद्यार्थी संख्या ४,५१७ र आधारभूत र माध्यमिक तहमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीको संख्या क्रमशः १,९६३ र २,५५४ रहेको छ। अध्ययन गरीरहेको विद्यार्थीको लैंगिक अनुपात १.०२ रहेको छ। यस सम्बन्धी वडा अनुसार देहाय बमोजिम तालिकामा रहेको छ। यस सम्बन्धी वडागत पुरा विवरण अनुसुचि ४ मा रहेको छ।

तालिका ४७: विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

वडा नम्बर	विद्यालयको संख्या	तह अनुसार विद्यायमा अध्ययनरत विद्यार्थीको संख्या												
		पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा			
		तह	संख्या	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र
१	आ.वि.	४	४३	३६	७९	१३९	१६३	३०२				२०८	२५७	४६५
	मा.वि.	१	८	१२	२०	१३६	१२४	२६०	३४	३२	६६	१७८	१६८	३४६
२	आ.वि.	५	२०	३३	५३	५२	६८	१२०				७२	१०१	१७३
	मा.वि.	१	१०	५	१५	१०७	९२	१९९	३२	३६	६८	१४९	१३३	२८२
३	आ.वि.	६	३४	२३	५७	१५७	१७३	३३०				१९१	१९६	३८७
	मा.वि.	१	१३	१५	२८	४०	३९	७९				५३	५५	१०७
४	आ.वि.	४	१३	१५	२८	४०	३९	७९				२४०	२६८	५६८
	मा.वि.	१	१५	१०	२५	६४	१२८	१६८	१६१	१३०	२९१	१९१	१९५	३८६
५	आ.वि.	११	३६	३५	७७	१४९	१६०	३०९				१९१	१९५	३८६
	मा.वि.	१	१	११	१२	१७२	१५०	३२२	१६०	११८	२७८	३३३	२७९	६१२
६	आ.वि.	५	१४	१३	२७	३७	४५	८२				५१	५८	१०९
	मा.वि.	३	१५	११	२६	१९९	२०७	४०६	९९	११८	२१७	३१३	३३६	६४९
७	आ.वि.	५	१८	२३	४१	१३५	१६०	२९५				१५३	१८३	३३६
	मा.वि.	१							७३	२४	१७	७३	२४	१७
जम्मा	आ.वि.	४०	१७८	१७८	३६२	७०९	८०८	१५१७	०	०	०	९९९	१०४५	१९६३
	मा.वि.	८	४९	४९	९८	६७८	७०१	१३५५	५५९	४५८	१०१७	१२८६	१२०८	२५५४
	कूल	४८	२२७	२२७	४६०	१३८७	१५०९	२८७२	५५९	४५८	१०१७	२२०५	२२५३	४५१७
विद्यार्थी विद्यालय अनुपात			१०			६०			२१			९४		

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.६.५ शिक्षक विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका कुल ४८ वटा विद्यालयहरूमा स्वीकृत शिक्षक दरबन्दी १९२ रहेको छ भने हाल ३३३ शिक्षकहरू कार्यरत रहेका छन्। कार्यरत शिक्षक मध्ये महिला शिक्षकको अनुपात ३८ प्रतिशत रहेको छ। वडा र तहगत रूपमा शिक्षकहरूको स्वीकृत दरबन्दी, कार्यरत शिक्षक, महिला शिक्षक तथा विषयगत शिक्षक संख्या सम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची- ६ मा प्रस्तुत गरिएको छ भने विद्यालय अनुसार शिक्षक तहगत शिक्षक विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४८: शिक्षक विवरण

वडा नम्बर	तह	विद्यालय संख्या	स्वीकृत दरबन्दीसंख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या		
				शिक्षक	शिक्षिका	आधारभूत	माध्यमिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
१	आ.वि.	४	४	९	४	४				
	मा.वि.	१	१	१४	४	४		३	२	४
२	आ.वि.	५	१०	१२	११	९		०	०	०
	मा.वि.	१	२	९	५	३	१	२	१	२
३	आ.वि.	६	२२	१४	२२	१४	०	१	१	२
	आ.वि.	४	९	२	१३	९	०	०	०	०
४	मा.वि.	१	१९	१८	७	६	१	२	२	२
	आ.वि.	११	२४	१७	२९	२२	०	२	२	२
५	मा.वि.	१	२४	१९	१४	१२	२	३	४	३
	आ.वि.	५	१०	५	११	१०	०	४	२	४
६	मा.वि.	३	३१	२४	२२	१५	७	७	४	५
	आ.वि.	५	१८	२०	४	३	१	२	२	३
७	मा.वि.	१	१८	२०	४	३	१	२	२	३
	जम्मा	४८	१९२	१८३	१५०	११४	१३	२८	२२	३०

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.६.६ विद्यालयको भौतिक अवस्था

गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका विद्यालयहरूको भौतिक पूर्वाधारको अवस्था हेर्दा कुल १३० भवनका ब्लक रहेको र सो मध्ये मध्ये ६५ प्रतिशत पक्की र ३५ प्रतिशत कच्ची भवन रहेको देखिन्छ। कूल ४८ सामुदायिक विद्यालयमा ३८१ वटा कक्षा कोठ रहेको र सो मध्ये २२ प्रतिशत कोठा कच्ची रहेका छन्। सार्वजनिक विद्यालयहरू मध्ये १७ वटा (३५%) मा पुस्तकालय, २ वटा (४%)मा कम्प्युटर समेत प्रयोगशाला, ४३ वटा (९०%) र ३५ वटा (७३%) मा खानेपानीको सुविधा तथा ७५ प्रतिशत विद्यालयमा तारबार र पर्खालको घेरावार रहेको देखिन्छ। विद्यालय र तहगत रूपमा विद्यालयमा उपलब्ध भौतिक सुविधा सम्बन्धी विस्तृत विवरण अनुसूची-५ मा उल्लेख गरिएको छ। विद्यालयका प्रकार अनुसार भवन संख्या र कोठा संख्याको अवस्था सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४९: विद्यालयको भौतिक विवरण

वडा नम्बर	विद्यालय		भवन		कोठा		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र		प्रयोगशाला कम्प्युटर समेत		खेल मैदान (व.मि.)	डेस्क वेज्च कक्षमता (जना)	चर्पीको सुविधा		पानीको सुविधा		कम्पाउण्ड वाल	
	तह	संख्या	पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची	छ	छैन	छ	छैन			छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन
							छ	छैन	छ	छैन			छ	छैन	छ	छैन	छ	छैन
१	आ.वि.	४	७	४	२४	६	४	०	४	०	१८२५	४२४	३	१	३	१	३	१
	मा.वि.	१	१	२	३	३	१	०	१	०	५०००	५००	१	०	१	१	१	१
२	आ.वि.	५	७	०	३४	०	०	५	०	५	९७०	७६१	५	५	५	५	५	५
	मा.वि.	१	३	०	१५	०	१	०	१	०	५००	४८०	१	१	१	१	१	१
३	आ.वि.	६	१६	१	५१	२	३	३	०	६	१३६५०	९४०	४	२	२	४	४	२
	आ.वि.	४	८	०	२५	०	२	२	०	४	०	२९०	४	४	१	१	३	३
४	मा.वि.	१	०	०	०	०	०	१	०	०	४०००	१००	१	०	१	१	१	१
	आ.वि.	११	१७	१७	५९	९	१	१०	१	१०			११	१	२	५	६	६
५	मा.वि.	१	४	४	१०	१५	१	०	१	०			१	१	१	१	१	१
	आ.वि.	५	७	३	१५	८	०	५	०	६			४	१	३	२	५	६
६	मा.वि.	३	८	२	३२	११	०	३	०	३			२	१	३	३	३	३
	आ.वि.	५	५	११	१९	२५	३	२	०	५			५	३	२	५	५	५
७	मा.वि.	१	२	१	१२	३	१	०	०	१			१	१	१	१	१	१
	जम्मा	४८	८५	४५	२९९	८२	१७	३१	२	४०	३४६८५	३४९५	४३	५	३५	१३	३६	१२
प्रतिशत		६५	३५	७८	२२	३५	६५	४	८८				९०	१०	७३	२७	७५	२५

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.६.७ खुद भर्ना दर

कुल ४८ विद्यालयहरूको खुद भर्ना दर १ कक्षामा दिने दर, कक्षा १ देखि ५.क, कक्षा ६ देखि ८.क, कक्षा ९ देखि १०, कक्षा ११ देखि १२, कक्षा १२ देखि १२ क्रमशः ९०.२%, ८९.७%, ८८.३%, ८९.९%, ८४.८% १८.५%, ३७.२% रहेको छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५०: खुद भर्ना दर

विद्यालयको प्रकार	खुद भर्ना दर (प्रतिशतमा)		
	छात्रा	छात्र	जम्मा
खुद कक्षा १ मा लिने दर	८९.९	९०.७	९०.२
आधारभूत तह (१-५)	८८.८	९०.७	८९.७
आधारभूत तह (६-८)	८८	८८.७	८८.३
आधारभूत तह (१-८)	८८.४	८९.७	८९
माध्यमिक तह (९-१०)	८६.६	८३	८४.८
माध्यमिक तह (११-१२)	२०.५	१५.९	१८.५
माध्यमिक तह (१३-१२)	३९.५	३४.९	३७.२

स्रोत: सामाजिक विकास मन्त्रलायल प्रदेश ३, २०७६

३.६.८ कक्षा चढने दर

कुल ४८ विद्यालयहरूको प्राथमिक तह (१ देखी ५ कक्षा) चढने दर, कक्ष १ बाट २, २ बाट ३, ३ बाट ४, ४ बाट ५, ५ बाट ६, ९ बाट ५ क्रमशः ७७.४%, ७६.७%, ८४% र ८४.३%, ८५.५%, ८०.५% रहेको छ। साथै कक्षा ६ देखी १० सम्म कक्षा चढने दर क्रमशः ९१.६, ९०.१, ९३.१ र ९१.८ रहेको छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५१: कक्षा चढने दर

क्र.सं.	कक्षा	कक्षा चढने दर (प्रतिशतमा)		
		छात्रा	छात्र	जम्मा
१	कक्षा १ बाट २	७६.६	७८.१	७७.४
२	कक्षा २ बाट ३	७६.९	७६.५	७६.७
३	कक्षा ३ बाट ४	८३.७	८४.२	८४
४	कक्षा ४ बाट ५	८४	८४.७	८४.३
५	कक्षा ५ बाट ६	८५.८	८५.२	८५.५
६	कक्षा ६ बाट ७	८१.४	८९.७	८०.५
७	कक्षा ७ बाट ८	९४.२	८९	९१.६
८	कक्षा ८ बाट ९	९२.२	८८	९०.१
९	कक्षा ९ बाट १०	९०.४	९४.९	९३.१
१०	कक्षा १० बाट ११	९३.८	८९.३	९१.८

स्रोत: सामाजिक विकास मन्त्रलायल प्रदेश ३, २०७६

३.६.९ कक्षा दोहोच्याउने र छोडने दर

कुल ४८ विद्यालयहरूको कक्षा दोहोच्याउने दर र कक्षा छोडने दर कक्षा ६बाट ८, ९ बाट १० क्रमशः १.५%, र २% रहेको छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५२: कक्षा दोहोच्याउने र कक्षा छोडने दर

विद्यार्थिको तह	कक्षा दोहोच्याउने दर			कक्षा छोडने दर		
	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
कक्षा ६ बाट ८	६	५.८	५.९	०.५	३.५	१.५
कक्षा ९ बाट १०	४.१	४.८	४.४	०.१	४.२	२

स्रोत: सामाजिक विकास मन्त्रलायल प्रदेश ३, २०७६

३.६.१० भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाइ उपलब्धी दरको अवस्था

कुल विद्यालयहरूको खुद भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाइ उपलब्धी दर र उतिर्ण दर औसत रूपमा क्रमशः ७९.३२%, ८७.९९%, ६५.८६% र ७३.०९% रहेको छ। यस सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण अनूसूची- ७ मा उल्लेख गरिएको छ भने तह एवं विद्यालयको प्रकार अनुसार संक्षेपिकृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५३: भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाइ उपलब्धी दर

वडा नम्बर	विद्यालय तह	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाइ उपलब्धी दर			उतिर्ण दर			
		पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	
१	आ.वि.	९६	९५	०	९६	९७	०	०						
	मा.वि.	१००	१००	८०	९९	९०	९५	६६	९४	९५	१००			
२	आ.वि.	१००	९८	०	१००	९५	०	०	०	०	०			
	मा.वि.	९५	१००	९०	१००	१००	९५	५८	५७	०	९७	१००		
३	आ.वि.	९९	९५	०	९०	९५	०	०	०	०	०	०	०	

वडा नम्बर	विद्यालय तह	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धी दर			उतिर्ण दर		
		पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यामिक	कक्षा ६	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ६	कक्षा १०	कक्षा १२
४	आ.वि.	१००	९५	०	९५	९९	०	०	०	०	०	०	०
	मा.वि.	५६	९६	९६	९०	९२	९६	५६	४९	४८	९१	९२	९३
५	आ.वि.	७८	२९४	०	६०	२५३	०	०	०	०	०	०	०
	मा.वि.	१२	३३४	२७८	१२	३२२	२७६	४६	६८	५३	०	७९	३३
६	आ.वि.	२२	७९	०	१९	७०	०	०	०	०	०	०	०
	मा.वि.	२४	३५९	२०२	३४	३५५	१९७	१६०	१५४	३५	२६०	३००	९०
७	आ.वि.	४१	३०४	०	३०	२८८	०	१३५	०	०	१६५	०	०
	मा.वि.	८	१५१	२२१	८	१५१	२२९	६४	५७	५४	८९	७४	७४
जम्मा		२२००	२२००	९६७	८३३	२१०७	९८८	५८५	४७९	२८५	८०२	६४५	२९०

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.६.११ आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थीको अवस्था

गत शैक्षिक वर्ष विद्यालयहरूमा आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थीहरूको जम्मा संख्या ११०१ रहेको छ। यससम्बन्धी विद्यालयगत विवरण अनुसूची-८ मा उल्लेख गरिएको छ भने विद्यालयको प्रकार अनुसारको विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५४: आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी

वडा नम्बर	विद्यालयको तह	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी	छात्रवृत्ती वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी	दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी	कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्ना हुने विद्यार्थी		विज्ञान विषयमा कक्षा ११ मा भर्ना हुने विद्यार्थी			
		छात्र	छात्रा				छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
१	आ.वि.											
	मा.वि.											
२	आ.वि.											
	मा.वि.	९०	८५									
३	आ.वि.	२८७	३६२	९५	९५	२००	२००	१००	१००			
४	आ.वि.											
	मा.वि.											
५	आ.वि.											
	मा.वि.	२७७	३३५	१२०	१५२	१००	२८१			१६	१२	९
६	आ.वि.	५८	५५	२०	७	२३	५०	४३				
	मा.वि.	३३३	३०७	१७२	१५७	३५	१९५					
७	आ.वि.	१३०	१२७	१७	२०	१९	१२७					
	मा.वि.	१३९	२२५	७५	१३६	७७	११४	११	१५			
जम्मा		१४९६	४९९	५६७	५३४	९६७	१५४	११५	१६	१२	९	११

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.६.१२ दलित विद्यार्थीको अवस्था

यस गाउँपालिकामा रहेका दलित विद्यार्थीको जम्मा संख्या १७५५ रहेको छ। यससम्बन्धी तहगत विवरणदेहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५५: दलित विद्यार्थीको अवस्था

क्र.सं.	कक्षा	विद्यार्थी संख्या		
		छात्रा	छात्र	जम्मा
१	पूर्व प्राथमिक (बाल कक्षा)	३१	४४	७५
२	आधारभुत तह (१-५)	१८७	२१९	४०६
३	आधारभुत तह (६-८)	१०८	१४८	२५६
४	माध्यमिक तह (९-१०)	८४	६६	१५०
५	माध्यमिक तह (११-१२)	१४	१४	२८
६	माध्यमिक तह (९-१२)	३९३	४४७	८४०
	जम्मा	८१७	९३८	१७५५

स्रोत: सामाजिक विकास मन्त्रलायल प्रदेश ३, २०७६

३.६.१३ जनजाती विद्यार्थी विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका जनजाती विद्यार्थीको जम्मा संख्या ८१३६ रहेको छ। यससम्बन्धी तहगत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५६: जनजाती विद्यार्थीको अवस्था

क्र.सं.	कक्षा	विद्यालयमा अध्ययनरत जनजाती विद्यार्थी संख्या		
		छात्रा	छात्र	जम्मा
१	पूर्व प्राथमिक तह (बाल कक्षा)	२१३	२४९	४६२
२	आधारभुत तह (१-५)	७७०	८३२	१६०२
३	आधारभुत तह (६-८)	५८९	५३७	११२६
४	माध्यमिक तह (९-१०)	३८८	४०८	७९६
५	माध्यमिक तह (११-१२)	१८९	१२४	३१३
६	माध्यमिक तह (९-१२)	१९३६	१९०९	३८३७
	जम्मा	४०८५	४०५१	८१३६

स्रोत: सामाजिक विकास मन्त्रलायल प्रदेश ३

३.६.१४ शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित व्यवस्था विवरण

विद्यालयहरूमा शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्न आवश्यक अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा, CBEGRA कार्यान्वयन तथा प्रधानाध्यापक दरबन्दी जस्ता विषयहरूको स्थिति हेर्दा कुल ४८ विद्यालयहरूमारहेको देखिएन। यस सम्बन्धी तहगत र विद्यालयगत विवरण अनुसूची-१० मा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५७: शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित विवरण

बडा नम्बर	विद्यालय तह	अपाङ्ग विद्यार्थी श्रोत कक्षा		CBEGRA कार्यान्वयन		एकीकृत पाठ्यक्रम		इन्टरनेट सुविधा		छुटौ प्रधानाध्यापक दरबन्दी	
		भएको	नभएको	भएको	नभएको	भएको	नभएको	भएको	नभएको	भएको	नभएको
१	आ.वि.	०	४	०	४	४			४		४
	मा.वि.		१		१	१		१			१
२	आ.वि.		५		५		५		५		५
	मा.वि.		१		१		१	१			१
३	आ.वि.		६		६	६			६		६
४	आ.वि.		४		४	४			४		४
	मा.वि.		१		१	१			१		१
५	आ.वि.		११		११	११			११		११
	मा.वि.		१		१	१			१		१

वडा नम्बर	विद्यालय तह	अपाङ्ग विद्यार्थी श्रोत कक्षा		CBEGR A कार्यान्वयन		एकीकृत पाठ्यक्रम		इन्टरनेट सुविधा		छुटै प्रधानाध्यापक दरबन्दी	
		भएको	नभएको	भएको	नभएको	भएको	नभएको	भएको	नभएको	भएको	नभएको
६	आ.वि.		५		५				७		५
	मा.वि.		३		३		३		१		३
७	आ.वि.		५		५		५		१		५
	मा.वि.		१		१		१		१		१
जम्मा		४८	४८								४८

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.६.१५ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयमा बालमैत्री तथा शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्न आवश्यक विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन, विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक, बाल क्लब गठन र बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोगजस्ता विषयहरूको स्थिति हेर्दा ४८ वटा विद्यालयमा शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन, ४८ वटा विद्यालयमा सुधार योजना अद्यावधिक हुने गरेको, २८ वटा विद्यालयमा बाल क्लब गठन भएको र ४८ वटा विद्यालयमा बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग भइरहेको देखिन्छ । यस सम्बन्धी तहगत र विद्यालयगत विस्तृत विवरण अनुसूची-११ मा प्रस्तुत गरिएको छ भने संक्षिप्त विवरण देहाअनुसार रहेकोछ ।

तालिका ५८: बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	विद्यालयको तह	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन		विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक		बाल क्लब गठन		बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग	
		भएको	नभएको	भएको	नभएको	भएको	नभएको	भएको	नभएको
१	आ.वि.	४		४		४		४	
	मा.वि.	१		१		१		१	
२	आ.वि.	५		५		५		५	
	मा.वि.	१		१		१		१	
३	आ.वि.	६		६		६		६	
४	आ.वि.	४		४		४		४	
	मा.वि.	१		१		१		१	
५	आ.वि.	११		११		०	११	११	
	मा.वि.	१		१		०	१	१	
६	आ.वि.	५		५		४	१	५	
	मा.वि.	३		३		२	१	३	
७	आ.वि.	५		५		१	४	५	
	मा.वि.	१		१		०	१	१	
जम्मा		४८	४८		४८		२९	११	४८

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.६.१६ छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण

छात्रवृत्तिको अवस्था हेर्दा दिलित, अपाङ्ग, छात्रा, विपन्न र जेहेन्दार र अन्य छात्रवृत्ति प्राप्त गर्ने विद्यार्थी संख्या जम्मा ४,४७० रहेको छ । यस सम्बन्धी तहगत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत छ भने तहगत र विद्यालयगत विवरण अनुसूचीमा उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका ५९: बाल विकास केन्द्रको विवरण

वडा नम्बर	विद्यालयको तह	छात्रवृत्तीको किसिम अनुसार									
		दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र
१	आ.वि.					६६					
	मा.वि.					१२२					
२	आ.वि.	१	१			५१					
	मा.वि.	४	११	३	६	११६			६	१३	९ ६
३	आ.वि.	११	८	५		१९३	४६	२८	६	१०	
	आ.वि.					४०		८३			
४	मा.वि.										
	आ.वि.	२६	२३	३	२९	१६२	९		४		
५	मा.वि.	३५	७६			१६०	१५	२५	१५	१५	५ ५
	आ.वि.	२७	२७		१	९५	१७	३५	२३		
६	मा.वि.	२७	२८			६९	७९	४	६	४८	३
	आ.वि.	५६	५२	११	५६		२				
७	मा.वि.	२३	४६	३	२		१०	१६	५	१२	
	जम्मा	४८	२१०	२७२	२५	१४	१०७४	१७८	१९१	६५	९८ १७ ११

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.६.१७ बाल विकास केन्द्रको विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुल ४३ बाल विकास केन्द्रहरू सञ्चालनमा रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६०: बाल विकास केन्द्रको विवरण

बाल विकासको केन्द्रको प्रकार	बाल विकास केन्द्रको संख्या
सामुदायिक	४३
संस्थागत	०
जम्मा	४३

स्रोत: सामाजिक विकास मन्त्रलायल प्रदेश ३

३.६.१८ सामुदायिक अध्ययन केन्द्रसम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्र कुल ४ वटा सामुदायिक अध्ययन केन्द्र रहेको देखिन्छ। अध्ययन केन्द्रसम्बन्धी थप विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६१: सामुदायिक अध्ययन केन्द्रसम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	सामुदायिक सिकाई/अध्ययन केन्द्रको नाम	केन्द्र रहेको स्थान	वडा नम्बर
१	हिमालय जनजागृती सामुदायिक सिकाई केन्द्र	गंगाजमुना	१
३	अन्तर्पूर्ण सामुदायिक सिकाई केन्द्र	वसेरी	३
४	जनजागृती सामुदायिक सिकाई केन्द्र	गुम्डी	४
७	सरस्वती सामुदायिक सिकाई केन्द्र	बुडाथुम	७

स्रोत: सामाजिक विकास मन्त्रलायल प्रदेश ३

३.७ स्वास्थ्य तथा पोषण

यस शिर्षकमा गाउँपालिकाको स्वास्थ्य अवस्था र विवरणको बारेमा प्रस्तुत गरिएको छ।

३.७.१ स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा कुल ९ वटा स्वास्थ्य चौकी रहेका छन्। २५ जना स्वास्थ्यकर्मीको स्वीकृत दरबन्दी रहेकोमा ९ वटा स्वास्थ्य संस्थामा ३१ स्वास्थ्यकर्मी कार्यरत रहेको देखिन्छ। स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्ति र सेवा सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६२: स्वास्थ्य संस्थाको विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	संस्थाको प्रकार*	स्वास्थ्यकर्मी		शैया संख्या	प्रसुती सेवा	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा (उपलब्ध छ/छैन)				
			स्विकृत दरबन्दी	कार्यरत			ल्याव	क्लिनिक	एक्सरे	परिवार नियोजन	खोप सेवा
ताजिमाङ्ग सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	१	१४		२		छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ
रि स्वास्थ्य चौकी	२	३	५	५		छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ
लताव सा.स्वा.ई	२	१४	२	२		छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ
चिम्चोक सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	३	१४		२		छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ
गुम्दी स्वास्थ्य चौकी	४	३	५	५		छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ
फूलखर्क स्वास्थ्य चौकी	५	३	५	७		छ	छ	छैन	छैन	छ	छ
वसेरी स्वास्थ्य चौकी	६	३	५	७		छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ
डाडाँगाउँ सा.स्वा.ई	६	१४	२	२		छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ
बुढाथुम स्वास्थ्य चौकी	७	३	५	७	१	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

३.७.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा विवरण

गाउँपालिका अन्तर्गतका ९ वटै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा सुरक्षित मातृत्व, पोषण तथा परामर्श सेवा उपलब्ध रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी संस्थागत सेवा विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६३: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्य सेवा विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	संस्थाको प्रकार	अन्य स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध (छ/छैन)							
			सुरक्षित मातृत्व सेवा	पोषण सेवा	रक्त संचार	फार्मेसी	आँखा उपचार सेवा	स्वास्थ्य शिक्षण सेवा	परामर्श सेवा	अन्य
ताजिमाङ्ग सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	१	१४	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	
रि स्वास्थ्य चौकी	२	३	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	
लताव सा.स्वा.ई	२	१४	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	
चिम्चोक सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई	३	१४	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	
गुम्दी स्वास्थ्य चौकी	४	३	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	
फूलखर्क स्वास्थ्य चौकी	५	३	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	
वसेरी स्वास्थ्य चौकी	६	३	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	
डाडाँ गाउँ सा.स्वा.ई	६	१४	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	
बुढाथुम स्वास्थ्य चौकी	७	३	छ	छ	छैन	छैन	छैन	छैन	छ	

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

३.७.३ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

स्वास्थ्य संस्थाहरूमा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति गरी जम्मा ३५ जना रहेका छन्। स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्ति र सेवासम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६४: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध तथा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	प्रकार	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको संख्या								
			विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अहेव	अनमी	ल्याव टेक्निसियन	अन्य	अन्य
ताजिमाङ्ग सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ	१	१४	०	०	०	०	१	१	०		
रि स्वास्थ्य चौकी	२	३	०	०	१	०	२	२		१ का.स	
लताव सा. स्वा. ई	२	१४		०	०	०	१	१	०		
चिम्चोक सामुदायिक स्वास्थ्य ईकाइ	३	१४	०	०	०	०	१	१	०		
गुम्दी स्वास्थ्य चौकी	४	३	०	०	१	३	१	३	०		
फूलखर्क स्वास्थ्य चौकी	५	३			१		२	२	१		
वसेरी स्वास्थ्य चौकी	६	३			१		२	२	१		
डाडाँ गाउँ त सा. स्वा. ई	६	१४	०	०	०	०	१	१	०		
बुढाथुम स्वास्थ्य चौकी	७	३	०	०	१		२	२			

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.७.४ खोप सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका ५ वर्ष मुनिका बालबालिका संख्या जना रहेको छन्। स्वास्थ्य केन्द्रबाट खोप लिने बाल बालिका संख्या २९५ जना रहेको देखिन्छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६५: खोप तथा पोषणसम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बालबालिका संख्या			खोप लिने बालबालिका संख्या						५ वर्ष मुनीका बालबालिका	
	१ वर्ष मुनीका	२ वर्ष मुनीका	५ वर्ष मूनी	विसिजि	पेण्टाभ्या लेण्ट*	पोलियो तेश्रो	दादुरा/रुबेला	जापानिज इन्सफलाइटिस	बृद्धी अनुगमन गरिएका	बृद्धी अनुगमन गरिएका मध्ये कुषोषित	
१, २	१२५	२४३	५८३	९४	९२	९२	८९	८५	१९४	०	
३, ४	१११	२१६	४६६	५३	५५	६१	६३	७८	४७	०	
५	९३	१८१	४२६	४५	५४	५२	४१	६१	१८१	०	
६	८३	१६२	३८३	३२	४८	०४८	५७	५५	५३	०	
७	८५	८०	३६९	४०	४५	४५	४५	४२१	६६	०	
जम्मा	४९७	८८२	२२२७	२६४	२९४	२९८	२९५	७००	५४१		

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.७.५ सुरक्षित मातृत्वसम्बन्धी विवरण

सुरक्षित मातृत्वको लागि आवश्यक खोप सेवा, गर्भावस्थाको जाँच र सुरक्षित प्रसुति जस्ता सूचकलाई आधार मान्दा यस गाउँपालिका अन्तरगत रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरूमा गत वर्ष ७जनाले प्रसूति सेवा लिएको र २९ जनाले स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा नै सुल्केरी भएको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६६: सुरक्षित मातृत्वसम्बन्धी विवरण

बडा नम्बर	गत वर्षको गर्भवती/प्रसुती भएका महिला संख्या	टि.टि. खोप लिने गर्भवती		गर्भावस्थमा ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या	प्रसुती भएको आधारमा गर्भवतीको संख्या		
		टी.टी. १	टी.टी. २		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
१	३३/१५	३३	१७	३०	२	७	६
२			६६	३१	२६	०	०
३	११	१	३	८	११	०	१
४	४१/१९	४१	६०	२४	१९	०	०
५	५१/३१	६०	६०	५०	३१	०	११
६	४६	२४	२५	१३	४६	०	४
७	४१/२३	३२	३२	२८	२३	०	७
जम्मा		१९१	२६३	१८४	१५८	७	२९

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.७.६ मातृ शिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था

मातृशिशु सुरक्षाको अवस्था हेर्दा जीवित नवजात शिशुको संख्या गतवर्षको आँकडा अनुसार जम्मा १७१ र जन्मेको २८ दिन भित्र मृत भएका नवजात शिशुको संख्या ५ रहेको देखिन्छ। यस क्षेत्रमा कुल ३५ महिला स्वास्थ्य स्वयंमसेविका रहेका छन्। यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६७: मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था

बडा नम्बर	गर्भावस्था/प्रसुती अवस्था/सुत्करी पछिको ६ हप्ता भित्र मृत्यु भएका महिला	जीवित नवजात शिशु संख्या	मृत जन्म नवजात शिशु	जन्मेको २८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	१५-४८ वर्षका महिलाको संख्या	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने				महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संख्या	
						महिला		पुरुष			
						स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी		
१	०	१५	०	०	८०१	०	१०२	०	०	४	
२	०	२६	०	१	९९२	०	१९५	०	०	५	
३	०	११	०	०	७५५	०	५४	०	०	३०	
४	०	१९	०	१	८५५	०	१९४	०	०	९	
५	०	३१	०	१	१३२१	०	७८९	३	२००	९	
६	०	४६	०	१	११९५	६	१५१	५६	४५	९	
७	०	२३	०	१	९४८	०	७३	०	१५	९	
जम्मा	१७१	०	५	६७८७	६	१५५८	५९	२६०	७५		

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.७.७ गाँउपालिकाभित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरू र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण

गाँउपालिकाभित्र देखा परेका प्रमुख १० रोगहरू र तिनको उपचारको अवस्था हेर्दा ग्यास्टीक, प्रसुतीजन्य रोग, भाडापखला, दम, निमोनिया, क्षयरोग, रक्तचाप, प्रसुतिजन्य खालका रोगका विरामी स्वास्थ्य चौकीमा स्वास्थ्योपचारका लागि आउने गरेको देखिन्छ। रोगबाट प्रभावित, उपचार हुने, फ्लोअप गरिएका र रेफर गरिएकाको संख्या देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६८: गाउँपालिका भित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरू र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
१	निमोनिया	६८	६८	३६		
२	भाडा पखाला	१४१	१४१	१४१		
३	क्षय रोग (टिवी)	५	३	३		१
४	रक्तचाप	७४	७४	१४	१६	१
५	र्यास्टीक / अल्सर	१०११	१०११	६६२		
६	एचआइभि एड्स					
७	क्यान्सर					
८	मधुमेह (चिनी रोग)					
९	दम (स्वास्प्रश्वास)	९५	९५	९५		
१०	प्रसुतीजन्य रोग	२६४	२६४	२६४		
	जम्मा	१४४४	१४४४	१०३५	१६	२

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.७.८ विरामी पर्दा सबैभन्दा पहिला जाने स्थानको आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका परिवार सदस्यहरू विरामी परेमा सबैभन्दा पहिला स्वास्थ्य चौकीमा जाने परिवार संख्या ६३ प्रतिशत, औषधी पसलमा जाने २६ प्रतिशत, वैद्यमा जाने ९ प्रतिशत र १ प्रतिशत धामीभाकीमा जाने गर्दछन्। वडागत रूपमा यसलाई देहायबमोजिम अनुसार देखाईको छ।

तालिका ६९: गाउँपालिकामा विरामी परेमा सबैभन्दा पहिला जाने आधारमा घरपरिवार संख्या

वडा नम्बर	घरमा विरामी सबैभन्दा पहिला जाने आधारमा घरपरिवार संख्या					
	धामी भाकी	औषधी पसल	स्वास्थ्य चौकी	बैद्य	अन्य	जम्मा
१	१	८	६३१	११	०	१
२	८	४	६२३	१५	०	०
३	१३	९१	५६४	५	०	२
४	३	३४८	१९७	१०५	०	०
५	१	२४९	६५७	३१	०	०
६	५१	३१२	३८५	३२९	०	१
७	२	४९९	५४१	७	०	२३
जम्मा	७९	१५११	३५९८	५०३	१	२७
प्रतिशत	१	२६	६३	९	०	१००

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.७.९ मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण

गत वर्ष गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रोग तथा दुर्घटनाको कारण मृत्यु भएको देखिन्छ। मृत्यु हुने मध्ये सबैभन्दा बढी ७० जना नसर्ने रोग विशेष गरी रक्तचाप, दम, मधुमेह र क्यान्सरका कारण भएको देखिन्छ। विभिन्न कारणका आधारमा मृत्यु हुनेहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७०: मृत्यु हुने कारणसम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	महामारी/सर्ने रोग		सर्ने रोग		नसर्ने रोग		दुर्घटना		जम्मा	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
१	०	०	२	१	१	०	१	१	४	२
२	४	३	१	०	०	०	०	०	५	३
३	०	०	४	०	१	२	०	०	५	२
४	०	०	१	३	६	४	२	१	९	८

वडा नम्बर	महामारी/सर्वे रोग		सर्वे रोग		नसर्वे रोग		दुर्घटना		जम्मा	
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
५	०	०	०	२	७	८	१	०	८	१०
६	०	०	२	१	१०	७	१	१	१३	९
७	०	०	३	०	१५	९	२	१	२०	१०
जम्मा	४	३	१३	७	४०	३०	७	४	६४	४४

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.७.१० परिवारका सदस्यहरूको स्वास्थ्य अवस्था

परिवारका सदस्यहरूको स्वास्थ्य अवस्थालाई हेर्दा कुल जनसंख्या मध्ये २९८ दीघरोगी, ७३५ सामान्य रोगी र २४,८३९ जना ९६ प्रतिशत स्वस्थ रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७१: परिवारका सदस्यहरूको स्वास्थ्य अवस्था

वडा नम्बर	स्वास्थ्य अवस्था अनुसार जनसंख्या				जम्मा
	स्वस्थ	सामान्य रोगी	दीघर रोगी		
१	२४०८	११	६	२४२५	
२	२८३५	२३	१	२८५९	
३	२७४८	१७	१२	२७७७	
४	३१३०	२२	१०	३१६२	
५	४१४५	२५७	२१	४४२३	
६	४४६८	२७५	१९९	४९४२	
७	५१०५	१३०	४९	५२८४	
जम्मा	२४८३९	७३५	२९८	२५८७२	

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.७.११ जीवन बिमा सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रभित्र बिमा गरेका घरपरिवार ४४४ रहेका छन्। जसमध्ये जीवन बिमा गर्ने ४३८ र स्वास्थ्य बिमा गर्ने ३ र अन्य बिमा गर्ने ३ घरपरिवार र नगर्ने घरपरिवार ५,२७४ अर्थात् ९२ प्रतिशत रहेकोछ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७२: जीवन बिमा सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बिमा सम्बन्धी पारिवारिक विवरण					जम्मा
	जीवन बिमा	स्वास्थ्य बिमा	अन्य बिमा	बिमा नगरेको	जम्मा	
१	१७	०	०	६३५	६५२	
२	११५	०	०	५३५	६५०	
३	३४	०	०	६४१	६७५	
४	६१	०	०	५९२	६५३	
५	३१	०	०	९०७	९३८	
६	९०	१	३	९८४	१०७८	
७	९०	२	०	९८०	१०७२	
जम्मा	४३८	३	३	५२७४	५७१८	

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.७.१२ परिवार नियोजन सम्बन्धी विवरण

प्रजनन उमेरका जनसंख्या मध्ये परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्नेको अनुपात ६६ प्रतिशत रहेको छ। परिवार नियोजन गर्ने मध्ये स्थायी परिवार नियोजन र अस्थायी परिवार नियोजन गर्ने जनसंख्या क्रमशः ४१ र ५९ प्रतिशत रहेको छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७३: परिवार नियोजन सम्बन्धी विवरण

बडा नं.	स्थायी नियोजन गर्ने	अस्थायी साधन प्रयोग गर्ने	परिवार नियोजना गर्ने जम्मा	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग नगर्ने
१	४१२	३४५	७५७	५५४
२	९६६	६२४	१५९०	३४
३	८	२५५	२६३	११६५
४	२३३	६१६	८४९	७४३
५	७८६	६९१	१४७७	९९३
६	२३७	३८३	६२०	२०४५
७	६५३	१८०३	२४५६	२४९
जम्मा	३२९५	४७१७	८०९२	५७८३
प्रतिशत	४१	५९	१००.०	७२

स्रोत: पारिवारिक सर्वेक्षण २०७६

३.७.१३ नुनको प्रयोग सम्बन्धी पारिवारिक विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका ५७९८ परिवारमा ९९ प्रतिशतले आयोडिन युक्त नुनको प्रयोग गर्दछन् भने १ प्रतिशत अर्थात ३१ परिवारले ढिको अर्थात खुल्ला नुनको प्रयोग गर्दछने। बडागत रूपमा नुनको प्रयोगलाई देहायबमोजिम प्रस्तुत गरिएकोछ।

तालिका ७४: नुनको प्रयोग सम्बन्धी पारिवारिक विवरण

बडा नम्बर	आयोडिन नून प्रयोग गर्ने	ढिको नुन प्रयोग गर्ने	जम्मा
१	६५०	२	६५२
२	६४९	१	६५०
३	६७५	०	६७५
४	६५३	०	६५३
५	९३६	२	९३८
६	१०५२	२६	१०७८
७	१०७२	०	१०७२
जम्मा	५६८७	३१	५७१८
प्रतिशत	९९	१	१००

स्रोत: पारिवारिक सर्वेक्षण २०७६

३.८ खानेपानी तथा सरसफाई

खानेपानी तथा सरसफाईको अवस्था विवरण उपशिर्षकगत रूपमा देहायबनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

३.८.१ खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरपरिवार

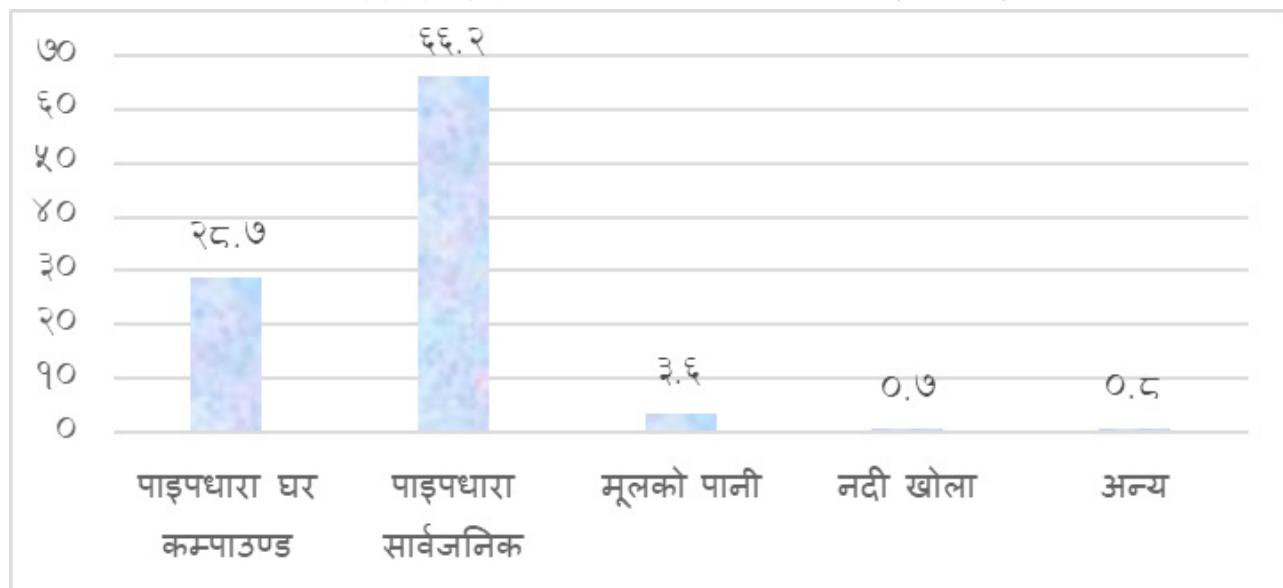
यस गाउँपालिकाको कुल ५७९८ घरपरिवार मध्ये सबैभन्दा बढी ३७८२ अर्थात ६६ प्रतिशत घरपरिवारले सार्वजनिक धाराको खानेपानी उपयोग गर्दछन्। घर कम्पाउण्डमा धारा हुने घरपरिवार २९ प्रतिशत रहेको छ। २०८ परिवारले मुलको पानी पिउँछन भने ४० घरपरिवारले अभ पनि खोलाको पानी पिउने गरेको देखिन्छ। स्रोत अनुसार खानेपानी उपयोग गर्ने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण देहायबमोजिम रहेको छ।

तालिका ७५: खानेपानीको स्रोत अनुसार घरपरिवार संख्या

वडा नम्बर	खानेपानीको स्रोत अनुसार घरपरिवार संख्या					
	पाइप धारा घरकम्पाउण्डमा	सार्वजनिक धारा	मूलको पानी	नदी खोला	अन्य	जम्मा
१	६०	५९०	०	०	२	६५२
२	५६३	८६	०	०	१	६५०
३	१०८	५५६	८	२	१	६७५
४	२३६	४११	१	०	५	६५३
५	१४७	६६७	१२२	०	२	९३८
६	३८०	६५६	१३	०	२९	९०७८
७	१४९	८१६	६४	३८	५	९०७२
जम्मा	१६४३	३७८२	२०८	४०	४५	५७९८
प्रतिशत	२८.७	६६.२	३.६	०.७	०.८	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ८: खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरपरिवार (प्रतिशतमा)

३.८.२ शौचालय प्रयोगको अवस्था

शौचालयको प्रयोगको अवस्थालाई हेर्दा ५२.४ प्रतिशत घरपरिवारमा फ्लस भएको शौचालय र ४४.५ प्रतिशत घरपरिवारमा सामान्य खालको शौचालय रहेको देखिन्छ। अझ पनि ३ प्रतिशत अर्थात १८० घरपरिवारमा शौचालय रहेको देखिन्दैन। यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

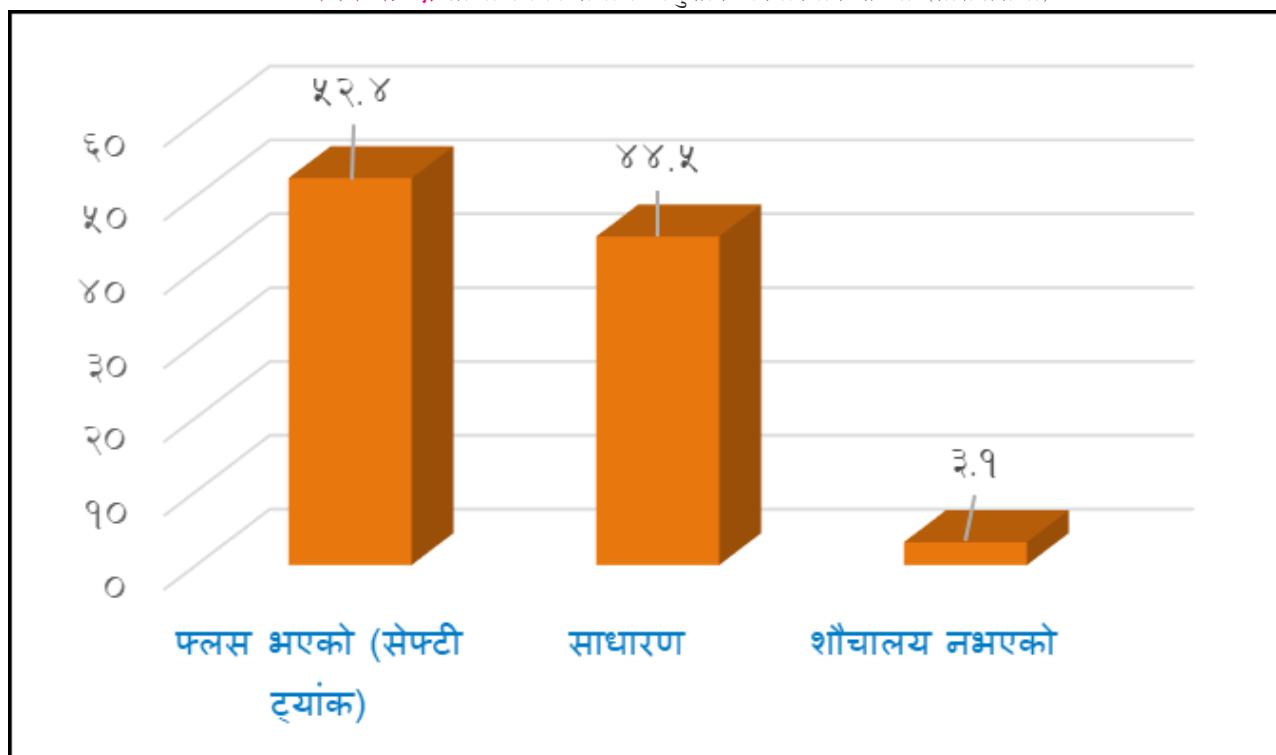
तालिका ७६: शौचालय प्रयोगको अवस्था

वडा नम्बर	शौचालयको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या			जम्मा
	फ्लस भएको	सामान्य	शौचालय नभएको	
१	१८२	४४४	२६	६५२
२	६	६४९	३	६५०
३	६७४	०	१	६७५

वडा नम्बर	शौचालयको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या			जम्मा
	फलस भएको	सामान्य	शौचालय नभएको	
४	५७२	७९	२	६५३
५	७९२	१४४	२	९३८
६	३८०	६०३	९५	१०७८
७	३८९	६३२	५१	१०७२
जम्मा	२९९५	२५४३	१८०	५७१८
प्रतिशत	५२.४	४४.५	३.१	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. ९: शौचालयको प्रयोग अनुसार घरपरिवार संख्या (प्रतिशतमा)

३.९ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन

गाउँपालिकाको युवा, खेलकुल र मनोरञ्जनको अवस्था देहायअनुसार प्रस्तुत गरिएको छ:

३.९.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुल ११वटा खेलकुद मैदान रहेको देखिन्छ, भने २ र ३ नम्बर वडाहरूमा खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जन स्थल रहेको पाइँदैन। खेल मैदानको क्षेत्रफल, वार्षिक आमदानी तथा सेवाग्राहीसम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७७: खेलमैदान, पार्क, पिकनिक तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग	क्षेत्रफल/आकार (वर्ग मि.)	स्वामित्व	आमदानी (वार्षिक रु.)	आगन्तुक संख्या (वार्षिक)
१	डिनाड खेलमैदान	खेलकुद	७५०	सामुदायिक तथा निजी	०	१०००
१	रिचेत खेलमैदान	खेलकुद	५००	सामुदायिक तथा निजी	०	१०००
४	तामाङ्खर्क खेलमैदान	खेलकुद	१०००	सामुदायिक	०	१०००

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग	क्षेत्रफल/आकार (वर्ग मि.)	स्वामित्व	आमदानी (वार्षिक रु)	आगन्तुक संख्या (वार्षिक)
५	आबेटे खेलमैदान	खेलकुद	१०००	सामुदायिक तथा निजी	०	५०००
५	मैदानडाडाँ खेलमैदान	मनोरन्जन पिकनिक	१०००	सामुदायिक तथा निजी	०	४००
६	डाडाँगाउँ क्षेत्रीय खेलमैदान	खेलकुद	३५००	सामुदायिक तथा निजी	०	१०००
६	भैसे खेलमैदान	खेलकुद	१५००	सामुदायिक तथा निजी	०	२०००
६	नाडथे चौर	खेलकुद	७०००	सामुदायिक तथा निजी	०	१०००
७	टिप डाडाँ	पिकनिक	२५००	सरकारी	०	१०००
७	आलडाँडा खेलमैदान	खेलकुद	१०००	सरकारी	०	१०००
७	टुडी खोला	मननेरन्जन	८०००	सामुदायिक	०	१०००

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

३.९.२ व्यवसायिक खेलाडी सम्बन्धी विवरण

यस गाँउपालिका क्षेत्रभित्र दौड, भलीबल, बक्सर, कराते जस्ता खेलमा जम्मा ५ राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय खेलाडी रहेको देखिन्छ, भने वडा नम्बर ७ का दिपक श्रेष्ठले करातेमा अन्तरराष्ट्रिय स्वर्ण पदक हासिल गर्न सफल भएका देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७८: व्यवसाहिक खेलाडी सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	खेलाडीको नाम	लिङ्ग	उमेर	खेलको नाम	खेलाडीको स्तर (राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, जिल्लास्तर)	पाएको सम्मान वा पुरस्कार
५	हरी रिजाल	पु	३०	दौड	राष्ट्रिय	
६	मनीराज गुरुङ	पु	५०	बक्सर	राष्ट्रिय	
७	असोक थापा	पु	५०	भलीबल	राष्ट्रिय	
७	दिपक श्रेष्ठ	पु	३२	बक्सर	अन्तरराष्ट्रिय	स्वर्ण
७	सन्तोष खत्री	पु	२०	कराते	जिल्ला	

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

३.९.३ स्थानीय चाडपर्व, जात्रा र मेला

मुख्य चाडपर्वको रूपमा दशै, तिहार, कृष्ण जन्माष्टमी, तिज, क्रिसमस आदी पर्व मनाइने गरिन्छ। गाँउपालिका क्षेत्रभित्र लाग्ने पर्व, जात्रा र मेला, स्थान, मनाउने समय र मुख्य विशेषता सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत छ।

तालिका ७९: स्थानीय चाडपर्व, जात्रा र मेला

वडा नम्बर	मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता
१	हरितालिका तिज			धार्मिक मनोरञ्जन
२	हरितालिका तिज			धार्मिक मनोरञ्जन
३	होली, दसहरा	बडाका विभिन्न स्थानमा	असोज र फाल्गुन	धार्मिक, मनोरञ्जन
४	तिज दसै तिहार	घरमै	भदौ, असोज, कार्तिक	धार्मिक, मनोरञ्जन
५	तिज दसै तिहार	घरमै	भदौ, असोज, कार्तिक	धार्मिक, मनोरञ्जन
६	क्रिसमस	घरमै	मंसिर	धार्मिक, मनोरञ्जन
७	दसै, तिहार, तिज,	घरमै	भदौ, असोज, कार्तिक	धार्मिक, मनोरञ्जन

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

३.१० भौतिक विकासको अवस्था

भौतिक पूर्वाधारको अवस्था अन्तर्गत सडक, विद्युत, भवन, वस्ती, ऊर्जा, सूचना संचार र आवास र भवन जस्ता विषयहरू समावेश गरिएको छ।

३.१०.१ सडक तथा यातायात

यस गाउँपालिकामा कुल सडक सञ्जालको लम्बाई २८० किलोमिटर रहेको छ। गाउँपालिकाको ७ वटै वडामा कच्ची सडक निर्माण भई वडा नं. ४, ५, ६ र ७ मा मौसिमी रुपमा वस, जीप, ट्रायाक्टर लगायतका सवारीका साधनहरू सञ्जालनमा आएका छन्। कूल सडक लम्बाई मध्ये ४० प्रतिशत सडकमा मात्र मौसिमी रुपमा लामो तथा छोटो दूरीका सार्वजनिक यातायात हुने गरेको छ। यस गाउँपालिकाको क्षेत्रभित्र हालसम्म पक्की सडक पुगेको छैन। गाउँपालिका केन्द्र देखी पक्की सडकको सम्मको दुरी ५० कि.मि. भन्दा बढी रहेको छ। सडक तथा यातायात सम्बन्धी विवरण प्रस्तुत गरिएको छ। सडक सञ्जालको विद्यमान अवस्थाको विवरण देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका ८०: सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था

सडकको प्रकार	लम्बाई कि.मी	लाभान्वित जनसंख्या
कालो पत्रे	०	०
ग्राबेल	०	०
कच्ची	२८०	०
जम्मा	२८०	२५,०००

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

३.१०.२ सडक सञ्जालको वडागत अवस्था

गाउँपालिमा कुल २८० कि.मि. रहेको छ रहेको छ। सडक सञ्जालको विद्यमान वडागत अवस्थाको विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ। सडकको सम्पूर्ण विवरण अनुसूची १३ मा राखिएको छ।

तालिका ८१: सडक मार्ग/सञ्जालको वडागत अवस्था

वडा नम्बर	कालो पत्रे	ग्राबेल	धुले सडक	जम्मा
१	०	०	२०	२०
२	०	०	२६	२६
३	०	०	३०	३०
४	०	०	६५	६५
५	०	०	५८	५८
६	०	०	३४	३४
७	०	०	४७	४७
जम्मा	०	०	२८०	२८०

स्रोत: वडा तहको सहभागितामूलक छलफल २०७५

३.१०.३ सडकमा पहुँचको अवस्था

यस गाउँपालिकामा कूल घर परिवारको ५६ प्रतिशत घरपरिवार कच्ची सडकले छोएको, ४३ प्रतिशत घरहरू गोरेटो वाटोमा तथा १ प्रतिशत घरपरिवारको वाटोको पहुँच नभएको छ। वडागतरूपमा यसको विवरणलाई देहायबमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका द२: सडक पहुँच अनुसार घरपरिवार संख्या

वडा नम्बर	सडकमा पहुँच अनुसार घरपरिवार संख्या					
	गोरेटो बाटो	कच्ची बाटो	ग्राभेल बाटो	बाटो नभएको	पक्की बाटो	जम्मा
१	५३८	११३	०	१	०	६५२
२	७	६४३	०	०	०	६५०
३	४१५	२६०	०	०	०	६७५
४	१५५	४९८	०	०	०	६५३
५	५७४	३६४	०	०	०	९३८
६	५७६	४४३	०	५९	०	१०७८
७	२१४	८५८	०	०	०	१०७२
जम्मा	२४७७	३१७९	०	६०	०	५७९८
प्रतिशत	४३	५६	०	१	०	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१०.४ नजिकको बजार पुग्न लाग्ने समय

यस गगांजमुना गाउँउपालिकामा रहेको स्थानिय बजारमा पुग्नकालायि लाग्ने समयका आधारमा ६४ प्रतिशत घरपरिवारलाई १घण्टा भन्दाबढि तथा १८ प्रतिशतलाई १५ मिनेट र १८ प्रतिशतलाई ३० मिनेट समय लाग्दछ। वडागत रूपमा नजिकको बजार पुग्न लाग्ने समयलाई देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका द३: घरबाट नजिकको बजार पुग्न लाग्ने समयका आधारमा घरधुरी

वडा नम्बर	घरबाट नजिकको बजार पुग्न लाग्ने समय (घरधुरी संख्या)			
	१५ मिनेट भन्दा कम	३० मिनेट सम्म	१ घण्टा वा बढि	जम्मा
१	१०	१८	२०५	६५२
२	११६	२१५	३१९	६५०
३	१	३	६७१	६७५
४	१८२	२९३	१७८	६५३
५	१४०	२६४	५३४	९३८
६	२५	९९	९५४	१०७८
७	१२८	१४४	८००	१०७२
जम्मा	१०२१	१०३६	३६६१	५७९८
प्रतिशत	१८	१८	६४	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१०.५ पैदल मार्ग

यस गाउँउपालिकमा ४० वटा भन्दा बढी पैदलमार्ग रहेका छन्। उक्त पैदलमार्ग मध्ये कतीपय पैदलमार्ग धुले सडकमा रुपमान्तरण भैसकेका छन्। गाउँउपालिका क्षेत्रका पैदल मार्गको विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका द४: पैदल मार्ग विवरण

वडा नम्बर	पैदलमार्गको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म		
१	डोल्पा किचेत पैदलमार्ग	डोल्पा	किचेत	५	५०००
	रिचेत अन्तर गोरेटो बाटो	रिचेत	अन्तर	४	६००
	अन्तर कराड चेपराङ्ग	अन्तर	चेपराङ्ग	६	६००
	लताब किचेत	लताब	किचेत	६	५००

वडा नम्बर	पैदलमार्गको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म		
२	र्याडसाड - कुनाल-लताब	र्याडसाड	लताब	६	३०००
	तावल - पासाडचोक	तावल	पासाडचोक	५	१५००
	तावल - री	तावल	री	३	७००
३	छेलाङ्ग ताल वेशी	छेलाङ्ग	तावलवेशी	७	१४००
५	मण्डली भूमेस्थान	मण्डली	गुम्दी	२	२५००
	बगुवा कात्तिके मण्डली	बगुवा	मण्डली	२	२०००
६	मुलवाटो	ओडारे	तीन घरे	३	७०००
	अधेरी खोला वाटो	अधेरी खोला	मान्वु	२	५०००
७	झुल्के साभ पिपल	मनपाड खोला	बुढाथुम	२	५०००
	चाचुली वाटो भोर्ले	बुढाथुम	वसरी	३	२०००
	बुढाथम भोर्ले मुल वाटो	बुढाथम	भोर्ले	५	३०००

स्रोत: संस्थागत सूचना, २०७६

३.१०.६ गाउँपालिका क्षेत्रभित्र चल्ने सवारी साधन

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र मौसमी रुपमा मुख्यतः बस र जीप चल्ने गर्दछन्। वर्षाको मौसम बाहेक बस र जीप गरेर दैनिक १५ वटा सार्वजनिक साधन चल्ने गरेका छन्। गाउँपालिका क्षेत्रमा चल्ने सवारी साधनहरूको संख्या, बस पार्क र बस विसैनी सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ८५: गाउँपालिका क्षेत्रभित्र चल्ने सवारी साधन

वडा नम्बर	सार्वजनिक सवारी साधन संख्या		बस पार्क स्थल	बस विसैनी स्थल
	बस/मिनी बस संख्या	जीप संख्या		
१	०	०		
२	०	०		
३	०	०		
४	२	२		
५	२	२		फूलखर्क
६	१	२		वसरी
७	२	२		बुढाथम
जम्मा	७	८		

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

३.१०.७ पुल तथा पुलेसा

गाउँपालिका क्षेत्रभित्ररहेका विभिन्न खोलानालाहरूमा रहेका १० वटा झोलुङ्गे पुलले गाउँपालिका क्षेत्रका विभिन्न स्थानहरूलाई जोडेका छन्। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका ८६: पुल तथा पुलेसा

वडा नम्बर	पुलको नाम	पुल भएको खोला नाम	जोडिने वस्तीहरू		पुलको किसिम (झोलुङ्गे/काठे/टृष्ण/पर्की)	लम्बाई (मि.)	अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	निर्मित साल
			देखि	सम्म				
१	किचेत पुल	सोमाङ्ग खोला		किचेत	झोलुङ्गे	५०	राम्रो	
	रिचेत पुल	पहिरो खोला	रिचेत	अन्तर	झोलुङ्गे	४०	राम्रो	
	पस्सेखोला पुल	पस्सेखोला	रिचेत	अन्तर	झोलुङ्गे	६०	राम्रो	
	हकाङ्गखोला पुल	हकाङ्गखोला	चेपाड	चेपाङ्ग	झोलुङ्गे	८०	राम्रो	
	बचेत खोला	बचेत	रिचेत	लापा	झोलुङ्गे	४०	राम्रो	

वडा नम्बर	पुलको नाम	पुल भएको खोला नाम	जोडिने वस्तीहरू		पुलको किसिम (झोलुङ्गे/काठे/ टृष्ण/पर्की)	लम्बाई (मि.)	अवस्था (राम्रो, ठिकै, जिर्ण)	निर्मित साल
			देखि	सम्म				
२	कलस्यो पुल	कलस्यो	धुसेनी	तावल	झोलुङ्गे	३०	राम्रो	
	कलसाङ्ग	कलसाङ्ग	चिम्चोक	लताब	झोलुङ्गे	६०	राम्रो	
	ताबल		आफखोला	छेलाङ्ग	झोलुङ्गे	८०	राम्रो	
२/३	आफल खोला	आफखोला	चिम्चोक	धुसेनी	झोलुङ्गे	७०	राम्रो	
	तपराङ्ग खोला	लताब	चिम्चार्क	लताब	झोलुङ्गे	५०	राम्रो	
३	दार्खाफेदी	दार्खाफेदी	मम्बाई	दार्खाफेदी	झोलुङ्गे	४०	ठिकै	
४	बगुवा पुल	बगुवा	बगुवा	रातमाटा	काठे	५०	जिर्ण	
	किन्ताडफेदी सालङ्ग	किन्ताडफेदी	किन्ताडफेदी	दार्खाफेदी	झोलुङ्गे	५५	राम्रो	
५	देविस्थान रातमाटे	मजुवा खोला	फुलखर्क	बुढाथुम	झोलुङ्गे	५०	जिर्ण	२०६८
	मझुवा खोला	मन्पाङ्ग खोला	फलखर्क	गुम्दी	झोलुङ्गे	८०	राम्रो	२०७५
	मन्पाङ्गवेसी	बगुवा	फुलखर्क	वसेरी	झोलुङ्गे	६०	राम्रो	२०६०
६	ओडारे पुल	अर्ही खोला	बुढाथुम	वसेरी	झोलुङ्गे	११०	ठिकै	२०५६
	अधेरी खोला पुल	अधेरी खोला	बुढाथुम	वसेरी	झोलुङ्गे	१३०	राम्रो	२०७४
	मजुवा खोला पुल	मजुवा खोला	पलखर्क	वसेरी	झोलुङ्गे	६०	राम्रो	२०७५
७	अधेरी खोला पुल	अधेरी खोला	बुढाथुम	वसेरी	झोलुङ्गे	१३०	राम्रो	
	मन्थाङ्ग वेसी पुल	मन्वाङ्ग खोला	बुढाथुम	वुसेरी	झोलुङ्गे	६०	जिर्ण	२०४०
	ओडारे खोला पुल	अधेरी खोला	बुढाथुम	मुलपानी	झोलुङ्गे	११०	ठिकै	२०५६
	बुढी गण्डकी पुल	बुढी गण्डकी	बुढाथुम	गोरखा	झोलुङ्गे	२६७	राम्रो	२०७५

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

३.११ विद्युत तथा वैकल्पीक उज्जा

यस शीर्षक अन्तर्गत विद्युत, वैकल्पिक उज्जा तथा अन्य उज्जाको उत्पादन र उपयोग सम्बन्धी विवरणसमावेश गरिएको छ।

३.११.१ इन्धन उपयोग विवरण (खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार

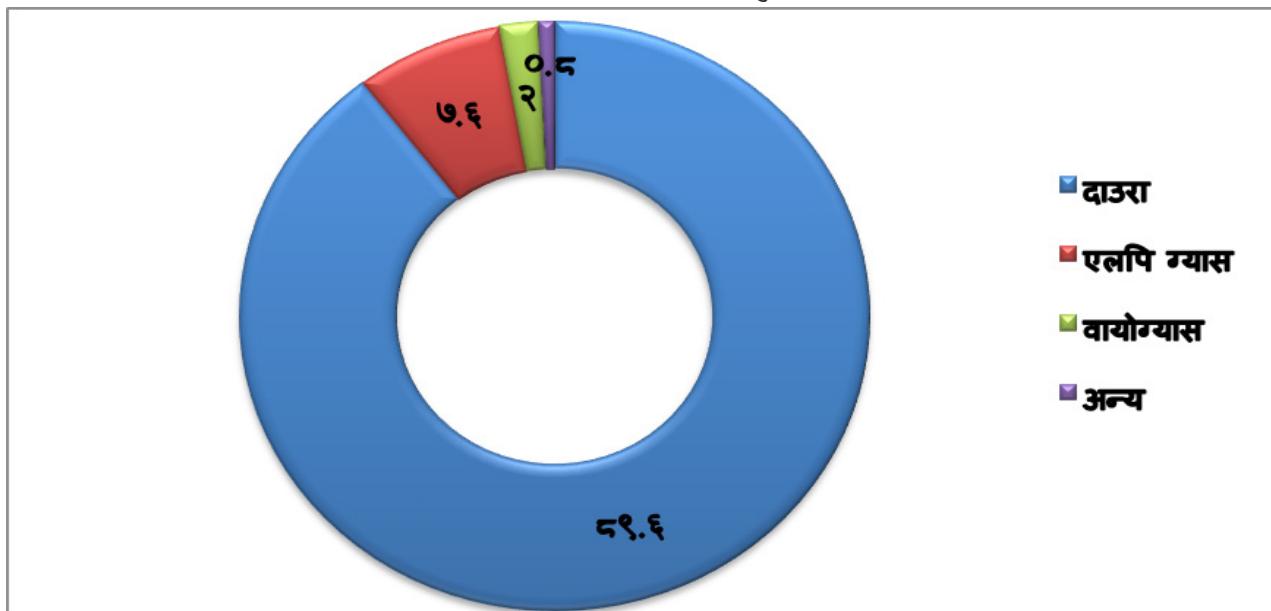
प्राय घरपरिवारमा दाउरालाई खाना पकाउने मुख्य इन्धनको रूपमा दाउराको उपयोग गर्ने गरेको देखिन्छ। कुल ५,७१८ घरपरिवार मध्ये ९० प्रतिशत अर्थात ५,१२३ घरपरिवारमा दाउराको उपयोग हुने गरेका छन् भने एलपी ग्याँसबाट ८ प्रतिशत घरपरिवारले खाना पकाउने गरेका छन्। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ८७: इन्धन उपयोग विवरण

वडा नम्बर	खाना पकाउन प्रयोग हुने इन्धनको प्रमुख स्रोत						
	दाउरा	एलपी ग्याँस	वायोग्याँस	विद्युत	मट्टितेल	अन्य	जम्मा
१	६५०	०	०	०	०	२	६५२
२	६०५	२	३९	३	०	१	६५०
३	६६५	४	२	१	०	३	६७५
४	५१८	११३	१८	०	१	३	६५३
५	८८३	३४	२१	०	०	०	९३८
६	९२६	९४	२८	०	२	२८	१०७८
७	८७६	१९०	४	०	१	१	१०७२
जम्मा	५१२३	४३७	११२	४	४	३८	५७१८
प्रतिशत	८९.६	७.६	२.०	०.१	०.१	०.७	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

चित्र नं. १०: खाना पकाउन इन्धनको प्रमुख स्रोत (प्रतिशतमा)

३.११.२ बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

यस गाउँपालिकामा वत्तीको लागि उपयोग गरिने इन्धनको रूपमा विद्युत, मट्टितेल, सोलार रहेका छन्। जसमध्ये सबैभन्दा बढी ७० प्रतिशतले घरपरिवारले विद्युतको उपयोग गर्ने गरेका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८८: बत्ति बाल्ने इन्धनको प्रयोगको आधारमा घरपरिवार

वडा नम्बर	बत्तीको प्रमुख स्रोत अनुसार घरपरिवार संख्या					
	विद्युत	सोलार	वायोग्यास	मट्टितेल	उपलब्ध नभएको	जम्मा
१	२७३	३७३	०	३	३	६५२
२	३३६	३१३	०	०	१	६५०
३	३२९	३३६	१	९	०	६७५
४	३१७	३२१	१	२	१२	६५३
५	८८२	७	०	२	४७	९३८
६	९००	७५	७	५	९१	१०७८
७	९६८	८९	०	८	७	१०७२
जम्मा	४००५	१५१४	९	२९	१६१	५७८
प्रतिशत	७०.०	२६.५	०.२	०.५	२.८	१००.००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१२ सञ्चार तथा प्रविधि

यस शीर्षक अन्तर्गत सञ्चार तथा अन्य आधुनिक सुविधामा पहुँचका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेश गरिएको छ।

३.१२.१ आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा उपलब्ध सञ्चार तथा अन्य आधुनिक सुविधाको उपलब्धतामा २०.६ प्रतिशत घरपरिवारमा टेलिभिजन, ५० प्रतिशतसँग मोबाइल टेलिफोन १.३ र १ प्रतिशत भन्दा कम परिवारसँग मोटरसाइकल, कार र गाडी रहेको देखिन्छ। गाउँपालिकामा ६ प्रतिशत घरपरिवारसँग उपरोक्त कुनै सुविधा नभएको देखिन्छ। यस सम्बन्धी आधुनिक सामग्री प्रयोग अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ८९: आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	रेडियो	टेलिभिजन	मोबाइल टेलिफोन	कम्प्युटर	इन्टरनेट	मोटरसाइकल	मोटर/कार	रेफ्रिजरेटर	बस/टक	कुनै नभएको
१	२३२	५१	५३४	१७	२	२	१	०	१	७६
२	६१	६९	५६१	९	०	०	०	०	०	८१
३	५९	३४	४३९	०	०	०	०	०	०	२०५
४	३१३	२२३	६१३	१७	१	९	०	६	४	१२
५	६११	४५६	७५१	२७	४	१९	४	२	२	६४
६	३२४	४५०	९६१	२०	७	१३	१	३	०	५४
७	३२२	६९०	९३५	३३	१०	२४	२	३७	४	१००
जम्मा	१९२२	१९७३	४७९४	१२३	२४	६७	८	४८	११	५९२
प्रतिशत	२०.१	२०.६	५०.१	१.३	०.३	०.७	०.१	०.५	०.१	६.२

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१३ आवास तथा भवन

यस शीर्षक अन्तर्गत बसोबास गरेको घरको बनावट सम्बन्धी विवरणलाई समावेश गरिएको छ।

३.१३.१ बसोबास गर्ने घरको स्वामित्व विवरण

कुल ५,७९८ घरपरिवार मध्ये ९७ प्रतिशत घरपरिवार आफै घरमा बसोबास गरेको देखिन्छ। त्यसैगरी भाडामा बस्ने घरपरिवार अनुपात १ प्रतिशत रहेको छ भने सुकुम्बासीको रूपमा बसोबास गर्ने १.१ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायबमोजिम रहेको छ।

तालिका ९०: आवासको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	बसोबास गर्ने घरको स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण				
	नीजि/आफै	भाडा	संस्थागत आवास	सुकुम्बासी	जम्मा
१	६५१	०	०	१	६५२
२	६४५	२	०	३	६५०
३	६६९	३	०	३	६७५
४	६२८	२	१२	११	६५३
५	९३२	३	०	३	९३८
६	१०५८	४	१	१५	१०७८
७	९७८	६९	०	२५	१०७२
जम्मा	५५६९	८३	१३	६१	५७९८
प्रतिशत	९७.३	१.५	०.२	१.१	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१३.२ घरको जग्गाको आधारमा घरपरिवार

गाँउपालिका क्षेत्रमा रहेका घरहरूको जग्गाको प्रकार अनुसार मुख्य रूपमा माटोदुङ्गा, सिमेन्ट दुङ्गाको जग्गा भएको घरमा बस्ने गरेको देखिन्छ। जस अनुसार ६८ प्रतिशत घरपरिवार माटोदुङ्गाको जग्गाको घरमा बसोबास गर्ने गरेको छन् भने सिमेन्ट वा दुङ्गाको जग्गा भएको घरमा बस्ने घरपरिवार ३१ प्रतिशत बस्ने गरेको देखिन्छ। पक्की घरको अनुपात करिब १ प्रतिशत रहेको छ। घरको जग्गाको किसिम अनुसार यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायबमोजिम रहेको छ।

तालिका ९१: घरको जगको आधारमा घरपरिवार

वडा नम्बर	घरको जगको आधारमा घरपरिवार						जम्मा
	माटो दुःख	सिमेण्ट दुःख	फ्रेम स्ट्रक्चर	लोड वेयरिङ	काठको खम्बा	अन्य	
१	६४९	२	०	०	१	०	६५२
२	६४४	५	०	०	०	१	६५०
३	१४४	५३१	०	०	०	०	६७५
४	५८१	४४	२६	०	०	२	६५३
५	६०५	३११	१०	७	५	०	९३८
६	७२२	३४७	०	०	९	०	१०७८
७	५२३	५३५	११	०	३	०	१०७२
जम्मा	३८६८	१७७५	४७	७	१८	३	५७१८
प्रतिशत	६७.६	३१.०	०.८	०.१	०.३	०.१	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१३.३ छानोको प्रकारका आधारमा घरधुरी

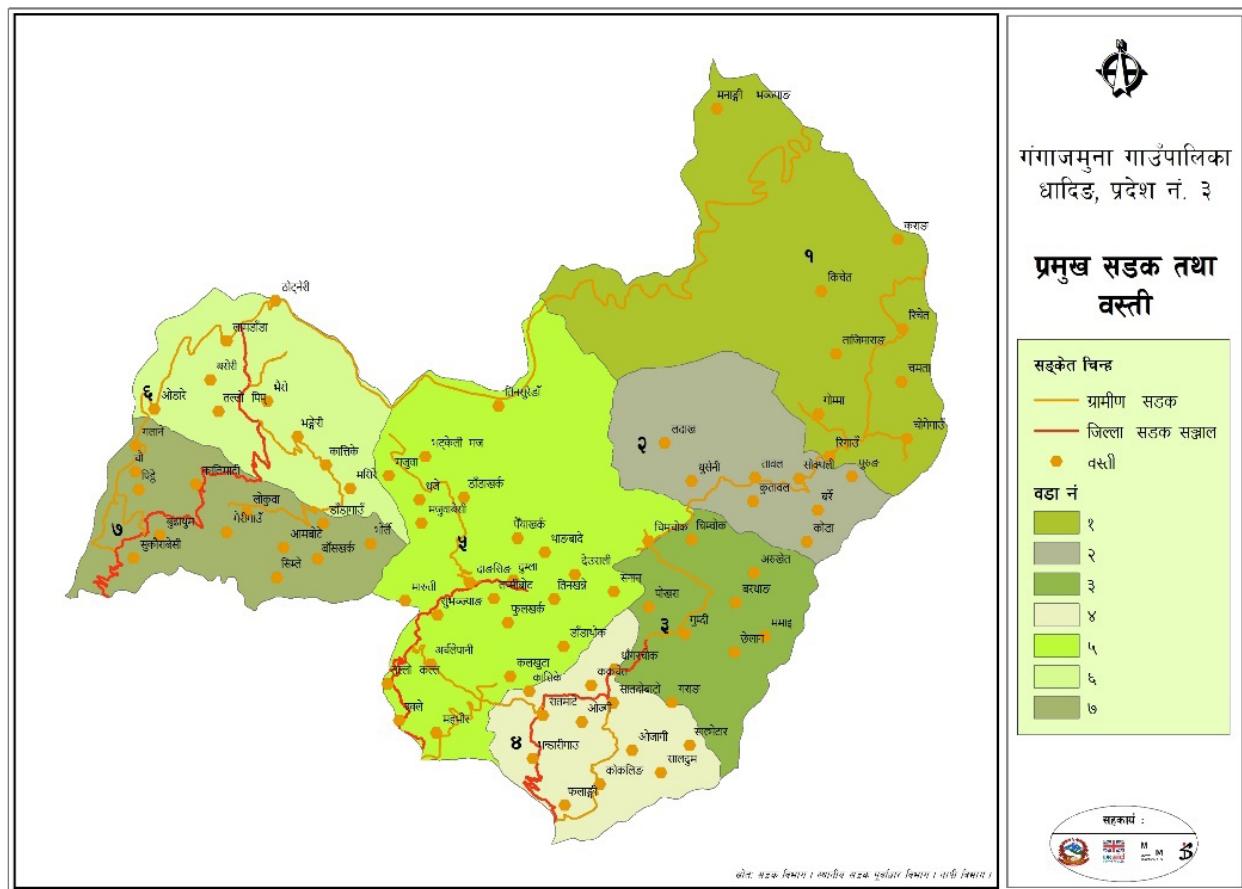
गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका घरहरूको छानाको प्रकार अनुसार बसोबास विश्लेषण गर्दा सबैभन्दा उच्च संख्यामा जस्ता वा च्यायदरको छानो भएको घरमा बसोबास गर्ने ९६ प्रतिशत रहेका छन्। यसैगरी आरसिसि ढलान घर ३.२ प्रतिशत रहेको छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ९२: छानोको प्रकारका आधारमा घरपरिवार

वडा नम्बर	घरको छानाको प्रकारको आधारमा घरपरिवार संख्या							जम्मा
	फुस वा खरको छाना	जस्ता/च्यादरको छाना	टायल/दुःखको छाना	आरसिसि ढलान	काठको छाना	माटोको छाना	अन्य	
१	३	६४६	१	०	०	०	२	६५२
२	०	६४५	३	०	०	०	२	६५०
३	०	६७१	०	१	०	०	३	६७५
४	१	६२०	७	१६	०	०	९	६५३
५	१	८७५	४	५७	१	०	०	९३८
६	०	१०५०	०	११	२	०	१५	१०७८
७	१	९७०	१	९८	०	०	२	१०७२
जम्मा	६	५४७७	१६	१८३	३	०	३३	५७१८
प्रतिशत	०.१	९५.८	०.३	३.२	०.१	०.०	०.६	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

यस गंगाजमुना गाउँपालिकामा रहेका प्रमुख ७९ वस्ती तथा सडकको अवस्था देहायअनुसार जिआइएस नक्शामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

३.१३.४ भवन मापदण्ड तथा भूकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण

गाउँपालिकाका कुल ५,७९८ घरपरिवार मध्ये भवन मापदण्ड अनुसार बनेका घर ९३.२ रहेका छन् भने भूकम्प प्रतिरोधी घरमा बसोवार गर्ने घरपरिवार संख्या ९७.२ प्रतिशत रहेको छ । यस सम्बन्धी थप विवरण देहायबमोजिम रहेको छ ।

तालिका ९३: भवन मापदण्ड तथा भूकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण

वडा नम्बर	भूकम्प प्रतिरोधी वा भवन मापदण्ड अनुसार बनेका घरमा बस्ने घरपरिवार संख्या					
	मापदण्ड अनुसार बनेको	मापदण्ड अनुसार नबनेको	जम्मा	भूकम्प प्रतिरोधी भएको	भूकम्प प्रतिरोधी नभएको	जम्मा
१	६४३	९	६५२	६३९	१३	६५२
२	६३२	१८	६५०	६३५	१५	६५०
३	६५६	१९	६७५	६५६	१९	६७५
४	६४२	११	६५३	६३९	१४	६५३
५	९१४	२४	९३८	९०८	३०	९३८
६	९४१	१३७	१०७८	१०३१	४७	१०७८
७	९०१	१७१	१०७२	१०५२	२०	१०७२
जम्मा	५३२९	३८९	५७९८	५५६०	१५८	५७९८
प्रतिशत	९३.२	६.८	१००.०	९७.२	२.८	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१३.५ भुकम्पबाट घर क्षति भएको विवरण

यस गाउँपालिकामा २०७२ सालको विनाशकारी भुकम्पबाट ९९.३ प्रतिशत क्षति भएको र ०.७ प्रतिशत घर क्षति नभएको सर्वेक्षणबाट देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण वडागत रूपमा देहायबमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३४: २०७२ को भुकम्पबाट घर क्षति भएको विवरण

वडा नम्बर	२०७२ को भुकम्पबाट घर क्षति भएको विवरण		
	क्षति भएको	क्षति नभएको	जम्मा
१	६४५	७	६५२
२	६४५	५	६५०
३	६७४	१	६७५
४	६४७	६	६५३
५	९३६	२	९३८
६	१०६२	१६	१०७८
७	१०६८	४	१०७२
जम्मा	५६७७	४१	५७१८
प्रतिशत	९९.३	०.७	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१३.६ भुकम्पबाट घर क्षति भएका घरपरिवारले अनुदान सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा २०७२ सालको विनाशकारी भुकम्पबाट क्षति भएका ५,६७७ घरपरिवार मध्ये ९२.६ प्रतिशतले अनुदान पाएका र बाँकी ७.४ प्रतिशतले अनुदान पाएका छैनन्। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायानुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३५: २०७२ को भुकम्पबाट घर क्षति भएका घरपरिवारले अनुदान सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	घर पुनःनिर्माण अनुदान प्राप्त गर्ने घरपरिवार संख्या		
	अनुदान पाएको	अनुदान नपाएको	जम्मा
१	६११	३४	६४५
२	६१८	२७	६४५
३	६४१	३३	६७४
४	६२५	२२	६४७
५	८६२	७४	९३८
६	९४३	११९	१०६२
७	९५३	११५	१०६८
जम्मा	५२५३	४७७	५७१८
प्रतिशत	९२.६	७.४	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१३.७ भुकम्पबाट घर क्षति भएका घरपरिवारको अनुदानले घर निर्माण सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा २०७२ सालको विनाशकारी भुकम्पबाट क्षति भएका घरहरूले अनुदान प्राप्त गरी ९८.४ प्रतिशतले घर बनाएका छने भने १.६ प्रतिशतले घर बनाउन सकेका छैनन्। यस सम्बन्धी विवरणलाई वडागत रूपमा देहायबमोजिम प्रस्तुत गरिएका छ।

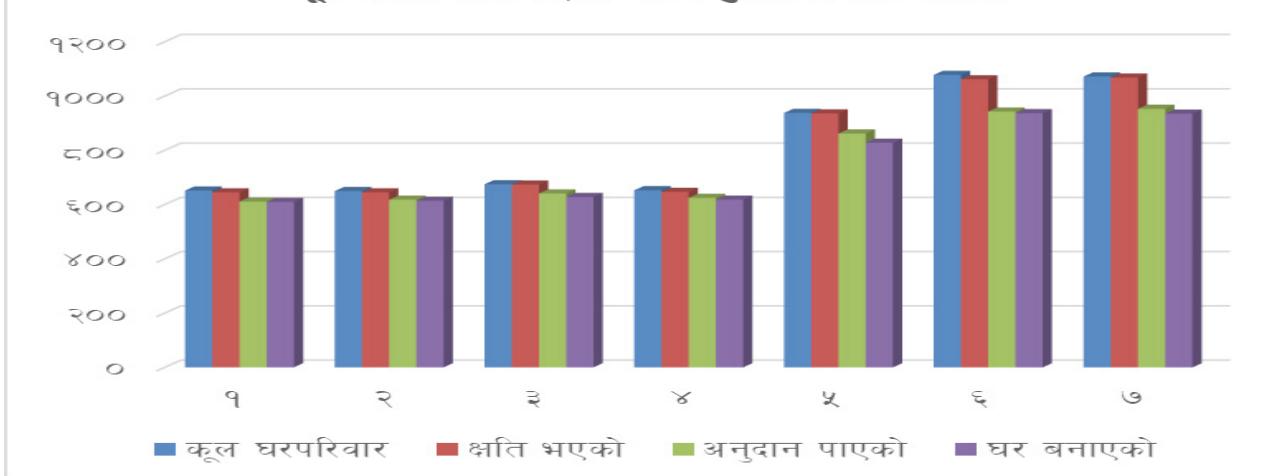
तालिका ९६: अनुदानले घर निर्माण सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	अनुदानले घर बनाए	अनुदानले घर बनेन	जम्मा
१	६१०	१	६११
२	६१४	४	६१८
३	६२८	१३	६४१
४	६१८	७	६२५
५	८२८	३४	८६२
६	९३७	६	९४३
७	९३५	१८	९५३
जम्मा	५१७०	८३	५२५३
प्रतिशत	९८.४	९.६	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

गाउँपालिकाको कूल घरपरिवार मध्ये भूकम्पबाट क्षती भएका घर, अनुदान प्राप्त गर्ने घरपरिवार र घर पुनःनिर्माण गर्ने घरपरिवारको तुलनात्मक विवरण देहायअनुसार ग्राफमा प्रस्तुत गरिएको छ।

भूकम्पबाट क्षती भएका घर र पुनःनिर्माणको अवस्था

३.१३.८ भुकम्पबाट घर क्षति भएका घरपरिवारले प्राप्त अनुदानको विवरण

यस गाउँपालिकामा भुकम्पबाट क्षति भएका घर पुनर्निर्माण अनुदानमा ८१ प्रतिशतले तेसो किस्ता, १४.९ प्रतिशतले दोस्रो किस्ता, ४.१ प्रतिशतले पहिलो किस्ताको रकम प्राप्त गरेको छन्। जसलाई वडागत रूपमा देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ९७: भुकम्पबाट घर क्षति भएका घरपरिवारले प्राप्त अनुदानको विवरण

वडा नम्बर	पहिलो किस्ता	दास्तो किस्ता	तेस्रो किस्ता	जम्मा
१	२४	१३१	४५६	६११
२	२५	८	५८५	६१८
३	३२	२१९	३९०	६४१
४	२०	२३१	३७४	६२५
५	४५	७०	७४७	८६२
६	३८	६०	८४५	९४३
७	३४	६३	८५६	९५३
जम्मा	२१८	७८२	४२५३	५२५३
प्रतिशत	४.१	१४.९	८१.०	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१३.९ घर संख्याका आधारमा घरपरिवार विवरण

गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका कुल ५७१८ घरपरिवारमध्ये इउटा मात्र घर हुने घरपरिवार संख्या ९० प्रतिशत रहेको छ भने तीनभन्दा बढी घर भएका घरपरिवार ५ प्रतिशत रहेको छ। यससम्बन्धी विवरण देहायबमोजिम रहेको छ।

तालिका ९८: घर संख्याका आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	घर संख्याका आधारमा घरपरिवार				
	एउटा मात्र घर हुने	२ वटा घर हुने	३ वटा घर हुने	३ वटा भन्दा माथि घर हुने	जम्मा
१	६३०.०	२१	१	०	६५२
२	४९४.०	१४६	१०	०	६५०
३	६४८.०	२६	१	०	६७५
४	६४१.०	११	१	०	६५३
५	९०१.०	३३	२	२	९३८
६	८६०.०	२०१	१४	३	१०७८
७	९५८.०	१११	३	०	१०७२
जम्मा	५१३२.०	५४९	३२	५	५७९८
प्रतिशत	८९.८	९.६	०.६	०.१	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

३.१३.१० कोठा संख्याका आधारमा घरपरिवार विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका कूल ५७९८ घर परिवारमा जम्मा १०५४५ कोठा रहेका छन्। कूल घर परिवार मध्ये एक कोठा हुने परिवार ४६ प्रतिशत, दुईकोठा हुने परिवार संख्या ३४ प्रतिशत, तीन र चार कोठा हुने परिवार ७ प्रतिशत र पाँच कोठा भन्दा बढी हुने परिवार संख्या ४ प्रतिशत रहेको देखिन्छ।

तालिका ९९: सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

वडा नम्बर	कोठा संख्याका आधारमा घरपरिवार (कोठा)						
	१ कोठा हुने	२ कोठा हुने	३ कोठा हुने	४ केठा हुने	५ कोठा हुने	६ वा बढी	जम्मा
१	६०८	३७	४	३	०	०	६५२
२	५०७	१२८	११	१	०	३	६५०
३	३८३	२६०	१६	१२	२	२	६७५
४	२३०	२५८	५४	६७	१३	३१	६५३
५	२९५	४८९	४८	८२	८	१६	९३८
६	५३२	३५४	११६	४२	१५	१९	१०७८
७	२०८	४९८	१४१	१९१	५९	५५	१०७२
जम्मा	२७६३	१९४४	३९०	३९८	९७	१२६	५७९८
प्रतिशत	४६	३४	७	७	२	२	१००
जम्मा कोठा	२७६३	३८८८	११७०	१५९२	४८५	७५६	१०५४५

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

३.१३.११ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

यस गाउँपालिका अन्तर्गत रहेका सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन, आश्रय स्थल पनि उपलब्ध रहेका छन्। यी भवनहरू रहेको स्थान, प्रयोग, क्षेत्रफल, अवस्था र लाभान्वित घरपरिवार जस्ता विवरण देहायबमोजिम रहेको छ।

तालिका १००: सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको ठोलको नाम	प्रयोग	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था	लाभान्वित घरपरिवार
				जग्गा	भवन		
४	सेल्टर हाउस	टडुवा	आश्रय स्थल	१ कट्टा	१	राम्रो	१००

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

३.१३.१२ सरकारी भवन

यस गाउँपालिका क्षेत्र अन्तर्गत रहेका गाउँ कार्यपालिका कार्यालय, स्वास्थ्य चौकी, वडा कार्यालयभवनहरू रहेका छन्। सरकारी भवन रहेका स्थान, क्षेत्रफल र अवस्था सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका १०१: सरकारी भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको स्थान	कार्यालयको नाम	विवरण		अवस्था
				जग्गा (रोपनी)	भवन संख्या	
३	वडा कार्यालय	कुताल	गाउँपालिका	३	१	ठिकै
४	वडा कार्यालय	सातदोबाटो	गाउँपालिका	२	१	भूकम्पबाट क्षती भएको
	स्वास्थ्य चौकी	गुम्दी	स्वास्थ्य चौकी			ठिकै
	गाउँ कार्यपालिका कार्यालय	फूलखर्क	गाउँपालिका	६	१	निर्माणधिन
५	वडा कार्यालय	फूलखर्क	गाउँपालिका	३	१	ठिकै
	स्वास्थ्य चौकी	फूलखर्क	स्वास्थ्य चौकी	२०	१	राम्रो
६	वडा कार्यालय	बसेरी	गाउँपालिका			ठिकै
	स्वास्थ्य चौकी	बसेरी	स्वास्थ्य चौकी			राम्रो
७	वडा कार्यालय	बसेरी	गाउँपालिका			भूकम्पबाट क्षती भएको
	स्वास्थ्य चौकी	बसेरी	स्वास्थ्य चौकी			राम्रो

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.१४ वन, जैविक विविधता तथा वातावरणीय अवस्था

यस परिच्छेदमा वन तथा वातावरण, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, विपद् व्यवस्थापन जस्ता विषय र क्षेत्र समावेश गरिएको छ।

३.१४.१ वन क्षेत्रको अवस्था

गाउँपालिकाको कूल वन क्षेत्र मध्ये जम्मा १८ वटा सामुदायिक वन, १ निजि वन र ६ वटा सरकारी वन रहेको विवरण देखिन्छ। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १०२: वन क्षेत्रको अवस्था

वडा नम्बर	वनको किसिम	समेटेको घरधुरी	वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	वन पैदावरको बारिक उत्पादन काठ (क्यू.फि.)
९	सामुदायिक	६०	लोंगरचेत समुदायिक	३२	३००
	सामुदायिक	६५	बोले समुदायिक	३७	३४०
	सामुदायिक	८०	गोम्बोचोक समुदायिक	४८	४००
	सामुदायिक	८५	माडगला समुदायिक	५२	३६०
	सामुदायिक	९२	बलुडोल्पा समुदायिक	५४	२००

वडा नम्बर	वनको किसिम	समेटेको घरधुरी	वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	वन पैदावरको बार्षिक उत्पादन काठ (स्कू.फि.)
२	सरकारी	-	धुसेनी	३६	५००
	सरकारी	-	पासाड	४९	४५०
	सरकारी	-	पालाडनाड	२८	३००
	सरकारी	-	मेलेडाँडा	३३	२५०
	सरकारी	-	रयुदी	३२	३५०
	निजी	-	कुरुडचेत कुना	३१	३२०
३	सामुदायिक	३००	ओडारे सामुदायिक वन	१५	३५०
४	सरकारी	१५०	फलाङ्गे वनसाल्दुड वन पाले वन	१२	३००
	सामुदायिक	१८०	मण्डली वन उपभोक्ता समिति	१८	२००
	सामुदायिक	२००	मनाङ्ग वन उपभोक्ता समिति	२४	४००
	सामुदायिक	१५०	धर्मेहुङ्गा सामुदायिक वन	२६	३५०
	सामुदायिक	५०	साल्मेटार वन उपभोक्ता समिति	३०	५००
५	सामुदायिक	२००	विलौने पाखा समुदायिक वन	२४	७००
	सामुदायिक	२००	डुडुङ्ग पाखा सामुदायिक वन	२८	१०००
	सामुदायिक	१५०	ढाप चौर सामुदायिक वन	३०	५०००
६	सामुदायिक	६४	राधाकृष्ण सामुदायिक वन	३२	६००
	सामुदायिक	५८	मेर्नि सामुदायिक वन	२६	५५०
७	सामुदायिक	१००	वकेटे पाखा सामुदायिक वन	५	५००
	सामुदायिक	१००	धन गैरी सामुदायिक वन	६२	७५०
	सामुदायिक	४८	अमले पाखा सामुदायिक वन	१७	७००
	जम्मा			७७३	१५६७०

स्रोत : संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.१४.२ जडिबुटीको विवरण

यस गाउँपालिकामा पाईने जडिबुटी मुख्य रूपमा पाँचऔले, चिराइतो, वनलसुन, काफल, कुरीलो आदि रहेका छन्।

३.१४.३ संरक्षित पानी मुहान, जमीन र भौतिक संरचना

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा करिब २४ वटा पानीका मुहान संरक्षित रहेका छन्। संरक्षित पानी मुहान, खेतबारी तथा नदी उकास क्षेत्रको वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १०३: संरक्षित पानीमुहान, जमीन र भौतिक संरचना

क्र.सं.	पानीमुहानको नाम	वडा नम्बर	रहेको स्थान	क्षेत्रफल	
				इकाई	परिमाण
क.	संरक्षित पानी मुहान				
१	सोमाङ्ग खोला पानी मुहान	१	सोमाड	रोपनी	५
२	म्यास्योड पानी मुहान	१	म्यास्योड	रोपनी	६
३	डिजे डिनाङ्ग पानी मुहान	१	डिनाड	रोपनी	४
४	हडकायउ पानी मुहान	१	हडकाउ	रोपनी	३
५	टुनी पानी मुहान	१	टुनी	रोपनी	४
६	ल्हुत पानी मुहान	१	ल्हुत	रोपनी	५
७	अमको पानी मुहान	१	अमको	रोपनी	३
८	गोती पानी मुहान	१	गोती	रोपनी	५

क्र.सं.	पानीमुहानको नाम	वडा नम्बर	रहेको स्थान	क्षेत्रफल	
				इकाई	परिमाण
९	च्यामाङ्ग पानी मुहान	१	च्यामाड	रोपनी	६
१०	बुखोला पानी मुहान	१	बुखोला	रोपनी	४
११	ताखुङ्ग खोला पानी मुहान	२	ताखुड	रोपनी	३
१२	अखुङ्ग खोला पानी मुहान	२	अखुड	रोपनी	३
१३	हुलस्योङ्ग पानी मुहान	२	हुलस्योङ्ग	रोपनी	५
१४	तपराङ्ग पानी मुहान	२	तपराङ्ग	रोपनी	५
१५	गुपराङ्ग पानी मुहान	२	तपराङ्ग	रोपनी	५
१६	कुम्ली पानी मुहान	२	कुम्ली	रोपनी	४
१७	नेस्योङ्ग पानी मुहान	२	नेस्योड	रोपनी	६
१८	छ्यराचो पानी मुहान	२	छ्यराचो	रोपनी	५
१९	अल्चेकुना	३	अल्लेकुना	रोपनी	४
२०	निचेत	५	निचेत	रोपनी	५
२१	गंगाजमुना	५	गंगाजमुना	रोपनी	४
२२	माथिल्लो वेसारे	५	माथिल्लो वेसारे	रोपनी	४
२३	बगु खोला	५	बगु	रोपनी	३
ख. सुरक्षित खेतवारीको क्षेत्रफल					
१	अँधेरी खेत	६	अधेरी फाँट	रोपनी	५०००
२	बुढाथुम फाँट	७	बुढाथुम	रोपनी	८०००
ग. नदी नियन्त्रण तथा उकासबाट संरक्षित क्षेत्र					
१	ठुलो पध्येरो	६	सानो वसेरी	रोपनी	१०
२	चिसोपानी	६	मान्वु छाप	रोपनी	७

स्रोत : संस्थागत सर्भेक्षण, २०७६

३.१४.४ चरन क्षेत्रको अवस्था

यस गाउँपालिकामा वडा नम्बर ३ देखि वाहेक अरु ६ वटा वडामा कुल १२ वटा चरन क्षेत्रहरू रहेका छन्। जस मध्ये वडा ६ र ७ मा ३, ३ वटा चरन क्षेत्र रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १०४: चरन क्षेत्रको अवस्था

वडा नम्बर	चरन क्षेत्रको नाम	चरन हुने स्थान	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	चरन व्यवस्थापन प्रणाली
१	लोडगरचेत		१९२	चक्लाबन्दी, सामान्य, घुम्ती
	ग्याम्राचेत		१३०	चक्लाबन्दी, सामान्य, घुम्ती
२	म्यास्योड		१००	चक्लाबन्दी, सामान्य, घुम्ती
	खोखर्क		१२०	चक्लाबन्दी, सामान्य, घुम्ती
५	ढाप	ढाप	१००	चक्लाबन्दी, सामान्य, घुम्ती
	कागती पाखा	डाँडाकटेरी	५०	चक्लाबन्दी, सामान्य, घुम्ती
६	गैकली पोखरी	जुगेडाँडा	१००	चक्लाबन्दी, सामान्य, घुम्ती
	चिहान डाँडा चौर	अधेरी खोला	१००	चक्लाबन्दी, सामान्य, घुम्ती
	हिलेपाखा	नाडगे चौर	१५०	चक्लाबन्दी, सामान्य, घुम्ती
७	लाकुरे पाखा	चीउरेवोट	१००	चक्लाबन्दी, सामान्य, घुम्ती
	उरुङ्ग पाखा	पन्चे गैरी	१५०	चक्लाबन्दी, सामान्य, घुम्ती
	शनिश्चरे	रारी श्वरा	१६०	चक्लाबन्दी, सामान्य, घुम्ती
जम्मा			१४५२	

स्रोत : संस्थागत सर्भेक्षण, २०७६

३.१५ विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापनका दृष्टिकोणमा जोखिमपूर्ण रहेको पाइन्छ।

३.१५.१ विपद्को प्रभाव

यस गाउँपालिका क्षेत्र विपद् जोखिमका दृष्टिकोण जोखिमयुक्त रहेको छ। प्रमुख विपद् जोखिमहरूमा पहिरो, आगलागी र चट्याड रहेका छन्। यस सम्बन्धी विवरणलाई देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १०५: विपद्को प्रभावको लेखाजोखा विवरण

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनसार क्षति विवरण								
	वडा नम्बर	घरगोठ		पशुपंक्षी		बाली र जग्गाजमीन		अन्य क्षति	
		परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)
आगलागी	७	२	६०,०००	-	-	-	-	-	-
बाढी डुवान	-	-	-	-	-	-	-	-	-
पहिरो	६	७	५२,०००	-	-	-	-	-	-
चट्याड	-	-	-	-	-	-	-	-	-
रोग माहामारी	-	-	-	-	-	-	-	-	-
भूकम्प	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जंगली जनावरबाट क्षति	-	-	-	-	-	-	-	-	-
अन्य	-	-	-	-	-	-	-	-	-
जम्मा	१३	९	१२०,०००						

स्रोत: सहभागितामूलक छलफल २०१६

३.१५.२ विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय

विपद् अनुसार जोखिमको समय पहिचान गर्दा जंगली जनावरबाट हुने क्षति कम भएको पाइन्छ। त्यसैगरी बाढी डुवान, पहिरो तथा सर्पदंसको जोखिम विशेषगरी वर्षायाम (असार, साउन, भदौ) मा र आगलागी तथा महामारीको जोखिम सुखद्वायाम (चैत्र, वैशाख) मा रहेको पाइन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १०६: विपद्को किसिम अनुसार जोखिमको समय

वडा नम्बर	विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)					
	आगलागी	बाढी डुवान	पहिरो	रोग माहामारी	सर्पको टोकाइ	जंगली जनावरबाट क्षति
१	चैत -जेष्ठ	असार-भदौ	असार-भदौ	चैत -जेष्ठ		
२	चैत -जेष्ठ	असार-भदौ	असार-भदौ	चैत -जेष्ठ		
३	चैत -जेष्ठ	असार-भदौ	असार-भदौ	चैत -जेष्ठ		
४	चैत -जेष्ठ	असार-भदौ	असार-भदौ	चैत -जेष्ठ		
५	चैत -जेष्ठ	असार-भदौ	असार-भदौ	चैत -जेष्ठ		वैसाख, चैत्र
६	चैत -जेष्ठ	असार-भदौ	असार-भदौ	चैत -जेष्ठ		
७	चैत -जेष्ठ	असार-भदौ	असार-भदौ	चैत -जेष्ठ		

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

६.१५.३ जोखिमयुक्त (संवेदनशील) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण

जोखिमयुक्त संवेदनशील स्थानमा बसोबास गर्ने अधिकतम घरधुरी वडा नं. २, ४,५,६,७मा रहेका छन्। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १०५: जोखिमयुक्त (संवेदनशील) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण

वडा नम्बर	जोखिमयुक्त स्थान	घरधुरी संख्या					
		पहिरो	नदि कटान	बाढी	अति भिरोलो	अन्य	जम्मा
२	सुफीचो	५०			७५		१२५
	तारेभिर	१०			१५		२५
	गाडमाङ्ग	१७			२२		५२
४	भण्डारी गाउँ (रातमाटे)	५०			७०		१२०
	जौबारी साल्मेटार	१५			२१		३६
५	भूमेस्थान	२५			३३		५८
	आठघरे टोल	२२			३०		५२
	लप्सी वोट	३०			४५		७५
	भीरकुना	१०			१५		२५
६	राई गाउँ	५०			७५		१२५
	कुवा पानी	३०			४५		७५
७	मुसुरो	१५			२३		३८
	अयले	१२			१८		३०
	आबोटे	३५			५२		८७
जम्मा		३७१			५३९		९२३

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७५

३.१५.४ विपदबाट क्षति सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार (गत १ वर्षको असरको आधारमा)

यस गाउँपालिकामा विपदबाट गत वर्षको क्षतिको अवस्था हेर्दा विद्यालय, कुलो नहर, खानेपानी र बाटोघाटो गरी २ करोड ७ लाख बराबरको संरचना क्षति भएको देखिन्छ। क्षतिको वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरीएको छ।

तालिका १०६: विपदको असर विवरण

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनसुर क्षति विवरण								
	वडा नम्बर	विद्यालय		पुल पुलेसा		बाटोघाटो		कूलो नहर, खानेपानी	
		संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	कि.मी.	क्षति रकम (रु.,०००)	संख्या	क्षति रकम (रु.,०००)
बाढी वा डुवान	६	१	५०००	-	-	३	३०००	९	९०००
पहिरो	५	१	६०००		-	-	-	-	-
भूकम्प	७	-	-	-	-	४	१५००	६	७००
जम्मा		२	११०००			७	४५००	१५	९७००

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७६

३.१६ संस्थागत विकास र सुशासन

यस अन्तर्गत गाउँपालिकाको संगठनात्मक तथा मानव संशाधनको विद्यमान अवस्था, सेवा सुविधा संचालन र नागरिक संगठन सम्बन्धी विश्लेषण तथा प्रस्तुती गरीएको छ।

३.१६.१ गाउँपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संशाधनको अवस्था

गाउँपालिकाको संगठनात्मक अवस्था हेर्दा गाउँपालिका सभा, सभाका समितिहरू, गाउँपालिका कार्यपालिका, विषयगत समिति तथा शाखा, वडा कार्यालय रहेका छन्। गाउँपालिका एक जना प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, सूचना प्रविधि लेखा अधिकृत, ईन्जिनियर, विषयगत संयोजक तथा शाखा प्रमुख, कम्प्युटर अपरेटर सहित ८३ जना कर्मचारीहरू हाल रहेका छन्। यस सम्बन्धी अन्य विवरण देहाय अनुसार रहेको छ।

३.१६.२ गाउँपालिका मा कार्यरत मानव संशाधनको विवरण

यस गाउँपालिकामा जना कर्मचारीहरू कार्यरत रहेको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका १०९: गाउँपालिका मा कार्यरत मानव संशाधनको विवरण

क्र.स.	पद	श्रेणी/तह	कार्यरत कार्यालय	सम्पर्क नम्बर	सेवाको प्रकार
क.	गाउँ कार्यपालिका कार्यालय				
१	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	रा.प. तृतीय	कार्यपालिका कार्यालय		स्थायी
३	इन्जिनियर	छैटौ तह	"		सेवा करार
४	सूचना प्रविधि अधिकृत	छैटौ तह	"		अस्थायी
५	अधिकृत	छैटौ तह	"		स्थायी
६	लेखापाल	पाँचौ तह	"		स्थायी
७	स्वास्थ्य संयोजक	छैटौ तह	स्वास्थ्य साखा		स्थायी
८	हेल्प असिष्टेण्ट (१ जना)	पाँचौ तह	स्वास्थ्य चौकी		स्थायी
९	सब इन्जिनियर	पाँचौ तह	स्वास्थ्य चौकी		स्थायी
१०	अहेव (६ जना)	चौथो तह	स्वास्थ्य चौकी		स्थायी
११	अनमी (१४ जना)	चौथो तह	स्वास्थ्य चौकी		स्थायी
१२	ल्याव असिष्टेण्ट (२ जना)	चौथो तह	स्वास्थ्य चौकी		अस्थायी
१३	कार्यक्रम सहायक (२ जना)	चौथो तह	कार्यपालिका कार्यालय		स्थायी
१४	कृषि प्राविधिक (१ जना)	चौथो तह	"		स्थायी
१५	पशु सेवा प्राविधिक (५ जना)	चौथो तह	"		अस्थायी
१६	कार्यालय सहायक (१ जना)	चौथो तह	"		स्थायी
१७	कार्यालय सहयोगी (८ जना)	श्रेणी विहिन	"		स्थायी
ख.	वडा कार्यालय				
१८	वडा सचिव (७ जना रिक्त)	पाँचौ तह	वडा कार्यालय		स्थायी
२९	कार्यालय सहायक (४ जना)	चौथो तह	वडा कार्यालय		सेवा करार
२०	प्राविधिक (४ जना)	चौथो तह	वडा कार्यालय		सेवा करार
२१	कार्यालय सहयोगी (९ जना)	श्रेणी विहिन	वडा कार्यालय		सेवा करार
ग.	सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई				सेवा करार
२२	अहेव (४ जना)		सा.स्वा.इ.		सेवा करार
२३	अनमी (४ जना)		सा.स्वा.इ.		सेवा करार

स्रोत: गाउँपालिका कार्यपालिका, २०७६

३.१६.३ गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू

यस गाउँपालिकामा स्वास्थ्य चौकी, कृषि, पशु सेवा केन्द्र, प्रहरी चौकी, अतिरिक्त हुलाक, सब डिभिजन वन कार्यालय जस्ता सरकारी कार्यालयहरूले सेवा प्रवाह गरिरहेका छन्। यस सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको छ।

तालिका ११०: गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वडा नम्बर	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
कार्यपालिका कार्यालय						
१.	वडा कार्यालय	गाउँ कार्यपालिका	कार्यालय	फूलखर्क	५	२६
		वडा कार्यालय	फूलखर्क	५		
		वडा कार्यालय	बसेरी	६		
		वडा कार्यालय	बुढाथुम	७		
		वडा कार्यालय	ताजिमाङ्ग	१	२	
		वडा कार्यालय	सातदोबाटो	४	३	
स्वास्थ्य संस्थाहरू						
२	स्वास्थ्य चौकी/ स्वस्थ्य इकाई	बसेरी स्वास्थ्य चौकी	बसेरी	६		बसेरी
		डाङ्गाउँ सा.स्वा. ई	डाँडा गाउँ	६	२	बसेरी
		बुढाथुम स्वास्थ्य चौकी	बुढाथुम	७		बुढाथुम
		फूलखर्क स्वास्थ्य चौकी	फूलखर्क	५	६	फूलखर्क
		गुम्दी स्वास्थ्य चौकी	गुम्दी	४	५	गगांजमुना ४
		सामुदायिक स्वस्थ्य इकाई	चिम्चोक	३	२	गगांजमुना ३
		रि स्वास्थ्य चौकी	सल्लेरी	२	५	गगांजमुना २
		लताव सा. स्वा. ई		२	२	लताव
		सामुदायिक स्वस्थ्य इकाई	ताजिमाङ्ग	१	२	गगांजमुना १
३	कृषि	कृषि शासाखा	फूलखर्क		१	
४	पशु सेवा	पशु सेवा शाखा	फूलखर्क		२	
५	हुलाक	फूलखर्क हुलाक		५	१	
		बसेरी हुलाक		६		
		बुढाथुम हुलाक		७		
६	इलाका प्रहरी कार्यालय	इलाका कार्यालय	फूलखर्क	५		गुम्दी, फूलखर्क
		इलाका कार्यालय	बुढाथुम	६		बसेरी, बुढाथुम

स्रोत: संस्थागत सम्झेत, २०७६

३.१६.४ सामुदायिक संस्था सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिकामा सामुदायिक संस्था, कृषक समुह, वन समुह, सहकारी संस्था, नासके, गैसस, आमा समुह आदि गरी २३४ वटा समुदायमा आधारित संस्थाहरू रहेका छन्। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका १११: सामुदायिक संस्था विवरण

वडा नम्बर	सामुदायिक संस्थाको संख्या										
	सामुदायिक संस्था	कृषक समूह	वन समूह	सहकारी संस्था	गैसस वा क्लब	परम्परागत समूह (वडघर, गुठी, भेजा)	आमा समूह	नागरिक सचेतना केन्द्र	टोल सुधार समिति/टोल विकास संस्था	उद्यमी समूह	अन्य...
१	१२	७	४	२	१		८		५		
२	१२	८	०	३	१		१०				
३	०	३	०	३	३		१०				
४	२	१०	५	३	३		१५				
५	१	९	७	५	३		४	१	५		
६	१	३	०	१	४		५		९		
७	१	२५	९	४	९		९				
जम्मा	२९	६५	२५	२१	२४		६१		१९		

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.१६.५ आमा महिला समूह तथा परम्परागत समूहको विवरण

यस गाउँपालिकामा कृषि, व्यापार व्यवसाय लगायतका आयआर्जनमूलक क्षेत्रमा लगानी गर्ने बचत समूहहरू रहेका छन्। यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ११२: आमा महिला समूह, बचत समूह, नागरिक सचेतना केन्द्रको विवरण

समूह, संस्था संजालको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							बचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र			
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार									
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा						
आमा तथा महिला	६	१५	५	२०	४	२	२		५००	५००००	बाखापालन			
कृषक समूह	७	५००	२५०	७००	१००	१५०	५००		५०	२०००००	बाखापालन			
नागरिक सचेतना केन्द्र	७	२९	१	३०	३०			३०		८०००	पशुपालन			

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.१६.६ कृषक तथा उद्यमी तथा बचत समूहको विवरण

यस गाउँपालिकामा रहेका कृषक तथा उद्यमी तथा समूहको अवस्था विश्लेषण र्दा कुल १२ वटा रहेको पाइयो। जसलाई वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ११३: कृषक तथा उद्यमी तथा बचत समूहको विवरण

कृषक, उद्यमी संस्था नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							बचत रकम (रु. हजार)	लगानी रकम (रु. हजार)	लगानीको मुख्य क्षेत्र			
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार									
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा						
जागृत कृषि समूह	७	५३	७	६०	४५	१	१४	६०	५०	५०	बाखापालन			
देवी कृषक समूह	७	२५	३	२८	२२			६	२८	५०	बाखापालन			
तारे ढुङ्गा कृषक समूह	५	९	७	१६				१६	५०	५०	बाखापालन			
शिवालय कृषक समूह	५	५	६	१२				१८	१०	१०	बाखापालन			
सरस्वती कृषक समूह	५	५	१४	७	२१			२१	२०	२०	बाखापालन			
हिले पोखरी कृषक समूह	५	१५	२	१७				१७	२०	२०	बाखापालन			
गगांजमुना कृषक समूह	५	४	१४	१८	१८			१८	५०	५०	बाखापालन			
भूमेस्यान कृषक समूह	५	६	८	१४				१४	१०	१०	बाखापालन			
नमुना कृषक समूह	५	९	२१	३०				३०	५०	५०	बाखापालन			
रि गाँउ कृषि सहकारी	१	११०	१८५	२८५	१३	२८२			२७००	२७००	कृषि			
पासाड्चोक सहकारी	२	३०	१२२	१५२				१५२		३०००	३०००			

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७६

३.१६.६ ऐन, नीति, नियम र कार्यप्रणाली

नेपालको संविधान, २०७२ को अनुसूची ८ तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७६ मा व्यवस्था भएको गाउँपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारहरूलाई कानून सम्मत ढंगले उपयोग गर्नका निमित्त हालसम्म गाउँपालिकाले देहाय बमोजिमका २५ वटा ऐन, कानून निर्माण गरी स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ (३) बमोजिम गांगाजमुना राजपत्रमा प्रकाशन समेत गरेकोछ।

तालिका ११४: स्वीकृत स्थानीय ऐन, नीति, नियम, कार्यविधि र निर्देशिका

क्र.सं.	स्वीकृत ऐने तथा कानूनको विवरण	स्वीकृत मिति	कैफियत
१	विनियोजन ऐन, २०७६		
२	आर्थिक ऐन, २०७६		
३	गांगाजमुना गाउँपालिकाको आर्थिक कार्यविधि नियमित तथा व्यवस्थित गर्ने सम्बन्धी ऐन, २०७५	२०७५ ज्येष्ठ १९	
४	गांगाजमुना गाउँपालिकाको सहकारी ऐन, २०७५	२०७५ फाल्गुन १७	
५	गांगाजमुना गाउँपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐन, २०७५	२०७५ फाल्गुन १७	
६	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७५	२०७५ चैत्र १५	
७	गांगाजमुना गाउँपालिकाको 'घ' वर्ग निर्माण व्यवसाय नियमन गर्ने निर्देशिका, २०७५	२०७५ असोज ४	
८	उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५	२०७५ मंसिर १६	
९	अपाडगता भएको व्यक्तिहरूलाई परिचय पत्र वितरण कार्यविधि, २०७५	२०७५ माघ ३	
१०	गांगाजमुना गाउँ कार्यपालिका (कार्य विभाजन) नियमावली, २०७५	२०७५ फाल्गुन १५	
११	गांगाजमुना गाउँ कार्यपालिका (कार्यसम्पादन) नियमावली, २०७५	२०७५ फाल्गुन १५	
१२	स्थानीय राजपत्र प्रकाशन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५	२०७५ फाल्गुन १५	
१३	गाउँ सभा संचालन कार्यविधि, २०७५	२०७५ फाल्गुन १५	
१४	गांगाजमुना गाउँपालिकाको विपद् व्यवस्थापन कोष (सञ्चालन) कार्यविधि, २०७५	२०७५ चैत्र २९	
१५	गांगाजमुना गाउँपालिकाको कृषक समूह गठन तथा व्यवस्थापन निर्देशिका, २०७६	२०७६ असोज १	
१६	व्यवसाय कर संकलन निर्देशिका, २०७६	२०७६ मंसिर १	
१७	कन्टिजेन्सी रकम व्यवस्थापन र खर्च सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६	२०७६ मंसिर १	
१८	भौतिक पूर्वाधार मर्मत संभार कोष संचालन निर्देशिका, २०७६	२०७६ मंसिर १	
१९	संघ, संस्था दर्ता तथा नवीकरण निर्देशिका, २०७६	२०७६ मंसिर १	
२०	विपन्न नागरिक औषधोपचार आर्थिक सहायता सम्बन्धी निर्देशिका, २०७६	२०७६ मंसिर १७	
२१	गांगाजमुना गाउँपालिकाको निर्णय वा आदेश र अधिकारपत्रको प्रमाणीकरण (कार्यविधि) नियमावली, २०७६	२०७६ मंसिर १७	
२२	गांगाजमुना गाउँपालिकाबाट गरिने बजार अनुगमन निर्देशिका, २०७६	२०७६ माघ १३	
२३	विपद् प्रभावित व्यक्ति / परिवारलाई राहत वितरण तथा आर्थिक सहयोग सम्बन्धी मापदण्ड, २०७६	२०७६ माघ १३	
२४	गुनासो व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७६	२०७६ माघ १३	
२५	बहुस्रोकारवाला संघ, संस्था परिचालन तथा समन्वय कार्यविधि, २०७६	२०७६ माघ १३	
२६	गांगाजमुना गाउँपालिकाको सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यविधि, २०७६	२०७६ माघ १३	
२७	टोल विकास समिति सञ्चालन कार्यविधि, २०७६	२०७६ माघ १३	
२८	अनाथ तथा जोखिमयुक्त बालबालिकाका लागि सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम (संचालन कार्यविधि), २०७६	२०७६ माघ २२	

क्र.सं.	स्वीकृत एने तथा कानूनको विवरण	स्वीकृत मिति	कैफियत
२९	जलस्रोत ऐन, २०७६	२०७६ माघ २२	
३०	स्वास्थ्य तथा सरसफाई सेवा ऐन, २०७६	२०७६ माघ २२	
३१	करारमा प्राविधिक कर्मचारी व्यवस्थापन गर्ने सम्बन्धी कार्यविधि, २०७६	२०७६ फागुन ११	
३२	अविवाहित (४० वर्ष पुरा भएका) महिला भत्ता व्यवस्थापन तथा संचालन कार्यविधि, २०७६	२०७६ फागुन ११	
३३	गंगाजमुना जलस्रोत नियमावली, २०७६	२०७६ फागुन ११	
३४	असदगठित क्षेत्रमा कार्यरत श्रमिक वर्ग तथा असहायहरूलाई उपलब्ध गराउने राहत सम्बन्धी मापदण्ड, २०७६	२०७६ चैत्र २०	
३५	कोभिड -१९ संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार कोष संचालन कार्यविधि, २०७७	२०७७ बैशाख १०	
३६	आधारभूत तह नमूना विद्यालय छनौट, विकास तथा संचालन कार्यविधि, २०७७	२०७७ बैशाख २६	
३७	आधारभूत तह परीक्षा संचालन मापदण्ड, २०७७	२०७७ बैशाख २६	
३८	गंगाजमुना गाउँपालिकाको वस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी मापदण्ड, २०७७	२०७७ आषाढ ९	
३९	गंगाजमुना गाउँपालिकाको आर्थिक ऐन, २०७७	२०७७ आषाढ १०	
४०	गंगाजमुना गाउँपालिकाको विनियोजन ऐन, २०७७	२०७७ आषाढ १०	
४१	प्राकृतिक स्रोत तथा वातावरण संरक्षण ऐन, २०७७	२०७७ आषाढ १०	
४२	बाँझो जग्गा व्यवस्थापन तथा कृषि प्रवर्द्धन ऐन, २०७७	२०७७ आषाढ १०	
४३	गंगाजमुना गाउँपालिकाको सार्वजनिक खरिद नियमावली, २०७७	२०७७ श्रावण १	

स्रोत: गाउँपालिका कार्यपालिका, प्रशासन शाखाको अभिलेख

३.१६.७ गाउँपालिका क्षेत्रमा क्रियाशील गैसस तथा अगैसस

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका स्थानीय, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ११५: गाउँपालिका क्षेत्रमा क्रियाशील गैसस तथा अगैसस

गैससको नाम र ठेगाना	समेटेको क्षेत्र	वार्षिक बजेट (रु. लाखमा)	विषयगत क्षेत्र	जनशक्ति संख्या	सहयोगी विकास साभेदारको नाम
नारा नेपाल	गापा भरी	३०	सामुदायिक विकास	१	
शान्ति नेपाल	गापा भरी	२०	सामुदायिक विकास	१	
यूएमएन	गापा भरी	१००	सामुदायिक विकास	१	
रिम्स नेपाल	गापा भरी	१००	जीविकोपार्जन	२	युकेएड
नाफा नेपाल	गापा भरी	२०	सचेतना	२	
हासयान नेपाल	गापा भरी	२०	सामुदायिक विकास	१	
ईपियस	गापा भरी	३०	पूर्वाधार	२	
केयर नेपाल	गापा भरी	१००	विपद व्यवस्थापन	२	युकेएड
सहास नेपाल	गापा भरी	५०	सचेतना	२	
फोकस नेपाल	गापा भरी	३०	शिक्षा	१	
पहाडी क्षेत्र विकास क्लब	बडा १ र २	१००	शिक्षा, कृषि, विद्युत तथा सिप विकास	११	
जम्मा		६००		२६	

३.१६.८ गाउँपालिकाको जग्गा जमीन, भवन र भौतिक सम्पत्ति विवरण

गाउँपालिका भित्र विद्यालय वाहेक कूल ४० रोपनी जती सरकारी जग्गा, १४३ वटा भवन, १ वटा ४ पाडग्रे सवारी साधन तथा १० वटा मोटरसाइकल रहेकोछ । यससम्बन्धी विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएकोछ :

तालिका ११६: गाउँपालिकामा उपलब्ध जग्गा जमीन, भवन तथा मेशिन उपकरण भौतिक सम्पत्ति विवरण

बडा नम्बर	जग्गा जमीन (रोपनी)	भवन (संख्या)	सवारी साधन (संख्या)	अन्य सम्पत्ति
१	-	बडा भवन भाडामा-१ विद्यालय भवन-१४		
२	-	बडा भवन भाडामा-१ विद्यालय भवन-१०		
३	बडा कार्यालय: २ रोपनी	बडा भवन-१ स्वास्थ्य चौकी भवन-२ विद्यालय भवन-१७	मोटरसाइकल: १ वटा	
४	बडा कार्यालय: ३ रोपनी	बडा भवन-१ स्वास्थ्य चौकी भवन-२ विद्यालय भवन-८	मोटरसाइकल: १ वटा	
५	फूलखर्च हेत्थपोष्ट: १५ रोपनी गाउँपालिका केन्द्र: ६ रोपनी बडा कार्यालय: २ रोपनी	कार्यालिका भवन-१ बडा भवन-१ (नयाँ) स्वास्थ्य चौकी भवन-१ विद्यालय भवन-४२	मोटरसाइकल: १ वटा	
६	बडा कार्यालय: २ रोपनी स्वास्थ्य चौकी: ४ रोपनी	बडा भवन-१ स्वास्थ्य चौकी भवन-१ विद्यालय भवन-२०	मोटरसाइकल: १ वटा	
७	बडा कार्यालय: ३ रोपनी स्वास्थ्य चौकी: ३ रोपनी	बडा भवन-१ स्वास्थ्य चौकी भवन-१ विद्यालय भवन-१९	मोटरसाइकल: १ वटा	
जम्मा	४० रोपनी	विद्यालय भवन: १३० बडा भवन: ५ पालिका भवन: १ स्वास्थ्य संस्था भवन: ७	४ पाडग्रे सवारी: १ मोटरसाइकल: ५ वटा	

परिच्छेद ४: विषय क्षेत्र वस्तुस्थिति विश्लेषण (Sectoral Situation Analysis)

यस परिच्छेदमा गाउँपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, पूर्वाधार, वातावरण र संस्थागत विकास क्षेत्र र सो अन्तर्गतका उपक्षेत्रहरूको वस्तुस्थिति विश्लेषण विवरण प्रस्तुत गरिएको छ ।

४.१ आर्थिक विकास

गाउँपालिकाको आर्थिक विकास क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण विवरणमा कृषि, सिंचाई, पशु विकास, पर्यटन तथा संस्कृती, उद्योग र व्यापार तथा वित्तीय सेवा र रोजगारी जस्ता उपक्षेत्रको विद्यमान स्थिति तथा संभावना, समस्या र चुनौती र संभावना उपयोगको रणनीति समावेश गरिएका छन् । उक्त विवरण गाउँपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी र सरोकारवालासँगको परामर्श, सहभागितामूलक कार्यशाला गोष्ठी, पारिवारिक सर्वेक्षण तथा संस्थागत सूचनाको आधारमा तयार गरिएको छ । सो विवरण देहायअनुसार रहेको छ ।

४.१.१ कृषि तथा खाद्य सुरक्षा

यस गाउँपालिकाको कृषि क्षेत्रको विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरू देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ११७: कृषि क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था तथा संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ गाउँपालिकामा ४६४४ हेक्टर खेतीयोग्य जमीन रहेको	✓ कृषि श्रमशक्ति अन्यक्षेत्रमा पलायन भईरहेको	✓ कृषिमा यान्त्रिकरण एवं आधुनिक प्रविधिको प्रयोगलाई प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गर्ने
✓ गाउँपालिका क्षेत्रमा ३५,०६४ रोपनी क्षेत्रफलमा खेती भैरहेको	✓ कम्तिमा ४० प्रतिशत खेतीयोग्य जमीन बाँझो रहनु	✓ जडिबुटी, लोक्ता, सेतो बोरुवा, निगालो, चिराईतो, जटामसी, हिरामसी, पाँचआलेजस्ता जडिबुटीको खेती प्रवर्द्धन गर्ने
✓ ९१.८६ प्रतिशत घरपरिवार कृषि कार्यमा संलग्न रहेको	✓ स्थानीय उपज खासगरी फलफूलको उत्पादन विक्री समयमा सडकका कारण वजार पहुँच अत्यन्त कठीन	✓ जग्गा उपयोग सम्बन्धी स्पष्ट नीति नियमको व्यवस्था
✓ प्रमुख खाद्यान्तको रूपमा धान, मकै, कोदो, गहुँ उत्पादन हुने गरेको	✓ लागत लाभको दृष्टिकोणमा खेती प्रणाली खर्चिलो हुनु	✓ फलफूलको कोल्डस्टोर तथा प्रशोधन केन्द्र निर्माण गर्ने
✓ धानको औषत उत्पादन १.५ क्वीन्टल प्रति रोपनी हुने गरेको	✓ माटोको नियमित परीक्षण नहुनु	✓ खाद्यान्त एवं वीउ भण्डारणको स्थापना गर्ने
✓ मनसरा, कालाकाटे, भुते मसिने, दर्माली, झिनुवाजस्ता रैथाने जातको धान खेती हुने गरेको	✓ स्थानीय रैथाने जातको संरक्षण हुन नसकेको	✓ रैथाने जातको धान लगायतका वालीको पकेट क्षेत्र घोषणा गरी कार्यक्रम संचालन गर्ने
✓ मकै, कोदो र गहुँको वीउ स्थानीस्तरमा नै उत्पादन भई प्रयोग हुने गरेको	✓ व्यवसायिक सोचको कमी विद्यमान रहनु	✓ मौसमी तथा बेमौसमी तरकारी खेतीको पकेट कार्यक्रम संचालन गर्ने
✓ वर्षमा २ खेती हुने जमीन ४० प्रतिशत रहेको	✓ पकेट खेती विकास कार्यक्रम नहुनु एव प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम संचालन नहुनु	✓ फलफूल पकेट क्षेत्र विकास एवं विस्तार गर्ने
✓ फलफूलको (नास्पाती, स्याउ, चिया, कफी, अलैंची, टिमुर, आँप, कटहर, भूईकटर, अमिला जातका फलफूल, लिची र केरा) उत्पादन तथा विस्तारका लागि उपयुक्त हावापानी रहेको	✓ दक्ष जनशक्तिको अभाव	✓ जैविक मल तथा विषादीको प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्ने
✓ आलु उत्पादनका लागि पकेटकै रूपमा स्थानीय जातकै वीउ प्रयोग गरी उत्पादन भैरहेको (पोखराडाँडा, रिको करिव पुरै भूभाग, ढाँडखर्क, मझुवा, भैसे, धजे, सानन)	✓ व्यवसायिक रूपमा तरकारी लगायत उच्च मोलको खेती प्रसार हुन नसक्नु	✓ सहकारी मार्फत मल, वीउ, कीटनाशक औषधी एवं औजार उपकरणहरूको सहज आपूर्ति व्यवस्था मिलाउने
✓ परम्परागत प्रविधिबाट घरायसी प्रयोजनको लागि तरकारी उत्पादन भैरहेको	✓ रसायनिक मल तथा विषादीको बढ्दो प्रयोग	✓ कृषक समूह तथा कृषि सहकारीहरूको गठन तथा क्षमता विकास गर्ने
✓ व्यवसायिक तरकारी खेतीको शुरुवात भएको एवं प्लाष्टिक घरमा खेती भईरहेको (गुम्दी, बुढाथुम, फूलखर्क)	✓ गुणस्तरहीन वीउवीजनका कारण उत्पादकत्वमा हास हुँदै गईरहेको	✓ आवश्यक कृषि प्राविधिको उपलब्धता स्थानीयस्तरमा उत्पादन गर्ने (१ वडा १ कृषि प्राविधिक)
✓ व्यवसायिक तथा अगुवा कृषक १५ जना जती रहेको	✓ हाट वजारको प्रचलन नहुनु	✓ माटो परीक्षण केन्द्र स्थापना वा शिविर संचालन
✓ ग्रामी कृषि कार्यकर्ता १२ जना क्रियाशिल रहेको	✓ कोल्ड स्टोरको सुविधा नहुनु	✓ कृषि वजारहरूको स्थापना एवं संचालन गर्ने

विद्यमान अवस्था तथा संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
<ul style="list-style-type: none"> ✓ गाउँपालिकामा १ जना कृषि प्राविधिक कार्यरत रहेको ✓ खेती कार्यमा १० वटा हाते ट्रेक्टरको प्रयोग भैरहेको ✓ व्यवसायिक कृषि फर्म करीब १० वटा रहेको ✓ ७ वटा कृषि सहकारीहरू रहेको ✓ फूलखर्क तीनखण्डीमा मासिक २ पटक हाट वजार संचालन हुने गरेको ✓ करीब ६० मे.ट. आलु भण्डारण गर्ने ३ वटा भण्डारगृह संचालनमा रहेको 		<ul style="list-style-type: none"> ✓ कृषि विमा तथा कृषि ऋणको व्यवस्था गर्ने ✓ गाउँपालिका स्तरीय कृषि हित संजाल गठनका लागि प्रोत्साहन गर्ने

४.१.२ सिंचाई

यस गाउँपालिका भित्र रहेका सिंचाई क्षेत्रको विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरू देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ११८: सिंचाई क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था तथा संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
<ul style="list-style-type: none"> ✓ गाउँपालिका क्षेत्रमा ११ वटा क्लॉबाट १५६ हेक्टर क्षेत्रफलमा सिंचाई सेवा उपलब्ध भैरहेको ✓ सिंचाईकोप्रमुख श्रोतको रूपमा१८ भन्दा बढी खोलानाला रहेको जस्तै: आफल खोला, बगुवा खोला, काल्स्योड खोला, सानी खोला, अर्जम खोला, घुमाउने खोला, मस्युड खोला, बाँसखर्क खोला, ग्याङ्सिंड खोला, गोर्था खोला, स्याल्दु खोला, अँधेरी खोला, बुढी खोला, बाहुनढाप खोला, पिप्ले खोला, लुम्पी खोला, फापरे खोला, चेरिडु खोला 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ संचालित सबै सिंचाई योजनाको नियमित मर्मत सम्भार हुन नसकेको ✓ कृषि योग्य सबै जमीनमा सिंचाई सुविधा उपलब्ध नभएको ✓ बैकल्पिक सिंचाई प्रणालीको विकास र विस्तार हुन नसकेको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ सिंचाई योजनाको नियमित मर्मतका लागि कोषको व्यवस्था गर्ने ✓ नयाँ सिंचाई योजनाहरू प्राथमिकताका आधारबाट संचालन गर्ने ✓ सिंचाईको श्रोत नभएका वा कम भएका स्थानहरूमा थोपा सिंचाई कार्यक्रम प्रवर्द्धन गर्ने ✓ वर्षाको पानीलाई संचित गरी आवश्यक समयका लागी उपयोग गर्ने व्यवस्था गर्ने

४.१.३ पशुपंक्षी तथा मत्स्यपालन

यस गाउँपालिकाको पशुपंक्षी सम्बन्धी विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरू देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ११९: पशुपंक्षी सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था तथा संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
<ul style="list-style-type: none"> ✓ पशुपालनमा संलग्न परिवार ३७९८ रहेको ✓ खसीबोका तथा भेंडाको संख्या १५,४७४ रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ उन्नत जातको गाईभैसी, बाखा पाखापालन नहुनु ✓ आधुनिक किसिमको गोठ, खोरको व्यवस्थामा कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ उन्नत जातको गाई, भैसी, बाखा उपलब्ध गराउने ✓ आधुनिक किसिमको गोठ, खोरको व्यवस्था गर्ने

विद्यमान अवस्था तथा संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ व्यवसायिक रूपमा करीब २०००० कुखुरापालन	✓ उन्नत धाँसको व्यवस्था नहुनु	✓ उन्नत धाँस उत्पादनका लागि प्रोत्साहनका कार्यक्रम संचालन गर्ने
✓ कम्तिमा ६ वटा व्यवसायिक बाखापालन फर्म	✓ पशुपन्छीका लागी औषधी उपचारको व्यवस्था पर्याप्त नहुनु	✓ अमृसो खेती प्रवर्द्धन गर्ने
✓ दैनिक दुध उत्पादन करीब ५००० लिटर उत्पादन भैरहेको	✓ दक्ष जनशक्तिको सहयोगमा पशुपालन तालीमको व्यवस्था नहुनु	✓ पशुपन्छीका लागी औषधी उपचार केन्द्रको व्यवस्था गर्ने
✓ २० भन्दा बढी चरण क्षेत्र रहेको जस्तै रिको खर्क, फूलखर्क, छेनचेत, डेचेत, फोस्याड खर्क, पारागाड, सेलेरी नेन, खोस्याड खर्क, देशाल खर्क, पासाडचोक, जोगीडाँडा, बर्चेत, पुडपुड डाँडा, पाताले, वसेरी आदि	✓ दुर्घ चिस्यान केन्द्रको अभाव	✓ दक्ष जनशक्तीको सहयोगमा पशुपालन तालीमको व्यवस्था गर्ने
✓ पशु सेवा प्राविधिक ४ जना र १५ जना ग्रामीण पशु कार्यकर्ता रहेको	✓ समयमा उपलब्ध हुनुपर्ने औषधी भ्याक्सिनको सहज उपलब्धता नरहेको	✓ समय समयमा बिषेशज्ञ सेवा स्थानीयस्तरमा उपलब्ध गराउने
✓ व्यवसायिक रूपमा कुखुरापालन गर्ने फर्म कम्तिमा १०० वटा रहेको	✓ चरण क्षेत्रको पहिचान एवं संरक्षण हुन नसकेको	✓ दुर्घ चिस्यान केन्द्रको स्थापना गर्ने
✓ बसेरीमा ३, बुढाथुममा ३, फूलखर्क १, गुम्दीमा ४, रिमा १ जना माछापालन व्यवसायमा संलग्न रहेको	✓ पशुजन्य उत्पादनको सहज विक्री वितरणको प्रवन्ध नहुनु	✓ चरण क्षेत्र विकास कार्यक्रम संचालन गर्ने
✓ नश्ल सुधारको कार्यक्रम शुरू भएको	✓ पशु फार्म व्यवस्थापन सम्बन्धी सीप नहुनु	✓ पशुजन्य उत्पादनको सहज विक्री वितरणका लागि बजार व्यवस्था मिलाउने
	✓ पशुरोग पहिचान तथा उपचारका लागि प्रयोगशाला नहुनु	✓ पशुरोग पहिचान तथा उपचारका लागि प्रयोगशाला स्थापना गर्ने
	✓ माछापालनमा अनुदानका कार्यक्रम संचालन नहुनु एवं बजार सम्बन्ध कायम नहुनु	✓ माछापालनका लागि क्षमता विकास लगायत अनुदानका कार्यक्रम संचालन गर्ने
	✓ पशुपालनका लागि आवश्यक सरल कर्जा र वीमाको व्यवस्था नहुनु	✓ माछाको बजारीकरणमा प्रवर्द्धन गर्ने
		✓ पशुपालनका लागि आवश्यक सरल कर्जा एवं वीमाको व्यवस्था गर्ने

४.१.४ पर्यटन

यस गाउँपालिका पर्यटन क्षेत्रको विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरू सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १२०: पर्यटन सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था तथा संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ प्रसिद्ध गंगाजमुना माई लगायत देहायमा उल्लिखित १५ भन्दा बढी महत्वपूर्ण धार्मिक, साँस्कृतिक र पर्यटकीय स्थलहरू रहेको	✓ ऐतिहासिक एवं धार्मिक क्षेत्रको संरक्षण एवं प्रवर्द्धन प्रभावकारी नहुनु	✓ पर्यटकीय गुरुयोजना तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने
✓ बडा नं. १ पारागाड, १ र २ को पासाड चोक, २ को छ्याडछ्याड कुना, गोरगाड चोक, ३ पोखरा डाँडा, ४ कालिका देवी, मष्टमण्डली, ५ गंगाजमुना माई, पोखरी डाँडा, तिनसुरे डाँडा ६ चतुरथला माई, शिवालय मन्दिर, ७ पशुपति मन्दिर, महादेव मन्दिर कालिका मन्दिर जस्ता पर्यटकीय महत्वका स्थानहरू रहेको	✓ पर्यटकीय क्षेत्रको प्रचार प्रसार नहुनु	✓ पर्यटकीय पूर्वाधार (सडक, पदमार्ग, आवास तथा खाना सुविधा, स्वास्थ्य सुविधा, साँस्कृतिक प्रदर्शनी) को विकास गर्ने

विद्यमान अवस्था तथा संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ देहाय अनुसार ५ वटा प्रमुख पर्यटकीय पदमार्ग रहेको	✓ पर्यटकीय क्षेत्रको पहिचान एवं संभावनाका लागि कुनै योजना नहुनु	✓ स्थानको पहिचान गरी होमस्टेको रूपमा विस्तार गर्ने
✓ किन्ताड फेदी - सातदोबाटो - पोखरा - तिनसुरे पदमार्ग	✓ व्यवस्थित रूपमा होम स्टे लगायत पर्यटकीय सुविधाहरूको उपलब्धतामा कमी	✓ प्यारागलाईडिङ्ग, रक्क्लाईम्बिङ्ग र साहसिक पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने
✓ आडारे - भैंसे - ठूलोनाडे - तिनसुरे पदमार्ग	✓ सुरक्षित पर्यटनप्रति आशवस्त पार्न नसक्नु	✓ पहिचान गरिएका पर्यटकीय स्थलहरूको प्रचार प्रसार गर्ने
✓ मण्डली - पैयूखर्क - गंगाजमुना - तिनसुरे पदमार्ग		✓ पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि सार्वजनिक निजी साभेदारी कार्यक्रम संचालन गर्ने
✓ साँधपीपल - कालिका - डाँडागाउँ - तिनसुरे पदमार्ग		✓ पर्यटकीय सुविधा प्रदान गर्ने व्यवसायिक प्रतिष्ठान एवं व्यवसायीको क्षमता अभिवृद्धि गर्ने
✓ लतब - लोझरचेत - किचेत - कचेत हुँदै गणेश हिमाल पदमार्ग		
✓ पर्यटन व्यवसायीको रूपमा करीव ३० जना भन्दा बढी रहेको		
✓ पर्यटकीय गाईड कम्तिमा ५० जना सक्रिय रहेको		
✓ पालिकास्तरमा आवासीय होटल कम्तिमा २४ वटा होटल संचालनमा रहेको		
✓ वडा नं. ६ मा देउरालीमा होमस्टेको शुरुवात भएको		

४.१.५ सम्पदा तथा संस्कृति

यस गाउँपालिकाको साँस्कृतिक सम्पदा र कला सम्बन्धी विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरू देहाय अनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १२१: सम्पदा तथा संस्कृति सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था तथा संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ धार्मिक तथा प्राकृतिक स्थल गंगाजमुना भरना र दर्जनौं, गुम्बा, मन्दिर र चर्चहरू रहेको	✓ मौलिक धर्म, कला तथा संस्कृतिको संरक्षणमा कमी	✓ मौलिक कला तथा संस्कृतिको संरक्षण र जगेन्ता गर्नका लागि स्थानीय सम्पदा संरक्षण समिति स्थापना गर्ने
✓ तामाङ्ग, क्षेत्री, ब्राह्मण, घले र दलित समुदायमा आ आफ्नै साँस्कृतिक अभ्यास रहेको	✓ तामाङ्ग भाषाको संरक्षण र संवर्द्धनमा कमी	✓ ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलको संरक्षण, प्रवर्द्धन र प्रसारमा कमी
✓ त्रिधार्मिक (बौद्ध, हिन्दू र क्रिस्चियन धर्म) सहिष्णुता रहेको	✓ ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलको संरक्षण, प्रवर्द्धन र प्रसारमा कमी	✓ ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थलको संरक्षण
✓ तामाङ्ग तथा नेपाली भाषाको अभ्यास रहेको	✓ लोक भाषा, गीत तथा कलाको अभ्यास कमी	✓ लोक भाषा, गीतको प्रतियोगिता संचालन गर्ने
✓ सोरठी, घाटु, चुडका, दोहरी जस्ता गीत तथा नृत्य रहेको	✓ सम्पदा तथा संस्कृतिको अध्ययन तथा अनुसन्धानमा कमी	
✓ ल्होसार, दशै तिहार, क्रिश्मस डे, माघे सकान्ती प्रमुख चाडका रूपमा रहेको		

४.१.६ उद्योग, व्यापार तथा व्यवसाय

यस गाउँपालिकाको उद्योग व्यापार तथा व्यवसाय क्षेत्रको विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरू सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय अनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १२२: उद्योग, व्यापार तथा व्यावसाय सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था तथा संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ कम्तिमा १३ वटा परम्परागत पानी घट्ट संचालनमा रहेको	✓ उद्योग संचालन सम्बन्धी पर्याप्त सीप तथा जानकारीको अभाव	✓ उद्योगको संभाव्यता अध्ययन गरी उपयुक्त उद्योगको स्थापनाका लागि प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम संचालन गर्ने

विद्यमान अवस्था तथा संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ स्थानीयस्तरमा पाउरोटी उद्योग, चित्रा खुँगा निर्माणजस्ता लघु प्रकृतिका उद्योगहरू संचालनमा रहेका	✓ घरेलु उद्योग सम्बन्धी तालीम पर्याप्त नहुनु	✓ स्थानीय कच्चा पदार्थमा (निगालो, फलफूल, जडिबुटी) आधारित उद्योगहरूको संचालनमा प्रोत्साहन गर्ने
✓ परम्परागत आरन व्यवसाय संचालन भैरहेको	✓ परम्परागत व्यवसायलाई आधुनिकीकरण गर्न नसक्नु	✓ परम्परागत सीपलाई आधुनिक तथा व्यवसाय उन्मुख गराउने
✓ साना ठूलागरी कम्तिमा ६६ वटा फर्निचर र कुटानी पिसानी मिलहरू संचालनमा रहेको	✓ उद्योग संचालनका लागि पर्याप्त लगानीको व्यवस्था नहुनु	✓ स्थानीय उत्पादनको संकलन तथा प्रशोधन गर्ने उद्योगको स्थापना गर्ने
✓ कच्चा पदार्थको रूपमा प्रयोग गर्न सकिने निगालो, फलफूल (आलुबखडा), चिराईतो जस्ता जडिबुटीको उत्पादन प्रचूर रहेको	✓ दक्ष जनशक्तिको उपलब्धता स्थानीयस्तरमा नहुनु	✓ घरेलु उद्योग सम्बन्धी तालीम पर्याप्त मात्रामा संचालन गर्ने
✓ गाउँपालिकामा ४ वटा प्रमुख वजार केन्द्रहरू सातदोवाटो, तावल, फूलखर्क तिनखण्डे र बुढाथुममा आर्थिक कारोबार गर्ने व्यापार व्यवसायको संख्या करीब ७५७ रहेको	✓ उद्योग स्थापनाका लागि न्यूनतम पूर्वाधारको विकास गर्ने	✓ दक्ष जनशक्ति उत्पादनका लागि कार्यक्रम संचालन गर्ने
✓ संचालित व्यापार व्यवसायमा २१२५ जना संलग्न रहेको (पुरुष ११३५ र महिला ९९०)	✓ उद्योग स्थापनाका लागि निजी क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गर्ने	

४.१.७ वित्तीय सेवा, सहकारी तथा रोजगारी

यस गाउँपालिका भित्र रहेका वित्तीय सेवा, सहकारी र रोजगारी सम्बन्धी विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरूको विस्तृत विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १२३: वित्तीय सेवा, सहकारी र रोजगारी सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान स्थिति र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ १ वटा वाणिज्य बैंकरहेको	✓ बैंक शाखाहरू प्रमुख स्थानहरूम बैंकिङ सेवा विस्तार नभएको	✓ उद्देश्य बमोजिमको कार्य गर्ने सहकारीलाई प्रोत्साहित गर्ने
✓ १ वटा लघुवित्त वित्तीय संस्था रहेको	✓ सहकारी संचालनमा सम्बन्धी कर्मचारी एवं पदाधिकारीहरूको क्षमतामा कमी रहेको	✓ व्यवसायिक गतिविधि प्रवर्द्धनका लागि प्रोत्साहित गर्ने
✓ ६ वटा वचत तथा ऋण सहकारी, कृषि सहकारी ५ वटा, साना किसान ६ वटा रहेको	✓ सहकारीको संस्थागत क्षमता, भवन नभएको	✓ बैंकिङ लगानी कृषि क्षेत्रमा बृद्धि गर्ने पैरवी गर्ने
✓ कम्तिमा ७० प्रतिशत घर परिवारको बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता रहेको	✓ सहकारीहरूको नियमित एवं प्रभावकारी अनुगमन नभएको	✓ वित्तीय साक्षरताका कार्यक्रम संचालन गर्ने
	✓ वित्तीयसंस्थाबाट लिइने ऋणको सदुपयोग हुन नसकेको	✓ कम आय हुने, सीमान्तकृत एवं पिछडिएको परिवारको वित्तीय पहुँच नभएको
	✓ व्यवसायिक गतिविधि संचालन गर्ने उधमशिलताको कमी रहेको	✓ आर्थिक कारोबारका लागि बैंक तथा वित्तीयसंस्था मार्फत हुने कारोबारलाई प्रोत्साहन गर्ने
	✓ कम आय हुने, सीमान्तकृत एवं पिछडिएको परिवारको वित्तीय पहुँच नभएको	
	✓ सहकारी संस्था सामुहिक भावनाको कमी रहेको	

४.२ सामाजिक विकास

सामाजिक विकास क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण विवरणमा शिक्षा, स्वास्थ्य तथा पोषण, खानेपानी तथा सरसफाई, महिला, बालबालिका, लक्षित वर्ग र सशक्तिकरण, युवा तथा खेलकुद उपक्षेत्रको विद्यमान स्थिति तथा संभावना, समस्या र चुनौती र संभावना उपयोगको रणनीति समावेश गरिएका छन् । उक्त विवरण गाउँपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी र सरोकारवालासँगको परामर्श, सहभागितामूलक कार्यशाला गोष्ठी, पारिवारिक सर्वेक्षण तथा संस्थागत सूचनाको आधारमा तयार गरिएको छ । सो विवरण देहायअनुसार रहेको छ ।

४.२.१ शिक्षा तथा मानव संशाधन

यस गाउँपालिकाको शिक्षा तथा मानव संशाधन सम्बन्धी विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरूको विस्तृत विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएकोछ ।

तालिका १२४: शिक्षा तथा मानव संशाधन विकास सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ आधारभूत विद्यालय ४० र माध्यामिक विद्यालय ८ गरी जम्मा ४८ वटा सामुदायिक विद्यालय सञ्चालनमा रहेको	✓ कुनै पनि विद्यालयमा अपांग श्रोत कक्षा, ऋद्धभन्ड कार्यान्वयन र छुट्टै प्रधानाध्यापक नभएको	✓ शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्न विषयगत पेशागत तालिमको व्यवस्था
✓ वाल विकास केन्द्र संख्या ४५ र वाल विकासको अनुभव लिइरहेका वालबालिका ४६० जना रहेको	✓ कतिपय विद्यालया सुरक्षित सुरक्षित भवनको कमी	✓ अविभावक शिक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने
✓ एउटा प्राविधिक विद्यालय रहेको	✓ प्रस्तावित माविमा शिक्षकको संख्या कमी	✓ विद्यालयमा विद्युतिय पुस्तकालयको पहुँच सुनिश्चित गर्ने
✓ साक्षर जनसंख्या ८९.९ प्रतिशत रहेको	✓ कम विद्यार्थी संख्या रहेका ४ वटा भन्दा बढि विद्यालय मर्ज गर्नु पर्ने रहेको	✓ शैक्षिक गुणस्तर वृद्धिमा सुचना प्रविधिको प्रयोग गरि श्रव्य दृष्य कक्षा सञ्चालनको व्यवस्था गर्ने
✓ प्राविधिक शिक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थी १०१ जना रहेको	✓ पुराना भवन वालमैत्री नभएको	✓ एक वडा एक नमुना विद्यालय अवधारण विकास गर्ने
✓ उच्च शिक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थी संख्या १६९८ रहेको	✓ अपांग तथा वालमैत्री विद्यालय नभएको	✓ निरन्तर विद्यार्थी मुल्यांकनको कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी गराउन अविभावक शिक्षामा जोड दिने
✓ इन्टरनेट सुविधा सबै माविमा उपलब्ध रहेको	✓ सेनिटरी प्याडको सदुपयोगमा कमी	✓ ३३ विद्यालयमा दिवा खाजा कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने
✓ बालक्लब गठन रहेका विद्यालय संख्या २९ रहेको	✓ उच्च शिक्षाका लागि क्याम्पस नभएको	✓ शिक्षकको समय सापेक्ष परिवर्तनका लागि शिक्षकका लागि तहगत तथा विषयगत तालिमको व्यवस्था गर्ने
✓ ८ वटा माविमा विज्ञान तथा कम्प्युटर प्रयोगशाला रहेको	✓ विद्यालयमा तारवार वा पर्खालको कमी	✓ विद्यालयको निरन्तर अनुगमन तथा पृष्ठपोषणको व्यवस्था गर्ने
✓ विद्यालयमा बालमैत्री सिकाइ अभ्यास कायम रहेको	✓ विद्यालयमा खेलमैदान कमी	✓ शैक्षिक उपलब्धीदर वृद्धिगर्न शैक्षिक सामाग्रीको व्यवस्थापन तथा शिक्षण सिकाइ विधिलाई परिमार्जन गर्ने
✓ आधारभूत र माध्यमिक तहमा अध्ययन गर्ने विद्यार्थीको संख्या क्रमशः १,९६३ र २,५५४ गरी कूल विद्यार्थी संख्या ४,५१७ रहेको	✓ सबै विद्यालयमा फर्निचरको कमी सुचना प्रविधिको उपयोगमा कमी अविभावक शिक्षाको कमी विद्यालय छोड्ने प्रवृति कायम रहेको शिक्षकको समय सापेक्ष परिवर्तनमा कमी	

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ कुल ४८ वटा विद्यालयहरूमा हाल ३३३ शिक्षकहरू कार्यरत (सबै किसिमका) रहेका छन् भने स्वीकृत दरबन्दी १९९ रहेको	✓ निरन्तर विद्यार्थी मुल्यांकनको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा कमी	✓ वालविकास सहजकर्ता र विद्यालय कर्मचारीको सेवासुविधा यथोचित व्यवस्था गर्ने
✓ कक्षा १ को खुद भर्नादर ९०.२ रहेको	✓ ३३ विद्यालयमा दिवा खाजा कार्यक्रम नभएको	✓ गाउँ शिक्षा योजना तर्जुमा गर्ने
✓ सबै विद्यालयमा एकिकृत पाठ्यक्रम रहेको	✓ विद्यालयको निरन्तर अनुगमन तथा पृष्ठपोषण नभएको	✓ शिक्षक, कर्मचारी, विद्यार्थी, वालविकास सहजकर्ताको प्रोत्साहनका लागि उचित व्यवस्था गर्ने
✓ भवन तथा कक्षा कोठाको पर्याप्तता भएको	✓ शैक्षिक उपलब्धिदर समग्रमा सन्तोषजनक नभएको	✓ स्थानीय पाठ्यक्रमको तयार गर्ने
✓ विद्यालय वाहिर विद्यालय उमेरका वालवालिका नरहेको	✓ वालविकास सहजकर्ता र विद्यालय कर्मचारीको सेवा सुविधा कमी रहेको	
✓ विद्यालयमा सेनिटरी प्याडको व्यवस्था रहेको	✓ गाउँ शिक्षा योजना तयार नभएको	
✓ १५ वटा विद्यालयमा विद्यार्थी खाजा कार्यक्रम संचालनमा रहेको	✓ शिक्षक, कर्मचारी, विद्यार्थी, वालविकास सहजकर्ताको प्रोत्साहनमा कमी	
✓ विद्यालयमा खानेपानीको व्यवस्था तथा छुट्टाछुट्टै शैचालय रहेको	✓ स्थानीय पाठ्यक्रमको तयार नभएको	
✓ वालविकास केन्द्रको उचित व्यवस्थापन भएको		

४.२.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

यस गाउँपालिकाको स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरूको विस्तृत विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १२५: स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ ४ वटा सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई वडा नं १,२,३,६ मा रहेको, खोप केन्द्र १८ वटा, गाउँघर क्लिनिक १८ र ५ वटा स्वास्थ्य चौकी रहेको	✓ स्वास्थ्य संस्थामा ल्याव, क्लिनिक र एक्सरे सेवा नरहेको	✓ स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य शिक्षा र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न हलको उचित व्यवस्था गर्ने
✓ सबै स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती सेवा तथा परिवार नियोजन सेवा रहेको	✓ फार्मसी, आँखा उपचार सेवा र रक्त संचार सेवा नरहेको	✓ स्वास्थ्य सेवा विस्तारका लागि ल्याव प्राविधिकको व्यवस्था गर्ने
✓ स्वास्थ्य संस्थामा सुरक्षित मातृत्व, पोषण तथा परामर्श सेवा उपलब्ध रहेको	✓ सामान्य चिकित्सकिय सेवा नरहेको	✓ उत्कृष्ट स्वास्थ्यकर्मीलाई तथा महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविकामा वर्षिक रूपमा पुरस्कृत गर्ने
	✓ गाउँघर क्लिनिक र खोप केन्द्र भवन नभएको	✓ स्थानीय स्तरमा सामान्य चिकित्सकक सेवा सहितको अस्पताल स्थापना गर्न पहल गर्ने
	✓ स्वास्थ्य संस्थामा पर्खाल घेरवार नभएको	
	✓ केही स्वास्थ्य संस्थामा भवन जिर्ण रहेको	

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
<ul style="list-style-type: none"> ✓ स्वास्थ्य संस्थामा हेअ ५ जना, अहेव ११ जना, अनभी १३ जना र ल्याव असिस्टेन्ट २ जना गरी कूल ३५ जना रहेको ✓ ४५ जना महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविका रहेको ✓ वृद्धि अनुगमन गरिएका बालबालिकामा कुपोषण नरहेको ✓ खोप सेवा, गर्भावस्थाको जाँच र प्रसुति सेवा प्रभावकारी रुपमा संचालनमा रहेको ✓ पूर्व प्रसुति सेवा ४ पटक प्राप्त गर्ने ५९.१ प्रतिशत रहेको ✓ स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती गराउने गर्भवती महिला ५०.८ प्रतिशत रहेको ✓ पुर्ण खोप गाउँपालिका घोषणा भएको ✓ जुकाको औषधी विद्यालय बालबालिका लाई उपलब्ध भएको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ स्वास्थ्य सामाग्रीको कमी ✓ औषधीको उपलब्धता र व्यवस्थापनमा कमी ✓ स्वास्थ्य चौकीमा महिला कासको व्यवस्थामा कमी ✓ स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य शिक्षा र कार्यक्रम सञ्चालन गर्न हलको कमी ✓ महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाको सेवा सुविधामा कमी ✓ स्वास्थ्य कर्मी तथा महिला स्वास्थ्य स्वयम सेविकामा प्रोत्साहनमा कमी ✓ एम्बुलेस र स्वास्थ्य संस्थामा स्टेचरका कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ सबै स्वास्थ्य संस्थामा ल्याव, क्लिनिक, भिडियो एक्सरे सेवा र एक्सरे सेवा सञ्चालन गर्ने ✓ संस्थागत सुन्केरी वृद्धि गर्न लागि टोलस्तरमा जनचेतना वृद्धिका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ✓ वर्थड्ज सेन्टरमा महिला कासको व्यवस्था गर्ने ✓ आपतकालिन स्वास्थ्य सेवा प्रभावकारी गराउन पालिकास्तरमा एम्बुलेस र स्वास्थ्य संस्थामा स्टेचरको व्यवस्था गर्ने ✓ स्वास्थ्य सेवा प्रभावकारी गराउन गाउँघर क्लिनिक र खोप केन्द्र भवन व्यवस्था गर्ने ✓ समयमै स्वास्थ्य संस्थामा औषधी व्यवस्था गर्ने

४.२.३ खानेपानी तथा सरसफाइ

गाउँपालिकाको खानेपानी तथा सरसफाइको विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरूको विस्तृत विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १२६: खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
<ul style="list-style-type: none"> ✓ निजी धारा उपलब्ध परिवार संख्या १५११ रहेको ✓ पाइपलाइनबाट वितरित पानी प्रयोग गर्ने घरधुरी ९८.९४ रहेको ✓ खुला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा भएको ✓ ९७ प्रतिशत घरपरिवारमा शौचालय निर्माण भइ सकेको ✓ व्यक्तिगत सरसफाइको आनिवानीमा सुधार हुँदै गएको ✓ खानेपानी तथा सरसफाइका आयोजना गैर सरकारी क्षेत्रबाट समेत सञ्चालनमा रहेको ✓ पालिकास्तर, वडास्तर र वस्तीस्तरमा खानेपानी तथा सरसफाइ समिति रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ गाउँपालिकामा खानेपानी तथा सरसफाइ समिति प्रभावकारीमा कमी ✓ खानेपानीका मुहान सुकैदै जानु ✓ स्थानान्तरण भएका वस्तीमा खानेपानीको व्यवस्था कमी रहेको ✓ खानेपानीको वितरण व्यवस्थापन कमी रहेको ✓ प्लास्टिक तथा सिसाजन्य फोहरको व्यवस्थापन हुन नसकेको ✓ नियमित सरसफाइको अभ्यास प्रभावकारी हुन नसकेको ✓ खानेपानीको गुणस्तर परीक्षण र शुद्धताका लागि पहलमा कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ गाउँस्तरमा, वडास्तरमा र टोल स्तरमा सरसफाइ समिति गठन गर्ने ✓ सबै घरपरिवारमा खानेपानी र शौचालयको पहुँच र सुविधा वृद्धि गर्न एक घर एक धारा तथा एक शौचालय व्यवस्था गर्ने ✓ टोल सुधार समिति गठन र परिचालन मार्फत फोहर व्यवस्थापन र सरसफाइलाई प्रभावकारी गराउने ✓ खानेपानीको वितरण व्यवस्थापन लाई प्रभावकारी गराउन उपभोक्ता समितिलाई जिम्मेवार गराउने ✓ गाउँस्तरीय खानेपानी तथा सरसफाइ नीति निर्माण गर्ने

४.२.४ महिला, बालबालिका, लक्षित वर्ग तथा सामाजिक समावेशीकरण

यस गाउँपालिकाको सामाजिक समावेशीकरणको विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरूको विस्तृत विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १२७: सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ गाउँपालिकामा महिला तथा वाल वालिका शाखा रहेको	✓ वाल, अपांग, दलित, जेष्ठ नागरिक सञ्जाल नरहेको	✓ पालिका र बडास्तरमा लक्षित वर्ग संजाल गठन गर्ने
✓ पालिकास्तरमा महिला सञ्जाल रहेको	✓ लक्षित वर्गको लागि पर्याप्त बजेट विनियोजन कमी रहेको	✓ लक्षित वर्गका कार्यक्रमलाई प्रभावकारी रूपमा संचालन गर्ने
✓ विद्यालयमा वालक्लव रहेको	✓ योजना तर्जुमा लक्षित वर्गको सहभागिता कमी रहेको	✓ योजना तर्जुमा कार्यमा लक्षित वर्गको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने
✓ समावेशी कानुन कार्यान्वयनमा रहेको	✓ सामाजिक सुरक्षाको भत्ता वितरणमा नाम छुट्टने तथा कटटी नहुने समस्या रहेको	✓ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट कसैलाई छुट्टन तथा दुरुपयोग हुन नदिने
✓ लक्षित वर्गको कार्यक्रम संचालनमा रहको	✓ अपांग भत्ता रातो र निलो कार्ड हुनेले मात्र पाएको तथा सेतो र पहेलो कार्ड हुनेले नपाएको	✓ छुवाछुतको समस्या अन्त्य गर्न वृहत अन्तरकृया र सहभोज कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने
✓ अपांग परिचय पत्र वितरणको सुरुवात भएको	✓ छुवाछुतको अभ्यास नियन्त्रणमा कमी	✓ जेष्ठ नागरिक दिवा सेवा केन्द्र स्थापना र ज्ञान हस्तान्तरणको व्यवस्था गर्ने
✓ सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण वस्ती वस्ती मै हुने गरेको	✓ लक्षित वर्गमा आत्मनिर्भरता र स्वरोजगारका अवसरमा कमी	✓ दलित, महिला, अपांगका लागि सिपमुलक र आयमुलक तालिम संचालन गर्ने
✓ छुवाछुतको अभ्यासमा कमी भएको	✓ महिला हिंसा, वाल हिंसा, वालश्रम, जेष्ठ नागरिक हिंसा नियन्त्रणमा कमी	✓ सबै खाले हिंसा अन्त्यका लागि सचेतनामूलक कार्यक्रम सङ्केतक तथा अन्तरकृया कार्यक्रम संचालन गर्ने
✓ हिंसा जन्य क्याकलापमा कमी भएको	✓ वाल विवाह रोकमा कमी	
✓ लक्षित वर्गका लागि अध्ययन तथा रोजगारीमा आरक्षणको नीतिगत व्यवस्था रहेको		
✓ तामाङ्ग लगायतका जनजाति समुदायमा छुवाछुत तथा लैज़िक विभेद कम रहेको		

४.२.५ युवा तथा खेलकुद

गाउँपालिकाको युवा तथा खेलकुदको विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरूको विस्तृत विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १२८: युवा तथा खेलकुद सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ राजनीति, प्रशासन र व्यवसायमा युवाको संलग्नता र अभिरुचि रहेको	✓ युवा वेरोजगारी व्यापक रहेको	✓ पालिकास्तरमा कर्वडहल र बडास्तरीय खेल मैदानको निर्माण गर्ने
✓ वैदेशिक रोजगारीमा गाएका युवा १६५५ जना रहेको	✓ खेल मैदान र प्रशिक्षणमा कमी	✓ खेल प्रशिक्षकको व्यवस्था तथा प्रदेश, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरका खेलाडीलाई प्रोत्साहन र सम्मान गर्ने
✓ खेल मैदान संख्या ११ वटा रहेको	✓ सिपमुलक तालिम र प्रोत्साहनमा कमी	
✓ प्रदेश, राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरका खेलाडी ७ रहेको	✓ युवा विदेश पलायन	
✓ युवामा व्यवसायिकता तर्फ आकर्षण रहेको	✓ वित्तिय सेवा र अवसरमा कमी	
✓ ३२ युवा क्लब गठन र रचनात्मक कार्यमा युवा युवतीको संलग्नता रहेको	✓ नियमित खेलकुद आयोजना र प्रवर्द्धनका कार्यक्रममा कमी	✓ युवालाई स्वरोजगारका अवसर उपलब्ध गराउन सिपमुलक तालिम र कर्जाको व्यवस्था गर्ने
✓ वेरोजगार युवालाई रोजगार दिने राष्ट्रिय कार्यक्रम रहेको	✓ खेल प्रशिक्षणको कमी	

४.३ पूर्वाधार विकास

पूर्वाधार विकास क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण विवरणमा सडक तथा यातायात, आवास, भवन तथा शहरी विकास, उर्जा तथा सूचना र संचार उपक्षेत्रको विद्यमान स्थिति तथा संभावना, समस्या र चुनौती र संभावना उपयोगको रणनीति समावेश गरिएका छन्। उक्त विवरण गाउँपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी र सरोकारवालासँगको परामर्श, सहभागितामूलक कार्यशाला गोष्ठी, पारिवारिक सर्वेक्षण तथा संस्थागत सूचनाको आधारमा तयार गरिएको छ। सो विवरण देहायअनुसार रहेको छ।

४.३.१ सडक, यातायत र पुल

गाउँपालिकाको सडक तथा यातायात क्षेत्रको विद्यमान अवस्था, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता र संभावना उपयोगको रणनीति सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १२९: सडक, यातायत र पुल सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौती	संभावना उपयोगको रणनीति
<ul style="list-style-type: none"> ✓ गा.पा भित्र २८० कि.मि. कच्ची सडक रहेको ✓ सबै कार्यालयसम्म कच्ची सडक विस्तार भैसकेको ✓ भोलुङ्गे पुल ९ वटा वा ३ निर्माण प्रक्रियामा रहेको ✓ हाल ट्रायाक तथा सञ्चालनमा रहेको ✓ उपलब्ध सडकको नाम देहायअनुसार रहेको ✓ गरगरे-सुकभव्याङ्ग-फुलखर्क (७) ✓ बुडाथुम-बडरे-हटिया-महालक्ष्मी-डाडाँगाँउ-फुलखर्क-गुम्दी-री(८०) ✓ भाँजा-रातमाटे -सातदोबाटो (७) ✓ फुलखर्क-देउराली-गागांजमुना पर्यटन सडक (८) ✓ सिकटार-बुडाथुम-बसेरी(७) ✓ ह्याडसाड-कुतालबेसी-तावल-ताजीमराङ्ग-किचेत(२०) ✓ केरावारी-डोल्पा-चोके-रिचेक-किचेत(१०) ✓ भौजा-फलागे-सातदोबाटो(८) ✓ चिम्चोक-लताव-रि-ताजीमाङ्ग-किचेत-रिचेत सडक (२०) ✓ १०. किन्ताङ्गफेदी-साल्मेटार-सिमजोङ्ग-गुम्दी-चिम्चोक(२५) ✓ बुडाथुम-सुकभव्याङ्ग-फुलखर्क(१०) ✓ भैसे-डाँडा गाँउ-फुलखर्क(१०) ✓ डाँडागाँउ-ठुलोनाङ्ग -तीनपुरे(१०) ✓ किन्ताङ्गफेदी-साल्दुम-सातदोबाटो(१५) ✓ ताजीमाङ्ग-गोमाचो -भ्युटावर(१०) ✓ भैसे-धमीलडाँडा-नाङ्गे(१०) ✓ सल्लेरी-चोके(१) ✓ रातोडाडा-बाभो बारी(२) ✓ भगुडाडा-मुसुरे-चुच्चेदुङ्ग सडक (४) ✓ भन्डारी गाँउ कर्की टोल(२) ✓ पिठे - भिरकुना(१) ✓ बुडाथुम - पिठे -आर्खेत (१) ✓ आलडाँडा वेसारे-चुच्चेदुङ्ग(३) ✓ हटिया-देउराली-महालक्ष्मी-सल्लेघारी (१७) ✓ लापुडाँडा- खिरबोटे -देउराली(५) ✓ घरचेत-सोमाड-आरयन-किचेत(७) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ सर्भे, डिजाइन वीना सडक निर्माण ✓ सडकको अधिकार क्षेत्र(ROW) तथा मापदण्डनिर्धारण नभएको ✓ पक्की पुलहरू नभएको ✓ सडकहरूको नियमित, आकस्मिक, आवधिक मर्मत संभार नभएको ✓ सडकमा पुल तथा कल्पर्ट र कजवे नभएको ✓ पिचतथा स्तरीय सडक नहुँदा यातायातमा कठीनाई भएको ✓ भोलुङ्गे पूलहरू जीर्ण अवस्थामा रहेको ✓ अधिकांस सडकहरूमा ६ महिना मात्र यातायात सञ्चालन गर्न सकिने ✓ सडकको स्तरोन्नती नभएको ✓ सडकको मर्मत सम्भारमा कमी ✓ गाँउ यातायात गुरुयोजना तयार नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ पाँच वर्षमा ७ कि.मि. सडक पीच गर्ने ✓ १९० कि.मि. सडक ग्रामेल तथा स्तर उन्नती गर्ने ✓ ८० कि.मि. नयाँ ट्रायाक खोले ✓ ७ वटा भोलुङ्गे पुल निर्माण गर्ने ✓ ३ वटा पक्की पुल निर्माण (भाँजा बगुवा, च्यानडाँडा ढोडेनी खोला, बुडाथुम अधेरी खोला पक्की पुल) ✓ निर्माण गरिएका ढल तथा नालीको व्यवस्था गर्ने ✓ सडकहरूको लम्ब गर्ने ✓ साना खोलाहरूमा पुल तथा कल्पर्टको व्यवस्था गर्ने ✓ सडकको अधिकार क्षेत्र निर्धारण गरी बाटो चौडा बनाउने ✓ १० कि.मि. सडकमा वायोइज्ञिनिरङ्ग प्रविधी र सडक किनारमा वृक्षारोपण गर्ने ✓ गाँउ यातायात गुरुयोजना तयार गर्ने

सम्भावना तथा अवसर	समस्या तथा चुनौती	संभावना उपयोगको रणनीति
<ul style="list-style-type: none"> ✓ वगुवा-कात्तिके -सादन(१०) ✓ भजुवा-ढाडखर्क- कुवापानी-पैयुखर्ख-साधन-चिम्बोक (६) ✓ छुनुड - तावल वेसी(३) ✓ वाथाले डाँडा - वसेरी- वलुडाँडा(४) ✓ सल्लेरी स्थाक्तानी-छेलाड-तावलवेसी -तावल- देवीस्थान-कल्लेरी- सुकभव्याड(१३) ✓ आलडाँडा - भोर्ले - मजुवाल(४) ✓ भाजा - कात्तिके -सादन (३) ✓ कुताल-मेलेडाँडा - तावल(३) ✓ आलडाँडा-भोर्ले-मजुवा सडक(३) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ मनोरञ्जनको कमी भएको ✓ संघिय आयोजना नभएको ✓ केन्द्रिय योजनाको कमी 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ सुकभव्याड देखी गांगाजमुना सम्म केवलकार निर्माण गर्न सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने ✓ ५ वटा सडकलाई वाह महिना यातायात चल्न सक्ने बनाउने ✓ संघिय योजनाको लागि केन्द्रमा पहल गर्ने

४.३.२ आवास, वस्ती विकास, भवन र शहरी विकास

गाउँपालिकाको आवास, भवन, वस्ती तथा शहरी विकासको विद्यमान अवस्था, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता र संभावना उपयोगको रणनीति सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १३०: आवास, भवन तथा बजार सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती	सम्भावना उपयोगको रणनीति
<ul style="list-style-type: none"> ✓ करीब ९३ प्रतिशत घरहरू भवन निर्माण मापदण्ड अनुसार बनाइएको ✓ सुरक्षित वस्तीमा बसोबास गर्ने परिवार ९८ प्रतिशत रहेको ✓ वडा नं १, २, ७ र ४को कार्यालय भवन नभएको, र वडा नं ५ र ३ मा निर्माणको चरणमा भएको ✓ १५ वटा भूकम्प प्रतिरोधी प्रविधि र मापदण्ड अनुसार निर्माण भएका सार्वजनिक भवन तथा संरचना रहेको ✓ करीब ३०० जना भुकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण गर्ने दक्ष व्यक्ति रहेको ✓ ०.५ कि.मी. सडकमा व्यवस्थित नाला भएको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ प्रमुख बजारमा व्यवस्थित बजार नभएको ✓ भवन निर्माण आचार संहिता निर्माण नभएको ✓ भु उपयोग योजना नभएको ✓ अवस्थित बसोबासले गर्दा सामान ढुवानीमा कठिनाई ✓ सबै वडा कार्यालयको भवनको लागि जग्गा उपलब्ध नभएको ✓ सुधारिएको चुलोको प्रयोग नभएकाले स्वस्थ्यमा समस्या ✓ आपताकलिन अवस्थामा उद्धारका लागि हेलीप्याड नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ प्रत्येक वडामा एक एक वटा व्यवस्थित बजार बनाईने ✓ भवन निर्माण आचारसंहिता निर्माण गरी लागु गरिने ✓ भु उपयोगी नक्सा तयार गर्ने ✓ तीन स्थानका ७२ घर परिवारलाई व्यवस्थित आवस प्रवन्ध मिलाईने ✓ थप घरहरू भवन निर्माण मापदण्ड अनुसार बनाउने ✓ सबै वडाहरूमा वडा कार्यालय निर्माणकालागि आवश्यक पर्ने जग्गाको व्यवस्था गरी भवन निर्माणकालागि वजेट विनियोजन गर्नुपर्ने ✓ सुधारिएको चुलो कार्यक्रम संचालन गर्ने ✓ प्रत्येक वडामा हेलीप्याडको निर्माण गर्ने

४.३.३ विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा

गाउँपालिकाको उर्जा क्षेत्रको विद्यमान अवस्था, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता र संभावना उपयोगको रणनीति सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १३१: विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती	रणनीति तथा कार्यक्रम
<ul style="list-style-type: none"> ✓ १० स्थानमा लघु जल विद्युत सञ्चालन भएको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ अनुदानमा सञ्चालन गरिएका सोलारहरू विग्रीएको र त्यसको मर्मत सम्भार नभएको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ १०० प्रतिशत घरमा(विद्युत सेवा उपलब्ध गराउने)

विद्यमान अवस्था र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती	रणनीति तथा कार्यक्रम
✓ ४५ प्रतिशत घरधुरीमा विद्युतकिरण भएको	✓ ३ वटा लघुविधुत् मर्मत अभावले सञ्चालनमा नभएको	✓ बढी क्षमताका ट्रान्सफर्मरको प्रयोग गर्ने तथा ट्रान्सफर्मर समेत थप गर्नुपर्ने
✓ करीब ८० प्रतिशत घरधुरीमा सोलार भएको	✓ विजुलीको तारले रुखलाई छोएर सर्ट हुने गरेको	✓ शाखा लाइन विस्तार गर्नुपर्ने
✓ सुधारिएको चुलो सञ्चालन करीब २० प्रतिशत घरहरूमा	✓ सुधारिएको चुलोको फाइदा सम्बन्धी जानकारी नभएको	✓ बजार क्षेत्रमा सौर्य प्यानल राख्ने ✓ गा.पाको लगानीमा विधुत् उत्पादन सम्भावना अध्ययन र निर्माण गर्ने

४.३.४ सुचना तथा संचार प्रविधि

गाउँपालिकाको सूचना र संचार सम्बन्धी विद्यमान अवस्था, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता र संभावना उपयोगको रणनीति सम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १३२: सुचना र संचार प्रविधि सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र सम्भावना	समस्या तथा चुनौती	आवश्यकता तथा रणनीति
✓ मोबाइल फोन प्रयोग गर्ने जनसंख्या ८० प्रतिशत रहेको	✓ सबै ठाउँमा सबै मोबाइल कम्पनीहरूको नेटवर्क नभएको	✓ नेपाल टेलिकम र एन सेलको टेलिफोन टावर थप गर्ने,
✓ मोबाइल फोनबाट डाटा प्रयोग गरी इन्टरनेटको प्रयोग गर्ने जनसंख्या करीब ३० प्रतिशत रहेको	✓ टेलिफोन सबै वडाको सबै ठाउँमा नटिजे ✓ इन्टरनेटको गति कमजोर रहेको ✓ फुलखर्क, तावल र बसेरीमा व्यवस्थीत हुलाक नभएको	✓ आफै गगांजमुना रेडियोको स्टेशन स्थापना गर्ने, ✓ सबै वडा कार्यलय, प्रहरी चौकी, स्वास्थ्य चौकीमा निशुल्क ईटरनेट सञ्चालन गर्ने
✓ गाउँ कार्यपालिका कार्यालयमा इन्टरनेट सुविधा उपलब्ध भएको	✓ विद्यालय, स्वास्थ्य संस्थामा इन्टरनेट सुविधा नभएको	✓ सबै वडा कार्यलय, प्रहरी चौकी, स्वास्थ्य चौकीमा निशुल्क ईटरनेट सञ्चालन गर्ने
✓ हुलाक सेवा सञ्चालनमा रहेको	✓ वडा कार्यालय उपलब्ध इन्टरनेट सेवा सुचारु नभएको र सेवा प्रदायकको सेवा उपलब्ध हुन नसकेको	✓ गा.पा को आफै मुख्यपत्र प्रकाशन गर्ने
✓ श्रोत नक्शा तथा विषय क्षेत्र सूचना सहित गाउँपालिकाको प्रोफाइल तयार भएको	✓ विकासका कार्य, उपलब्धी र सिकाई बारे अभिलेखन, प्रकाशन र प्रशारणमा कमी रहेको ✓ गाउँपालिकाको सूचनाको आधार कमजोर रहेको	✓ फुलखर्कमा स्मार्ट हुलाक सेवा (EMS) सञ्चालनमा ल्याईने

४.४ वन वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

वन, वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण विवरणमा वन तथा जैविक विविधता, भू तथा जलाधार व्यवस्थापन, वातावरण व्यवस्थापन र विपद् व्यवस्थापनको विद्यमान स्थिति तथा संभावना, समस्या र चुनौती र संभावना उपयोगको रणनीति समावेश गरिएका छन्। उक्त विवरण गाउँपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी र सरोकारवालासँगको परामर्श, सहभागितामूलक कार्यशाला गोष्ठी, पारिवारिक सर्वेक्षण तथा संस्थागत सूचनाको आधारमा तयार गरिएको छ। सो विवरण देहायअनुसार रहेको छ।

४.४.१ वन तथा जैविक विविधता

गाउँपालिकाको वन तथा जैविक विविधताको विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरूको विस्तृत विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १३३: आधिक वन तथा जैविक विविधता सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ करिब २ तिहाई क्षेत्रमा वन क्षेत्र रहेको (वन क्षेत्र: १००५५ हे. (६६ प्रतिशत))	✓ धैरै ठाउँमा नांगा पाखा रहनु (वडा नं. ३ को नेवी डाँडा)	✓ खालीपाखामा वृक्षारोपण गर्ने
✓ वनस्पति प्रजाति : उत्तीस, चिलाउने, साल, काफल, सल्लो, सिरिश, कटुस, पैयुँ, लालीगुराँस, बकाइनो, अँगेर, बडहर, खनियो	✓ वन क्षेत्रमा तारबारको कमी (वडा नं. २ को मेलेम्चेत पाखा)	✓ वन नसरीहरू स्थापना गर्ने
✓ वन्यजन्तु: बाँदर, स्याल, दुम्सी, लोखर्के, वन विरालो, मृग, सालक, घोरल, चित्तल, भालु, हाँबे	✓ जनचेतना तथा जिम्मेवारीबोधको कमी, चरिचरन क्षेत्र रहेको भए पनि वन क्षेत्रमा घरपालुवा जनावर चराउने चलन रहेको	✓ जडीबुटीको व्यवसायिक उत्पादन, प्रशोधन तथा बजारीकरण गर्ने
✓ चरा : ढुकुर, जुरेली, ढ्याप्सी, परेवा, मलेवा, सारौ, भँगेरा, काग, कोइली, चिल, बकुल्ला, बटाइ, चिवे, कल्वौडा, पातिफिस्टो, लाटोकोसेरो, कालिज, तित्रा	✓ भूकम्पपश्चात्का सुरुका वर्षहरूमा वन क्षेत्रमा चाप बढेर वन विनास बढी भएको	✓ वन संरक्षणका लागि पालिकास्तरीय अनुगमन समिति गठन गर्ने
✓ जडीबुटी : तीतेपाती, चिराइतो, पाखनवेद, सिलाजित, तीनऔंले, सतुवा, रुदिलो, कुरिलो, हर्रो, बर्रो, अमला, आकासबेली, वनलसुन,	✓ वन डढेलो (कही मात्रामा)	✓ वन कार्यालयसँग समन्वय गरी गैरकाष्ठ वन पैदावारको उत्पादन वृद्धि तथा आय आजनका क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने
✓ पालिकाको सामुदायिक वनबीच विवाद नभएको, वन क्षेत्रको स्पष्ट रेखांकन भएको	✓ वन क्षेत्रको उत्पादन, उत्पादकत्व कम रहेको	✓ वैज्ञानिक वन व्यवस्थापन कार्यक्रम लागू गर्ने
✓ सामुदायिक वन समूह संख्या: ३०	✓ परम्परागत घाँस दाउराबाहेक वन क्षेत्रबाट समुदाय अन्य आयआजनका क्रियाकलाप गरी लाभान्वित हुन नसकेको	✓ वन हेरालुको व्यवस्था गर्ने
✓ कवुलियती वन समूह संख्या : १	✓ वन तथा जैविक विविधता सम्बन्धी अभिलेखको कमी	✓ जनचेतना तथा जिम्मेवारी बोधको भावना वृद्धि गर्ने
✓ दर्ता निजी वन : १	✓ नदी, खोलामा करेन्ट तथा विषादी लगाई माछा मार्ने प्रवृत्ति (आँखु खोला, मनपाड) रहेको	✓ वन डढेलो नियन्त्रणसम्बन्धी, ज्ञान, सीप वृद्धि गर्ने तथा औजार, उपकरण सहयोग गर्ने
✓ सरकारी वन : ६ वटा	✓ वन पैदावार उत्पादन गरी फाइदा लिन नसकेको	✓ माछा मार्ने पद्धति सुधार तथा प्रशासनिक कडाइ गर्ने
✓ वनमा आधारित उद्योग: १५ फर्निचर रहेको तर दर्ता नभएको		
✓ २० भन्दा बढी स्थानमा चरीचरन क्षेत्र रहेको		

४.४.२ भुमी तथा जलाधार व्यवस्थापन

गाउँपालिकाको भुमी तथा जलाधार व्यवस्थापनको विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरूको विस्तृत विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १३४: भुमी तथा जलाधार व्यवस्थापन सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ नदी (वर्षेभरि पानी बहने): आँखु, कालस्यों खोला, आफल, अँधेरी खोला, मनपड खोला, बगुवा खोला, सानी खोला	✓ बढी भिरालो जमिनमा खेती गर्ने प्रचलन रहेको	✓ नदी किनारामा वृक्षारोपण, तारजाली, बायोइन्जिनियरिङ
✓ खोला, खोल्सा (बगबग खोला, डाँडागाउँ खोला, चिसे खोला, डार्सा खोला	✓ १५ भन्दा स्थानमा संख्यामा पहिरोहरू गएको जस्तै: आँपटारी, रि, बसेरी, जौबारी, साँधन, कात्तिके, पैरेखोला, किस्याप्ती पहिरो, तारे दुंगा पहिरो, प्रुन्दुड पहिरो, बेञ्चन पहिरो, चुलदेवी पहिरो, सिम्ले, भण्डारी गाउँ पहिरो, ह्याडसा पहिरो, आँमबोटे पहिरो, मुसुरीढाप पहिरो)	✓ लगायतका विधिबाट तटबन्धन गर्ने
✓ गहा बनाई खेती गर्ने प्रचलन रहेको	✓ २१ भन्दा वस्तीहरू पहिरो, बाढी र भिरालो तथा भौगर्भिक जोखिममा रहेको	✓ संरक्षण पोखरीहरू निर्माण गर्ने

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ वायोइंजिनियरिङ्ग र भूसंरक्षण संबन्धी प्रविधि उपलब्ध रहेको	✓ ठाडो खोलाबाट वार्षिकरूपमा कृषि योग्य जमीन कटान हुँदै गएको	✓ विकासका पूर्वाधारको संरक्षण गर्ने

४.४.३ वातावरण तथा स्वच्छता

गाउँपालिकाको वातावरण र स्वच्छताको विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरूको विस्तृत विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १३५: वातावरण तथा स्वच्छता सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
<ul style="list-style-type: none"> ✓ सरसफाइ सम्बन्धी सचेतनामा बृद्धि हुँदै गएको ✓ रयाँसको प्रचलन बढ्दै गएको हुँदा वन क्षेत्रमाथिको चाप घट्दै गएको ✓ ल्याण्डफिल साइटका लागि जग्गाको लागि सम्भाव्य जिमिन रहेको ✓ वस्ती तथा विभिन्न बाटोमा फोहर फाल्ने टोकरीको व्यवस्था भएको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ दैनिक उत्सर्जन हुने प्लाष्टिकजन्य पदार्थ तथा बोतलहरू जथाभावी फाल्ने प्रचलन रहनु र यस्तो फोहरको मात्रा निरन्तर बढ्दै गएको ✓ प्लाष्टिक तथा बोतलहरूको मात्रा बढ्दै गएको ✓ वातावरणीय परीक्षण मूल्यांकनको कमी ✓ जैविक मलको प्रयोग घट्दै जानु तथा रासायनिक मलको प्रयोग अनियन्त्रित रूपमा बढ्दै गएको ✓ कृषि भूमिको गुणस्तरमा छास हुँदै गएको ✓ स्वास्थ्य संस्था तथा संस्थागत क्षेत्रबाट उत्पादन हुने फोहर व्यवस्थापन पद्धतिको कमी ✓ प्लाष्टिक र प्लाष्टिकजन्य पदार्थहरू डढाउने परिपाटी रहेको ✓ दैनिक उत्पादन हुने फोहर वर्गीकरण गर्ने तथा व्यवस्थापन गर्ने आनावानीको कमी रहेको ✓ खोला खोल्सामा जथाभावी फोहर फाल्ने तथा फोहर जम्मा गरेर नदी, खोलामा बगाउने चलन रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ घरघरमा फोहर वर्गीकरण गरी कुहिने फोहर कुहाउने तथा नकुहिने संकलन र व्यवस्थापन गर्ने ✓ चेतनामूलक तथा जिम्मेवारीबोध बृद्धि गर्ने क्रियाकलाप संकलन गर्ने ✓ बजार क्षेत्रमा (बुढाथुम, ढाप, तीनखण्डे, तावल आदि) ल्याण्डफिल साइटको अध्ययन गर्ने ✓ वातावरणीय परीक्षण मूल्यांकनलाई अनिवार्य गर्ने ✓ बडा बडामा सरसफाइसम्बन्धी प्रतिस्पर्धात्मक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ✓ प्लाष्टिजन्य पदार्थहरूको प्रयोगमा नियन्त्रण गर्ने जाने

४.४.४ विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तन अनुकूलन

गाउँपालिकाको विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तनको विद्यमान अवस्था तथा संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता तथा संभावना उपयोगका रणनीतिहरूको विस्तृत विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १३६: विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्त सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
<ul style="list-style-type: none"> ✓ नवनिर्मित घरहरू भूकम्प प्रतिरोधी रहेको ✓ प्राथमिक उपचारका लागि स्थानीय स्वयम्भूतिकाहरू तथा स्वास्थ्यकर्मीको उपलब्धता भएको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ मुख्य प्रकोप: पहिरो, बाढी, चट्याड, वन डेलो, हावाहुरी, असिना ✓ शौचालयहरू सबै बडामा भूकम्प प्रतिरोधी हुन नसकेको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ आपत्कालीन अवस्थाका लागि न्यूनतम पूर्वाधार सहितका सामुदायिक आश्रयस्थलहरूको व्यवस्था गर्ने

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ एकवटा आपत्कालीन आश्रयस्थल (वडा नं. २) रहेको	✓ विपद् व्यवस्थापन समितिहरू क्रियाशील हुन नसकेको, विपद् व्यवस्थापन समिति र यसका क्रियाकलापका बारेमा समुदायको ठूलो हिस्सा अनभिज्ञ रहेको	✓ विपद् व्यवस्थापन समितिहरूलाई तालिमलगायत क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने तथा सक्रिय बनाउने
✓ पालिकास्तरमा पालिका अध्यक्षको संयोजकत्वमा तथा हरेक वडामा वडा अध्यक्षको संयोजकत्वमा विपद् व्यवस्थापन समितिको गठन भएको	✓ उद्धार, राहत तथा प्राथमिक उपचारका लागि पर्याप्त र सीपयुक्त जनशक्तिको कमी रहेको	✓ बहुविपद् प्रतिरोधी घर तथा संरचना निर्माणका लागि स्पष्ट नीतिगत व्यवस्था गर्ने
✓ गाउँपालिकास्तरमा खोज उद्धारका लागि तालिम प्रदान भएको तथा खोज उद्धारका लागि सामग्रीको भण्डारण रहेको	✓ आपत्कालीन अवस्थामा खोज, उद्धारका लागि समुदाय तथा गाउँपालिकामा पर्याप्त ज्ञान, सीप र जनशक्तिको कमी रहेको	✓ वडा स्तरमा आपत्कालीन उद्धार सामग्रीहरू तथा नियमित अद्यावधिकरणको व्यवस्था गर्ने
✓ केही खानेपानीका मुहान संरक्षण भएको	✓ वन्यजन्तुले खेतीबाली नष्ट गर्ने गरेको	✓ बाँदर तथा दुम्सीबाट सुरक्षाका लागि वैकल्पिक प्रभावकारी उपायहरू खोजी तथा कार्यान्वयन गर्ने (वैकल्पिक बाली, साइरन, पर्खाल आदि)
✓ वर्षेभरि पानी बहने नदी, खोलाको उपलब्धता भएको	✓ भूकम्पपश्चात् धैरै खानेपानीका मुहानहरू सुकेका वा वहाव घटेको (कलस्यों खोला मुहान आदी)	
	✓ खडेरी दोहोरिरहनु	

४.५ संस्थागत विकास तथा सुशासन

संस्थागत विकास तथा सुशासन क्षेत्रको वस्तुस्थिति विश्लेषण विवरणमा कानून, नीति, नियम र सुशासन, संगठन तथा क्षमता विकास, श्रोत परिचालन तथा विकास व्यवस्थापनको विद्यमान स्थिति तथा संभावना, समस्या र चुनौती र संभावना उपयोगको रणनीति समावेश गरिएका छन्। उक्त विवरण गाउँपालिकाका पदाधिकारी, कर्मचारी र सरोकारवालासँगको परामर्श, सहभागितामूलक कार्यशाला गोष्ठी, पारिवारिक सर्वेक्षण तथा संस्थागत सूचनाको आधारमा तयार गरिएको छ। सो विवरण देहायअनुसार रहेको छ।

४.५.१ गाउँपालिका कानून, नीति, नियम र सुशासन

गाउँपालिको कानून, नीति, नियम तथा सुशासनको विद्यमान स्थिति र संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता र संभावना उपयोगको रणनीति देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १३७: कानून, नीति, नियम र सुशासन सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
ऐन <ul style="list-style-type: none"> ✓ शिक्षा ऐन ✓ सहकारी ऐन ✓ स्थानीय जलश्रोत ऐन ✓ आर्थिक कार्यविधि नियमित तथा व्यवस्थित गर्न वनेको ऐन ✓ स्थानीय तहको प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्न वनेको ऐन 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ गाउँपालिकाको अधिकार क्षेत्रका विषयमा ऐन, नियमावली तथा कार्यविधि तर्जुमा गर्न बाँकी रहेको ✓ स्वीकृत ऐन, नियम तथा कार्यविधि बारे प्रवोधीकरण नभएको र स्थानीय समुदायमा तथा सरोकारवालामा यस जानकारीको कमी रहेको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ अधिकार क्षेत्रका बाँकी विषय सम्बन्धी ऐन, नियम तथा कार्यविधि तयारी गरी समयमा स्वीकृत गर्ने ✓ स्वीकृत ऐन, नियम, कार्यविधि बारे समुदायमा प्रवोधीकरण, संचार तथा सूचना प्रविधिको माध्यमबाट प्रचार प्रसार गर्ने

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
<ul style="list-style-type: none"> ✓ स्थानीय राजपत्र प्रकाशन ऐन ✓ सम्पत्ति कर व्यवस्थापन ऐन <p>नियमावली र आदेश</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ स्थानीय जलश्रोत नियमावली <p>कार्यविधि र निर्देशिका</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ न्यायिक समिति न्याय सम्पादन कार्यविधि ✓ अपाङ्गता परिचयपत्र वितरण कार्यविधि ✓ विपद व्यवस्थापन कोष संचालन कार्यविधि ✓ उपभोक्ता समिति गठन, परिचालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि ✓ समूह गठन कार्यविधि ✓ स्थानीय तहको प्रशासकीय कार्यविधि ✓ घ श्रेणीको निर्माण व्यवसाय इजाजत सम्बन्धी कार्यविधि ✓ एकीकृत सम्पत्ति व्यवस्थापन कार्यविधि ✓ जोखिमयुक्त रोग उपचार सहयोग कोष संचालन कार्यविधि ✓ लगायत १७ वटा ऐन, निति, नियम तथा कार्यविधि स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा रहेका । ✓ स्थानीय तहको सार्वजनिक खरिद नियमावली, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, सार्वजनिक सुनुवाई संचालन कार्यविधि तर्जुमा प्रक्रिमा रहेको ✓ सभाबाट न्यायिक गठन भई क्रियाशिल रहेको ✓ कार्यपालिकाबाट श्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण, योजना तथा बजेट तर्जुमा र विषयगत समितिहरू गठन भएको ✓ स्थानीय तहको अधिकार बमोजिम कार्यपालिकाबाट शिक्षा समिति, लैंगिक हिंसा नियन्त्रण समिति, विपद व्यवस्थापन समिति गठन भएको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ सभाबाट लेखा समिति, सुशासन समिति तथा विधायन समिति गठन हुन बाँकी रहको ✓ कार्यपालिकाबाट गठित समितिहरू क्रियाशिल नभएको तथा नियमित छलफल हुने नगरेको 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ स्वीकृत भएका ऐन, नीति, नियम र कार्यविधिको प्रति वडा वडामा उपलब्ध गराउने ✓ सभाबाट लेखा समिति, सुशासन समिति तथा विधायन समिति गठन गरी नियमित वैठक र छलफल गर्ने ✓ कार्यपालिका कार्य विभाजन तथा कार्यसम्पादन नियमावली तर्जुमा गर्ने ✓ समितिको काम, कर्तव्य, अधिकार क्षेत्रबाटे तालिम तथा अभिमुखीकरण संचालन गर्ने ✓ मध्यस्थता सहजकीकरको माध्यमबाट स्थानीय र सामुदायिक विवादको समाधान गर्ने ✓ बाल संरक्षण समिति, पर्यटन विकास, खेलकुद तथा सँस्कृति समिति, योजना अनुगमन तथा फरफारक समिति, बजार अनुगमन समिति गठन तथा वैठक नियमित गर्ने

४.५.२ संगठन तथा संस्थागत क्षमता विकास

गाउँपालिकाको संगठन तथा संस्थागत क्षमता विकासको विद्यमान स्थिति र संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता र संभावना उपयोगको रणनीति देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १३८: संस्थागत क्षमता विकास सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ १४ कोठाको आफ्नै कार्यपालिका भवन संचालनमा रहेको	✓ वडा नं. १ र २ को वडा कार्यालय भवन नभएको	✓ वडा नं. १ र २ को वडा कार्यालय भवन तत्काल निर्माण गर्नु पर्ने र वडा नं. ४ र ७ को वडा कार्यालय भुकम्पबाट क्षती भएको
✓ वडा नं. ३, ४, ५, ६ र ७ मा वडा कार्यालय आफ्नै भवनमा संचालनमा रहेको	✓ वडा नं. ४ र ७ को वडा कार्यालय भुकम्पबाट क्षती भएको	✓ वडा नं. ४ र ७ को वडा कार्यालय पुनःनिर्माण गर्नु पर्ने
✓ ४ पाडप्रे १ वटा स्कापियो पिकअप गाडी र १० मोटर साईकल संचालनमा रहेको	✓ स्थानीय सेवा प्रवाह र व्यवस्थापनका लागि गाउँपालिकाको संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण नभएको	✓ गाउँपालिकाको स्वामित्वमा रहेको र स्वामित्वमा आउने जग्गाको लगत तयार गरी स्वामित्व दर्ता गर्ने र अन्य सार्वजनिक जग्गाको लगत तयार गर्ने
✓ गाउँपालिकाको नाममा ६ रोपनी जग्गा रहेको	✓ कार्यपालिका कार्यालय रहेको स्थानको जग्गा लगायत गाउँपालिका क्षेत्र भित्रको सरकारी जग्गाको स्वामित्व कायम नभएको	✓ स्थानीय सेवा संचलन, योजना तथा विषय क्षेत्रगत सेवा व्यवस्थापन सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम तथा अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गर्ने
✓ फूलखर्क हेल्पोष्टको नाममा २० रोपनी रहेको	✓ कार्यालयको संगठन संरचना र दरबन्दी नभएको	✓ प्रत्येक वस्तीहरूमा टोल सुधार समिति गठन गरी विकास कार्यमा परिचालन गर्ने
✓ कार्यपालिका तथा फूलखर्क हेल्पोष्टमा १५ रोपनी जग्गाको दर्ता मात्र भएको	✓ वडा कार्यालयमा कर्मचारी ज्यादै कमी रहेको र सेवाप्रवाहमा कठिनाई भएको	✓ संगठन तथा व्यवस्थापन सर्वेक्षण गरी संगठन संरचना कर्मचारी दरबन्दी र कार्यविवरण स्वीकृत गरी पदपूर्तीको लागि प्रदेश लोकसेवा आयोगमा पेश गर्ने
✓ कार्यपालिका तथा वडा कार्यालयमा देहाय अनुसार विभिन्न सेवा गरी ८३ जना कर्मचारी कार्यरत रहेको		✓ स्थानीय तहका करारमा रहेका कर्मचारीलाई प्रोत्साहन गर्ने
- प्र.प्र.अ १ - इन्जिनियर १ - सूचना प्रविधि अधिकृत १ - छैटौ तह १ - लेखापाल १ - स्वास्थ्य संयोजक १ - हेल्प असिष्टेण्ट ५ - अहेव ११ - अनमी १३ - ल्याव असिष्टेण्ट २ - सब इन्जिनियर १ - पाँचौ तह ० - चौथो तह २ - कार्यालय सहायक १ - कृषि प्राविधिक १ - पशु सेवा प्राविधिक ५ - कार्यालय सहयोगी ८		
वडा कार्यालय तर्फ		
- वडा सचिव ० - कार्यालय सहायक ४ - प्राविधिक ४ - कार्यालय सहयोगी ९ - सामुदायिक स्वास्थ्य इकाईमा ४ जना अहेव र ४ अनमी करारमा कार्यरत रहेको		

४.५.३ श्रोत परिचालन

गाउँपालिकाको श्रोत परिचालनको विद्यमान स्थिति र संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता र संभावना उपयोगको रणनीति देहाय अनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १३९: श्रोत परिचालन सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ मालपोत, व्यावसाय कर, घरजग्गा वहाल करबाट बार्षिक ५ लाख संकलन भएको	✓ वडाबाट शिर्षकगत रूपमा प्राप्त भएको राजस्व मासिक रूपमा रूपमा वैकमा दाखिला व्यवस्था नभएको	✓ राजस्वका संभावित श्रोतको अध्ययन, प्रक्षेपण तथा राजस्व सुधार कार्ययोजना तयार र अद्यावधिक गर्ने
✓ शिफारिश वापत बार्षिक १२ लाख सिशारिश दस्तुर संकलन भएको	✓ राजस्व संभाव्यता अध्ययन, प्रक्षेपण र सुधार कार्ययोजना नभएको	✓ राजस्व प्रशासन र योजनालाई सूचना प्रविधीमैत्री बनाउने
✓ अन्य विक्रीबाट ५० लाख राजस्व संकलन भएको	✓ राजस्व परामर्श समिति क्रियाशिल नभएको तथा नियमित वैठक र छलफल भैरहेको	✓ पर्यटन तथा यातायात क्षेत्रको गुरुयोजना तयार गर्ने
✓ गैसस र विकास साभेदार बाट बार्षिक ६ करोड भन्दा बढी लगानी भैरहेको	✓ राजस्व संकलन र व्यवस्थापन सम्बन्धी स्थानीय कानून, कार्यविधि तर्जुमा नभएको	✓ जडीबुटीको पहिचान, उपलब्धता उपयोग, प्राकृतिक पुनरुत्पादन, संकलन तथा प्रशोधन सम्बन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान गर्ने
✓ गाउँपालिका क्षेत्रमा संघ र प्रदेश सरकारको लगानीमा सडक, पर्यटन पूर्वाधार जस्ता आयोजना संचालनमा रहेका	✓ आन्तरिक आय तथा श्रोत परिचालनका लागि स्थानीय सरोकारवाला, छिमेकी स्थानीय सरकार, नीजि क्षेत्र, प्रदेश र संघ सरकारसँग समन्वय र छलफल कमी रहेको	✓ अन्तर सरकार, स्थानीय तह, स्थानीय सरोकारवाला बीच समन्वय, सहकार्य र अन्तरक्रिया गर्ने

४.५.४ विकास व्यवस्थापन

गाउँपालिकाको विकास व्यवस्थापनको विद्यमान स्थिति र संभावना, समस्या तथा चुनौती र आवश्यकता र संभावना उपयोगको रणनीति देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १४०: विकास व्यवस्थापनक सम्बन्धी वस्तुस्थिति विश्लेषण

विद्यमान अवस्था र संभावना	समस्या र चुनौती	आवश्यकता र रणनीति
✓ भूकम्प पश्चातको पुनःनिर्माण योजना, WASH गुरुयोजना	✓ योजना प्राथमिकता निर्धारण र छनौट विधि तथा प्रक्रिया बारे जानकारीमा कमी नभएको	✓ अनुगमन तथा मूल्याङ्कन कार्यविधि निर्माण गरी अभ्यास गर्ने
✓ विपद व्यवस्थापन कार्ययोजना तर्जुमा भई कार्यान्वयनमा रहेको	✓ दक्ष जनशक्ति, प्रविधि, आयोजनाको गुणस्तर र मूल्याङ्कन र फरफरक विधि र प्रक्रियाबारे ज्ञान र कमी रहेको	✓ भूबनौट, क्षमता, वर्तमान उपयोग र सरकारी उपयोगको आधारमा भूउपययोग क्षेत्र समेत भूउपयोग योजना तयार गर्ने
✓ गाउँपालिका वस्तुस्थिति विश्लेषण विवरण तयारीको अतिमक चरणमा भएको	✓ ठोस आयोजना भन्दा वितरणमुखी आयोजना छनौट र बजेट निर्माण गर्ने	✓ योजना छनौट, प्राथमिकता निर्धारण, कार्यान्वयन तथा अनुगमनमा प्राविधिक पक्ष तथा गुणस्तर सम्बन्धी कार्यविधि तयारी, तालिम, प्रतिवेदन प्रणालीको व्यवस्था गर्ने
✓ स्थलगत अनुगमनको ढाँचा उपलब्ध उपलब्ध रहेको		

परिच्छेद - ५: लैंगिक तथा गरिबी विश्लेषण

यस परिच्छेदमा गाउँपालिकाको लैंगिक समानता, समावेशीकरण गरिबी सम्बन्धी विवरण विश्लेषण गरिएको छ। जसमा अन्तर्गत एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, भूमिहिन, विस्थापित र विपन्न वर्ग अवस्था र गरिबीको अवस्था समावेश गरिएको छ।

५.१ घरमुलीको विवरण

यस गाउँपालिका कूल परिवार मध्ये २३ प्रतिशत परिवारमा घरमुली रहेका छन् र घर व्यवहार सम्हालेको देखिएको छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ:

तालिका १४१: महिला घरमुली विवरण

वडा नम्बर	घरमुलीको आधारमा घरपरिवार संख्या			कैफियत
	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली	जम्मा	
१	६०२	५०	६५२	
२	५८०	७०	६५०	
३	३७४	३०१	६७५	
४	५०६	१४७	६५३	
५	७४९	१८९	९३८	
६	७९६	२८२	१०७८	
७	८११	२६१	१०७२	
जम्मा	४४१८	१३००	५७१८	
प्रतिशत	७७	२३	१००	

स्रोत: गाउँपालिका, पारिवारिक सर्वेक्षण २०७६

५.२ अपाङ्गता भएका व्यक्ति सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाको कूल २५,८७२ जनसंख्या मध्ये ४३९ जना अपाङ्गता भएका जनसंख्या रहेका छन्। उक्त संख्या कूल जनसंख्याको १.७ प्रतिशत हो। अपाङ्गताको किसिमअनुसार जनसंख्या विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १४२: अपाङ्गता भएका व्यक्ति सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	अपाङ्गताको किसिम अनुसार अपाङ्गता भएका व्यक्ति जनसंख्या										
	अपाङ्गता नभएको	शारिरीक अपाङ्गता भएका	बौद्धिक अपाङ्गता भएका	दृष्टि विहिन	वहिरा	स्वर वोलाई अपाङ्गता भएका	सुस्त श्रवण भएका	मनो सामाजिक अपाङ्गता भएका	सुस्त मनस्थिति भएका	वह अपाङ्गता भएका	जम्मा
१	२४०१	१२	४	३	२	२	१	०	०	०	२४२५
२	२८२१	२२	३	२	१	०	५	१	२	२	२८५९
३	२७२८	३७	१	२	६	२	०	०	१	०	२७७७
४	३१०२	४६	०	०	२	२	४	१	४	१	३१६२
५	४३४२	३७	४	९	११	८	९	०	३	०	४४२३
६	४८३९	४६	६	६	११	१२	६	८	८	०	४९४२
७	५२००	४५	५	७	१६	३	०	२	४	२	५२८४
जम्मा	२५४३३	२४५	२३	२९	४९	२९	२५	१२	२२	५	२५८७२

स्रोत: गाउँपालिका, पारिवारिक सर्वेक्षण २०७६

५.३ अनौपचारिक क्षेत्रमा संलग्न जनसंख्या

यस गाउँपालिकामा वेरोजगार, ज्याला मजदुरी गर्ने व्यक्ति र वैदेशिक रोजगारीमा गएका गरी अनौपचारिक क्षेत्रमा संलग्न जनसंख्या ५,५०० रहेको छ जुन कुल जनसंख्याको २१.३ प्रतिशत हो । यस गाउँपालिकामा शिक्षित वेरोजगार ३ प्रतिशत रहेका छन् भने ज्याला मजदुरी गर्नेको अनुपात १२ प्रतिशत रहेको छ । वैदेशिक रोजगारी जानेको अनुपात ७ प्रतिशत रहेको छ । अनौपचारिक क्षेत्रमा संलग्नता सम्बन्धी विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १४३: अनौपचारिक क्षेत्रमा संलग्न जनसंख्याको विवरण

वडा नम्बर	विभिन्न अनौपचारिक पेशा र रोजगार जंख्या						
	शिक्षित वेरोजगार	ज्याला मजदुर	वैदेशिक रोजगार	रोजगार	विद्यार्थी	बालबालिका	जम्मा
१	८	६९६	७५	७७२	४६६	४०८	२४२५
२	४२	१२८९	११८	३९७	५६८	४४५	२८५९
३	१०२	२२९	२५८	१२७०	५१२	४०६	२७७७
४	६४	१२६	२९२	१५४४	६८७	४४९	३१६२
५	७८	३२५	२०५	२३०४	८४६	६६५	४४२३
६	२६३	१९९	४२२	२२९२	१००३	७६३	४९४२
७	१५६	१९१	३६२	२७२९	११५४	६९२	५२८
जम्मा	७१३	३०५५	१७३२	११३०८	५२३६	३८२८	२५८७२
प्रतिशत	२.७	११.८	६.७	४३.७	२०.२	१४.८	१००.०

स्रोत: गाउँपालिका, पारिवारिक सर्वेक्षण २०७६

५.४ वैवाहिक स्थिति तथा सामाजिक रूपमा जोखिम रहेका जनसंख्या

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६ अनुसार वैवाहिक स्थिति तथा सामाजिक रूपमा जोखिम रहेका जनसंख्या विवरण विश्लेषण गर्दा एकल विवाह गरेका ५१ प्रतिशत, एकल महिला ०.७ प्रतिशत अर्थात १७६ जना र एकल पुरुष १८३ जना रहेका छन् । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १४४: वैवाहिक स्थिति विवरण

वडा नम्बर	वैवाहिक स्थिति अनुसार जनसंख्या									
	अविवाहित	एकल विवाह	वहुविवाह	पुनःविवाह	एकल महिला	एकल पुरुष	सम्बन्ध विच्छेद	विवाहित तर अलग बसेको	कम उमेर	जम्मा
१	५७२	१२७९	४	२१	२४	२७	७	०	४९१	२४२५
२	७०२	१५४७	२६	३१	३	३	२०	०	५२७	२८५९
३	४५४	१३४३	२४	४९	१०८	४१	८	४	७४६	२७७७
४	६१७	१५०७	५१	२	१३२	३३	९	२३	७८८	३१६२
५	७३४	२४०३	४०	४	७२	२८	१०	१३	१११९	४४२३
६	११२६	२४९७	७५	६४	२८	५	१८	११	१११८	४९४२
७	१२३४	२६२०	५७	५	२०१	४६	५	१८	१०९८	५२८
जम्मा	५४३९	१३१९६	२७७	१७६	१८३	५६८	७७	६९	५८८७	२५८७२
प्रतिशत	२१.०	५१.०	१.१	०.७	०.७	२.२	०.३	०.३	२२.८	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.५ बालवालिकाहरूको जन्मदर्ताको अवस्था

यस गगांजमुना गाउँपालिकाका १० वर्ष मुनीका बालवालिकाहरू मध्ये ७८.७ प्रतिशतको जन्म दर्ता भएको र २१.३ प्रतिशतले जन्मदर्ता नभएको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायबमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १४५: १० वर्ष मुनीका बालवालिकाहरूको जन्मदर्ताको अवस्था विवरण

वडा नम्बर	जन्म दर्ता भएका			जन्म दर्ता नभएका			कूल		
	बालक	बालिका	जम्मा	बालक	बालिका	जम्मा	बालक	बालिका	जम्मा
१	१३६	९३	२२९	७८	९८	१७६	२१४	१९१	४०५
२	१३७	११३	२५०	९१	९३	१८४	२२८	२०६	४३४
३	१५४	१५१	३०५	४८	३६	८४	२०२	१८७	३८९
४	१८६	१४१	३२७	२०	२५	४५	२०६	१६६	३७२
५	२८५	२४६	५३१	५२	४२	९४	३३७	२८८	६२५
६	२९३	२५४	५४७	७३	५४	१२७	३६६	३०८	६७४
७	३४०	२८६	६२६	२६	२६	५२	३६६	३१२	६७८
जम्मा	१५३१	१२८४	२८१५	३८८	३७४	७६२	१९१९	१६५८	३५७७
प्रतिशत	४२.८	३५.९	७८.७	१०.८	१०.५	२१.३	५३.६	४६.४	१००.०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.५ बालविवाहको अवस्था

यस गगांजमुना गाउँपालिकामा ५१० जनाले बालविवाह गरेको छन् जसमा ३७३ जना बालिका रहेका छन् भने १३७ जना बालक रहेका छन्। वडागत रूपमा बालविवाहको विवरणलाई तल देहायबमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १४६: बालविवाहको अवस्था

वडा नम्बर	बाल विवाह भएका बालवालिका वा युवायुवाती संख्या (२० वर्ष मूनिका)			कैफियत
	बालिका वा युवती	बालक वा युवा	जम्मा	
१	४९	१९	६८	
२	७१	३६	१०७	
३	४६	२७	७३	
४	३८	१३	५१	
५	६३	२०	८३	
६	५१	१२	६३	
७	५५	१०	६५	
जम्मा	३७३	१३७	५१०	

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७६

५.६ सुकुम्बासी सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र कुल ४२ घरपरिवार सुकुम्बासी रहेका छन्। जस मध्ये सबभन्दा बढी वडा नं. ७ मा २५ परिवार रहेको छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहायबमोजिम रहेको छ।

तालिका १४३: सुकुम्बासी सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	कूल घरपरिवार संख्या	सुकुम्बासी परिवार	प्रतिशत	सुकुम्बासी बसोबास रहेको प्रमुख स्थान
१	६५२	१	०.२	
२	६५०	१	०.२	
३	६७५	२	०.३	
४	६५३	८	१.२	
५	९३८	१	०.१	
६	१०७८	४	०.४	
७	१०७२	२५	२.३	
जम्मा	५७९८	४२	०.७	

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण २०७६

५.७ व्यक्तिगत घटना विवरण (२०७६ चैत्र मसान्तसम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार)

गत वर्षको विवरण अनुसार गाउँकालिका भित्र कुल १,९४३ जन्मदर्ता, ४२ मृत्यु दर्ता र ५७ जोडिको विवाह दर्ता भएको देखिन्छ। बसाइँसराईको विवरण विश्लेषण गर्दा ५२ घरपरिवार बसाइसराई गरी अन्यत्र गएको र ६ परिवार बसाई सरी आएको देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १४४: व्यक्तिगत घटना दर्ता विवरण

सि.नं.	घटनाको विवरण	संख्यात्मक विवरण (संख्या उल्लेख गर्ने)														जम्मा
		जन्म			मृत्यु			विवाह जम्मा	बसाइसराई			सम्बन्ध विच्छेद				
		म	पु	जम्मा	म	पु	जम्मा		म	पु	जम्मा	म	पु	जम्मा	म	
१०	बैशाख	१३०	१६९	२९९	१२	१६	२८	५३	६	०	६	०	०	०	०	३८६
११	जेठ	९३	९९	१९२	९	२०	२९	४६	१	१	२	०	१	१	१	२७०
१२	असार	५३	४४	९७	४	१	५	१३	१	९	१०	०	०	०	०	१२५
१	श्रावण	३१	३७	६८	३	५	८	१९	२	०	२	०	०	०	०	९७
२	भाद्र	२३	१४	३७	३	४	७	१८	२	०	२	०	०	०	०	६४
३	असोज	४०	३०	७०	७	८	१५	२६	५	०	५	०	०	०	०	११६
४	कात्तिक	८१	६७	१४८	१०	९	१९	२१	५	०	५	०	०	०	०	१९३
५	मंसिर	३९	४७	८६	२	११	१३	३२	८	०	८	०	०	०	०	१३९
६	पौष	७७	६९	१४६	८	१२	२०	२४	१४	०	१४	०	०	०	०	२०४
७	माघ	५१	६३	११४	९	१३	२२	२३	१२	०	१२	०	०	०	०	१७१
८	फाल्गुन	३७	४५	८२	४	४	८	२५	४	१	५	०	०	०	०	१२०
९	चैत्र	१८	२१	३९	२	३	५	१२	२	०	२	०	०	०	०	५८
जम्मा		६७३	७०५	१३७८	७३	१०६	१७९	३१२	६२	११	७३	०	१	१	१	१९४३

स्रोत: गाउँ कार्यपालिका कार्यालय, २०७६

५.८ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम विवरण (गत आ.व.)

गाउँ कार्यपालिका कार्यालयबाट उपलब्ध सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट गत आर्थिक वर्षमा २,८५० जनाले सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमबाट ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्गता, बाल सुरक्षा र दलित वर्ग अनुदान प्राप्त गरेका देखिन्छन्। उपरोक्त सामाजिक सुरक्षा वृत्तीमा ५२ लाख ४१ हजार वितरण भएको देखिन्छ। यस सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १४९: यक्तिगत घटना विवरण

रकम रु.हजारमा

सामग्रिक सुरक्षा भत्ता पाउने समूह	पहिलो चौमासिक				दोशो चौमासिक				तेस्रो चौमासिक				जम्मा खर्च रकम
	कायम संख्या	रकम	वितरण गरेको संख्या	वितरण गरेको रकम	कायम संख्या	रकम	वितरण गरेको संख्या	वितरण गरेको रकम	कायम संख्या	रकम	वितरण गरेको संख्या	वितरण गरेको रकम	
ज्येष्ठ नागारिक	१९४८	२२५६०००	१९४८	२२५६०००	१९०४	२२३०८००	१९०४	२२३०८००	१९३२	२२६६०००	१९३२	२२६६०००	६७५२८०००
असहाय एकल महिला	६९४	५९८६०००	६९४	५९८६०००	५८८	५०७६०००	५८८	५०७६०००	५९१	४७५२०००	५९१	४७५२०००	१५८१४०००
अपाङ्गता भएको व्यक्ति	१४४	१२२९६००	१४४	१२२९६००	१३७	११७९०००	१३७	११७९०००	१९०	१५९६०००	१९०	१५९६०००	४००४६००
दलित बालबालिका पोषण	२१७	३३४०००	२१७	३३४०००	१८०	२८४०००	१८०	२८४०००	१९८	३११२००	१९८	३११२००	९२९२००
जम्मा	३००३	३०१०९६००	३००३	३०१०९६००	२८०९	२८८४७०००	२८०९	२८८४७०००	२९११	२९३१९२००	२९१०	२९३१९२००	८८२७५८००

स्रोत: गाउँ कार्यपालिका कार्यालय, २०७६

परिच्छेद - ६: वित्तीय विश्लेषण (Financial Analysis)

प्रदेश नं. ३ अन्तर्गत धार्दिङ जिल्लाको उत्तर पश्चिम अवस्थित यस गंगाजमुना गाउँपालिका जडिबुटी, वन, जलश्रोत र पर्यटकीय सम्पदामा धनी रहको भएता पनि भौतिक पूर्वाधार, सेवा सुविधा उपलब्धता र संस्थागत विकासको दृष्टिकोणबाट पछाडि रहेको छ। यस परिच्छेदमा गाउँपालिकाको आय बजेट, आगामी ५ वर्षको आय बजेटको प्रक्षेपण र विषय क्षेत्रगत विनियोजन सम्बन्धी विवरण प्रस्तुत गरिएको छ।

६.१ गाउँपालिकाको आय विवरण

गाउँपालिकागत आ.व.को सथार्थ, चालु आ.व.को संशोधित र आगामी आ.व.को प्रस्तावित आव बजेटको विश्लेषण गर्दा आगामी आ.व.मा आन्तरिक आयको योगदान १ प्रतिशत, राजस्व बाँडफाटको १४.७, अन्तर सरकारी वित्तीय हस्तान्तरण ६४ प्रतिशत, जनसहभागिता ४.२ प्रतिशत र गैसस एवम् विकास साफेदारको लगानी १६.२ प्रतिशत हुने अनुमान गरिएको छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १५०: गाउँपालिकाको ३ आर्थिक वर्षको आय विवरण

राजस्व संकेत नम्बर	आय शीर्षक	आ.व. अनुसार आय रकम रु. हजारमा		
		२०७४/७५ को यथार्थ	२०७५/७६ को संशोधन	२०७६/७७ को प्रस्तावित
१००००	आन्तरिक आय	३६३५	४३६५	५०४५
११०००	क. कर	२५९	३००	४६५
११३१३	सम्पत्ति कर	०	०	०
११३१४	मालपोत वा भूमिकर	२००	२१०	२१०
११३२१	घरजग्गा वहाल कर	०	०	०
११३२२	वहाल विटोरी शुल्क	०	०	०
११६९१	व्यवसाय कर	९	१०	२५
११६९१	जडिबुटी, कवाडी र जिवजन्तु कर	०	०	०
११४७२	विज्ञापन कर	५०	८०	१५०
१४०००	क. गैर कर	३३७६	४०६५	४५८०
१४२१३	दुङ्गा, गिटी, वालुवा, स्लेट र जराजुरी र दहत्तर वहत्तर विक्री	२०००	२१००	२४००
१४२१९	पर्यटन शुल्क	०	०	०
१४२४१	पार्किङ शुल्क	०	०	०
११६१३	दर्ता तथा अनुमती दस्तुर	१०००	१४००	१५००
१४२२९	मूल्याङ्कन शुल्क	८१	२००	२१०
१४२४३	सिफारिश दस्तुर	१८०	२००	२५०
१४२४५	प्रमाणित दस्तुर	१००	१५०	२००
१४३१२	दण्ड जरिवाना	०	०	०
१४२४९	अन्य दस्तुर	०	०	०
१४१५१	भाडा	१५	१५	२०
११४००	राजस्व बाँडफाट	६०	६१०४६	७०८७२
११४००	संघ सरकार राजस्व बाँडफाटबाट प्राप्त आय	०	५१५२६	५६७८
१४४११	मूल्य अभिवृद्धि कर	०	३८६४४	४२५०९

राजस्व संकेत नम्बर	आय शीर्षक	आ.व. अनुसार आय रकम रु. हजारमा		
		२०७४/७५ को यथार्थ	२०७५/७६ को संशोधन	२०७६/७७ को प्रस्तावित
१४४२१	अन्त शुल्क	०	१२८८१	१४१७०
१४१७०	रोयल्टी	०	०	२४५४
१४१७०	प्रदेश सरकारबाट राजस्व बाँडफाटबाट प्राप्त आय	६०	९५२१	११७३९
१४१७७	घरजग्गा रजिस्ट्रेशन शुल्क	६०	९०	१००
१४१७८	सवारी साधन कर	०	९४३१	११६३९
१३३००	अन्तरसरकारी वित्तीय हस्तान्तरण	-	२७६९०७	३०८६८१
१३३००	संघ सरकार अनुदान	-	२५१४००	२९६४५०
१३३११	वित्तीय समानीकरण अनुदान	-	१२६५००	१५९७२०
१३३१२	सशर्त अनुदान	-	१२४९००	१३६७३०
१३३००	प्रदेश सरकार अनुदान	०	२५५०७	१२२३१
१३३११	वित्तीय समानीकरण अनुदान	०	७७९४	९९५९
१३३१२	सशर्त अनुदान	०	९७७१३	२२७२
१४५२३	जनसहभागिता		१६११५	२०३६१
१३२२२	गैसस र विकास साभेदार योगदान	४५०००	६००००	७८५००
	जम्मा आय	४८६९५	४९८४३३	४८३४५९

स्रोत: गाउँपालिका अभिलेख, २०७६

६.२ गाउँपालिकाको आगामी ५ वर्षको बजेट प्रक्षेपण

गाउँपालिकाको गत आ.व.को यथार्थ, चालु आ.व.को संशोधन र आगामी आ.व.को आन्तरिक आयको आधारमा आगामी ५ वर्षमा राजस्व बाँडफाँट, वित्तीय हस्तान्तरण, जनसहभागिता र गैसस तथा विकास साभेदार मार्फत हुने रकम प्रक्षेपण गरिएको छ। यस प्रकार आगामी ५ आ.व.को प्रक्षेपित कूल बजेटको विश्लेषण गर्दा कूल बजेटमा आन्तरिक आयको योगदान १.२ प्रतिशत, संघ सरकार राजस्व बाँडफाट १२.७ प्रतिशत, प्रदेश सरकार राजस्व बाँडफाट २.६ प्रतिशत, संघ सरकारको समानीकरण अनुदान ३२.४ प्रतिशत, प्रदेश सरकार समानीकरण अनुदान २.२ प्रतिशत, जनसहभागिता ४.१ प्रतिशत र गैसस एवं विकास साभेदारको योगदान १६ प्रतिशत रहने अनुमान गरिएको छ। यस सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १५१: गाउँपालिकाको आगामी ५ वर्षको आय बजेटको प्रक्षेपण विवरण

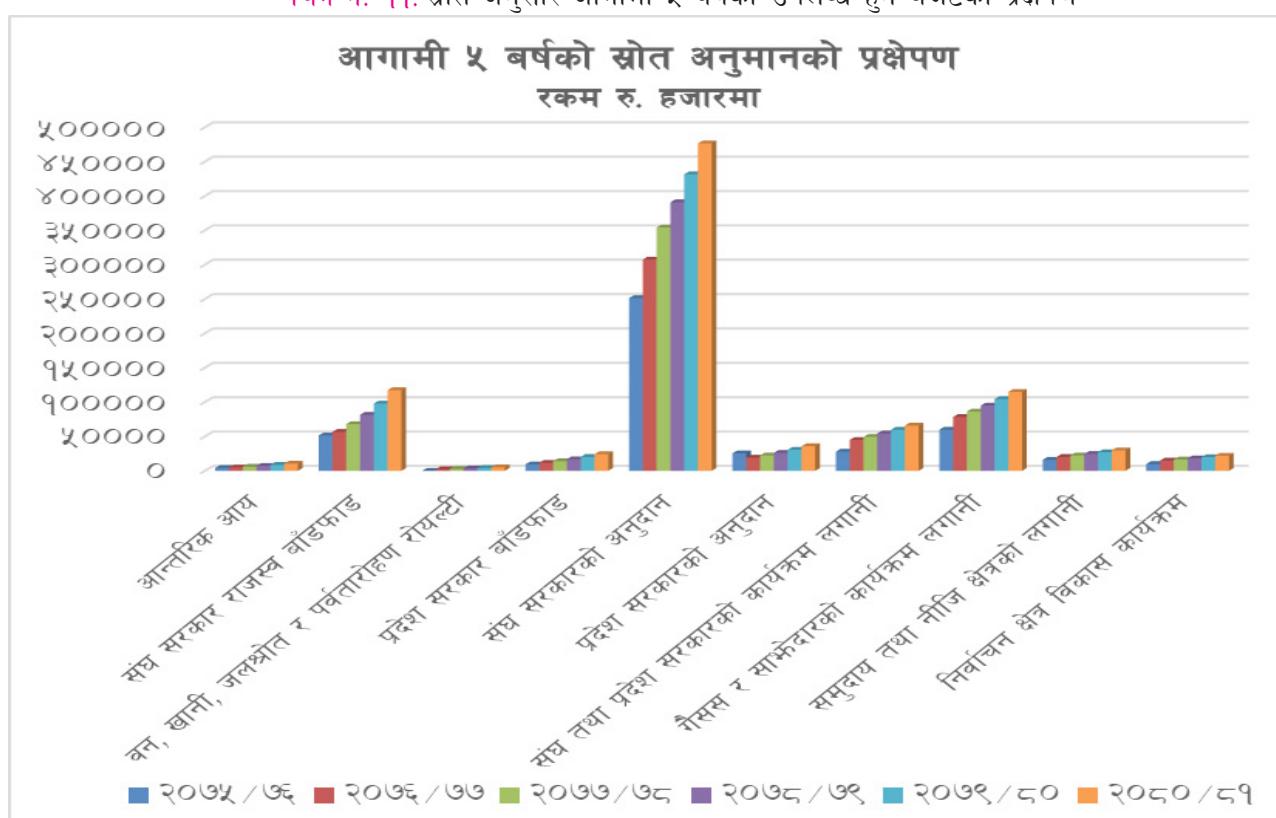
बजेटका स्रोतहरू	२०७५/७६ को अवस्था	आगामी ५ वर्षको बजेट प्रक्षेपण (रु. हजारमा)					
		०७६/७७	०७७/७८	०७८/७९	०७९/८०	०८०/८१	जम्मा
आन्तरिक आय रकम	४३६५	५०४५	६०५४	७२६५	८७१८	१०४६१	३७५४३
संघ सरकारको राजस्व बाँडबाँट रकम	५१५२५	५६६७९	६८०९५	८९६१८	९७९४१	११७३०	४२१७८२
प्रदेश सरकारको राजस्व बाँडबाँट रकम	९५२१	११७३९	१४०८७	१६९०४	२०२८५	२४३४२	८७३५७
संघ सरकार रोयल्टी बाँडफाँट रकम	०	२४५४	२९४५	३५३४	४२४१	५०८९	१८२६२
संघ सरकारको समानीकरण अनुदान	१२६५००	१५९७२०	१८३६७८	२०२०४६	२२२२५०	२४४४७५	१०१२७०
संघ सरकारको सशर्त अनुदान	१२४९००	१३६७३०	१५७२४०	१७२९६३	१९०२६०	२०९२८६	८६६४७९
संघ सरकारको विशेष अनुदान	०	५०००	६०००	७२००	८६४०	१०३६८	३७२०८

बजेटका स्रोतहरू	२०७५/७६ को अवस्था	आगामी ५ वर्षको बजेट प्रक्षेपण (रु. हजारमा)					
		०७६/७७	०७७/७८	०७८/७९	०७९/८०	०८०/८१	जम्मा
संघ सरकारको समपुरक अनुदान	०	६०००	७२००	८६४०	१०३६८	१२४४२	४४६५०
संघ र प्रदेश निर्वाचन क्षेत्र विकास कोष	१००००	१५०००	१६५००	१८१५०	१९९६५	२१९६२	९१५७७
संघ सरकारको कार्यक्रममा लगानी	२८०००	३००००	३३०००	३६३००	३९९३०	४३९२३	१८३१५३
प्रदेश सरकारको समानीकरण अनुदान	७७९४	९९५९	११४५३	१३१७१	१५१४६	१७४१८	६७१४७
प्रदेश सरकारको ससर्त अनुदान	१७७१३	२२७२	२६१३	३००५	३४५५	३९७४	१५३१९
प्रदेश सरकारको विशेष अनुदान	०	३०००	३६००	४३२०	५१८४	६२२१	२२३२५
प्रदेश सरकारको समपुरक अनुदान	०	४०००	४८००	५७६०	६९१२	८२९४	२९७६६
प्रदेश सरकारको कार्यक्रममा लगानी	०	१५०००	१६५००	१८१५०	१९९६५	२१९६२	९१५७७
गैसस, अगैसस, विकास साभेदारको आयोजना/कार्यक्रममा लगानी रकम	६००००	७८५००	८६३५०	९४९८५	१०४४८४	११४९३२	४७९२५०
समुदाय तथा नीजि क्षेत्रको योगदान	१६११५	२०३६१	२२३९७	२४६३७	२७१००	२९८११	१२४३०६
कूल बार्षिक बजेट	४५६४३३	५६१४५९	६४२४३१	७१८६४७	८०४८४५	९०२४८८	३६२९८६९

स्रोत: गाउँपालिका अभिलेख, २०७६

विभिन्न स्रोतबाट आगामी ५ वर्षमा उपलब्ध हुन सक्ने स्रोतको प्रक्षेपण देहाय अनुसार ग्राफमा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. ११: स्रोत अनुसार आगामी ५ वर्षको उपलब्ध हुने बजेटको प्रक्षेपण

६.३ क्षेत्रगत बजेट विनियोजनको अवस्था

यस गाउँपालिकाको आ.व. २०७४/७५ यथार्थ, २०७५/७६ संशोधन र २०७६/७७ प्रस्तावित क्षेत्रगत बजेट विनियोजनको तुलना गर्दा पूर्वाधार विकास क्षेत्रमा ६५ प्रतिशत भन्दा बढी बजेट विनियोजन हुने गरेको देखिन्छ। यसैगरी अर्थात् क्षेत्रमा जम्मा ४ प्रतिशत रहेको र सामाजिक क्षेत्रमा २५ प्रतिशत विनियोजन गरेको देखिन्छ। यससम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

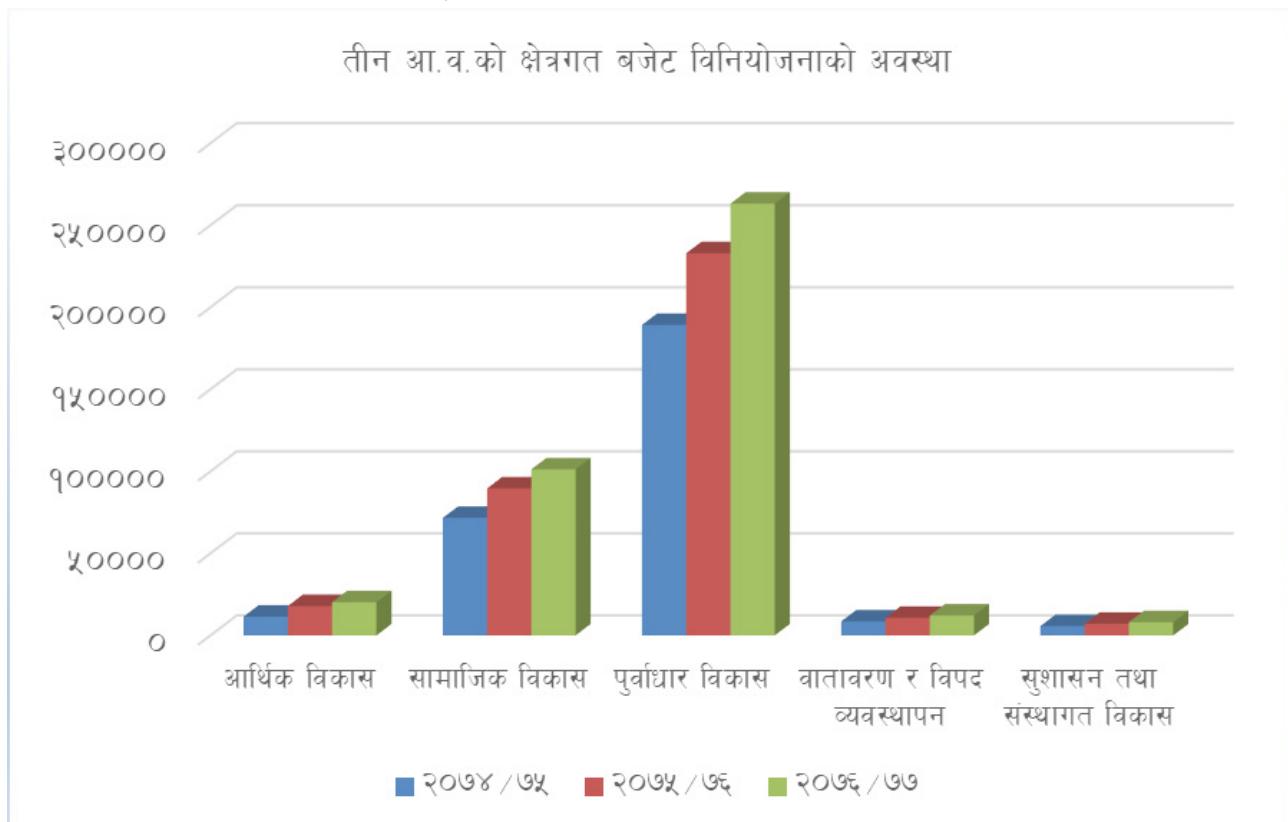
तालिका १५२: क्षेत्रगत विनियोजनको स्थिति

विषय क्षेत्र	तीन आ.व.को क्षेत्रगत बजेट विनियोजन (रु. हजारमा)		
	२०७४/७५	२०७५/७६	२०७६/७७
आर्थिक विकास	११४७०	१७९२२	२०२४८
सामाजिक विकास	७९६८७	८९६०८	१०१२४०
पुर्वाधार विकास	१८९२५२	२३२९८१	२६३२२३
वातावरण र विपद व्यवस्थापन	८६०२	१०७५३	१२१४९
सुशासन तथा संस्थागत विकास	५७३५	७९६९	८०९९
जम्मा	२८६७४६	३५८४३३	४०४९५९

श्रोत: बजेट बक्तव्य २०७४/२०७५, २०७५/७६ तथा २०७६/२०७७

गत आ.व.को यथार्थ, चालु आ.व.को सशोधन र आगामी आ.व.को प्रस्तावित क्षेत्रगत बजेट विनियोजनको अवस्था देहायअनुसार तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

चित्र नं. १२: तीन आ.वा को क्षेत्रगत बजेट विनियोजनको अवस्था

अनुसूचीहरू

अनुसूची १: वस्तुस्थिति विवरण तथांक संकलन फारमहरू

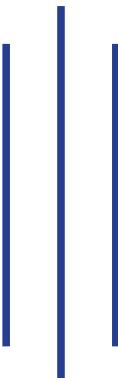
अनुसूची १ (क): संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम

(दफा द.१ (छ), द.२ (ग), द.३ (ख) सँग सम्बन्धित)

गाउँपालिका वस्तुस्थिति विवरण (Profile)

संस्थागत तथ्याङ्क संकलन फाराम

गंगाजमुना गाउँपालिका

२०७६

गंगाजमुना गाउँपालिका

संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम

खण्ड १: जनसंख्या विवरण

१.१ परिचय

१.१.१ प्रदेश नं :

१.१.२ जिल्लाको नाम :

कोड :

१.१.३ स्थानीय तहको नाम :

कोड :

१.१.४ गाउँ/गाउँपालिका केन्द्रको जियोकोड :

१.२ व्यक्तिगत घटना विवरण (प्रत्येक वर्षको चैत्रमसान्त सम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार संख्या)

वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद (जोडी)	बसाइँसराई	
					आएको	गएको
१						
२						
३						
४						
५						
६						
७						
जम्मा						

१.३ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम विवरण (गत आ.व.को १ वर्षको विवरण लिने)

रकम रु.हजारमा

वडा नम्बर	ज्येष्ठ नागरिक			एकल महिला			पूर्ण अपाङ्ग			आंसिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग		
	म	पु	रकम	म	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	
१																		
२																		
३																		
४																		
५																		
६																		
७																		
जम्मा																		

खण्ड २: आर्थिक विकास स्थिति विवरण

२.१ प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण (संक्षिप्त विवरण)

वडा नम्बर	विषय क्षेत्र अनुसार प्राविधिक मानव संशाधन												जम्मा				
	कृषि र पशु		इन्डिनियरिङ		वन		मेडिसिन		खाद्यप्रसोधन		वकिल		पत्रकार		अन्य		
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	
१																	
२																	
३																	

बडा नम्बर	विषय क्षेत्र अनुसार प्राविधिक मानव संशाधन											जम्मा					
	कृषि र पशु		इन्जिनियरिङ		वन		मेडिसिन		खाद्यप्रसोधन		वकिल		पत्रकार		अन्य		
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	
४																	
५																	
६																	
७																	
जम्मा																	

२.२ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन

पोखरी रहेको स्थान	बडा नम्बर	पोखरी क्षेत्रफल (विघा वा रोपनी)	बार्षिक माछा उत्पादन (के.जी.)	स्वामित्व (कोसँग)	बार्षिक आमदानी (रु.)	गाउँ/गाउँपालिका पालिकामा बार्षिक शुल्क (रु.)
जम्मा						

२.३ सिंचाई सुविधाको उपलब्धता

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	बडा नम्बर	सिंचाईको किसिम (सतह (कुलो/नहर), लिफिट, बाँध, द्युवेल/बोरिङ, पोखरी वा अन्य)	सिंचाईको माध्यम (कुलो नहर, पाइप आदी)	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता (बर्णेभरी वा मौसमी)	सिचित क्षेत्र (हेक्टर)	लाभान्वित घरधुरी
				इकाई (कि.मि, क्षेत्रफल)	परिमाण			
जम्मा								

२.४ आधुनिक पशुपालन (फार्म) सम्बन्धी विवरण

पशुपालन फर्म (गाई, भैसी, बाखा, बंगुर र कुखुरा) को नाम	बडा नम्बर	फर्म रहेको ठेगाना(स्थान)	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाइटरको नाम	रोजगारी संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
जम्मा								

२.५ कृषि तथा पशुसेवासंग सम्बन्धित मानव संसाधन (संख्या)

वडा नम्बर	व्यवसायिक/अगुवा कृषक	सक्रिय ग्रामीण कृषी कार्यकर्ता (जेटीए)	सक्रिय ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यवसायिक नर्सरी संचालक
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
जम्मा				

२.६ कृषि तथा पशु सेवासंग सम्बन्धित सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण (संख्या)

वडा नम्बर	कृषक समूह		पशुपालन समूह		व्यवसायिक कृषि कर्म		कृषि सहकारी		एग्रोभेट तथा वित्तविजन केन्द्र	कोल्ड स्टोर तथा रष्ट्रिक स्टोर	जैविक वा कम्पोष्ट मल उत्पादन केन्द्र	
	समूह	सदस्य	समूह	सदस्य	फर्म	सदस्य	सहकारी	सदस्य				
	संख्या	म	पु	संख्या	म	पु	संख्या	म	पु	संख्या	संख्या	संख्या
१												
२												
३												
४												
५												
६												
७												
जम्मा												

२.७ घट्ट, मिल तथा संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पानी घट्ट संख्या		चिस्यान केन्द्र	कुटानी, पिसानी र पेलानी (मिल) संख्या			संकलन तथा प्रसोधन केन्द्र			विक्री केन्द्र वा कोसेली घर
	परम्परागत	सुधारिएको		पानी मिल	डिजेल मिल	विद्युत मिल	कृषि जडीबुटी	उद्योग		
१										
२										
३										
४										
५										
६										
७										
जम्मा										

२.८ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण (उद्योग तथा पर्यटन)

उद्योगको नाम तथा ठेगाना	वडा नम्बर	उद्योगको स्वामित्व (सरकारी, पब्लिक निजी, सहकारी)	उद्योगको प्रकार (लघु, घरेलु, साना, मफौला तथा ठूला आदी)	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवा बाट भएको बारिक आमदानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
ठूला								
मध्यम								

उद्योगको नाम तथा ठेगाना	वडा नम्बर	उद्योगको स्वामित्व (सरकारी, पब्लिक निजी, सहकारी)	उद्योगको प्रकार (लघु, घरेलु, साना, मफौला तथा ठूला आदी)	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवा बाट भएको वार्षिक आमदानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
साना								
घरेलु								
लघु								
जम्मा								

२.९ व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण (किराना, मासु, तरकारी, फलफूल आदी)

व्यापार तथा व्यवसाय संचालक तथा कम्पनीको नाम	वडा नम्बर	व्यापार र व्यवसायको किसिम (* कोड प्रयोग गर्ने)	पसलको प्रकार	व्यापार व्यवसायको स्वामित्व (एकल, साझेदारी र सहकारी)	वार्षिक कारोबार (रु. हजारमा)

*व्यापार र व्यवसायको किसिम कोडः १. किराना वा व्यापरिक वस्तु, २. मासु विक्री केन्द्र, ३. तरकारी तथा फलफूल विक्री केन्द्र, ४. दूध चिस्यान तथा विक्री केन्द्र, ५. निर्माण सामाग्री, ६. औषधी पसल वा किलनिक, ७. मर्मत सेवा केन्द्र, ८. इलेक्ट्रिकल तथा इलेक्ट्रोनिक्स पसल, ९. होटेल तथा रेष्टुरेण्ट, १०. कपडा तथा फेन्सी

२.१० धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी विवरण

स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार			स्वामित्व (निजी, पब्लिक लि., सामुदायिक)	विशेषता (धार्मिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, पर्यटकीयर अन्य)	बार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच पुगेको/नपुगेको	होटल, लज, रेस्टुराँ संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दुरी (कि.मी.)			

२.११ होटेल, रिसोर्ट, रेस्टुरेण्ट र होमस्टे सम्बन्धी विवरण

नाम	वडा नम्बर	स्थान	क्षमता		होटेलको प्रकार (आवासीय, रिसोर्ट, होमस्टे, रेस्टुरेण्ट, अन्य)	होटेलको स्तर (स्टार, ननस्टार)	बार्षिक पर्यटक (संख्या)	
			कोठा संख्या	बेड संख्या			आन्तरिक	वात्य (विदेशी)

२.१२ कृषि बजार तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण

कृषि बजार			हाट बजार (कृषि बजार बाहेक)			
कृषि बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधारहरू	हाट बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	हाट बजार लाग्ने दिन वा वार	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधार
थोक बजार						
खुद्रा बजार						

खण्ड ग: सामाजिक विकास

३.१. शैक्षिक तथा मानव संसाधन

३.१.१ विद्यालयको भौतिक अवस्था

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र (छ/छैन)	प्रयोगशाला	डेस्क/ बेच्चको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम (तारवार, कच्च, पक्की पर्खाल)	चर्चाको सुविधा (छ/छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ/छैन)
		पुस्तकालय	विद्यालय	कोठा	बेच्च							

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र (छ/छैन)	प्रयोगशाला	डेस्क/ वेङ्को क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम (तारवार, कच्च, पक्खी पर्खाल)	चर्पीको सुविधा (छ/छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ/छैन)
		पूर्व	पश्चिम	पूर्व	पश्चिम							
जम्मा												

३.१.२ तहगत रूपमा विद्यालय (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा) तथा विद्यार्थी संख्या

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	विद्यालयको किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा)	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
जम्मा														

३.१.३ कलेज तथा विद्यार्थी संख्या

कलेज/क्याम्पसको नाम	वार्ड नं.	संकाय	पढाइ हुने तह	पढाइ हुने प्रमुख विषयहरू	विद्यार्थी संख्या		
					छात्रा	छात्र	जम्मा
क. अप्रावधिक							
१.							
२.							
ख. प्रावधिक							
१.							
२.							
जम्मा							

३.१.४ शिक्षक विवरण

३.१.५ भर्ना दर, निरन्तरता दर, शिकाई उपलब्धि दर

३.१.६ विद्यार्थी उत्तरण दर

३.१.७ शैक्षिक गुणस्तर सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम, ठेगाना र क्रिसम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा (भएको/ नभएको)	CBGRA कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/ नभएको)	इन्टरनेट सुविधा (भएको/ नभएको)	छुटौ प्रधानाध्यापक दरबन्दी (भएको/ नभएको)

३.१.८ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक (भएको/ नभएको)	बाल क्लब गठन (भएको/ नभएको)	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/ नभएको)

३.१.९ छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना (क्रिसम र तह)	वडा नम्बर	छात्रवृत्तीको क्रिसम अनुसार								
		दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपल्ल		जेहेन्दार	अन्य सुविधा
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा	छात्रा	छात्रा

३.२ स्वास्थ्य तथा पोषण विवरण

३.२.१ स्वास्थ्य संस्था विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	संस्थाको प्रकार*	स्वास्थ्यकर्मी		शैया संख्या	उपलब्ध सेवा तथा सुविधा (उपलब्ध छ/छैन)									
			स्वीकृत दरबन्धी	पूर्तिको अवस्था		प्रसुती सेवा	ल्याव	किलनिक	एक्सरे सेवा	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एससिटि	परामर्श सेवा	सुरक्षित मातृत्व सेवा	रक्त संचार सेवा

*१. अस्पताल, २. प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, ३. स्वास्थ्य चौकी, ४. निजी अस्पताल, ५. आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, ६. आखा उपचार केन्द्र, ७. प्रसुती गृह, ८. वाल अस्पताल, ९. मानसिक अस्पताल, १०. प्राकृतिक चिकित्सालय, ११. रक्त संचार केन्द्र, १२. एचआझभि परीक्षण तथा परामर्श केन्द्र, १३. शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, १४. सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, १५. निजी किलनिक, १६. शिक्षण अस्पताल १७. फार्मसी १८. अन्य

३.२.३ चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीको विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	प्रकार	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको संख्या								
			विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अहेव	अनमी	ल्याव टेक्नि नसियन	अन्य	अन्य

३.२.४ खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बालबालिका संख्या			खोप लिने बालबालिका संख्या					५ बर्ष मुनीका बालबालिका		
	१ बर्ष मूनीका	२ बर्ष मूनीका	५ बर्ष मूनी	विसिजि	पेण्टाभ्यालेण्ट*	पोलियो तेश्रो	दादुरा / रुबेला	जापानिज इन्सफलाइटिस (जे.ई.)	वृद्धि अनुगमन गरिएका	वृद्धि अनुगमन गरिएका मध्ये कुपोषित	

*डिपटी, हेपारि, हिपावि ३

३.२.५ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

बडा नम्बर	गत बर्षको गर्भवती/ प्रसुती भएका महिला संख्या	टि.टि. खोप लिने गर्भवती		गर्भावस्थाको४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या	प्रसुती भएको आधारमा गर्भवतीको संख्या		
		टी.टी. १ (पहिलो जा(चमा)	टी.टी. २ (पहिलो खोप लिएको एक महिना पछि)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
१							
२							
३							
४							
५							
६							
७							
	जम्मा						

३.२.७ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

बडा नम्बर	गर्भावस्था/प्रसुती अवस्था/सुत्केरी पछिको ६ हप्ता भित्र मृत्यु भएका महिला	जीवित नवजात शिशु संख्या	मृत जन्म नवजात शिशु	जन्मेको २८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	१५-५९ वर्षका महिलाको संख्या	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने		महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संख्या
						महिला	पुरुष	
१								
२								
३								
४								
५								
६								
७								
	जम्मा							

३.२.९ गाउँपालिका भित्रमा देखा परेका प्रमुख रोग र तिनको उपचारसम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
१	निमोनिया					
२	भाडा पखाला					
३	मलेरिया					
४	कालाजार					
५	क्षय रोग (टिवी)					
६	कुष्ठ रोग					
७	रक्तचाप					
८	मुटु रोग					
९	र्यास्टीक / अल्सर					
१०	पक्षघात					
११	एचआइभि एड्स					
१२	क्यान्सर					
१४	मधुमेह (चिनी रोग)					
१५	दम (स्वासप्रश्वास)					
१६	प्रसुतीजन्य रोग					
१७	अन्य					
	जम्मा					

नोट :- स्वास्थ्य संस्थामा सबैभन्दा बढी आएका १० वटा रोगहरूको नाम क्रमशः लेख्ने (रोगको नाम सूची राख्ने)

३.३ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन

३.३.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जनस्थल सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग (१. खेलकुद, २. प्रदर्शनी, ३. मनोरञ्जन, ४. पिकनिक)	क्षेत्रफल/आकार (वर्ग मि.)	स्वामित्व (सरकारी, सामुदायिक, निजी, पब्लिक लि. वा अन्य)	आमदानी (वार्षिक रु.)	सेवाग्राही/आगन्तुक संख्या (वार्षिक)
१						
२						
३						
४						
५						
६						
७						
जम्मा						

३.३.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

वडा नम्बर	खेलाडीको नाम	लिंग	उमेर	खेलको नाम	खेलाडीको स्तर (राष्ट्रिय, क्षेत्रीय, जिल्लास्तर)	पाएको सम्मान वा पुरस्कार

३.३.३ मुख्य चाड, पर्व तथा मेला जात्रा सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता (धार्मिक, ऐतिहासिक, मनोरञ्जन)	कैफियत

खण्ड ४: भौतिक पूर्वाधार स्थिति विवरण

४.१ सडक मार्ग

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	प्रकार (कच्ची, ग्रामेल, कालो पत्रे)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म			

४.१ पैदल मार्ग

वडा नम्बर	पैदलमार्गको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म		

४.२ पुल तथा पुलेसा

वडा नम्बर	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरू		फोलुङ्गे/काठे / ट्रष्ट/ पब्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था (राम्रो, ठीकै, जीर्ण)	निर्मित साल
			देखि	सम्म				

४.३ सरकारी भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठीकै, जीर्ण)
				जग्गा	भवन	

४.४ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	के काममा प्रयोग भइरहेकोछ?	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था (राम्रो, ठीकै, जीर्ण)	लाभान्वित घरधुरी
				जग्गा	भवन		

खण्ड ५: वन, जैविक विविधता तथा वातावरण

५.१ वनको विवरण

वडा नम्बर	वनको किसिम	समेटेको घरधुरी	वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	संचिति दर (क्यू. मि./हे)	वन पैदावरको बार्षिक उत्पादन		
						काठ (क्यू.फि.)	दाउरा (भारी)	जडीबुटी (केजी)
१	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
२	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
३	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
४	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
५	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
६	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
७	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							

नोट: जडीबुटी भन्नाले काठ, दाउरा र स्याउला बाहेक अन्य वन पैदावर जस्तै: जरा, पात, फल, फूल, खोटो, रस, चोप, कोया, विया, भुवा आदी बुझ्नु पर्दछ ।

५.२ जडीबुटीको विवरण

जडीबुटीको नाम	वनको नाम	वडा नम्बर	उत्पादन (के.जि.)	बार्षिक आमदानी (रु. हजारमा)	बार्षिक राजस्व संकलन (रु. हजारमा)
जम्मा					

५.३ राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष र मध्यवर्ती तथा संरक्षित क्षेत्र

राष्ट्रिय निकुञ्ज, आरक्ष र संरक्षित क्षेत्रको नाम	समेटिएका वडाहरू	जम्मा क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	मध्यवर्ती क्षेत्रको क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	संरक्षित र मध्यवर्ती क्षेत्रमा पर्ने घरधुरी
१.				
२.				
जम्मा				

५.४ चरन क्षेत्र

वडा नम्बर	चरन क्षेत्रको नाम	चरन हुने स्थान	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	चरन व्यवस्थापन प्रणाली (घुम्ती, चक्लाबन्दी, सामान्य)
जम्मा				

५.५ विपद जोखिम तथा व्यवस्थापन

५.५.१ जोखिमयुक्त (संवेदनशिल) स्थानमा वसोवास गरेका परिवार विवरण

वडा नम्बर	जोखिमयुक्त स्थान	घरधुरी संख्या					
		पहिरो	नदी कटान	बाढी	अति भिरोलो	अन्य	जम्मा

५.५.२ विपदबाट मानवीय क्षती

वडा नम्बर	आगलागी		बाढी		पहिरो		शितलहर		रोग माहामारी		सर्पदंस		जंगली जनावरबाट क्षती		भूकम्प		अन्य (चट्याड)		
	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	
१.																			
२.																			
३.																			
४.																			
५																			
६																			
७.																			
८																			
९																			
जम्मा																			

५.५.३ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय(महिना उल्लेख गर्नुहोस्)

वडा नम्बर	विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)						
	आगलागी	बाढी डुवान	पहिरो	शितलहर	रोग माहामारी	सर्पको टोकाइ	जंगली जनावरबाट क्षती
१							
२							
३							
४							
५							
६							
७							
८							
९							
जम्मा							

५.५.४ विपदको असर विवरण

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण							
	वडा नम्बर	घरगोठ		पशुपंक्षी		बाली र जग्गाजमिन		अन्य क्षती
		परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार
आगलार्गी								
बाढी डुवान								
पहिरो								
शितलहर								
रोग माहामारी								
सर्पको टोकाइ								
भूकम्प								
जंगली जनावरबाट क्षती								
अन्य								
जम्मा								

५.५.५ विपदबाट क्षति सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार (गत १ वर्षको असरको आधारमा)

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनसुर क्षति विवरण								अन्य
	वडा नम्बर	विद्यालय		पुल पुलेसा		बाटोघाटो		कुलो नहर, खानेपानी	
		संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	कि.मी.	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)
बाढी डुवान									
पहिरो									
भूकम्प									
जंगली जनावरको क्षती									
अन्य									
जम्मा									

५.५.६ संरक्षित पानी मुहान, जमिन र भौतिक संरचना (नाम, स्थान, क्षेत्रफल)

संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचनाको नाम	वडा नम्बर	रहेको स्थान	संरक्षित पानी मुहान, जमिन, खेतवारी र संरचना	
			इकाई	परिमाण
संरक्षित पानी मुहान			हेक्टर	
नदी नियन्त्रण तथा उकासवाट संरक्षित क्षेत्रको नाम				
संरक्षित खेतवारीको क्षेत्रफल				
भिरालो रोकथाम तथा संरक्षित संरचना				
संरक्षित गल्छी र पहिरो			संख्या	

खण्ड ६ : संस्थागत विकास विवरण

६.१ गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू

क्र.सं.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वार्ड नं.	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
१.	स्थानीय सरकार					
	गाउँपालिका / गाउँपालिका					
	बडा कार्यालय					
२	स्वास्थ्य संस्थाहरू					
	अस्पताल					
	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र					
	स्वास्थ्य चौकी					
	उप स्वास्थ्य चौकी					
३	कृषि					
४	पशु सेवा					
५	हुलाक					
६	वन					
७	प्रहरी कार्यालय					
	जिल्ला / प्रदेश					
	इलाका					
	चौकी					
८.	अन्य कार्यालयहरू					
९.	सरकारी स्वामित्वका संस्थान, समिति आदी					

६.२ समुदायमा आधारित संस्था विवरण

६.२.१ सामुदायिक संस्था विवरण

वडा नम्बर	सामुदायिक संस्थाको संख्या										
	सामुदायिक संस्था	कृषक समूह	वन समूह	सहकारी संस्था	गैसस वा क्लब	परम्परागत समूह (वडघर, गुठी, भेजा)	आमा समूह	नागरिक सचेतना केन्द्र	टोल सुधार समिति/टोल विकास संस्था	उद्यमी समूह	अन्य
१											
२											
३											
४											
५											
६											
७											
८											
९											
जम्मा											

६.२.२ आमा महिला समूह तथा परम्परागत समूहको विवरण

समूह, संस्था संजालको नाम र ठेगाना	बडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							बचत रकम (र.)	लगानी रकम (र.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा					
आमा तथा महिला											
परम्परागत समूह											
कृषक तथा उद्यमी समूह											
बचत समूह											
अन्य											

६.२.३ नागरिक सचेतना केन्द्र र टोल विकास संस्थाको विवरण

नागरिक सचेतना केन्द्रको नाम र ठेगाना	बडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							बचत रकम (र.)	लगानी रकम (र.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार						
महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा					
टोल विकास संस्था											
नागरिक सचेतना केन्द्र											
नागरिक मंच											

६.२.४ कृषक तथा उद्यमी तथा बचत समूहको विवरण

कृषक, उद्यमी तथा बचत समूह र संस्था नाम र ठेगाना	बडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							बचत रकम (र.)	लगानी रकम (र.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र			
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार									
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा						

६.२.५ बाणिज्य वैक, विकास वैक, वित्तीय संस्था, लघु वित्त तथा सहकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	बैंक तथा सहकारी संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	बार्षिक कारोबार रकम (रु.हजारमा)	लगानीरकम(रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
क.	बाणिज्य वैक				
ख.	विकास वैक				
	एन आई सि एशिया				
ग.	वित्तीय संस्था				
घ.	लघु वित्त संस्था				
ङ.	सहकारी संस्था				

६.२.६ गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

गैससको नाम र ठेगाना	समेटेको क्षेत्र	बार्षिक बजेट (रु.)	विषयगत क्षेत्र	जनशक्ति संख्या	सहयोगी विकास साझेदारको नाम

६.२.७ गाउँपालिकाको आय विवरण

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	वास्तविक	
शुरु मौज्दात			
स्थानीय कर			
सम्पत्ति कर			
मालपोत वा भूमिकर			
घरवहाल कर			
वहाल विटोरी शुल्क			
व्यवसाय कर			
विज्ञापन कर			
जडिबुटी, कवारी र जीवजन्तु कर			
सेवा शुल्क			
पर्यटन सेवा शुल्क			
पाकिङ सेवा शुल्क			
फोहरमैला व्यवस्थापन शुल्क			
सडक बत्ती व्यवस्थापन शुल्क			

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	वास्तविक	
दुःख, गिट्ठी र वालुवा र दहत्तर वहत्तर विक्री शुल्क			
दस्तुर			
प्रशासनिक दस्तुर			
दण्ड जरिवाना			
अन्य आय			
राजस्व वाँडफाँड			
अन्त शुल्क			
मुल्य अभिवृद्धि कर			
सवारी कर			
घर जग्गा रजिस्ट्रेशन शुल्क			
रोयल्टी वाँडफाँड			
प्रदेश सरकारको अनुदान			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
संघीय सरकारको अनुदान			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
जम्मा आय			

अनुसूची १ (ख): संस्थागत तथ्याङ्क संकलन/सर्वेक्षण फाराम
(दफा द.१ (छ), द.२ (ग), द.३ (छ) सँग सम्बन्धित)

गाउँ/गाउँपालिका वस्तुस्थिति विवरण

पारिवारिक विवरण संकलन फाराम

गंगाजमुना गाउँपालिका

२०७६

गंगाजमुना गाउँपालिका वस्तुस्थिति विवरण

पारिवारिक विवरण संकलन फाराम

१. परिचय

- १.१ प्रदेश नं :
 १.२ जिल्लाको नाम :
 १.३ स्थानीय तहको नाम :
 १.४ वडा नं :
 १.५ वस्तीको नाम:
 १.६ मार्गको नाम:
 १.७ घर क्रम संख्या (घर नम्बर) :
 १.८ परिवार क्रम संख्या :
 १.९ परिवारमुलीको नाम :
- कोड :
 कोड :
 कोड :
 घरको जियोकोड :
 लिंग (महिला/पुरुष/तेश्रो लिङ्ग) :

२. परिवार सम्बन्धी विवरण

२.१ परिवार सदस्यको विवरण (परिवारमुलीबाट शुरु गर्ने र जेष्ठ सदस्यअनुसार क्रम मिलाएर उल्लेख गर्ने)

क्र.सं	नाम	थर	लिङ्ग	जन्म मिति	जात जाती	धर्म	मातृ भाषा	शैक्षिकस्तर (५ वर्षमाथिका लागी मात्र)	बसोबासको अवस्था (स्वदेशमा अन्यत्र वा विदेशमा बसेको सदस्यको हक्कमा यसपछिको विवरण नलिने)	पेशा (१० वर्ष भन्दा माथी)	वैवाहिक स्थिति (१० वर्ष भन्दा माथी)	अपाङ्गताको स्थिति

२.२ तपाईंको परिवारमा १ वर्ष भित्र मृत्यु भएका सदस्यको विवरण दिनुहोस ।

मृत्यु हुनेको नाम	लिङ्ग (महिला/पुरुष/तेश्रो लिङ्ग)	उमेर (वर्ष/महिना)	मृत्युको कारण

२.३ खानेपानीको मुख्य स्रोत के हो ?

१. पाइपधारा घर कम्पाउण्डमा २. पाइपधारा सार्वजनिक
 ६. नढाकिएको इनार/कुवा ७. मूलको पानी ३. डिप वोरिङ्ग ४. ट्रयुववेल/हेन्डपम्प ५. ढाकिएको इनार/कुवा
 ८. नदी खोला ९. अन्य

२.४ खाना पकाउन प्रयोग गर्ने मुख्य इन्धन कुन हो?

१. दाउरा २. मट्टीतेल ३. एल पि ग्रास ४. गुइठा ५. वायोग्रास ६. विद्युत ७. अन्य

२.५ परिवारले प्रयोग गर्ने बत्तीको मुख्य स्रोत के हो ?

१. विद्युत २. मट्टीतेल ३. वायोग्रास ४. सोलार ५. अन्य

२.६ परिवारले प्रयोग गर्ने शौचालय कस्तो प्रकारको छ ?

१. शौचालय नभएको २. फ्लस भएको (सार्वजनिक ढल) ३. फ्लस भएको (सेप्टिक ट्रायाङ्ग) ४. साधारण

२.७ निम्न कुन कुन सुविधाहरू परिवारले उपभोग गरेको छ ?

सुविधाहरू	उपलब्ध (१. छ, २. छैन)
रेडियो	
टेलिभिजन	
टेलिफोन/मोबाइल फोन	
कम्प्यूटर	
इन्टरनेट	
मोटरसाइकल	
मोटर/कार	
रेफ्रिजरेटर	

- २.८ परिवारले कृषि कार्यका लागी जग्गा प्रयोग गरेको छ? १. छ २. छैन २.१०
- २.९ यदी परिवारबाट कृषि कार्यका लागी जग्गा प्रयोग गरेको छ भने सो जग्गाको विवरण (क्षेत्रफल उल्लेख गर्ने)
- २.९.१ आफ्नो परिवारको नाममा रहेको जग्गा:(रोपनी/कट्टा/हेक्टर/व.मि.)
- २.९.२ परिवार बाहेक अरुको नाममा रहेको जग्गा:(रोपनी/कट्टा/हेक्टर/व.मि.)
- २.९.३ अन्य स्वामित्व खुलाउने:(रोपनी/कट्टा/हेक्टर/व.मि.)
- २.१० परिवारका कुनै सदस्यको वैक तथा वित्तीय संस्थामा खाता छ? १. छ २. छैन
- २.११ परिवारको सरदर बार्षिक आमदानी कर्ति छ? (रु हजारमा उल्लेख गर्ने)
- २.१२ परिवारको सरदर बार्षिक खर्च कर्ति छ? (रु हजारमा उल्लेख गर्ने)
- २.१३ तपाईंको बार्षिक बाली उत्पादन तथा बिक्रि कर्ति छ?

बाली	उत्पादन (विवर्ण)	खेती गरिएको		विक्री परिमाण (विवर्ण)
		क्षेत्रफल	इकाई (कट्टा/रोपनी)	
अन्नबाल				
धान				
मकै				
गहु				
कोदो				
अन्य				
दलहन				
दाल				
रहर				
मुसरो				
चना				
सिमी				
भट्टमास				
अन्य				
तेलहन				
तोरी/सर्घु				
आलस/तिल				
सूर्यमुखी				
अन्य				
तरकारी				
आलु				
बन्दा/काउली/रायो				
बोडी				
गोलभेंडा				
काँको, लौका, फसी				
परबल, कुन्दुक, काँको				
करेला, घिरौला, चिचिण्डो				
अन्य				
नगदे बाली				
अदुवा/वेसार				
प्याज/लसुन				
च्याउ				
अन्य				
फलफल				
आँप/लिची				
केरा/मेवा				

बाली	उत्पादन (विवन्टल)	खेती गरिएको		विक्री परिमाण (विवन्टल)
		क्षेत्रफल	इकाई (कट्टा/रोपनी)	
सुन्ताता/ कागती (अमिलोजात)				
स्याउ/ आरुवर्खडा				
किवी				
अन्य				
फूलखेती				

२.१४ परिवारले कुनै चौपाया तथा पशुपंक्षी पालेको छ?

१. छ २. छैन २.१६

२.१५ चौपाया तथा पशुपंक्षीहरूको विवरण दिनुहोस (संख्या उल्लेख गर्ने)।

क्र.सं	चौपाया तथा पशुपंक्षी	संख्या	दूध उत्पादन (लिटर)	मासु उत्पादन (के.जि.)	अण्डा (संख्या)	उन (के.जि.)	हाड/छाला (के.जि.)	अन्य	विक्रीबाट बार्षिक आमदानी (रु.)
१	गाइगोरु/बाच्छावाच्छी								
२	राँगाभैसी/पाडापाडी								
३	याक/चौरी								
४	बाखा/भेडा, खसी/बोका								
५	सुंगुर/बंगुर								
६	कुखुरा/हाँस								
७	अस्ट्रिच								
								

२.१६ तपाइङ्को परिवारमा माछा, मौरी र रेशमपालन गरिएको छ भने विवरण दिनुहोस?

१. माछापालन पोखरी संख्या: पोखरीको क्षेत्रफल: हेक्टर बार्षिक उत्पादन: के.जि.
२. मौरी धार संख्या: बार्षिक मह उत्पादन: के.जि
३. रेशमखेती कोयो संख्या: उत्पादन: के.जि

२.१७ आफ्नो उत्पादनले तपाईङ्को परिवारलाई कर्ति महिना खान पुग्द ? (एकमा मात्र ठीक चिन्ह लगाउनुहोस)।

- क. ३ महिनासम्म ख. ४ देखी ६ महिना सम्म
- ग. ७ देखी ९ महिनासम्म घ. ९ महिना भन्दा बढी

२.१८ परिवारमा कुनै सदस्यले विगत ३ वर्षमा व्यवसायिक सीप तालिम प्राप्त गरेकाछन? १. छ २. छैन यदी भए सोको विवरण दिनुहोस्

सीप विकासका क्षेत्रहरू	महिला	पुरुष
सूचना तथा प्रविधि, इलेक्ट्रोनिकल र इलेक्ट्रोनिक्स (कम्प्युटर, विद्युत, मोबाइल, रेडियो घडि आदी		
सिलाई बुनाई, बुटिक, सृगार, पार्लर आदि		
निर्माण सम्बन्धी (म्यासन, कार्पेन्ट्री आदी)		
इंजिनियरिङ, अटोमोबाइल र मेकानिक्स		
कृषि सम्बन्धी (जेटी, जेटीएर खाद्य प्रसोधन आदि)		
जनस्वास्थ्य सम्बन्धी		
पशुस्वास्थ्य सम्बन्धी		
वन सम्बन्धी		
पर्यटन टुर गाइड, ट्राभल र सत्कार		
कला सम्बन्धी		
अन्य		

३. घर सम्बन्धी विवरण

३.१ तपाइङ्को घर कती वटा छ? संख्या

३.२ तपाई बसेको घरको स्वामित्व कस्तो प्रकारको हो? (सहि उत्तरमा एकमा मात्र ठीक लगाउनुहोस)

१. निजी/आफ्नै २. भाडामा ३. संस्थागत ४. अन्य

३.३ बसोबास गर्ने घरको छानाको प्रकार (एकभन्दा वढी घर भएमा मूल घरको विवरणका आधारमा एकमा मात्र चिन्ह लगाउने)

१. फुस वा खरको छाना भएको २. जस्ता वा च्यादर छाना भएको ३. टायल वा ढुङ्गाको छाना भएको ४. आरसिसि ढलान भएको
५. काठको छाना भएको ६. माटोको छाना भएको ७. अन्य (उल्लेख गर्ने)

३.४ तपाईं बसेको घरको जग कस्तो प्रकारको छ ?

१. माटो र ढुङ्गा २. सिमेन्ट र ढुङ्गा ३. फ्रेम स्ट्रक्चर ४. लोड वेयरिङ ५. काठको खम्बा ६. अन्य (खुलाउने)

३.५ तपाईं बसेको घर भवन मापदण्ड अनुसार बनेको छ ? १. छ २. छैन

३.६ तपाईं बसेको घर भूकम्प प्रतिरोधी छ ? १. छ २. छैन

कोड प्रयोगका लागि विवरण

क. पारिवारिक विवरण

क्र.सं.	विवरण	परिवारमुलीबाट शुरु गर्ने र जेष्ठ सदस्यअनुसार क्रम संख्या उल्लेख गर्ने					
१.	लिङ्ग	१. पुरुष २. महिला ३. तेस्रो लिङ्गी					
२.	जन्ममिति	जन्मेको मिति (साल, महिना र गते उल्लेख गर्ने यदी महिना र गते थाहा नभएमा साल मात्र उल्लेख गर्ने तथा २ वर्ष मुनीको बच्चाको हकमा महिना उल्लेख गर्ने)					
३.	जातजाती	१. पहाडी बाहमण/क्षेत्री/ठकुरी/सन्धारी २. मधेशी बाहमण क्षेत्री/राजपुत ३. पहाडी जनजाति आदीवासी ४. तराई जनजाति आदीवासी ५. पहाडी दलित ६. मधेशी दलित ७. मुस्लिम ८. पहाडी अन्य ९. मधेशी अन्य					
४.	धर्म	१. हिन्दू २. बौद्ध ३. मुस्लिम ४. क्रिश्चियन ५. अन्य					
५.	मातृभाषा	१. नेपाली २. मैथिली ३. भोजपुरी ४. थारू ५. तामाङ्ग ६. नेवार ७. बज्जीका ८. मगर ९. डोटली १०. उर्दू ११. अवधी १२. लिम्बु १३. गुरुङ १४. बैतडेली १५. राई १६. अवधी १७. वानत्वा १८. राजवंशी १९. शेर्पा					
६.	शैक्षिकस्तर	१. पूर्व प्राथमिक २. आधारभूत तह ३. माध्यामिक तह ४. स्नातक तह ५. स्नातकोत्तर ६. एमफिल र विद्या वारिधी (पिएचडी) ७. प्राविधिक एलएलसी ८. साधारण लेखपढ (साक्षर) ९. लेखपढ गर्न नसक्ने (निरक्षर)					
७.	बसोबासको अवस्था	१. गणना गरेको ठाउँमा बसेको, २. स्वदेशमा अन्यत्र बसेको, ३. विदेशमा बसेको					
८.	पेशा	१. कृषि तथा पशुपालन २. नोकरी/जागीर ३. उद्योग तथा व्यापार ४. ज्याला/मजदुरी ५. वैदेशिक रोजगारी ६. व्यवसायिक कार्य (पत्रकार, वकिल, परामर्श, ठेक्का पट्टा, पुजारी आदी ७. विद्यार्थी (अध्ययनरत) ८. गृहणी ९. वेरोजगार १०. अन्य					
९.	वैवाहिक स्थिति	१. अविवाहित २. एकल विवाह ३. वहुविवाह ४. पुनःविवाह, ५. विधुर/विधवा ६. सम्बन्ध विच्छेद ७. विवाहित तर अलग बसेको					
१०.	अपाङ्गताको स्थिति	१. अपाङ्गता नभएको २. शारीरिक अपाङ्गता ३. वैद्युतिक अपाङ्गता ४. दृष्टिविहिन (आँखा नदेख्ने) ५. वोल्न तथा सुन्न नसक्ने (वहिरा) ६. स्वर वोलाईसम्बन्धी अपाङ्गता (भकभके) ७. श्रवण दृष्टीविहिन ८. मनोसामाजिक अपाङ्गता					

ख. पारिवारिक विवरण संकलनकालागि सामाजिक तथा जातिगत समूह

क्र.सं.	जातिगत समूह	प्रमुख जातजातीहरू					
	पहाडी दलित	१. गन्धर्व (गाईने) २. परियार (दमाई, दर्जी, सुचीकार, नगर्चा, ढोली, हुड्के) ३. बादी ४. विश्वकर्मा (कामी, लोहार, सुनार, ओड, चुनर्णा, पार्की, टमाटा) ५. सार्की (मिजार, चर्मकार, भूल)					
	मधेशी दलित	१. कलर २. दुसाध (पासवान, हजरा) ३. ककैहिया ४. धोवी (रजक) हिन्दू ५. कोरी ६. पत्थरकट्टा ७. खटिक ८. पासी ९. खत्वे (मण्डल, खङ्ग) १०. बाँतर ११. मुसहर १२. चमार (राम, मोची, हरिजन, रविदास) १३. चिडिमार १४. मेस्तर (हलखोर) १५. डोम (मरिक) १६. सरभङ्ग (सरवरिया) १७. तत्मा (ताँती, दास)					
	पहाडी जनजातिअदिवासी	१. कुशवाडिया, बनकरिया, कुसुण्डा, राउटे, सुरेल, हायु, राजी, लेज्चा, २. चेपाड, थामी, बोटे, दनुवार, बरामु, ल्होमी, माभी, दराई, सियार, थुदाम ३. सुनुवार, तामाङ, भुजेल, कुमाल, भोटे, पहरी, ताप्केगोला, डोल्पो, फ्रि, मुगाल, लार्क, ल्होपा, दुरा, वालुड ४. गुरुङ, मगर, राई, लिम्बु, छैरोतन, ताडवे, तिनगाउले थकाली, बाझ गाउले, मार्फाली थकाली, शेर्पा, याक्खा, छुन्त्याल, जिरेल, व्यासी, ह्योल्मो ५. नेवार, थकाली					
	मधेशी जनजाति तथा आदिवासी	१. किसान, मेचे (वोडो) २. धानुक, भाँगड, सतार (सन्थाल) ३. थारू, राजवंशी, गन्धाई, धिमाल, ताजपुरिया					
	पहाडी बाहमण तथा क्षेत्री	सबै पहाडी मूलका बाहमण, क्षेत्री र ठकुरी					

क्र.सं.	जातिगत समूह	प्रमुख जातजातीहरू
	मध्येशी वाह्मण तथा राजपुत	भा, राजपुत, त्रिपाठी, मिश्रा, शुक्ला, कायस्थ
	मुस्लिम	मुस्लिम, चुरौटे
	पहाडी अन्यजाती	गिरी, पुरी, भारती, सन्यासी, योगी, कुँवर
	मध्येशी अन्यजाती	यादव, तेली, कलवार, सुढी, कुमिर, कानू/हलवाई, हजाम/ठाकुर, बढही, राजभर, केवट, मल्लाह, नुनिया, कुम्हार, कहर, लोध, विड/विण्डा, गडेरी /भेडीहायार, माली, कामर, धुनिया, वराय, मुण्डा, बडाई, पञ्ज(तीवी, बंगाली, मारवाडी, नुराड, कायस्थ, जैन, बानिया, अमात, कशवानिया, राजबोध, कुशवाहा)
उत्तरदाताको नाम:		सर्वेक्षक नाम:
दस्तखत:		दस्तखत:
फोन नम्बर:		फोन नम्बर:

अनुसूची २: गाउँपालिकाबाट वस्तुस्थिति विवरणका लागि छानिएका सर्वेक्षकको विवरण

S.No	Name of Surveyor	Address	Responsible Ward	Mobile No.	Email
1	Prashanta Tamang	Ward-1 Tajimang	1	9840394740	
2	Jyotiman Tamang	Ward-1 Tajimang	1	9840946287	
3	Reshika Tamang	Ward-2 Tawal	2	9861402504	
4	Swikriti Tamang	Ward-2 Tawal	2	9840926179	
5	Sharmila Gurung	Ward-3 Gumdi	3	9846217153	
6	Min Kumari Gurung	Ward-3 Gumdi	3	9846860272	
7	Sameer BK	Ward-4 Gumdi	4	9860760427	
8	Kabita Sinkhada	Ward-4 Gumdi	4	9849823699	
9	Aiti Basnet	Ward-5 Phulkharka	5	9869485830	
10	Manika Adhikari	Ward-5 Phulkharka	5	9843820412	
11	Ramkaji Ranamagar	Ward-5 Phulkharka	5	9840106646	
12	Chandrika Adhikari	Ward-5 Phulkharka	5	9866251568	
13	Chandramaya Gurung	Ward-5 Phulkharka	5	9823350046	
14	Bhagwati Bashyal	Ward-6 Baseri	6	9804148555	
15	Rati Lamichhane	Ward-6 Baseri	6	982341408	
16	Parbati Nepali	Ward-6 Baseri	6	9806682240	
17	Ranjana Thapa	Ward-7 Budhathum	7	9860003101	
18	Yogendra Neupane	Ward-7 Budhathum	7	9803746032	
19	Dipendra Khatri	Ward-7 Budhathum	7	9806770343	
20	Lil Bahadur Tamang	Ward-2 Tawal	Institutional	986443282	
21	Durga Dhakal	Ward-1 Tajimang	Institutional	9843259592	

अनुसूची ३: विद्यालयमा अध्ययन गरी रहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

आधारभूत विद्यालय (सामुदायिक)

विद्यालयको नाम	बडा नम्बर	विद्यालयको किसिम	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
देउराली आ.वि	१	सामुदायिक	१५	१४	२९	३९	२३	६२				५४	३७	९१
शीतल देवि आ.वि	१	सामुदायिक	७	१२	१९	५१	८०	१३१				५८	९५	१५३
रिच्चेत आ. प्रा.वि	१	सामुदायिक	१३	५	१८	१५	२५	४०				३८	३०	६८
हिमाल आ. प्रा.वि	१	सामुदायिक	८	५	१३	३४	३५	६९				५८	९५	१५३
शान्ति आ.प्रा.वि	२	सामुदायिक	४	१२	१६	१५	३०	४५				१९	४२	६१
बुद्ध आ.वि	२	सामुदायिक	६	९	१५	१४	१९	३३				२०	२८	४८
लालिगुरासँ आ.प्रा.वि	२	सामुदायिक	६	३	९	५	६	११				११	९	२०
ज्ञानमन्दिर आ.प्रा.वि	२	सामुदायिक	४	९	१३	१८	१३	३१				२२	२२	४४
बुद्धज्योति आ.प्रा.वि	२	सामुदायिक												
चिम्चोक आ.वि	३	सामुदायिक	११	९	२०	५०	६२	११२				६१	७१	१३२
सरस्वती आ.वि	३	सामुदायिक	८	३	११	१९	९	२८				२७	१२	३९
छेलाड कल्याण आ.वि	३	सामुदायिक	३	४	७	१६	१४	३०				१९	१८	३७
गुर्दी कल्याण आ.वि	३	सामुदायिक	६	३	९	५५	६७	१२२				६१	७०	१३१
नेत्रावती आ.वि	३	सामुदायिक	४	१	५	११	११	२२				१५	१२	२७
बाल कल्याण आ.वि	३	सामुदायिक	२	३	५	६	१०	१६				८	१३	२१
कालिकादेवी आ.वि	४	सामुदायिक	०	८	८	५	८	१३				५	१६	२१
रातामाटा आ.वि	४	सामुदायिक	५	३	८	२१	१९	४०				२६	२२	४८
साल्मेटा र आ.वि	४	सामुदायिक	४	१	५	१०	५	१५				१४	६	२०
पञ्चकन्या आ.वि	४	सामुदायिक	४	३	७	४	७	११				८	११	१८
जलकन्या आ.वि	५	सामुदायिक	१	१	२	९	३	१२				१०	४	१४
शितला देवि आ.वि	५	सामुदायिक	२	७	९	२	१४	१६				४	२१	२५
शुन्दर आ.वि	५	सामुदायिक	६	७	१३	११	२०	३९				२५	२७	५२
कुवापानी आ.वि	५	सामुदायिक	८	४	१२	१४	१६	३०				२२	२०	४२
सरस्वती आ.वि	५	सामुदायिक	४	६	१०	२०	१५	३५				२४	२१	४५
डाँडाखर्क आ.वि	५	सामुदायिक	६	३	९	१७	१०	२७				२३	१३	३६
गराँजमुना आ.वि	५	सामुदायिक				९	७	१६				९	७	१६
बलौटा आ.वि	५	सामुदायिक				७	१४	२१				७	१४	२१
हिले पोखरी आ.वि	५	सामुदायिक	८	४	१२	३०	३६	६६				३८	४०	७८
कालिका देवि आ.वि	५	सामुदायिक				१०	७	१७				१०	७	१७
अन्नपूर्ण आ.वि	५	सामुदायिक	१	३	१०	१२	१८	३०				१९	२१	४०
अन्नपूर्ण आ.वि	६	सामुदायिक				२१	३०	५१				२१	३०	५१
बसेरी मा.वि	६	सामुदायिक	६	४	१०	६३	५२	११५	२४	३६	६०	९३	९२	१८५
आरुवोटे आ.वि	६	सामुदायिक				७	११	१८				७	११	१८
भैसे आ.वि	६	सामुदायिक	५	५	१०	१०	११	२१				१५	१६	३१
जलकन्या आ.वि	६	सामुदायिक	३	४	७	५	९	१४				८	१३	२१
शिवालय मा.वि	६	सामुदायिक	५	४	९	५५	८०	१३५	२५	२७	५२	८५	१११	१९६
देविस्थान आ.वि	६	सामुदायिक	६	४	१०	९	९	१८				१५	१३	२८
ज्ञानज्योति आ.वि	६	सामुदायिक				६	५	११				६	५	११
महेन्द्ररत्न आ.वि	७	सामुदायिक	३	५	८	६८	७१	१३९				७१	७६	१४७
सातथर आ.वि	७	सामुदायिक	७	४	११	३१	३१	६२				३८	३५	७३
कालिका आ.वि	७	सामुदायिक	४	१२	१६	२१	२८	४९				२५	४०	६५

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	विद्यालयको क्रिसिम	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
जनजागृति आ.वि	७	सामुदायिक	४	२	६	९	१७	२६				१३	१९	३२
पञ्चकन्या आ.वि	७	सामुदायिक				६	१३	१९				६	१३	१९

माध्यमिक विद्यालय (सामुदायिक)

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	विद्यालयको क्रिसिम	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
			छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
रि गाँउ मा.वि	१	सामुदायिक	८	१२	२०	१३६	१२४	२६०	३४	३२	६६	१७८	१६८	३४६
पासाड चोक मा.वि	२	सामुदायिक	१०	५	१५	१०७	९२	१९९	३२	३६	६८	१४९	१३३	२८२
तामाङ्गखर्क मा.वि	४	सामुदायिक	१५	१०	२५	६४	१२८	१६८	१६१	१३०	२९१	२४०	२६८	५६८
मण्डली मा.वि	५	सामुदायिक	१	११	१२	१७२	१५०	३२२	१६०	११८	२७८	३३३	२७९	६१२
महालक्ष्मी मा.वि	६	सामुदायिक	४	३	७	८१	७५	१५६	५०	५५	१०५	१३५	१३३	२६८
बद्रीविसाल मा.वि	७	सामुदायिक							७३	२४	९७	७३	२४	९७

अनुसूची ४: विद्यालयको भौतिक अवस्था

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या कोठा संख्या				पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र	प्रयोगशाला कम्प्युटर समेत	डेस्क/ बेब्चको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड बालको क्रिसिम (तारबार, कच्च, पर्खाल पर्खाल)	चर्पीको सुविधा (छ./छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ./छैन)
		फै	फै	फै	फै							
देउराली आ.प्रा.वि	१	२	१	५	२	छैन	छैन	१४४	३००	तारबार	छ.	छ.
शीतलदेवी आ. प्रा.वि	१	२	२	८	२	छैन	छैन	१६०	७५०	तारबार	छ.	छ.
रिच्चेत आ. प्रा.वि	१	२		६		छैन	छैन	१२०	८००	तारबार	छ.	छ.
हिमाल आ. प्रा.वि	१					छैन	छैन	५००	५०००	तारबार		
रि गाँउ मा.वि	१	१	२	३	३	छैन	छैन			आंशिक	छ.	छैन
शान्ति आ.प्रा.वि	२	१		६		छैन	छैन	१६५	७५०	तारबार	छ.	छ.
बुढु आ.प्रा.वि	२	१		८		छैन	छैन	२००	३६०		छ.	छ.
लालिगुरासँ आ.प्रा.वि	२	१		५		छैन	छैन	६०	४००	तारबार	छ.	छ.
ज्ञानमन्दिर आ.प्रा.वि	२	१		७		छैन	छैन	१९२	४२००	तारबार	छ.	छ.
बुद्धज्योति आ.प्रा.वि	२	३		८		छैन	छैन	१४४	४०००	छैन	छ.	छ.
पासाड चोक मा.वि	२	३		१५		छ.	छ.	४८०	५००	तारबार	छ.	छ.
चिम्चोक आ.वि	३	४	१	१२	२	छ.	छैन	४८०	७५०	तारबार	छैन	छ.
सरस्वती आ.वि	३	२		४		छैन	छैन	८०	५०००	तारबार	छ.	छ.
छेलाड कल्याण आ.वि	३	१		८		छ.	छैन	१२०	१५००	छैन	छ.	छ.
गुम्दी कल्याण आ.वि	३	५		१५		छ.	छैन	१८०	२४००	आंशिक तारबार	छ.	छैन
नेत्रावती आ.वि	३	१		५		छैन	छैन	०	०	तारबार	छैन	छैन
बाल कल्याण आ.वि	३	३		७		छैन	छैन	८०	४०००	तारबार	छ.	छ.
कालिकादेवी आ.वि	४	२		६		छैन	छैन	१००		पर्खाल	छ.	छ.
रातामाटा आ.वि	४	३		६		छैन	छैन	१००			छ.	छ.
साल्मेटा र आ.वि	४	२		८		छ.	छैन	०			छ.	छ.
पञ्चकन्यन आ.वि	४	१		५		छ.	छैन	९०			छ.	छ.
तामाङ्गखर्क मा.वि	४					छैन	छैन	१००	४०००	अर्धतारबार	अप्रयाप्त	छ.
जलकन्या आ.वि	५	१	१	४		छैन	छैन	३		पर्खाल	छ.	छैन
शितला देवी आ.वि	५	३	३	५		छैन	छैन	३		पर्खाल	छ.	छ.
शुन्दर आ.वि	५	२	२	६	१	छैन	छैन	३		पर्खाल	छ.	छ.
कुवापानी आ.वि	५	२	२	६	१	छैन	छैन	३		छैन	छ.	छ.
सरस्वती आ.वि	५	१	१	७	१	छैन	छैन	४		छैन	छ.	छ.

बाल विकास केन्द्र तथा विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र	प्रयोगशाला कम्प्युटर समेत	डेस्क/ वेज्चको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम (तारबार, कच्चा, पक्की पर्वाल)	चर्पीको सुविधा (छ./छैन)	स्वच्छ खानेपानी (छ./छैन)
		पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							
डाँडाखर्क आ.वि	५	१	१	५		छैन	छैन	३		पर्खाल	छ.	छ.
गराँजमुना आ.वि	५	१	१	५		छैन	छैन	३		छैन	छ.	छैन
बलौटा आ.वि	५	१	१	२	२	छैन	छैन	छैन		तारबार	छ.	छ.
हिले पोखरी आ.वि	५	४	४	१३		छ.	छ.			छैन	छ.	छ.
कालिका देवि आ.वि	५	०	०	०	०	२	छैन	छैन			छ.	छ.
अन्नपूर्ण आ.वि	५	१	१	६	२	छैन	छैन			छैन	छ.	छ.
मण्डली मा.वि	५	४	४	१०	१५	छ.	छ.			तारबार	छ.	छ.
अन्नपूर्ण आ.वि	६		१		४	छैन				छैन	छैन	छैन
आरुवोटे आ.वि	६	१	१	२	२	छैन				छैन	छ.	छैन
भैसे आ.वि	६	१	१	३	२	छैन				छैन	छ.	छ.
जलकन्या आ.वि	६	२		४		छैन				छैन	छ.	छ.
देविस्थान आ.वि	६	२		४		छैन				छैन	छ.	छ.
ज्ञानज्योति आ.वि	६	१		२		छैन				छैन	छ.	छ.
बसेरी मा.वि	६	१	१	६	४	छैन				छैन	छ.	छ.
महालक्ष्मी मा.वि	६	६		२२		छैन				छैन	छ.	छ.
शिवालय मा.वि	६	१	१	४	७	छैन				छैन	छैन	छ.
बद्रीविसाल मा.वि	७	२	१	१२	३	छ.				छैन	छ.	छ.
महेन्द्रगाउँ आ.वि	७	२	३	८	७	छ.				छैन	छ.	छ.
सातथर आ.वि	७	१	२	४	२	छ.				छैन	छ.	छ.
कालिका आ.वि	७	१	१	३	३	छ.				छैन	छ.	छ.
जनजागृति आ.वि	७	१	२	४	६	छैन				छैन	छ.	छैन
पञ्चकन्या आ.वि	७		३		६	छैन				छैन	छ.	छैन

विद्यालयको भौतिक सुविधा सारंश विवरण

वडा नम्बर	विद्यालयको		भवन		कोठा		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र	प्रयोगशाला कम्प्युटर समेत	खेल मैदान (व.मि.)	डेस्क वेज्च क्षमता (जना)	चर्पीको सुविधा	पानीको सुविधा	कम्पाउण्ड वाल
	तह	संख्या	पक्की	कच्ची	पक्की	कच्ची							
१	आ.वि.	४	७	४	२४	६	छैन	छैन	१८२५	४२४	छ.	छ.	तारबार
	मा.वि.	१	१	२	३	३	छैन	छैन	५०००	५००	छ.	छैन	आंसिक
२	आ.वि.	५	७		३४		छैन	छैन	९७१०	७६१	छ.	छ.	आंसिक
	मा.वि.	१	३		१५		छैन	छैन	५००	४८०	छ.	छ.	तारबार
३	आ.वि.	६	१६	१	५१	२	आंसिक	छैन	१३६५०	९४०	आंसिक	आंसिक	आंसिक
४	आ.वि.	४	८		२५		आंसिक	छैन		२९०	छ.	छ.	पर्खाल
	मा.वि.	१					छैन	छैन	४०००	१००	छ.	अप्रयोग्य	आंसिक
५	आ.वि.	११	१७	१७	५९	९	आंसिक	आंसिक			छ.	अप्रयोग्य	आंसिक
	मा.वि.	१	४	४	१०	१५	छ.	छ.			छ.	छ.	तारबार
६	आ.वि.	५	७	३	१५	८	छैन	छैन			छ.	अप्रयोग्य	छैन
	मा.वि.	३	८	२	३२	११	छैन	छैन			छ.	छ.	छैन
७	आ.वि.	५	५	११	१९	२५	छैन	छैन			छ.	अप्रयोग्य	छैन
	मा.वि.	१	२	१	१२	३	छ.	छैन			छ.	छ.	छैन

अनसूची ५: शिक्षक विवरण

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	किसिम	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या		
				शिक्षक	शिक्षिका	आधारभूत	माध्यामिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
देउराली आ.प्रा.वि	१	सामुदायिक	१	४	१	१				
शीतलदेवि आ. प्रा.वि	१	सामुदायिक	१	५	३	३				
रिच्चेत आ. प्रा.वि	१	सामुदायिक	१							
हिमाल आ. प्रा.वि	१	सामुदायिक	१							
रि गाँउ मा.वि	१	सामुदायिक	१	१४	४	४		३	२	४
शान्ति आ.प्रा.वि	२	सामुदायिक	२	२	३	३				
बुद्ध आ.प्रा.वि	२	सामुदायिक	२	४	१	१				
लालिगुरास आ.प्रा.वि	२	सामुदायिक	२		२	१				
ज्ञानमन्दिर आ.प्रा.वि	२	सामुदायिक	२	३	२	१				
बुद्धज्योति आ.प्रा.वि	२	सामुदायिक	२	३	३	३				
पासाड चोक मा.वि	२	सामुदायिक	२	९	५	३	१	२	१	२
चिम्चोक आ.वि	३	सामुदायिक	७	३	४	२				
सरस्वती आ.वि	३	सामुदायिक	१	१	२	१				
छेलाड कल्याण आ.वि	३	सामुदायिक	३		४	२				
गुम्दी कल्याण आ.वि	३	सामुदायिक	७	१०	५	४		१	१	२
नेत्रावती आ.वि	३	सामुदायिक	२		४	३				
बाल कल्याण आ.वि	३	सामुदायिक	२		३	२				
कालिकादेवी आ.वि	४	सामुदायिक	२	१	२					
रातामाटा आ.वि	४	सामुदायिक	३	१	४	४				
साल्मेटा र आ.वि	४	सामुदायिक	२		४	३				
पञ्चकन्यन आ.वि	४	सामुदायिक	२		३	२				
तामाङ्गखर्क मा.वि	४	सामुदायिक	१९	१८	७	६	१	२	२	२
जलकन्या आ.वि	५	सामुदायिक	१	१	१			१		१
शितला देवि आ.वि	५	सामुदायिक	२	०	४	३		१	१	१
शुन्दर आ.वि	५	सामुदायिक	१	१	४	३		१	१	१
कुवापानी आ.वि	५	सामुदायिक	२	२	२	१		१	१	१
सरस्वती आ.वि	५	सामुदायिक	४	२	३	२		१	१	१
डाँडाखर्क आ.वि	५	सामुदायिक	३	१	४	३		१	१	१
गगाँजमुना आ.वि	५	सामुदायिक	२	१	२	३		१	१	१
बलौटा आ.वि	५	सामुदायिक	१	२	१	१				
हिले पोखरी आ.वि	५	सामुदायिक	५	५	४	३		१	१	१
कालिका देवि आ.वि	५	सामुदायिक	०	०	०	०	०	०	०	०
अन्नपूर्ण आ.वि	५	सामुदायिक	३	२	४	३	०	१	१	१
मण्डली मा.वि	५	सामुदायिक	२४	१९	१४	१२	२	३	४	३
अन्नपूर्ण आ.वि	६	सामुदायिक	२	१	२	२		१	१	१
आरुवोटे आ.वि	६	सामुदायिक	२	०	२	२		१		१
भैसे आ.वि	६	सामुदायिक	२	२	१	०		०		०
जलकन्या आ.वि	६	सामुदायिक	२	१	२	२		०		०
देविस्थान आ.वि	६	सामुदायिक	१	१	२	२		१	१	१
ज्ञानज्वोरि आ.वि	६	सामुदायिक	१	०	२	२		१		१

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	किसिम	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या			
				शिक्षक	शिक्षिका	आधारभूत	माध्यामिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी	
महालक्ष्मी मा.वि	६	सामुदायिक	१६	१३	७	६	१	३	०		
बसेरी मा.वि	६	सामुदायिक	७	४	८	३	५	२	२	२	
शिवालय मा.वि	६	सामुदायिक	८	७	७	६	१	२	२	३	
ब्रीविसाल मा.वि	७	सामुदायिक	१८	२०	४	३	१	२	२	३	
महेन्द्ररत्न आ.वि	७	सामुदायिक	७	५	३	२		१	१	१	
सातथर आ.वि	७	सामुदायिक	४	४	३	२		१	१	१	
कालिका आ.वि	७	सामुदायिक	२	२	२	१		१	१	१	
जनजागृति आ.वि	७	सामुदायिक	१	२	१	०		०	०	०	
पञ्चकन्या आ.वि	७	सामुदायिक	२	१	३	३		१	१	१	

अनुसूची ६: भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धी दर			उत्तिर्ण दर			
		पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्यामिक	पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माध्यामिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	
देउराली आ.प्रा.वि	१	९०	९५		९५	९९								
शीतलदेवि आ. प्रा.वि	१	१००	१००		९९	९९								
रिच्चेत आ. प्रा.वि	१	९९	९५		९०	९५								
हिमाल आ. प्रा.वि	१	९५	९०		९९	९५								
रि गाँउ मा.वि	१	१००	१००	८०	९९	९०	९५	६७	९४	९५	१००			
शान्ति आ.प्रा.वि	२	१००	९९		१००	९५								
बुद्ध आ.प्रा.वि	२	१००	९५		९०	९५								
लालिगुरासँ आ.प्रा.वि	२	९०	९५		९५	९९								
पासाड चोक मा.वि	२	९५	१००	९०	१००	१००	९५	५८	५७		९७	१००		
ज्ञानमन्दिर आ.प्रा.वि	२	१००	९९											
बुद्धज्योति आ.प्रा.वि	२	१००	१००		१००	१००								
चिम्बोक आ.वि	३	९५	९०		९५	९०								
सरस्वती आ.वि	३	९५	९०		९५	९०								
छेलाड कल्याण आ.वि	३	१००	१००		९०	१००								
गुम्दी कल्याण आ.वि	३	१००	९९		१००	९९								
नेत्रावती आ.वि	३	१००	१००		९९	९९								
बाल कल्याण आ.वि	३	९९	९५		९०	९५								
कालिकादेवी आ.वि	४	८७	८५		९५	९०								
रातामाटा आ.वि	४	१००	९९		९९	९९								
साल्मेटा र आ.वि	४	१००	१००		१००	१००								
पञ्चकन्या आ.वि	४	९०	९५		९५	९९								
तामाङ्खर्क मा.वि	४	५६	९६	९६	९०	९२	९६	५५.५	४८.८	४८.४	९०.७	९१.९	९२.९	
जलकन्या आ.वि	५	२	१२		२	१२								
शितला देवि आ.वि	५	४	१२		४	१२								
शुन्दर आ.वि	५	१३	२६		१०	२३								
कुवापानी आ.वि	५	१२	३०		१०	३०								
सरस्वती आ.वि	५	१०	३५		९	३०								
डाँडाखर्क आ.वि	५	१५	५०		९	२७								
गगाँजमुना आ.वि	५		१६			१४								

विद्यालयको नाम	बडा नम्बर	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धी दर			उतिर्ण दर			
		पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माद्यामिक	पूर्व प्राथमिक	आधार भूत	माद्यामिक	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	
बलौटा आ.वि	५													
हिले पोखरी आ.वि	५	१२	६६		८	६०		७०			८०			
कालिका देवि आ.वि	५		१७			१७								
अन्नपूर्ण आ.वि	५	१०	३०		८	२८								
मण्डली मा.वि	५	१२	३३४	२७८	१२	३२२	२७६	४५६.६	६७.५	५३.२	७९	३३		
अन्नपूर्ण आ.वि	६		१९			१७								
बसेरी मा.वि	६	१०	११५	६०	२०	११५	६०	१५	३६		८५	१००		
आरुवोटे आ.वि	६		१८			१७								
भैंसे आ.वि	६	९	२१		८	२०								
महालक्ष्मी मा.वि	६	७	१५६	४७	७	१५५	४७	९२	६२	३५	९५	१००	९०	
जलकन्या आ.वि	६	७	१४		६	१२								
शिवालय मा.वि	६	७	८८	९५	७	८५	९०	५३	५६	८०	१००			
देविस्थान आ.वि	६	६	१५		५	१३								
ज्ञानज्वोति आ.वि	६		११			८								
ब्रीविसाल मा.वि	७	८	१५१	२२१	८	१५१	२२१	६४	५७	५४	८९	७४	७४	
महेन्द्ररत्न आ.वि	७	८	१४७		६	१४५		५४.८			७५			
सातथर आ.वि	७	११	६२		९	६०		८०			९०			
कालिका आ.वि	७	१६	५०		१२	४५								
जनजागृति आ.वि	७	६	२६		३	२२								
पञ्चकन्या आ.वि	७		१९			१६								

अनुसूची ७: आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसार गुम्बा_	बडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी		छात्रवृत्ति वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी		कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्ना हुने विद्यार्थी		विज्ञान विषयमा कक्षा ११ मा भर्ना हुने विद्यार्थी		
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	
देउराली आ.प्रा.वि	१													
शीतलदेवि आ. प्रा.वि	१													
रिच्चेत आ. प्रा.वि	१													
हिमाल आ. प्रा.वि	१													
रि गाँउ मा.वि	१													
शान्ति आ.प्रा.वि	२													
बुद्ध आ.प्रा.वि	२													
लालिगुरासँ आ.प्रा.वि	२													
पासाड चोक मा.वि	२	१०	८५											
ज्ञानमन्दिर आ.प्रा.वि	२													
बुद्धज्योति आ.प्रा.वि	२													
चिम्चोक आ.वि	३	१०	१०											
सरस्वती आ.वि	३	०	०											
छेलाड कल्याण आ.वि	३	१००	१००			१००	१००	१००	१००					
गुम्डी कल्याण आ.वि	३	१५	१०	९५	९५	१००	१००							
नेत्रावती आ.वि	३	८२	८२											
बाल कल्याण आ.वि	३													

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसार गुम्बा_	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी		छात्रवृत्ती वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी		कक्षा ९ मा प्राविधिक विषयमा भर्ना हुने विद्यार्थी		विज्ञान विषयमा कक्षा ११ मा भर्ना हुने विद्यार्थी	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र	
कालिकादेवी आ.वि	४	७०	७०										
रातामाटा आ.वि	४	८१	६६.७										
साल्मेटा र आ.वि	४	१००	१००										
पञ्चकन्यन आ.वि	४												
तामाङ्गखर्क मा.वि	४	९६	९६	९६.८	९६.८								
जलकन्या आ.वि	५	४	१०	२	३	१	१०						
शितला देवि आ.वि	५	२	१२		४	२	२	१२	२				
शुन्दर आ.वि	५	२०	१९	३	२	२	१९						
कुवापानी आ.वि	५	२२	१८	६	५		१८						
सरस्वती आ.वि	५	२१	२४	३	९		२३						
डाँडाखर्क आ.वि	५	१३	२३	१	४	१३	२३						
गगाँजमुना आ.वि	५	७	९	२	३	७	९						
बलौटा आ.वि	५	७	१४	४	१	७	१४						
हिले पोखरी आ.वि	५	४०	३८	८	७	४	३०						
कालिका देवि आ.वि	५	७	१०	३	१	२	१०						
अन्नपूर्ण आ.वि	५	२१	१९	५	३	३	१९						
मण्डली मा.वि	५	२७७	३३५	१२०	१५२	१००	२८१			१६	१२	९	
अन्नपूर्ण आ.वि	६	२७	२५	६	३	१०	२०	१७	२५				
आरुयोटे आ.वि	६	११	७	३		११	७	११	७				
भैसे आ.वि	६	१२	१०	३	४	०	१०	७	११	७			
जलकन्या आ.वि	६	८	१३	८	३	२	१३	८	१३				
बसेरी मा.वि	६	१३	१२	३२	३७	२०	६०						
शिवालय मा.वि	६	१०७	८०	७०	४५	०	५०						
महालक्ष्मी मा.वि	६	१३३	१३५	७०	७५	१५	८५						
देविस्थान आ.वि	६	१३	१५	४	६	५	१५	१३	१५				
ज्ञानज्वोति आ.वि	६	५	६	१	३		६	५	६				
बद्रीविसाल मा.वि	७	१३९	२२५	७५	१३६	७७	११४	११	१५				
महेन्द्ररत्न आ.वि	७												
सातथर आ.वि	७	७७	७९	९	९	६७	७९						
कालिका आ.वि	७	२१	२९	४	८	१८	२९						
जनजागृति आ.वि	७	१९	१३	२	१	१	१३						
पञ्चकन्या आ.वि	७	१३	६	२	२	१३	६						

अनुसूची द: छात्रवृत्ति पाउने विद्यार्थी विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	वडा नम्बर	छात्रवृत्तीको किसिम अनुसार									
		दलित		अपाङ्ग		छात्र	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्रा
देउराली आ.प्रा.वि	१										
शीतलदेवि आ. प्रा.वि	१								५१		
रिच्चेत आ. प्रा.वि	१								१५		
हिमाल आ. प्रा.वि	१								१२२		
रि गाउँ मा.वि	१										

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	बडा नम्बर	छात्रवृत्तीको किसिम अनुसार									
		दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपल		जेहेन्दार		अन्य सुविधा
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्रा
शान्ति आ.प्रा.वि	२	१	१				१९				
बुद्ध आ.प्रा.वि	२						१४				
लालिगुरासँ आ.प्रा.वि	२										
पासाड चोक मा.वि	२	४	११	३	७	११०			७	१३	९
ज्ञानमन्दर आ.प्रा.वि	२						१८				
बुद्धज्योति आ.प्रा.वि	२										
चिम्चोक आ.वि	३						५०				
सरस्वती आ.वि	३	१	१	१		१६					
छेलाड कल्याण आ.वि	३	४	१	२		५५	२३	१४	३	५	
गुम्दी कल्याण आ.वि	३	४	१	२		५५	२३	१४	३	५	
नेत्रावती आ.वि	३	२	५			११					
बाल कल्याण आ.वि	३						६				
कालिकादेवी आ.वि	४						५				
रातामाटा आ.वि	४						२१		९		
साल्मेटा र आ.वि	४						१०				
पञ्चकन्यन आ.वि	४						४		७४		
तामाङ्गखर्क मा.वि	४										
जलकन्या आ.वि	५	१	२				८				
शितला देवि आ.वि	५	३	२					९			
शुन्दर आ.वि	५	२					१९				
कुवापानी आ.वि	५						१८				
सरस्वती आ.वि	५						२३				
डाँडाखर्क आ.वि	५	१	१	१	४	२२					
गराँजमुना आ.वि	५	३	५	१	१	३		४			
बलौटा आ.वि	५	१४	७								
हिले पोखरी आ.वि	५	३	१	१		२९					
कालिका देवि आ.वि	५	२	३			७					
अन्नपूर्ण आ.वि	५	३	२			१७					
मण्डली मा.वि	५	३५	७६				१६०	१५	२५	१५	१५
अन्नपूर्ण आ.वि	६	१८	११				१०				
बसेरी मा.वि	६	१९	१७			६८			४६		
आरुवोटे आ.वि	६						११	७			
भैसे आ.वि	६							१५			
महालक्ष्मी मा.वि	६	३	५				७९	४	६		
जलकन्या आ.वि	६						१६	२			
शिवालय मा.वि	६	४	६		१				२	३	
देविस्थान आ.वि	६	२	५					७			
ज्ञानज्योति आ.वि	६										
बद्रीविसाल मा.वि	७	२३	४७	३	२	१०	१६	५	१२		
महेन्द्ररत्न आ.वि	७	२०	१८				११				
सातथर आ.वि	७	३	५				२६				
कालिका आ.वि	७	१८	१४				१५				
जनजागृति आ.वि	७	९	१३	१	१			२			
पञ्चकन्या आ.वि	७	६	२			४					

अनुसूची ९: शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धीत विशेष व्यवस्था

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	बडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी श्रोत कक्षा (भएको/नभएको)	CBGRA कार्यान्वयन (भएको/नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/नभएको)	इन्टरनेट सुविधा (भएको/नभएको)	छुट्टे प्रधानाध्यापक दरबन्दी (भएको/नभएको)
देउराली आ.प्रा.वि	१	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
शीतलदेवि आ. प्रा.वि	१	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
रिच्चेत आ. प्रा.वि	१	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
हिमाल आ. प्रा.वि	१	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
रि गाँउ मा.वि	१	नभएको	नभएको	भएको	भएको	नभएको
शान्ति आ.प्रा.वि	२	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
बुद्ध आ.प्रा.वि	२	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
लालिगुरासँ आ.प्रा.वि	२	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
पासाड चोक मा.वि	२	नभएको	नभएको	भएको	भएको	नभएको
ज्ञानमन्दिर आ.प्रा.वि	२	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
बुद्धज्योति आ.प्रा.वि	२	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
चिम्चोक आ.वि	३	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
सरस्वती आ.वि	३	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
छेलाड कल्याण आ.वि	३	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
गुप्ती कल्याण आ.वि	३	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
नेत्रावती आ.वि	३	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
बाल कल्याण आ.वि	३	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
कालिकादेवी आ.वि	४	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
रातामाटा आ.वि	४	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
साल्मेटा र आ.वि	४	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
पञ्चकन्यन आ.वि	४	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
तामाङ्गखर्क मा.वि	४	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
जलकन्या आ.वि	५	नभएको	नभएको	भएको		
शितला देवि आ.वि	५	नभएको	नभएको	भएको		
शुन्दर आ.वि	५	नभएको	नभएको	भएको		
कुवापानी आ.वि	५	नभएको	नभएको	भएको		
सरस्वती आ.वि	५	नभएको	नभएको	भएको		
डाँडाखर्क आ.वि	५	नभएको	नभएको	भएको		
गराँजमुना आ.वि	५	नभएको	नभएको	भएको		
बलौटा आ.वि	५	नभएको	नभएको	भएको		
हिले पोखरी आ.वि	५	नभएको	नभएको	भएको		
कालिका देवि आ.वि	५	नभएको	नभएको	भएको		
अन्नपूर्ण आ.वि	५	नभएको	नभएको	भएको		
मण्डली मा.वि	५	नभएको	नभएको	भएको		
अन्नपूर्ण आ.वि	६	नभएको	नभएको	भएको		
बसेरी मा.वि	६	नभएको	नभएको	भएको		
आरुवोटे आ.वि	६	नभएको	नभएको	भएको		
भैसे आ.वि	६	नभएको	नभएको	भएको		
महालक्ष्मी मा.वि	६	नभएको	नभएको	भएको		

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी श्रोत कक्षा (भएको/नभएको)	CBEGRA कार्यान्वयन (भएको/नभएको)	एकीकृत पाठ्यक्रम (भएको/नभएको)	इन्टरनेट सुविधा (भएको/नभएको)	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी (भएको/नभएको)
जलकन्या आ.वि	६	नभएको	नभएको	भएको		
शिवालय मा.वि	६	नभएको	नभएको	भएको	भएको	
देविस्थान आ.वि	६	नभएको	नभएको	भएको		
ज्ञानज्योति आ.वि	६	नभएको	नभएको	भएको		
बद्रीविसाल मा.वि	७	नभएको	नभएको	भएको	भएको	
महेन्द्ररत्न आ.वि	७	नभएको	नभएको	भएको	भएको	
सातथर आ.वि	७	नभएको	नभएको	भएको		
कालिका आ.वि	७	नभएको	नभएको	भएको		
जनजागृति आ.वि	७	नभएको	नभएको	भएको		
पञ्चकन्या आ.वि	७	नभएको	नभएको	भएको		

अनुसूची १०: बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक (भएको/ नभएको)	बाल क्लब गठन (भएको/नभएको)	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/नभएको)
देउराली आ.प्रा.वि	१	भएको	भएको	भएको	भएको
शीतलदेवि आ. प्रा.वि	१	भएको	भएको	भएको	भएको
रिच्चेत आ. प्रा.वि	१	भएको	भएको	भएको	भएको
हिमाल आ. प्रा.वि	१	भएको	भएको	भएको	भएको
रि गाँउ मा.वि	१	भएको	भएको	भएको	भएको
शान्ति आ.प्रा.वि	२	भएको	भएको	भएको	भएको
बुद्ध आ.प्रा.वि	२	भएको	भएको	भएको	भएको
लालिगुरासँ आ.प्रा.वि	२	भएको	भएको	भएको	भएको
पासाड चोक मा.वि	२	भएको	भएको	भएको	भएको
ज्ञानमन्दिर आ.प्रा.वि	२	भएको	भएको	भएको	भएको
बुद्धज्योति आ.प्रा.वि	२	भएको	भएको	भएको	भएको
चिम्चोक आ.वि	३	भएको	भएको	भएको	भएको
सरस्वती आ.वि	३	भएको	भएको	भएको	भएको
छेलाड कल्याण आ.वि	३	भएको	भएको	भएको	भएको
गुम्दी कल्याण आ.वि	३	भएको	भएको	भएको	भएको
नेत्रावती आ.वि	३	भएको	भएको	भएको	भएको
बाल कल्याण आ.वि	३	भएको	भएको	भएको	भएको
कालिकादेवी आ.वि	४	भएको	भएको	भएको	भएको
रातामाटा आ.वि	४	भएको	भएको	भएको	भएको
साल्मेटा र आ.वि	४	भएको	भएको	भएको	भएको
पञ्चकन्यन आ.वि	४	भएको	भएको	भएको	भएको
तामाङ्खर्क मा.वि	४	भएको	भएको	भएको	भएको
जलकन्या आ.वि	५	भएको	भएको	नभएको	भएको
शितला देवि आ.वि	५	भएको	भएको	नभएको	भएको
शुन्दर आ.वि	५	भएको	भएको	नभएको	भएको
कुवापानी आ.वि	५	भएको	भएको	नभएको	भएको

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन (भएको/ नभएको)	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक (भएको/ नभएको)	बाल क्लब गठन (भएको/नभएको)	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग (भएको/नभएको)
सरस्वती आ.वि	५	भएको	भएको	नभएको	भएको
डाँडाखर्क आ.वि	५	भएको	भएको	नभएको	भएको
गराँजमुना आ.वि	५	भएको	भएको	नभएको	भएको
बलौटा आ.वि	५	भएको	भएको	नभएको	भएको
हिले पोखरी आ.वि	५	भएको	भएको	नभएको	भएको
कालिका देवि आ.वि	५	भएको	भएको	नभएको	भएको
अन्नपूर्ण आ.वि	५	भएको	भएको	नभएको	भएको
मण्डली मा.वि	५	भएको	भएको	नभएको	भएको
अन्नपूर्ण आ.वि	६	भएको	भएको	नभएको	भएको
बसेरी मा.वि	६	भएको	भएको	भएको	भएको
आरुवोटे आ.वि	६	भएको	भएको	नभएको	भएको
भैंसे आ.वि	६	भएको	भएको	नभएको	भएको
महालक्ष्मी मा.वि	६	भएको	भएको	नभएको	भएको
जलकन्या आ.वि	६	भएको	भएको	नभएको	भएको
शिवालय मा.वि	६	भएको	भएको	भएको	भएको
देविस्थान आ.वि	६	भएको	भएको	नभएको	भएको
ज्ञानज्योति आ.वि	६	भएको	भएको	नभएको	भएको
बद्रीविसाल मा.वि	७	भएको	भएको	नभएको	भएको
महेन्द्ररत्न आ.वि	७	भएको	भएको	नभएको	भएको
सातथर आ.वि	७	भएको	भएको	भएको	भएको
कालिका आ.वि	७	भएको	भएको	नभएको	भएको
जनजागृति आ.वि	७	भएको	भएको	नभएको	भएको
पञ्चकन्या आ.वि	७	भएको	भएको	नभएको	भएको

अनुसूची ११: छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम र तह)	वडा नम्बर	छात्रवृत्तीको किसिम अनुसार									
		दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	
देउराली आ.प्रा.वि	१										
शीतलदेवि आ. प्रा.वि	१										५१
रिच्चेत आ. प्रा.वि	१										१५
हिमाल आ. प्रा.वि	१										
रि गाँउ मा.वि	१										१२२
शान्ति आ.प्रा.वि	२	१	१								१९
बुद्ध आ.प्रा.वि	२										१४
लालिगुरासै आ.प्रा.वि	२										
पासाड चोक मा.वि	२	४	११	३	७	११०			७	१३	९
ज्ञानमन्दिर आ.प्रा.वि	२										१८
बुद्धज्योति आ.प्रा.वि	२										
चिम्चोक आ.वि	२										५०
सरस्वती आ.वि	३	१	१	१							१६
छेलाड कल्याण आ.वि	३	४	१	२					५५	२३	१४
गुम्दी कल्याण आ.वि	३	४	१	२					५५	२३	१४
										३	५

विद्यालयको नाम र ठेगाना (किसिम २ तह)	बडा नम्बर	छात्रवृत्तीको किसिम अनुसार									
		दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपल्ल		जेहेन्दार		अन्य सुविधा
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्रा
नेत्रावती आ.वि	३	२	५				११				
बाल कल्याण आ.वि	३						६				
कालिकादेवी आ.वि	४						५				
रातामाटा आ.वि	४						२१	९			
साल्मेटा र आ.वि	४						१०				
पञ्चकन्यन आ.वि	४						४		७४		
तामाङ्खर्क मा.वि	४										
जलकन्या आ.वि	५	१	२				८				
शितला देवि आ.वि	५	३	२					९			
शुन्दर आ.वि	५	२					१९				
कुवापानी आ.वि	५						१८				
सरस्वती आ.वि	५						२३				
डाँडाखर्क आ.वि	५	१	१	१	४	४	२२				
गराँजमुना आ.वि	५	३	५	१	१	३			४		
बलौटा आ.वि	५	१४	७								
हिले पोखरी आ.वि	५	३	१	१		२९					
कालिका देवि आ.वि	५	२	३			७					
अन्नपूर्ण आ.वि	५	३	२			१७					
मण्डली मा.वि	५	३५	७६				१६०	१५	२५	१५	५
अन्नपूर्ण आ.वि	६	१८	११				१०				
बसेरी मा.वि	६	१९	१७			६८			४६		
आरुवोटे आ.वि	६							११	७		
भैसे आ.वि	६								१५		
महालक्ष्मी मा.वि	६	३	५			७९	४	६			
जलकन्या आ.वि	६						१६	२			
शिवालय मा.वि	६	४	६			१			२	३	
देविस्थान आ.वि	६	२	५						७		
ज्ञानज्वोति आ.वि	६										
बद्रीविसाल मा.वि	७	२३	४७	३	२		१०	१६	५	१२	
महेन्द्ररत्न आ.वि	७	२०	१८				११				
सातथर आ.वि	७	३	५				२६				
कालिका आ.वि	७	१८	१४				१५				
जनजागृति आ.वि	७	९	१३	१	१			२			
पञ्चकन्या आ.वि	७	६	२				४				

अनुसूची १२: सडक मार्ग/सञ्चालको विद्यमान अवस्था

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने वस्तीहरू		लम्बाई (कि.मि.)	प्रकार	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म			
१	सल्लेरी-ताविमाङ्ग-किचेक	सल्लेरी	किचेत		कच्ची	४०००
१	डोल्पा-केरावरी-ताजिमाङ्ग	डोल्पा	ताजिमाङ्ग		कच्ची	५०००
१	चोके री सडक	चोके	री		कच्ची	५०००
१	झिवि-रिचेत	झिवि	रिचेत		कच्ची	१५००
२	तपराङ्ग खोला-सल्लेरी	तपराङ्ग खोला	सल्लेरी		कच्ची	५०००
२	रयाडसाङ्ग-सल्लेरी	रयाडसाङ्ग	सल्लेरी		कच्ची	३०००
३	गुम्दी - छेलाङ्ग	गुम्दी	छेलाङ्ग		कच्ची	१५००
३	छेलाङ्ग - वर्देन - चिम्चेत	छेलाङ्ग	चिम्चेत		कच्ची	१५००
३	लम्शी - भीरकुना - चिम्चेत	लुम्शी	चिम्चेत		कच्ची	०
४	वगुवा - पलाङ्ग - सातदोबाटो	वगुवा	सातदोबाटो		कच्ची	
४	वगुवा रातकाटा सातदोबाटो	कच्ची	कच्ची		कच्ची	
४	किन्ताङ्गफेदी - साल्मेटार - गुम्दी	किन्ताङ्ग फेदी	गुम्दी		कच्ची	
४	किन्ताङ्गफेदी साल्दुम सातदाबाटो	किन्ताङ्गफेदी	सातदोबाटो		कच्ची	
५	वेलुन फुलखर्क	वेलुन	गुम्दी	१०	कच्ची	
५	वगुवा खोला सडक	वगुवा	फुलखर्क	५	कच्ची	
५	किन्ताङ्गफेदी वसेरी	किन्ताङ्गफेदी	वसेरी	५	कच्ची	
६	ओडारे पिप्ले लापूँडाँडा	ओडारे	लापुँडाँडा	९	कच्ची	
६	पिप्ले अट्टे अधेरी	ओडारे पिप्ले	अधेरी	६	कच्ची	
६	अधेरी खिबोटे	अधेरी	खिबोटे	४	कच्ची	
६	बुढाथुम भंगेरी	बुढाथुम	मान्वु	८	कच्ची	
६	हर खोला	देउराली राम्चे	महालक्ष्मी	५	कच्ची	
६	महालक्ष्मी	सल्लेघारी	भौटे	४	कच्ची	
६	भंगेरी आरुबोटे	भंगेरो	डाँडागाउँ	८	कच्ची	
६	आरुबोटे सडक	भंगेरी	मैसिरे	२	कच्ची	
७	सिखटार वसेरी सडक	सिखटार	वसेरी	५	कच्ची	
७	बुढाथुम सुकभज्याङ्ग	बुढाथुम	फुलखर्क	१३	कच्ची	
७	बुढाथुम डाँडागाउँ	बुढाथुम	डाँडागाउँ	५	कच्ची	
७	गिद्देडाँडा वेसारे चच्चेडाँडा	गिद्देडाँडा	चुच्चेदुङ्गा	५	कच्ची	
७	आलडाँडा भोर्ले	आलडाँडा	भोर्ले		कच्ची	
७	बुढाथुम पिठे आर्खेत	बुढाथुम	आर्खेत	२	कच्ची	
७	बुढाथुम अमले मूलपानी सडक	बुढाथुम	मूलपानी	४	कच्ची	

अनुसूची १३: सन्दर्भ सामाग्री

१. संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय (२०७४ वि.सं.) गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधी २०७४, सिंहदरवार, काठमाण्डौं
२. केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, (२०७० वि.सं.)। नेपालमा गरिबीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८, काठमाण्डौः केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग थापाथली ।
३. Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Village Development Committee/Municipality)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
४. Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population Census 2011 (Household and Population by Sex Ward Level)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
५. Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Usual Activity Performed in the 12 Month and Economic Activity)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
६. Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Usually Active and Not Active Population and Living Arrangement of Children)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
७. Central Bureau of Statistics, (2016). *Statistical Year Book 2015*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.
८. National Planning Commission, (2014). *Nepal Human Development Report, 2014*. Kathmandu: GoN, National Planning Commission.
९. Survey Department, (1996). *Land Reform and Mapping Project Report*. Kathmandu: GoN, Ministry of Land Reform and Management.